dolenjka, d.d.
NOVO MESTO

DOLENJKA vas vabi v svoje prodajalne s pohištvenim in tehničnim blagom k ugodnemu nakupu posameznih vrst blaga po AKCIJSKIH CENAH. V soboto, 19.2.2000, od 7. do 19. ure odprta prodajalna SAMOPOSTREŽBA ŠMIHEL.

DOLENJSKI LIST

Št. 7 (2634), leto LI • Novo mesto, četrtek, 17. februarja 2000 • Cena: 220 tolarjev

Bolj klepet kot posvet

Posvet županov dolenjske regije z ministrom za lokalno samoupravo mag. Bogom Grafenauerjem in njegovo delovno skupino

NOVO MESTO - Z ministrom so v Novo mesto prišli predstavniki službe za lokalno samoupravo, urada za narodnosti ter ministrstev za finance, notranje zadeve in kmetijstvo. Pogovarjali so se o vsem po malem in o ničemer temeljito, bil pa je to vsaj poskus, kot je uvodoma napovedal minister Grafenauer, da bi župani navezali osebne stike z nekaterimi ministrstvi.

Dolenjski župani so dobili poduk, naj pri delitveni bilanci ne čakajo zakona in rešitve iz Ljubljane, saj se morajo v prvi vrsti sami dogovoriti. Kot pravi Ljubljana, bo bodoča določitev upravnih okrajev upoštevala nove občinske meje in tako razrešila zagate trebanjske občine, ki je edina v Sloveniji razpeta kar med tri upravne enote, ali pa škocjanske, ene od osmih, ki sodijo pod dve enoti.

Občine okoli Novega mesta so izpostavile nerešeno financiranje Gasilskega reševalnega centra, ki bo brez dogovora moral skrčiti število zaposlenih. Minister je pritrdil, da požarna varnost ni le lokalni interes, in pozval pristojno ministrstvo, naj se sestane z vpletenimi in najde sistemsko rešitev. Ker se dolenjske občine ne morejo sporazumeti o novomeški knjižnici, bodo na posebnem sestanku soočili izračune vseh občin, ministrstva za kulturo in knjižnice.

Dolenjski in belokranjski župani so navedli vrsto odprtih vprašanj s področja kmetijstva, v prvi vrsti spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč. Kot je poudaril župan Janez Povšič, v Škocjanu že tri leta čakajo na dovoljenje za obrtno cono, podoben težave imajo po besedah župana Slavka Dragovana tudi pri širitvi obrtne cone v Metliki. V občini Mirna Peč številni kmetje ne morejo širiti svojih hlevov, ker so podeželska naselja obdana z zemljišči 1. kategorije.

Po mnenju semiškega župana Janka Bukovca je nevzdržno, da gozdna podjetja s koncesijo dobijo poceni les, medtem ko morajo ceste, ki so namenjene skoraj izključno za odvoz lesa, vzdrževati občine. Zanimalo ga je tudi, kdo bo plačal 5 milijonov tolarjev za razdelitev parcel na smučišču Gače. O melioracijskih sistemih, ki jih nihče ne vzdržuje, pa je spraševal šentjernejski župan Franc Hudoklin.

B. D. G.

marles®
hiše maribor d.o.o.
Hiše po vaši meri

DAEWOO
Prodaja in servis, Avto-hit, d.o.o.
Kandijska 53, Novo mesto, telefon 068/376-490

NA DOLGEM POSVETU Z DOLGIMI NOSOVI - Tisti, ki so na posvetu dolenjskih in belokranjskih županov z ministrom za lokalno samoupravo in predstavniki nekaterih drugih ministrstev (na fotografiji) pričakovali kaj več kot klepet, so zapustili hotel Krka v Novem mestu z dolgimi nosovi. Nekaj pa je res: minister za lokalno samoupravo mag. Bogo Grafenauer je vsaj poskušal navezati stike in se pogovarjati, marsikdo niti tega ne naredi. (Foto: B. D. G.)

Nekaj malega v zahvalo

Na današnji dan pred pol stoletja je izšla prva številka Dolenjskega lista. To častitljivo prelomnico se pri časopisu seveda praznuje drugače kot pri njej ali njem, ki se srečata z Abrahamom: časopis oz. tisti, ki ga zdaj delamo, ne pričakujemo voščil, še manj daril, pač pa smo ob tej priložnosti mi dolžni izreči zahvalo vsem tistim, brez katerih bi bilo nesmiselno izdajati časopis, torej vam, dragi bralci, spoštovani naročniki! Vi ste naša podstat, brez vas bi se trudili zaman. Zato smo vam ob jubileju pripravili nekaj malega v zahvalo.

Najprej je tu po obsegu sicer skromna, a vsebinsko tako zasnovana priloga k današnji številki Dolenjskega lista, da boste iz nje lahko razbrali, kako se je vaš časopis pehal skozi zadnjega pol stoletja. Veliko o njegovih "otroških" letih povedo besede Bogdana Osolnika, kako pa je delati za Dolenjski list v novejših časih, o tem pripovedujejo in se vam predstavijo zdajšnji novinarji. Nikoli ne bo obledel spomin na nedavno umrlega dolgoletnega odgovornega urednika Marjana Legana, o čemer govorijo tudi tople besede Toneta Jakšeta. Dragocen je prispevek prvega in še zmeraj našega lektorja prof. Karla Bačerja, za spominske utrinke pa smo dali besedo upokojeni novinarki Rii Bačerjevi pa enemu najzvestejših dopisnikov Toniju Gašperiču. Zapise o dolgoletnih naročnikih so novinarji popestrili s slikami, ki so na straneh časopisa nekdaj že pričale, kaj se je zgodilo, v dveh daljših prispevkih pa je upokojeni novinar Miloš Jakopec izčrpno prikazal in ovrednotil dvoje: Dolenjske razglede, ki so kot priloga poltretje desetletje občasno bogatili publicistično in kulturno plat Dolenjskega lista, in založniško dejavnost naše časopisne hiše, katere knjižna bera ni zanemarljiva. Slednjič so tu še povzetki iz anonimnih pisem, ki prihajajo na naslov uredništva, lepe nagrade pa čakajo reševalce nagradne križanke.

Priloga torej, ki jo boste lahko vzeli v roke še čez čas, za zamudnike neponovljivo pa bo tisto, kar smo vam pripravili za jutri: nič govorov, ampak glasbo za različne okuse. Ob 17. uri bodo v novomeški športni dvorani Marof za vas nastopili ansambel Henček, skupina Šukar in Vlado Kreslin. Vstop je prost, vabljeni ste, pridite, veseli vas bomo!

Kolektiv Dolenjskega lista

KONCERT IN PODELITEV PRIZNANJ - Osrednji kulturni dogodek minulega tedna, s katerim so v Novem mestu počastili letošnji kulturni praznik, je bil koncert Novomeškega simfoničnega orkestra, ki je v torek, 8. februarja, zvečer pod vodstvom Zdravka Hribarja poleg drugega izvedel izbrane odlomke iz operete Majda skladatelja Marjana Kozine. Pri izvedbi so sodelovali solisti s slovitega Mozarteuma iz Salzburga. Na zelo dobro obiskani prireditvi so tudi slovesno podelili občinska priznanja in nagrade. (Več o dogodku na kulturni strani.) Na sliki: nastop gostov iz Salzburga, ki jih je k sodelovanju pritegnila Novomeščanka Irena Yebuah. (Foto: M. Markelj)

Hiša Centra za socialno delo

Temeljni kamen za poslovno stavbo novomeškega Centra za socialno delo položil minister Rop - Stala bo 168 milijonov SIT, zgrajena pa naj bi bila do konca leta

NOVO MESTO - V petek, 11. februarja, so na slovesnosti v Resljevi ulici v Novem mestu položili temeljni kamen za gradnjo stavbe Centra za socialno delo. Slovesnosti se je udeležil tudi minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Anton Rop, ki je bil tudi slavnostni govornik.

Novomeški Center za socialno delo se s prostorskimi težavami ubada že kakih 20 let. Nekdanja direktorica Darja Podbevšek si je do svoje upokojitve leta 1991 prizadevala, da bi dobili primerne prostore, a ji ni uspelo. Center je dolgo deloval na dveh krajih, v rotovžu na Glavnem trgu in v prostorih Zavoda za zdravstveno zavarovanje na Prešernovem trgu. Od tam so se jeseni 1995 morali izseliti in si poiskati nove prostore, hkrati pa so zaradi dodatnih nalog zaposlili še dve novi delavki, ki sta delali na tretji lokaciji.

Sprva je kazalo, da bodo dobili stavbo nekdanje rehabilitacije pri stari novomeški porodnišnici, vendar je zaradi zapletnosti postopka prodaje med dvema ministrstvoma in zaradi velikih stroškov ta stvar propadla. Tako so prišli do zemljišča v Resljevi ulici in lani spomladi sta ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter novomeška občina sklenila pogodbo o gradnji stavbe Centra za socialno delo.

Predračunska vrednost objekta znaša blizu 168 milijonov tolarjev. Novomeška občina je prispevala zemljišče, katerega vrednost je 5 milijonov tolarjev, ministrstvo, se pravi država, pa bo krilo stroške gradnje. "Poslovni objekt našega centra je zasnovan tako, da ustreza predpisanim standardom za dejavnost centra za socialno delo in bo s 740 m2 površin zagotavljal dovolj prostora za zaposlene in uporabnike, ki bodo imeli tako zagotovljeno potrebno diskretnost," pravi direktor centra Alojz Simončič.

"Vloga centrov za socialno delo je zelo pomembna, saj neposredno pomagajo uveljavljati ljudem človekove pravice in njihovo dostojanstvo," je med drugim v svojem govoru dejal minister Rop. "Pri tem morajo vseskozi izhajati iz načela, da je vsakemu posamezniku, ki se je znašel v socialni stiski, potrebno omogočiti, da ostane samostojen, ga spoštovati, predvsem pa to pomeni priznavati vsakemu posamezniku pravice do njegovega mesta v družbi... Revščina je kot bolečina, čutiš jo kot bolezen; človeka ne prizadene samo materialno, prizadene tudi njegovo dostojanstvo in ga lahko pahne v globok brezup... Zavedamo se, da sta za doseganje socialne varnosti posameznika in skupin najpomembnejša delo in ustrezna zaposlitev. Zato posebno pozornost posvečamo razvoju novih, dodatnih ukrepov in programov aktivne politike zaposlovanja, ki bodo omogočili zaposlitev ob pomoči države. Namenjeni bodo predvsem prejemnikom socialnih pomoči, ki so dolgo brezposelni, invalidom in starejšim brez zaposlitve."

Poslovna stavba novomeškega Centra za socialno delo naj bi bila zgrajena do konca leta.

A. B.

SARA HOJSKI DRŽAVNA PRVAKINJA

MARIBOR - Na zimskem plavalnem prvenstvu za dečke in deklice v Mariboru so zelo uspešno nastopile tudi tri plavalke krškega Celulozarja. Sara Hojski je postala dvakratna državna prakinja na 50 m hrbtno (35:73) in 50 m delfin (34.23), poleg tega pa je osvojila vrsto drugih, tretjih, četrtih in petih mest. Nina Andrijašević je osvojila dve srebrni odličji na 50 in 200 m prosto, ravno tako pa tudi eno tretje in četrto mesto. Vedrana Sember pa si je priplavala eno bronasto odličje, in sicer na 50 m delfin, poleg tega pa še eno šesto in osmo mesto. Pri fantih se je izkazal tudi Jernej Omerzel, ki je pri mlajših letnikih osvojil vsa tri možna odličja, enako je pohvaliti tudi Svena Mavsarja in Patricijo Kozole.

MOŠKONOVI MUZIČARI

NOVO MESTO - V galeriji Luna bodo danes, 17. februarja, ob petih popoldan odprli razstavo fotografij Jurija Moškona z naslovom Muzičari.

MIHELČIČ ŠE VEDNO DIREKTOR KOMUNALE

METLIKA - Potem ko so na decembrski seji metliškega občinskega sveta prekinili točko dnevnega reda o predlogu cen zbiranja, odvoza in deponiranja komunalnih odpadkov, je direktor Komunale in hkrati svetnik Jože Mihelčič obljubil, da bo naslednji dan prinesel odpoved in sejo zapustil. Na seji, ki je bila dobra dva meseca pozneje, pa je svetnik Ivan Škof vprašal, kako je z Mihelčičevo odstopno izjavo. Župan Dragovan je dejal, da Mihelčič ni oddal pisne odstopne izjave. Mihelčič pa je pojasnil, da je odpoved sicer napisal, a jo je po pogovoru z nekaterimi sodelavci in županom deponiral.

TEMELJNI KAMEN - Temeljni kamen za poslovno stavbo novomeškega Centra za socialno delo so položili (z leve): novomeški podžupan mag. Boris Dular, direktor centra Alojz Simončič, minister mag. Anton Rop in direktor SCT-ja Ivan Zidar. (Foto: A. B.)

VREME

Ob koncu tedna bo suho in hladneje.

Košarka **Liga Kolinska**

KRKA TELEKOM : UNION OLIMPIJA

Novo mesto, športna dvorana Marof, sobota, 19.2.2000, ob 20. uri
Pokrovitelj: **CARLSBERG**
Žrebanje vstopnic: ***Mobiček*** **(Kobra)**

Berite danes

stran 2:
• *Odlašanje je kazen za Belokranjce*
stran 3:
• *Vroča mrliška vežica na Potov Vrhu*
stran 4:
• *Se bodo ponovili dogodki iz Malin?*
stran 6:
• *Na Blanci ni strupenih plinov!*
stran 7:
• *V pričakovanju imena Sveti Križ*
stran 11:
• *Konoplje ni gojil za mamilo, ampak za parfume*
stran 18:
• *Vojska gradi na vozilih Dolenjcev*

JOŽICA DORNIŽ ODGOVORNA UREDNICA DOLENJSKEGA LISTA

NOVO MESTO - Po nenadni smrti Marjana Legana je bila oktobra lani za v.d. odgovorne urednice Dolenjskega lista imenovana Jožica Dorniž. Preskok z novinarskih na uredniške zadolžitve za Dorniževo, sicer dipl. novinarko, seveda ni bil lahek, a v preteklih mesecih je z vztrajnostjo in na novinarskem delu temelječimi izkušnjami dokazala, da pod njenim uredniškim vodstvom Dolenjski list dosledno uresničuje vse s programsko zasnovo zastavljene naloge. Skladno s svojimi pristojnostmi je direktor družbe Dolenjski list, ob poprejšnjem mnenju uredništva, z današnjim dnem Jožico Dorniž imenoval za odgovorno urednico Dolenjskega lista, in sicer za dobo štirih let.

EKSPLOZIJA V MIZARSKI DELAVNICI

STOPIČE - V proizvodnih prostorih mizarske delavnice, ki je last B. B. iz Novega mesta, je prišlo 11. februarja nekaj po 21. uri do eksplozije in požara, ki so ga ustavili novomeški poklicni in stopiški prostovoljni gasilci. Škoda znaša 10 milijonov tolarjev.

DOLENJSKI LIST *vaš četrtkov prijatelj*

ISSN 0416-2242
9 770416 224000

NAŠA ANKETA

Četrtkovo prijateljstvo

Svoje čase je bil Dolenjski list največji pokrajinski časopis v takratni Jugoslaviji. Tanjug, ko je še poročal iz Slovenije, je z njegovimi informacijami, zlasti z anketo, drugim opisoval javno razpoloženje v dobršnem delu takratne republike Slovenije. Znan je tudi izrek, ki je nastal pod Gorjanci: "Brez Dolenjca kot brez žlice v hiši". Tudi s tako popotnico je Dolenjski list prehodil prvega pol stoletja. Vsega, kar se je v 50 letih znašlo na straneh časopisa, je bilo res veliko. Mnogo tega je šlo v pozabo, dosti pa se je tudi vtisnilo v spomin ljudem, ki so se jih časopisni zapisi dotikali tako ali drugače, in drugim. Številne zanimivosti, ki bi ostale skriti širšemu krogu ljudi, so zaradi novinarjev Dolenjskega lista lahko pritegnile pozornost mnogih bralcev. S take vrste in z drugačnimi zapisi lahko časopis simbolično poveže med seboj različne generacije, razseljene člane družine, prebivalce različnih krajev, ljudi različnih pogledov na svet. Pri tem lahko gladi in ostri robove medsebojnih človeških stikov, tudi zato, ker časopis vsakdo bere po svoje, pač skladno s svojimi življenjskimi načeli, pričakovanji in spomini. Tudi se je že kdo porogal, da Dolenjski list piše samo o teličkih s petimi nogami in debelimi repi. Veste, da še zdaleč ne poroča samo o takih izjemnostih, da pa piše tudi o takih nenavadnih rečeh. Vsega po malem in ničesar preveč - to bi nekako šlo tudi naprej, mar ne? Preberite v anketi, kaj o časopisu menijo nekateri izmed vas.

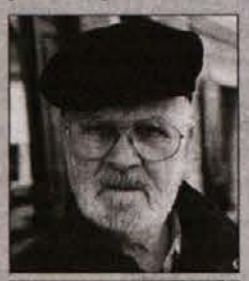

ZVONE HACIN, upokojenec iz Novega mesta: "Dolenjski list berem že desetletja. Všeč mi je, ker prinaša novice in zanimivosti iz domačih krajev. Z veseljem ga vzamem v roke in ga pregledam od prve do zadnje strani. Zelo rad berem prispevke o tem, kakšno je bilo v prejšnjih časih življenje v Novem mestu in naših krajih. Zame in za starejše sploh so tudi osmrtnice novice."

DRAGO MIRT, podjetnik, predsednik sveta krajevne skupnosti Blanca: "Dolenjski list je v teh 50 letih kar lepo napredoval in je postal nepogrešljiv vir informacij v občinah oz. krajevnih skupnostih Posavja in Dolenjske. V časopisu je za vsakogar nekaj zanimivega, bodisi o kmetijstvu, (malem) gospodarstvu in mnogih domačih dogodkih in zanimivostih, česar drugje ni."

DANIEL METELKO, samostojni podjetnik, predsednik občinskega pihalnega orkestra Trebnje: "Zelo rad prebiram Dolenjski list, ki ga je oče naročil že leta 1967 in bo ostal pri hiši. V njem je veliko regij in toliko domačih zanimivosti kot v nobenem drugem mediju. Najprej preberem trebanjsko stran oz. iveri, nato prvo, potem zadnjo stran, zatem še kulturno, gospodarsko in športno."

DRAGICA GORIŠEK, kmetica, iz Arnovega Sela: "Dolenjski list imamo naročen že vrsto let. V njem je dosti zanimivosti iz naših krajev. Lahko prebereš, kaj se dogaja, tudi drugod. Meni se zdi zanimiv in dober. Lepši je, ko je v barvah, saj te barva pritegne. Pogrešam recepte, nasvete za gospodinje in o gojenju rož, na primer."

BARBARA PRAH, dijakinja Srednje ekonomske šole Brežice, iz Gornje Prekope: "V redu je, da imamo Dolenjci tak časopis. V njem je veliko podrobnosti o Dolenjski, tega pa drugi časopisi nimajo. Dobro je, da je v časopisu vsega po malem. Zanimivo je, ker poroča s tako širokega območja. Bilo bi v redu, če bi bilo v časopisu več v barvah."

STANE LOZAR, slikopleska,r iz Črnomlja: "Sem dolgoletni naročnik Dolenjskega lista in priznam, da ga imam rad. Je raznovrsten, berljiv in zadovoljen sem s takim, kakršen je. Nič mu ne bi odvzel ali dodal. Če kdaj mislim, da mu kaj manjka, napišem tudi sam. Najprej preberem belokranjsko stran, saj me najbolj zanimajo lokalne novice, ki jih v drugih časopisih ni."

BRANKA KORDIČ, pomočnica vzgojiteljice v metliškem otroškem vrtcu: "Dolenjski list je pri naši hiši že skoraj od začetka izhajanja in ga redno berem. Zdi se mi, da premalo piše o Metliki, kar je razumljivo, če pa se nič ne dogaja. Sicer prinaša veliko raznovrstnih novic. Predvsem so zanimiva pisma bralcev, nič pa ne bi bilo tudi narobe, če bi bilo več strani v barvah."

MARIJA ŠKULJ, upokojenka, iz Kočevja: "V preko 30 letih sem se na Dolenjski list tako navadila, da sedaj že komaj čakam, kdaj pride. Najprej preberem vse, kar piše o Kočevju, nato pa še vse ostalo. Všeč mi je, ker je strankarko nevtralen. V njem morda pogrešam le modni kotiček in recepte, kot ste jih objavljali včasih. Veliko sem jih preskusila in bili so mi všeč."

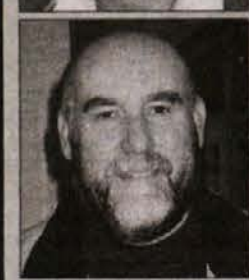

STANE ŠMALC, strojni tehnik, iz Ribnice: "Vsak časopis ima nekaj zanimivega in glede na to, kaj koga bolj zanima, se ljudje odločajo za različne časopise. Ker vsega pač ne moreš imeti, smo pri nas sčasoma prešli od Dolenjskega lista na Slovenske novice. Vendar pa ne zato, ker bi bil Dolenjski list slab časopis. Če ne bi bil dober, se ne bi obdržal pol stoletja!"

UMRL SLAVKO MEDVED

LJUBLJANA - V 77-em letu starosti je v Ivančni Gorici umrl nosilec partizanske spomenice 1941 Slavko Medved-Slavc. Že pred vojno se je vključil v napredno delavsko gibanje, leta 1941 pa v Osvobodilno fronto. Med narodnoosvobodilno borbo je bil v 2. grupi odredov in varnostno-obveščevalni službi. Po vojni je deloval v organih občine in Zveze borcev NOB.

SVETNIKI ZNOVA POVABILI ANDREJA FABJANA

METLIKA - Na zadnji seji metliškega občinskega sveta je bilo znova slišati predlog, naj bi na sejo povabili belokranjskega poslanca v državnem zboru Andreja Fabjana. Metličanom naj bi odgovarjal predvsem na vprašanja o zadevah, povezanih z Belo krajino, o katerih teče beseda v državnem zboru. Ob tem je bilo iz svetniških vrst slišati, da so tudi metliški volivci s svojimi glasovi prispevali k izvolitvi črnomaljskega župana Fabjana za poslanca v državnem zboru. Zato se jim zdi nerazumljivo, da se kljub večkratnim povabilom na sejo občinskega sveta še vedno ni odzval.

MINUTA MOLKA ZA PROF. DULARJA

METLIKA - Pred začetkom seje metliškega občinskega sveta, ki je bila pred tednom dni, so se svetniki z minuto molka spomnili na svojega častnega in zaslužnega občana prof. Jožeta Dularja. Kot je dejal metliški župan Slavko Dragovan, se je prof. Dularju sicer izteklo življenje, njegova dela, ki jih je ustvaril kot pesnik, pripovednik, publicist in muzealec, pa bodo preživela zemeljsko bivanje.

Kako zmanjšati porabo zdravil?

Slovenci sodimo med največje porabnike zdravil v Evropi - Lani smo za zdravila porabili kar 42 milijard tolarjev - ZZZS pripravil testni projekt za spremljanje predpisovanja zdravil

LJUBLJANA - Poraba zdravil je že več let v Sloveniji dokaj velika. Tako je bilo leta 1998 predpisanih blizu 12,5 milijona receptov ali skoraj 6,3 na prebivalca, kar je obvezno in prostovoljno zavarovanje stalo nekaj manj kot 38 milijard tolarjev. To pa pomeni 1,2 odst. bruto domačega proizvoda. Po teh številkah je naša država med največjimi porabniki zdravil v Evropi. V lanskem letu pa se je število predpisanih receptov še povečalo, in sicer na 12,7 milijona tolarjev, stroški za zdravila pa na 42 milijard tolarjev.

V minulih letih je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije poskušal uravnavati izdatek za zdravila z njihovim razvrščanjem na liste. Na pozitivno listo so bila razvrščena zdravila z najbolj terapevtskim učinkom in najsprejemljivejšo ceno, zdravila, ki so sicer potrebna, a ne ustrezajo tem kriterijem, pa so bila razvrščena na vmesno listo - z nižjim odstotkom kritja cene v obveznem zavarovanju, nekatera pa na liste sploh niso bila uvrščena. Toda zdravniki in zavarovanci so se preusmerili in začelo se je predpisovati večje število zdravil s pozitivne liste. Razvrščanje samo po sebi torej ni prispevalo k zmanjšanju prehitre porabe zdravil.

Ker gre za izredno občutljivo področje, ki ga je mogoče uspešno razrešiti le s sodelovanjem z zdravniki, se je zavod lotil tega vprašanja z dodatnimi projekti in skupaj z Zdravniško zbornico. Oktobra lani je v sodelovanju s štirimi zdravstvenimi domovi (Brežice, Litija, Nova Gorica in Bled), ki so se za to odločili prostovoljno, uvedel testni prejakt spremljanja predpisovanja zdravil po zdravnikih. V testnem projektu preverjajo število receptov, količino predpisanih zdravil in njihovo ceno ter znesek po posameznem zdravniku. Pri testnem projektu gre v bistvu za poskus, da bi zdravnike motivirali za drugačen, racionalnejši odnos do predpisovanja zdravil in da bi začutili, da so od višine izdatkov za zdravila odvisni tudi njihovi ostali programi. Pozitivne izkušnje iz tega projekta naj bi služile za nadaljnje aktivnosti zavoda in njegovih partnerjev pri obvladovanju stroškov za zdravila.

V testni projekt je vključenih 62 zdravnikov. Rezultati pa so zanimivi in vzpodbudni. Od štirih navedenih zdravstvenih domov le enemu ni uspelo zmanjšati izdatkov za predpisana zdravila na recepte. Ostali trije so v oktobru in novembru po vrednosti predpisanih zdravil zaostajali za povprečjem izvajalcev osnovne zdravstvene dejavnosti svoje območne enote za 8 do 29 odst. Izračun kaže, da bi lahko v Sloveniji zmanjšali izdatke zdravstvenega zavarovanja v mejah med 615 in 2,718 milijoni tolarji, kar znaša med 1,5 in 6,4 odst. vseh izdatkov za zdravila v letu 1999.

J. D.

Meja

Kje torej?

Meja, to menda zveni ponosno! Če je ni, se jo naredi. In zato jo imamo. Slovensko hrvaško, na celi črti, ki loči dve nekdanji državotvorni enoti nekdanje zvezne države. Ni znano, kje je meja. Tudi ni meje neznanja in neživljenjskosti države. Za to so primeri domala na celi mejni črti, vsekakor ob Muri, gotovo pri morju, verjetno ob Sotli.

Zvončki in trobentice, mačice, vijolice - spet pomlad je tu in z njo kmečka dela. Kmetje ob meji krepko občutijo mejo, ko ne morejo povsem brezbrižno prepeljati na svojo njivo v drugo državo niti gnoja. Za pomladjo bo prišla tudi jesen, ko bo več težav, saj bodo preko meje vozili domov svoj krompir, svoje grozdje in vino.

Ko so ob meji policisti in cariniki pa kmetje, lovci in vsi drugi kolikor toliko prijatelji - verjetno še iz prejšnjih časov - vse skupaj še ni tako hudo in uradniško zategnjeno. Preden bo prijaznosti potekel rok, bodo morali državni pooblaščenci prijazno ali manj prijazno povedati, kje natančno je meja med dvema državama. Drugače bodo npr. v Posavju ob Sotli Hrvati hodili na lov na slovensko (?) stran reke, Slovenci bodo hodili na vlak preko vode na hrvaško (?) stran, oboji bodo mislili, da so na svojem, nihče pa ne bo vedel, pri čem pravzaprav je.

M. L.

Odlašanje je kazen za Belokranjce

Metliški svetniki so, ko so obravnali sporazum o obmejnem prometu in sodelovanju med Republikama Slovenijo in Hrvaško, ostro obsodili ravnanje vseh tistih v naši državi, ki ovirajo ratifikacijo

METLIKA - Metliški svetniki so na seji pred tednom dni soglasno sprejeli sklep, s katerim želijo doseči, da bi slovenska stran čim prej ratificirala sporazum med RS in RH o obmejnem prometu in sodelovanju, ki sta ga obe državi sicer podpisali že pred časom. Hkrati želijo s sklepi, v katerih so združene, kot so dejali, zahteve vseh Metličanov, spodbuditi prebivalce ostalih občin ob južni meji, da bi s svojimi zahtevami pospešile uzakonitev sporazuma.

13 metliških svetnikov je sicer zahtevalo sklic izredne seje, ki naj bi bila 3. februarja in na kateri bi razpravljali o omenjenem sporazumu. Župan Slavko Dragovan je dejal, da zaradi tehničnih težav to ni bilo mogoče, kar po mnenju svetnikov ni opravičljiv razlog. Jože Matekovič (Lista za Metliko) je vprašal, kaj jim vendar daje oblast v Ljubljani, da ne bi smeli protestirati, ker so omejeni z mejo in jim kratijo pravice, ki bi jih sicer izenačevale z ostalimi državljani. Po njegovem bi morali povzdigniti glas že prej, opozoril pa je na nekaj členov v sporazumu, ki so dovolj trdni argumenti za to, da sporazum ne more biti v škodo Sloveniji. Jože Mihelčič (Lista za Metliko) je dodal, da EU prizava sporazume, ki so sprejeti pred vstopom države v to zvezo. Ob tem je spomnil na državno mejo, ki med Bušinjo vasjo in Radovico nekajkrat prečka občinsko cesto.

Sedaj zaradi tega prebivalci ob meji nimajo večjih težav, a ko bo vzpostavljena trda šengenska meja, bo veliko problemov, če sporazum ne bo ratificiran.

Boris Govednik (LDS) je menil, da je odlašanje z ratifikacijo za Belokranjce kazen. Menil pa je, da bi morali v sporazum vnesti tudi določilo, da bodo po šengenski meji na Kolpi poleg prebivalcev članic EU v Sloveniji lahko zaposlovali tudi Hrvate. Branko Matkovič (ZLSD) mu je pojasnil, da bi za spremembo sporazuma potrebovali tri do pet let. Sicer pa bo zaposlovanje tujcev urejal zakon, ki je že v prvem branju. Jožefu Klepcu (SLS) je bilo žal, da o tem niso razpravljali že prej, saj je nevzdržno in neresno, da morajo že deseto leto čakati na rešitev problema maloobmejnosti. Ni pa se mu zdelo prav, da krivdo za neratifikacijo valijo le na eno stranko, saj proti uvrstitvi sporazuma na dnevni red državnega zbora ni glasovala le SLS. Tudi župan Dragovan je podprl čimprejšnjo uzakonitev sporazuma. Rekel je, da ne pozna vseh argumentov, zakaj še ni prišlo do nje, čas pa bo pokazal, ali so Slovenci čakali na novo hrvaško oblast.

M. BEZEK-JAKŠE

• Metliški občinski svet je pri obravnavi sporazuma med R Slovenijo in R Hrvaško o obmejnem prometu in sodelovanju ostro obsodil ravnanje vseh, ki ovirajo ratifikacijo sporazuma in s tem otežujejo življenje 250 tisoč prebivalcem ob južni meji. Zato je sprejel sklep, naj občina Metlika zahteva, da državni zbor uvrsti na prvo naslednjo redno sejo ratifikacijo omenjenega sporazuma in ga tudi uzakoni. Hkrati se metliška občina pridružuje občinam na vzhodni in južni meji v prizadevanjih, da bo sporazum sprejet čimprej. Tako bi se pravice prebivalcev ob južni meji izenačile s tistimi, ki jih imajo naši državljani ob zahodni in severni meji.

RAZSTAVA LIKOVNIKOV POSAVJA - Kar 47 jih je ob slovenskem kulturnem prazniku svoja dela po izboru akademskega slikarja Alojza Konca postavilo na ogled v galerijo na sevniškem gradu. Razstavljavce sta pozdravila Jože Novak, predsednik območne enote SKD, in sevniški župan Kristijan Janc, ki jo je po recitalu Prešernove poezije v interpretaciji Mirka Rateja in Dušana Senico tudi odprl. Postavitev in otvoritev razstave, ki bo odprta do 28. februarja, so podprli zavarovalnica Adriatic Krško, Zveza kulturnih društev Sevnica in Kmečka zadruga - Vinska klet Krško. (Foto: P. Perc)

Ljubljansko pismo

Predvolilna demagogija

Znane stare viže

LJUBLJANA - Tole pisanje iz "bele Ljubljane" ne bo prijeten opravek, saj je naša "prestolnica" močno zamočvirjena, če ne že kar "bulana". Takšna je že nekaj let, predvsem pa zadnje čase tudi zato, ker smo na pragu volitev. Občani smo spet prisiljeni poslušati znane stare viže: o revščini ljudi nasploh, o nujnosti večjega poštenja med ljudmi, da bi zmogli preživeti težavne čase, o vojnih dobičkarjih, o nekaterih, ki naj bi si bogastvo prislužili s prodajanjem orožja, o polnem avtomobilskem prtljažniku kristala, ki naj bi ga nekdanji predsednik predsedstva države odpeljal iz Elana domov itd. Vse lepo in prav, če bi o poštenju na TV ekranih ne govorili ljudje, ki so zaradi političnih ambicij zabredli v hude strankarske dolgove, če bi o zaslužkih s prodajanjem orožja ne govorili tisti, ki so z njim sami prekupčevali, če bi pravnega nereda ne kritizirali ljudje, ki sami ne upoštevajo zakonov, se požvižgajo na razsodbe sodišč, ne plačujejo svojih dolgov.

Da bo mera predvolilne demagogije polna, ambicijam političnih strank pa ustreženo, so spet začele s polno paro delovati parlamentarne komisije, kajpak z enakimi "uspehi" kot pred zadnjimi volitvami. Povedano po domače: tresla se je gora, rodila se je miš... Tako se nekaj neprijetnega v parlamentarnem snemalnem kabinetu zgodi vselej, ko naj bi ljudje zvedeli "vso resnico" o tem ali onem škodljivem dejanju ali dogodku političnih veljakov: ali kdo ukrade in odnese zainteresiranim zapis s kakšne pomembne seje, ali se snemalna naprava pokvari ali pa naj bi sploh ne bila vključena, jasno, da bi pričevanje enih ne škodilo drugim. Glavno je, da se o sejah parlamentarnih komisij veliko govori in piše, pa tudi koristno je za njihove predsednike, saj jim kane v žep kar precej dodatnega cvenka k njihovi poslanski plači. Kaj zato, če "strokovnost" njihovega dela temelji celo na potvorjenih dokumentih ali večkrat zanikanih domnevnih izjavah.

Ob vsem tem pa si je odgovorna urednica enega izmed strankarskih časopisov vzela pravico, da takole piše o razmerah v Sloveniji: "Finančni kaos v Sloveniji je popoln... Vlada si ob tem želi le eno: vse skupaj pomesti in utišati pod preprogo... Prav neverjetno je, kako jim uspeva pranje denarja in bogatenje na račun drugih... Pravna država jim je malo mar, še manj skrb za malega človeka... Povsem drugače je z večino slovenskih državljanov. Za borih petih desettisočakov se prebijajo iz mesec v mesec, zraven pa poslušajo, kako je... Potrjujejo se tudi domneve, da je sodstvo še vedno podaljšana roka politike..." Človek bi ji to posplošeno pometanje pred tujimi pragi oprostil, če bi ob tem ne pozabila na nesnago med lastnim. Mladina je pred dnevi pisala, da se prav ta gospa že vrsto let ne zmeni za razsodbe sodišč v njeno škodo in da sodišču še vedno ni uspelo od nje izterjati dolgov, ki si jih je nabrala pri obnovi gostišča v Črmošnjicah.

Ljudski rek pravi, da zgledi vlečejo. Upajmo, da predvsem dobri. Zato bi bilo nadvse koristno, če bi se naši poslanci, ki se pravkar zavzemajo za boljše življenje revnih zgledovali po predvolilnih obljubah in tudi konkretnih odločitvah svojih hrvaških kolegov, ki so si za 40 odstotkov znižali plače in se tako po svojih močeh pridružili varčevanju drugih slojev prebivalstva.

VINKO BLATNIK

Novomeška kronika

RIM - Pred nedavnim so v Rimu uvedli dan brez avtomobilov. Glavno italijansko mesto so enostavno zaprli za motorni promet, ljudje so preplavili večno mesto in se sproščen sprehajali po njem. V samovščeni dolenjski metropoli pa ga ni, ki bi si upal vsaj za čez noč zapreti staro mestno jedro za promet. Vsi iščejo le izgovore, da jim ne bi bilo treba narediti te "prevratniške" poteze. Ko bi bilo treba sto ali dvesto metrov peš, se takoj spomnijo na invalide, za katere sicer ni poskrbljeno niti, da bi lahko z invalidskim vozičkom prišli s ceste na pločnik, kaj šele v kakšen urad, edini parkirni prostor na Glavnem trgu, rezerviran zanje, je pa tako in tako stalno zaseden, pa ne z avtomobili pravih invalidov. Kje so časi, ko je Levstik Novo mesto imenoval "dolenjski Rim"...

CENTER - Po izgradnji poslovne stavbe novomeškega Centra za socialno delo, za katero so prejšnji teden slovesno položili temeljni kamen, bo strogo mestno središče še bolj opustelo in bo še dodatno izgubilo svojo barvitost. Sedaj se vsaj ob "plačilnih dnevih" pred novomeškim rotovžem in v njem, kjer ima center svoje prostore, tare upravičencev do socialnih pomoči iz Žabjeka in drugih novomeških romskih naselij. Takrat se tudi izdatno poveča prodaja alkoholnih pijač v bližnjih trgovinah in bifejih. Ko bo zgrajena nova stavba, se bo pa vse to preusmerilo v nekdanje novomeško predmestje, v "republiko Kandijo", na Resljevo ulico, kjer jim bo zagotovljena potrebna diskretnost. Prav bi bilo, ko bi ob hiši postavili še kakšen lahko dostopni kurnik in zaupno prodajalno z rabljenim orožjem.

BOJ - Sindikalni boj ni le boj za sindikalne pravice delavcev, ampak tudi boj med sindikati, celo med sindikalnimi funkcionarji. Ena od takih bitk se bije med Jožetom Mikličem, predsednikom območne Zveze svobodnih sindikatov, in Janezom Jakšo, nekdanjim funkcionrjem v tem sindikatu in sedanjim predsednikom Sindikata delavcev Revoza. Miklič je Jakšo tožil zaradi obrekovanja, sodišče mu je dalo prav in Jakšo obsodilo na pogojno zaporno kazen. Sodba še ni pravnomočna, boj pa se nadaljuje tudi na drugih področjih.

Ena gospa je rekla, da bi morali na Centru za socialno delo uvesti dvojezičnost - ob romščini še slovenščino.

Iz novomeške porodnišnice

Od 1. do 13. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Gabrijela Rodman z Brezovega pri Studencu - Denisa, Petra Sketelj s Sel pri Šmarjeških Toplicah - Majo, Dragica Iskra iz Dolnjega Ajdovca pri Dvoru - Anžeta, Vida Cizelj iz Škocjana - Vita, Nataša Jakša iz Brstovca pri Semiču - Anžeta, Nataša Okorn z Mirne - Zalo, Marjetka Jordan z Rake - Sebastjana, Majda Jakič z Male Strmice pri Šmarj. Toplicah - Danijela, Marija Žnidaršič s Studenca pri Sevnici - Kristjana, Rozalija Mihelič z Vinice - Boštjana, Bernarda Žnidaršič z Roj pri Šentjerneju - Anjo, Branka Brajdič s Cviblja - Branko, Zdravka Sintič iz Dol. Toplic - Špelo, Mojca Papež iz Črnomlja - Niko, Renata Ljubi iz Dol. Karteljevega - Benjamina, Jerneja Strmec iz Črnomlja - Žiga, Ljubica Kaferle iz Trebnjega - Andreja, Štefka Jarc iz Velikega Lipovca - Mio, Vesna Ilnikar s Pluske - Jana, Višnja Bašelj z Lutrškega sela - Nino.

Iz Novega mesta: Mojca Dobravec, Klemenčičeva ulica - Majo; Erika Medle Semec, Vorančeva ulica - Nušo; Bernarda Hrovat, Ul. Slavka Gruma - Klaro; Barbara Mišjak, Vidmarjeva ulica - Maja; Nataša Eršte, Šmihel - Nino; Nives Kočevar, Krajčeva ulica - Žigo; Ivica Menger, Kandijska 50 - Mateja; Urška Gerdenc, Gubčeva 7 - Jana; Natalija Pelko, Šukljetova 20 - Andreja.

Vroča mrliška vežica na Potov Vrhu

V zaplete okoli gradnje mrliške vežice na Potov Vrhu se je vpletel celo tajnik papeškega nuncija - Vsi krajani za, tri gospodinjstva proti - Napoved črne gradnje

POTOV VRH - Na Potov Vrhu, vasi v primestni krajevni skupnosti Mali Slatnik, se nikakor ne morejo dogovoriti, kje naj bi postavili mrliško vežico. Za lokacijo, za katero so bili na zadnjih zborih vsi prisotni razen treh gospodinjstev, imajo celo že lokacijsko dovoljenje, vendar so se nanj v zadnjem hipu ta tri gospodinjstva pritožila na ministrstvo za okolje in prostor, kar bi lahko vso stvar močno zavleklo. Zadeva je dobila že kar groteskne razsežnosti, prav zaradi nje je (verjetno na prigovarjanje ene od nasprotujočih družin) na pogovor z novomeškim županom dr. Starcem prišel tajnik papeškega nuncija v Ljubljani. Ljudje zahtevajo, da kljub pritožbi spomladi začnejo graditi mrliško vežico.

V krajevni skupnosti Mali Slatnik so za 10 vasi 3 pokopališča: v Smolenji vasi je pokopališče razširjeno, imajo tudi primerno mrliško vežico: tu je stvar urejena za najmanj naslednjih 100 let. Na Velikem Slatniku je pokopališče utesnjeno sredi vasi, a so za potrebno razširitev in gradnjo mrliške vežice kljub temu primerno poskrbeli. "Na Potov Vrhu je pokopališče dovolj veliko, ni pa mrliške vežice. O gradnji vežice govorimo že več let in najkasneje lani bi že stala, če ne bi bilo teh razprtij," pravi dolgoletni predsednik KS Mali Slatnik Alojz Dragan. Na pokopališču na Potov Vrhu pokopujejo ljudi iz te vasi, s Križ in dela Petelinjka. Sprva so za gradnjo vežice pogledovali na parcelo za pokopališčem, a je lastnik noče prodati, pač pa bi jo zamenjal za občinsko zemljo pod pokopališčem, in to brez doplačila, čeprav naj bi bila občinska dejansko vredna precej več. "Kjerkoli bi že stala mrliška vežica, povsod bi koga motila," pravi Dragan. Ko pa so se dokončno odločili za spodnjo parcelo, ki je last občine, gradnji mrliške vežice na njej nasprotujejo tri gospodinjstva. "Za gradnjo na tej parceli sredi vasi v bližini pokopališča je že vseskozi večina zainteresiranih krajanov, ki so to jasno povedali na večih zborih krajanov, za to lokacijo je tudi stroka. Odločno pa nasprotujejo člani treh gospodinjstev in dve od teh sta tudi interesenta za to parcelo," pravi Dragan. Čeprav zakonu gradnje skoraj gotovo ne bodo mogli preprečiti, pa jo skušajo s pritožbo odmakniti. "In to kljub temu da smo se zavezali, da bomo zasadili drevesno bariero ali zgradili zid, da bi bil vpliv vežice na te sicer kar precej oddaljene sosede res nemoteč. Poleg tega je treba vedeti, da je na tem pokopališču na leto povprečno en pogreb in pol."

Ko so že skoraj pristali na to, se je v zadevo začel vpletati v krajevni skupnosti znani nergaški "boter". Na koncu so v to kolobocijo menda preko duhovnika, ki izhaja iz "prizadete" hiše, vpletli celo papeški nunciat, se pravi veleposlaništvo države Vatikan v Sloveniji. Tako se je lani poleti tajnik papeškega nuncija obrnil na novomeškega župana dr. Starca, češ da mora z njim nujno govoriti o tej zadevi. Župan mu je takoj ustregel in se še isti dan srečal z njim v kapiteljski proštiji. Ko ga je župan seznanil z dejstvi, je seveda vatikanski diplomat sprevidel, za kaj gre, in se nehal zanimati za ta "primer".

"Pred mesecem dni je bila pri meni delegacija vaščanov Potov Vrha in zahtevala, da spomladi začnemo graditi vežico," je povedal Dragan. Seveda bi bila to gradnja na črno, saj je so se zoper lokacijsko dovoljenje tri gospodijstva pritožila. "Taka pritožba bi lahko gradnjo zavrla za 3 do 5 let, če bi se še naprej pritoževali, pa tudi za 10 let in več. Če mi zaradi črne gradnje kot predsedniku krajevne skupnosti ne grozi več kot 14 dni zapora, bom šel v to, sicer pa bom izdajal naročilnice za gradbeni material, gradili bodo pa krajani!"

A. BARTELJ

SPORNA PARCELA - Predsednik KS Mali Slatnik Alojz Dragan (desni) in član sveta te krajevne skupnosti s Potov Vrha Tone Goršin pred parcelo, na kateri naj bi zgradili mrliško vežico. (Foto: A. B.)

NOVI PROSTORI KEMIČNE ČISTILNICE - Samostojna podjetnica Vilma Fabjan je leta 1993 v Šentjerneju odprla kemično čistilnico in si z dobrim delom v nekaj letih pridobila ugled v kraju. Lani se je odločila za nakup novega stroja, ki je tehnološko izpopolnjen, predvsem pa ustreza vsem novim ekološkim predpisom. Stari prostori so bili za novo pridobitev premajhni, zato je v začetku februarja začela z delovanjem v novih, lepših in večjih prostorih v središču Šentjerneja. Otvoritve se je udeležil tudi tamkajšnji župan Franc Hudoklin ter ob tem poudaril pomembnost širitve in razvoja že obstoječih dejavnosti v občini, ki tako prispevajo k hitrejšemu razvoju kraja. (Foto: M. Hočevar)

SUHOKRANJSKI TURIZEM JE NA PRAVI POTI - Po besedah predsednika Turistične zveze Dolenjske in Bele krajine Alojza Serinija je Turistično društvo Suha krajina med najdejavnejšimi in najboljšimi ne le na Dolenjskem, ampak tudi v Sloveniji. Društvo, ki skrbi za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, je v preteklem letu pripravilo kar 25 različnih prireditev in akcij. Predsednik društva Vlado Kostevc pa je za požrtvovalno delo in oživitev turizma v Suhi krajini predlagan za najvišje priznanje. Udeležence nedeljskega občnega zbora društva so med drugim pozdravili žužemberski župan Franc Škufca, predsednik Društva vinogradnikov Peter Lavrič in v imenu upokojencev Francka Ožbolt. V kulturnem programu tokratnega srečanja so nastopile pevke društva (na sliki) in rogisti. (Foto: S. Mirtič)

Kdaj odškodnine za izgnance?

Člani novomeške krajevne organizacije Društva izgnancev so poslali pismo predsedniku DZ dr. Janezu Podobniku

NOVO MESTO - Člani novomeške krajevne organizacije Društva izgnancev Slovenije so minulo soboto na rednem občnem zboru napisali pismo predsedniku Državnega zbora RS dr. Janezu Podobniku, v katerem so podprli amandmaje k predlogu Zakona o skladu za poplačilo vojne odškodnine. Zaprosili so ga, naj zastavi ves svoj vpliv, da bi omenjeni zakon čim hitreje sprejeli.

Zdenka Kaplan, predsednica zelo dejavne novomeške krajevne organizacije izgnancev, ki združuje 233 članov iz šestih dolenjskih in treh belokranjskih občin.

Med drugim zahtevajo: naj se jim poleg simbolične rente 200 tolarjev za mesec nasilja prizna tudi vojna odškodnina za fizično in psihično trpljenje ter da se uveljavi vsaj 200.000 tolarjev odškodnine za vsakega umrlega starša: v zakon naj se natančno zapiše, da kot nasilno dejanje velja, če je človek umrl v koncentracijskih ali drugih taboriščih, izgnanstvu, zaporu, begunstvu in na poti tja ali nazaj. Zapisali so tudi, da se lahko vseslovensko zborovanje ob proslavljanju 55. obletnice vrnitve iz izgnanstva 4. junija v primeru, da zakon ne bo sprejet, spremeni v protest. O amandmajih k omenjenemu zakonu, ki je v državnem zboru v drugi obravnavi, je govorila tudi predstavnica Društva izgnancev Slovenije prof. Ivica Žnidaršič.

Novomeška krajevna organizacija namerava ob jubileju v sodelovanju z okoliškimi krajevnimi organizacijami pripraviti tudi območno proslavo. V letu 2000 bodo članom še naprej nudili potrebno pomoč, več skrbi bodo posvečali zlasti starejšim, bolnim in onemoglim članom, organizirali pa bodo tudi izlete po domovini in tujini.

Številne, ki so se zbrali v zavarovalnici Tilia, sta pozdravila tudi načelnik Upravne enote Novo mesto Jože Preskar in župan občine Dolenjske Toplice Franc Vovk. Na tokratnem srečanju so člani novomeške krajevne organizacije DIS med drugim opozorili tudi na to, da je slovenska mladina premalo seznanjena, kaj se je dogajalo s slovensko zemljo in ljudmi med drugo svetovno vojno. Izrazili pa so tudi ogorčenje nad nedavnim izobešenjem nemške zastave na sedežu Društva Kočeverjev staroselcev v Občicah.

M. K.

Suhokranjski drobiž

DVORSKI KULTURNIKI - Zelo zagnano delajo tudi dvorski kulturniki. Na seji v preteklem tednu so pregledali delo in načrte za naprej. Zelo aktivno dela pevski zbor pod vodstvom Franca Možeta, v programu je tudi izlet in ogled operne predstave, izid nove številke Fužine, ustanovitev folklorne in likovne delavnice in končno ureditev muzejske zbirke Marjana Marinca. Člani upravnega odbora so spregovorili tudi o namembnosti novega večnamenskega doma na Dvoru, povoženi lipi pri plavžu na Dvoru, o Škrabčevi najstarejši hiši na Dvoru, ki se podira, in o proslavi za 8. marec in materinski dan. Veliko več bo povedanega na občnem zboru.

KONJEREJCI - Društvo konjerejcev Suha krajina je pred kratkim pripravilo v kmečkem turizmu Pod gradom pri Pucljevih zanimivo in poučno predavanje o reji in zlasti o bolezni konj. Predaval je dr. veterine Janez Kovač, Franc Grum z Dvora pa je praktično pokazal kovanje konj.

PRIZNANJE - Priznanje za ocenjeno vino modra frankinja je na zaključni prireditvi prejela tudi edina pridelovalka Ivanka Vavtar. Vinogradniki samorodnico uspešno nadomeščajo z žlahtno trto, rezultati so po ocenjevanju odlični, tako da so dejansko zmagovalci vsi, ki so prinesli vino na ocenjevanje. In kot je dejal član komisije, imajo bela in rdeča vina skupni imenovalec "štih", kot neko značilnost naravne danosti tega področja, tudi zaradi tega, ker je Suha krajina nekaj posebnega.

S. M.

OTROŠKI KARNEVAL

NOVO MESTO - V dolenjski prestolnici so delavci in prostovoljci društva prijateljev mladine Mojca že desetletja skrbijo, da mladi organizirano preživijo veseli pustni čas. Dogajanje otroškega pustnega karnevala na pustni torek, 7. marca, bodo letos prvič preselili na novomeški Glavni trg. Novost v letošnjem sprevodu bodo skupinske maske, ki jih že pripravljajo učenci osnovnih šol vseh šestih dolenjskih občin. Na hudomušen in zbadljiv način naj bi pokazali negativne stvari in aktualne teme iz svojega okoliša ter skoraj že pozabljene ljudske maske. Pustni program bo pred rotovžem potekal vse popoldne, na odru pa bodo nastopili novomeški godbeniki, plesalci plesne šole Urška in mladi brusniški Mačkoni. Člani društva med novomeškimi trgovci, podjetniki in obrtniki že zbirajo nagrade za mlade maškare.

Vse boljša vina

Sedem zlatih in ena velika zlata medalja

ŽUŽEMBERK - Društvo vinogradnikov Suha krajina je v začetku meseca izvedlo tradicionalno ocenjevanje vin. V Suhi krajini, ki ima okoli 180 ha vinogradov, je še pred leti rastla samorodnica - zelena ali rumena šmarnica. Prvi poskusi nadomestiti samorodnico z boljšimi in žlahtnimi trtami pred desetimi leti, ki jih je podprl Kmetijski inštitut, so se, kot kaže, obnesli. Tamkajšnji vinogradniki namreč dosegajo vse boljše rezultate. Sorte, kot so kerner, zweigelt, scheurebe in chardonnay, pa so se dobro prijele in so na ocenjevanju dosegle oceno med 16 in 18, kar jih uvršča med kakovostna vina. Predsednik Društva vinogradnikov Suha krajina Peter Lavrič

Peter Lavrič, predsednik Društva vinogradnikov Suha krajina.

je povedal, da je bilo število vzorcev letos sicer manjše, kar je gotovo posledica toče, vendar so bila skoraj vsa vina izredno dobra. Strokovna komisija na čelu s predsednikom dr. Dušanom Terčeljem je rdečim vinom prisodila nekoliko nižje ocene kot belim. Najboljšo oceno med belimi je dobilo vino scheurebe pridelovalca Alojza Gorenčiča, med rdečimi pa je zmagal zweigelt Franca Vidmarja. Priznanja in diplome so vinogradniki prejeli na zaključni prireditvi minuli ponedeljek v gostišču Zupančič v Žužemberku. Suhokranjski vinogradniki so tako bogatejši za sedem zlatih in eno veliko zlato medaljo.

S. M.

KIS IN MED

DOLENJSKE TOPLICE - Agencija K2M iz Dolenjskih Toplic bo v petek, 18. februarja, pripravila zanimivo predavanje o medu in kisu. O koristnosti pripravkov iz meda in kisa ter njuni uporabi nekoč in danes bosta govorila čebelar Mirko Pavlin in zeliščar mag. Jože Kukman. Seminar bo v tamkajšnji osnovni šoli in se bo začel ob 17. uri, udeleženci pa bodo lahko poizkusili tudi napitke in pripravke iz meda in kisa.

ZA KULTURNI PRAZNIK

DVOR - V dvorani gasilskega društva Dvor so minuli ponedeljek ob slovenskem kulturnem prazniku dvorski četrtošolci, skupini "Metulji" in "Miške" iz vrtca ter Kulturno društvo Dvor pripravili proslavo. Zapela sta tudi otroški pevski zbor pod vodstvom Aleša Makovca in pevski zbor KD Dvor pod vodstvom Franca Možeta, žužemberski župan Franc Škufca pa je zbranim spregovoril nekaj besed. Praznik kulture bo prihodnje leto v novi dvorani gotovo še lepši in bogatejši.

RISBE NIKE REGALI

NOVO MESTO - Od prejšnjega tedna je v avli in ob stopnišču v Knjižnici Mirana Jarca na ogled izbor likovnih del Nike Regali. Avtorica je razstavila risbe in slike v tušu, temperi, mešani tehniki in v akrilu. Ob šestih večjih delih je na razstavi še devet risb manjšega formata.

REZ VINSKE TRTE

STRAŽA - Kmetijski zavod Ljubljana enota Novo mesto, območje Straža, bo jutri prikazal rez vinske trte. Ob 15.30 bo to v Stari gori v vinogradu Janeza Gašperšiča, ob 17. uri v Ljubancu v vinogradu Ivana Janka. Obakrat bo vinsko trto obrezoval dipl. ing. Jože Maljevič, svetovalec za vinogradništvo iz Kmetijskega zavoda.

ROP V NOVOMEŠKI LDS

NOVO MESTO - V petek, 11. februarja, se je mag. Anton Rop, podpredsednik LDS in minister za delo, družino in socialne zadeve, v Novem mestu sestal z vodilnimi člani občinskega odbora LDS Novo mesto. Beseda je tekla o spremembah volilne zakonodaje ter pripravi LDS na državnozborske volitve. Rop je pojasnil prizadevanja LDS za kompromisni predlog volilne zakonodaje. Vodstvo novomeške LDS se zavzema za oblikovanje takih volilnih okrajev, ki bodo tudi Novemu mestu zagotovili zastopstvo v Državnem zboru, saj Novo mesto kot regijsko središče potrebuje predstavnika tudi v zakonodajnem telesu. Podprli so vključevanje volilnih okrajev v novi volivni zakon.

DARILCA ZA VALENTINOVO - Občinska zveza prijateljev mladine Metlika je pretekli teden pripravila v Metliki, Gradcu in na Suhorju Valentinove delavnice, ki jih je obiskalo veliko otrok. S pomočjo učiteljic in vzgojiteljic so izdelalovali srčke iz blaga, škatlice in košarice v obliki srčkov ter voščilnice. Ob valentinovem so jih podarili tistim, ki jih imajo še posebej radi. (Foto: M. B.-J.)

O LJUBEZNI - Preteklo soboto je v avli črnomaljskega kulturnega doma Peter Ambrožič pripravil prodajno fotografsko razstavo z naslovom "Bela krajina in svet", izkupiček od prodaje pa je podaril Gledališki skupini Zik Črnomelj. Sledil je še večer ljubezenske poezije ob glasbi. Za slednjo je poskrbela pevka Stanka Macur (na fotografiji), pesmi pa so prebirali Gordana Popovič, Vesna Smukavič, Jasna Muren Šeruga in Vojko Zidar. (Foto: M. B.-J.)

SREČANJE IGRALCEV

SEMIČ - Dramska sekcija KUD "Jože Mihelčič" iz Semiča bo pripravila v soboto, 19. februarja, ob 17. uri v tukajšnjem kulturnem odmu prijateljsko in družabno srečanje vseh igralcev in sodelavcev. Predstavili bodo knjižico, ki so jo izdali za to priložnost, obujali pa bodo tudi spomine na čase, ki so jih skupaj preživeli v dramski sekciji.

POTOPISNO PREDAVANJE O KUBI

METLIKA - V okviru prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku bo danes, 17. februarja, ob 18. uri v čitalnici tukajšnje Ljudske knjižnice potopisno predavanje Iztoka Trčka z naslovom "Kuba ima dve hitrosti ali kubansko podzemlje". Pripovedoval bo o odpravi jamarskega kluba Železničar na Kubo ter nasploh o življenju v tej za nas tako eksotični državi.

Glasbila, stara kot godbeniki

Mestna godba Metlika bo junija praznovala 150-letnico delovanja - Najstarejša slovenska godba, ki neprekinjeno dela vsa ta leta - Obdobje vzponov, a pomanjkanje denarja

METLIKA - Metliška Mestna godba je doživljala vzpone in padce. Kar nekajkrat je bila tik pred tem, da preneha z delom, in proti koncu leta 1913 so imeli godbeniki celo že poslovilni večer. A vedno se je našel kdo, ki jih je pregovoril, da so znova poprijeli za inštrumente, in danes velja Mestna godba Metlika za najstarejšo godbo v Sloveniji, ki neprekinjeno deluje že 150 let.

Častiljiv jubilej bodo metliški godbeniki, ki v zadnjih petih letih pod taktirko Rafka Ogulina preživljajo obdobje vzponov, praznovali 23. in 24. junija. Prvi dan bodo pripravili slavnostni koncert, na katerem bodo podelili tudi Adamičeva priznanja. Naslednji dan bodo povabili v goste 18 godb na pihala iz vse Slovenije. Po svečanem mimohodu skozi mesto se bo na prireditvenem prostoru pri gasilskem domu s koncertnimi skladbami predstavilo vseh 750 godbenikov, nastopi pa se bodo vrstili vse do polnoči.

Metliškim godbenikom - njihov predsednik je na nedavnem občnem zboru postal Bojan Flajnik - ni bilo težko pripraviti program praznovanja, veliko težje pa bo z denarjem. "Praznovanje bo veljalo tri milijone tolarjev. Tretjino bomo dobili iz občinskega proračuna, tretjino bomo zbrali s pomočjo sponzorjev in donatorjev, za milijon tolarjev pa smo še vedno prekratki," potoži Flajnik, ki pravi, da zaradi stiske z denarjem ne bi radi okrnili dobro zamišljenega programa praznovanja. Ob jubileju bodo izdali tudi zgibanko in pripravili razstavo, marsikaj o godbi pa bo v kratkem mogoče prebrati na spletni strani metliške občine.

Metliški godbeniki so lani s pomočjo podjetij in občine kupili nove uniforme, potrebovali pa bi tudi precej novih inštrumentov. V povprečju so namreč le nekoliko mlajši od povprečne starosti godbenikov. Medtem ko imajo godbeniki v povprečju okrog 27 let, jih imajo inštrumenti 20. Vsako leto sicer dokupijo glasbilo ali dve, za kaj več pa nimajo denarja. Že precej let pa godbeniki tarnajo tudi nad premajhnim prostorom, ki ga imajo nad glasbeno šolo. "Prostor je zadostoval za nekdanjih 25 godbenikov. Danes, ko nas je 45, pa je pretesno, da bi lahko vadili vsi hkrati. Na srečo vsaj s kadrom nimamo težav, predvsem pa je razveseljivo, da je dovolj šolanega podmladka. Prav zaradi slednjega tudi uspehi ne izostanejo, zadnjega večjega pa smo imeli lani v Ormožu na republiškem tekmovanju godb na pihala v zabavnem programu, ko smo med dvanajstimi godbami prejeli zlato plaketo," pravi Flajnik.

M. BEZEK-JAKŠE

• Kakovost igranja Mestne godbe Metlika je v zadnjih letih močno narasla. Vsako leto so pripravili tudi vsaj en pomemben koncert, navadno v tujini. Za prihodnje leto pa načrtujejo, da se bodo odzvali povabilu Slovencev, ki živijo v Kanadi, kamor naj bi odšli na tritedensko gostovanje.

Da razvoj ne bo zgolj stihijski

V črnomaljski občini pripravili načrte za razvoj turizma - Le še Črnomaljci nimajo označene belokranjske vinske turistične ceste - Še veliko neizkoriščenih možnosti za razvoj turizma ob Kolpi

ČRNOMELJ - V črnomaljski občini so opredelili kratkoročne in dolgoročne razvojne turistične projekte. Med prve sodita načrt upravljanja v krajinskem parku Kolpa na področju turizma in rekreacije ter pridobitev statusa turistično zaokroženega območja Bele krajine. Med druge pa belokranjska vinska turistična cesta in projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine.

V Črnomlju so prepričani, da je prav turizem v krajinskem parku Kolpa še neizkoriščena gospodarska dejavnost, ki pa bi lahko pomembno prispeval k hitrejšemu razvoju. Na srečo se domačini zanimajo za razvoj turizma, ki bi bil povezan predvsem s Kolpo. Žal pa ugotavljajo, da je ob reki (pre)več neusklajenih posegov v prostor, ki so v glavnem posledica stihijskega razvoja turizma.

Da bi na turističnem trgu nastopile s celovito ponudbo in da bi turizem postal pomembna gospodarska panoga, so črnomaljska, metliška in semiška občina pričele s projektom za pridobitev statusa turistično zaokroženega območja Bele krajine. Ustanovili naj bi lokalno turistično organizacijo, v katero bodo vključene tako občine, zavodi in ustanove kot zasebni podjetniki, ki ponujajo turistične izdelke in storitve, a tudi turistična, športna, kulturna in druga društva.

V metliški in semiški občini imajo že oblikovano celovito ponudbo ob belokranjski vinski turistični cesti (BVTC), ki je tudi enotno označena. V črnomaljski občini pa je registriran le en ponudnik, medtem ko se jih nekaj pripravlja na ponudbo ob vinski cesti. Prišla pa je tudi pobuda za razširitev BVTC na vinorodnem območju Plešivice. V Črnomlju pa so prepričani, da bo pomembna pridobitev ob BVTC otvoritev vinogradniško-vinarskega informacijskega centra, ki ga bo prihodnji teden sredi mesta odprl kmetijski minister Ciril Smrkolj. V projektu Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine, ki je bil zasnovan že leta 1996, pa so Črnomaljci preteklo jesen dobili prvo označeno turistično točko, ki je hkrati pomemben del kulturne dediščine. Gre za Mitrov tempelj pri Rožancu.

M. B.-J.

Bojan Flajnik

RAZSTAVA OTROŠKIH ILUSTRACIJ

SEMIČ - V okviru Krakarjevih dnevov bo v ponedeljek, 21. februarja, ob 18. uri v galerijskem prostoru muzeja v Semiču otvoritev razstave 4. bienala otroške ilustracije. Bienale je bil posvečen delu pesnika in semiškega rojaka Lojzeta Krakarja.

Črnomelj praznuje

Ob občinskem prazniku prireditve za vse okuse

ČRNOMELJ - V spomin na 1. zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta, ki je bilo 19. in 20. februarja 1944 v Črnomlju, praznuje črnomaljska občina 19. februarja svoj praznik. Ob tej priložnosti so pripravili številne prireditve, ki se bodo pričele jutri, 18. februarja, ko bosta ob 18,30 pred črnomaljskim kulturnim domom general Alojz Hren in župan Andrej Fabjan odkrila doprsni kip narodnega heroja Draga Jermana. Pol ure pozneje bo v kulturnem domu osrednja proslava ob občinskem prazniku.

Slavnostni govor bo imel župan Fabjan, ki bo podelil tudi plakete, ki veljajo za najvišja občinska priznanja. Prejeli jih bodo Dom starejših občanov Črnomelj, Društvo invalidov Črnomelj in prva ekipa prve pomoči civilne zaščite Črnomelj. Planinsko društvo Črnomelj bo prejelo ekološko priznanje brezo, IMP-Livar iz Ivančne Gorice pa že drugič ekološko grajo kopino. V kulturnem programu z naslovom "Praznujmo ob petju in plesu", ki ga bosta povezovala Jasna Šeruga Muren in Vojko Zidar, bodo nastopili Peter Jakša, Rok Lopatič, Kristina Obržan, Gašper Peršil, Matevž Serkol in plesna para plesne šole Urška iz Novega mesta.

V soboto, 19. februarja, bosta ob 11. uri župan Fabjan in direktor Begrada Franc Panjan otvorila trgovski center Begrada, istega dne ob 19. uri pa bo v dragatuški osnovni šoli tretji koncert tamburaške skupine KUD Dobreč. V sredo, 23. februarja, bo ob 10. uri v sejni sobi občine Črnomelj predstavitev regionalnega projekta vodovoda Bele krajine. V petek, 25. februarja, bo ob 14,30 minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ciril Smrkolj odprl Črnomaljsko klet-vinogradniško vinarski informacijski center Bele krajine. Istega dne bosta ob 19. uri v črnomaljskem kulturnem domu gledališki predstavi Video klub in Bejbe. Predstavila se bo dramska skupina Srednje šole Črnomelj pod vodstvom Helene Vukšinič. V nedeljo, 27. februarja, pa bo ob 16. uri v tukajnjem kulturnem domu z lutkovno predstavo Pikin rojstni dan gostoval Sten Wilar.

Znane prve namere

Po informativnih dnevih v črnomaljski srednji šoli zadovoljni, v metliški pa so pričakovali večji odziv osmošolcev

ČRNOMELJ, METLIKA - Medtem ko so bili z odzivom na informativnih dnevih, ki sta bila konec preteklega tedna, v črnomaljski Srednji šoli zadovoljni, pa so v metliški Tekstilni šoli pričakovali večji odziv osmošolcev.

Za prihodnje šolsko leto so v Črnomlju razpisali dva prva gimnazijska razreda, za gimnazijo pa se je na informativnih dnevih zanimalo 67 učencev. Kot je povedal direktor Srednje šole Stanislav Vrščaj, so lani izjemoma razpisali tri prve gimnazijske oddelke, letos pa bodo, če se bo vpisalo več kot 60 osnovnošolcev, vpis omejili. Bali pa so se, da upada zanimanje za program podjetniškega poslovanja, vendar je bilo na informativnem dnevu celo več učencev kot lani. Za ta program, ki izobražuje za poslovne tajnike, se je zanimalo 38 otrok, tako da se ne bojijo, da ne bi imeli jeseni dveh prvih oddelkov, ki pa bosta po številu učencev najbrž nekoliko pod normativi. Zato pa bodo omejili vpis v nadaljevalni program, ki izobražuje za poslovne tehnike. Za program strojništva, v katerem združujejo dve smeri, in sicer za oblikovalca kovin ter za preoblikovalca in spajalca kovin, se je zanimalo 15 učencev. pričakujejo pa, da se jih bo, tako kot doslej, vpisalo okrog 20.

V Tekstilni šoli v Metliki pa za letošnjo jesen razpisujejo po en oddelek za šiviljo-krojača, pomočnika konfekcionarja, nadaljevalnega programa za konfekcijskega modelarja ter kot novost program oskrbnika. Prav slednjemu so na informativnih dnevih namenili posebno pozornost, vendar so bili nekoliko razočarani predvsem nad skromnim odzivom Dolenjcev. Toliko bolj, ker je program oskrbnika na metliški Tekstilni šoli edini na Dolenjskem in v Beli krajini. Po besedah ravnateljice Branke Klarič pričakujejo, da jim bo v prihodnjem šolskem letu uspelo napolniti oddelke prvih razredov, predvsem pa si želijo, za bi zaživel program oskrbnika.

M. B.-J.

Se bodo ponovili dogodki iz Malin?

Prebivalci Vrčic, Blatnika in Sel se bojijo, da se bodo v njihovo sosedščino preselili Romi iz okolice Krškega - Prepričani so, da bi pri reševanju problema morala pomagati semiška občina

VRČICE - V sredo pretekli teden so se v Vrčicah pri Semiču zbrali na zboru krajanov prebivalci Vrčic, Blatnika in Sel pri Vrčicah. Tema pogovora je bila zelo vroča, zato ni čudno, da se je sestanka udeležil vsaj en predstavnik vsake družine, iz nekaterih gospodinjstev pa so prišli celo po štirje člani.

Prebivalcem semiške občine so še vedno dobro v spominu dogodki iz jeseni 1997, ko je grosupeljska občina kupila hišo v Malinah, kamor je hotela naseliti svoje Rome. Takrat pa so se v Malinah uprli ljudje, zadnje čase pa so se začeli prebujati tudi v prej omenjenih treh vaseh na drugem koncu semiške občine, kjer živi 57 prebivalcev, od tega 27 Romov. Vendar doslej na srečo z njimi niso imeli večjih težav, zaslutili pa so, da se kaj takšnega lahko zgodi, če se bo uresničila obljuba Blatničanke, da bo svoje stanovanje prodala Romom iz okolice Krškega.

Zgodba se je začela pred dvema letoma, ko so lastniki spodnjega stanovanja v nekdanji hiši črnomaljske Kmetijske zadruge na Blatniku prodali stanovanje romski družini. Čeprav ta družina, kot so potrdili tudi na semiški občinski upravi, ne velja za problematično in sama skrbi za svoje preživetje, so bili takrat stanovalci zgornjega stanovanja v nekdanji zadružni hiši tako ogorčeni nad vselitvijo romske družine, da so zagrozili, da bodo svoje stanovanje prodali najbolj problematičnim Romom. Ker so sosedje in prebivalci bližnjih dveh vasi izvedeli, da naj bi to grožnjo kmalu uresničili, so pač staknili skupaj glave.

Občinski svetnik Ivan Križan s Sel pri Vrčicah je že teden pred omenjenim sestankom na seji občinskega sveta opozoril, da na Blatniku in Vrčicah živijo v glavnem mlade družine, ki jim ni vseeno, kakšne sosede bodo imele. "Poleg tega te vasi zajema projekt revitalizacije nekdanjega kočevarskega območja, ki si ga prebivalci težko predstavljamo z Romi, s katerimi ima že sedaj policija veliko opravkov. Da sploh ne omenjam razvoja turizma v teh krajih. In ne nazadnje: prav na Blatniku je pomembno zajetje za vodovod, zato bi morali to območje še posebej varovati, ne pa ga naseljevati s problematičnimi ljudmi," je opozoril Križan. Prebivalci so se obrnili tudi na direktorja KZ Črnomelj Maksa Migaliča, ki jim je pojasnil, da stanovalka, ki želi prodati stanovanje Romom, zadrugi še odplačuje obroke za nakup stanovanja. Dokler kupnine ne bo poravnala, ga ne more prodati, ko pa bo njeno, zadruga ne more več vplivati na njene odločitve. Semiški župan Janko Bukovec je že na seji sveta povedal, da občina nima denarja, da bi kupila stanovanje, Križan in njegovi sosedje pa so prepričani, da bi tokrat morala pomagati prav občina. "Ko so Romi, ki so stanovali v starem semiškem zdravstvenem domu, kupili spodnje stanovanje v nekdanji zadružni hiši na Blatniku, so bili v Semiču srečni, da so se jih znebili. Sedaj pa naj pomagajo, da ne bomo na Blatnik dobili še krških Romov," pravi Križan, ki je prepričan, da bi problem lahko rešili, zlasti še, ker so prebivalci v spodnjem stanovanju pripravljeni kupiti še zgornje, da le ne bi dobili sosedov iz Krškega. Sicer pa prebivalci vseh treh vasi upajo, da bodo skupaj z občino našli rešitev. V nasprotnem primeru si bodo, tako pravijo, pomagali z mediji. Ne želijo namreč, da bi se pri njih ponovili dogodki iz Malin.

M. BEZEK-JAKŠE

Sprehod po Metliki

STRPNOST - Ena redkih metliških svetnic Minka Kočevar je na zadnji seji sveta pozvala svetnike k strpnejšemu, spoštljivejšemu, korektnejšemu, premišljenemu, umirjenemu obnašanju na sejah občinskega sveta. Po njenem naj bi takšno delo prevladalo nad nestrpnim in žaljivim. Njeni moški svetniški sotrpini se niso ravno strinjali z njo. Spraševali so se, ali jih ni s svojim podučevanjem o lepem vedenju morda podcenjevala. Eden je bil celo prepričan, da je govorjenje povsem njegova stvar in se Minke prav nič ne tiče. Drugemu pa se je zdelo, da sploh niso tako problematični, če pa res morda kaj "pregori", na to pravočasno opozori predsedujoči. Župan Dragovan pa je kot za piko na "i" dejal, da je imel ravno pri razpravi Kočevarjeve občutek, da se začenja politični boj.

BANKE - Metličani so bili precej presenečeni, ko se je z deljenim delovnim časom - tako malo dopoldne, malo popodne, vmes pa dve uri ali še malo več odmora - SKB banki in agenciji Dolenjske banke v Naselju Borisa Kidriča pridružila še ekspozitura Dolenjske banke na Trgu svobode. Menda je to korak bližje k Evropi. Varčevalcem je žal le, da se tudi po plačah ne zgledujemo po Evropi. In seveda glede konkurence. Če bi se, bi bila morda v Metliki še ena banka, ki bi imela delovni čas, ki bi ustrezal predvsem varčevalcem. Prav bi bilo namreč, da bi se vedelo, kdo je zaradi koga.

Črnomaljski drobir

PLAKETE - Na razpis za dobitnike plaket ob letošnjem občinskem prazniku so prišli štirje predlogi. Predlagatelji so za to najvišje občinsko priznanje predlagali Glasbeno šolo Črnomelj, Dom starejših občanov Črnomelj, Društvo invalidov Črnomelj in prvo ekipo prve pomoči civilne zaščite občine Črnomelj. Žirija je predlagala občinskim svetnikom, ki imajo pri izboru sicer zadnjo besedo, naj bi za lansko leto prejela plaketi zadnja dva od naštetih. A se je svetnik Jože Stegne zavzel še za Dom starejših občanov in svetniki so njegov predlog soglasno podprli. Ni pa se našel nihče, ki bi kakšno besedo podpore izrekel še za Glasbeno šolo, ki praznuje 35 let delovanja.

ZASTAVA - Ob slovenskem kulturnem prazniku je bila ena od zastav, ki so jih izobesili v Črnomlju, obrnjena na glavo, torej z grbom navzdol in seveda z napačno razvrstitvijo barv. Najbrž se bo našel kdo, ki bo zatrjeval, da to ne drži. Toda zastavo je na TV ekranih lahko videla vesoljna Slovenija. In, ne nazadnje, televizijska slika menda res ne laže!

NAPAKE - V vabilu, v katerem so nanizane številne prireditve ob kulturnem prazniku v črnomaljski občini in ob občinskem prazniku, je še vedno veliko napak. Hvala bogu, da manj, kot jih je bilo v sporedu lanskega črnomaljskega martinovanja, kar pa tistim, ki jim ni vseeno, kako brazdamo z materinim jezikom, nikakor ni v zadostno tolažbo. Dokler bo glasba še vedno glazba, odprtje pa otprtje, medtem bo bodo nekateri občani, omenjeni v vabilu, dobivali nova imena ali priimke, vabila, ki jih gotovo razpošljejo na številne naslove, ne bodo v ponos ne slovenskemu jeziku ne Črnomaljcem.

Semiške tropine

OGLAS - V Belokranjskem oglasniku, ki je izšel pred nekaj dnevi, piše, da bo imel tisti, ki bo imel v letošnjem letu prvi ohcet v semiškem penzionu Smuk, 50-odstotni popust. Samo ugibamo lahko, ali so Belokranjci tako nerodni, da so imeli v podrugem mesecu tega leta tako malo ohceti, da se nihče ni odločil za svatbo v semiškem Smuku. Da je bil oglas objavljen z zamudo in bi moral priti v javnost že najmanj pred dvema mesecema, skoraj ne moremo verjeti.

CESTA - Črnomaljci in Semičani so se, potem ko so slednji zopet dobili svojo občino, skoraj vzorno - zlasti v primerjavi z nekaterimi drugimi slovenskimi občinami - dogovorili o delitveni bilanci. Po več kot petih letih samostojne občine pa vse kaže, da imajo Semičani še nekakšne ozemeljske zahteve v črnomaljski občini. Kako bi si sicer razlagali vest, ki jo je bilo pretekli teden mogoče prebrati v časopisu Delo, da namreč nameravajo Semičani letos za asfaltiranje pripraviti 1,3 kilometra poti v Dragovanjo vas, ki sicer leži sredi črnomaljske občine. Še edina možna razlaga in s tem olajševalna okoliščina za semiške ozemeljske apetite bi bila, da je Semičanom začelo ostajati denarja za modernizacijo cest, pa želijo s prijateljsko gesto pomagati Črnomaljcem.

Drobne iz Kočevja

RAZLOGI ZA OBISK - Ali je minister za evropske zadeve Igor Bavčar prešnji teden obiskal Kočevje zaradi podpisa tripartitne pogodbe med Grčo, Smartom in italijanskim partnerjem ali zaradi predstavitve spomenice o odgovornosti za razvoj Kočevske, ki jo je kočevski javnosti predstavila LDS, je težko reči. Pri podpisu pogodbe ni omenjal spomenice in s tem svojega strankarsko obarvanega dela obiska v Kočevju, pri predstavitvi spomenice pa je poudaril izredno velik pomen, ki ga ima za Grčo, Kočevsko in ne nazadnje tudi Slovenijo podpis omenjene poslovne pogodbe. Glede na to bi lahko sklepali, da je minister Bavčar prišel v Kočevje v prvi vrsti zaradi podpisa pogodbe, sam pa je za to, da se ga je udeležil, navedel kar štiri razloge. V prvi vrsti je omenil, da gre za eno od znamenj, ki kažejo, da je Kočevska končno prebrodila obdobje, ko se je z njenega območja slišalo le o propadanju podjetij in nasploh le o slabem. Pomembno je tudi, da pogodba govori o sodelovanju med našimi in tujimi partnerji, da gre za projekt, ki ima okoljevarstveno dimenzijo, ter ob vsem tem tudi, da gre za gozdove in s pogodbo dogovorjen način gospodarjenja.

PREDVOLILNI BOJ SE JE ZAČEL - S predstavitvijo spomenice o odgovornosti za razvoj Kočevske se je na Kočevskem neuradno pričel predvolilni boj. Obisku ministra Igorja Bavčarja je že v torek sledil obisk ministra za kulturo Jožefa Školjča, ki se je udeležil osrednje občinske proslave v počastitev kulturnega praznika, jutri pa bodo na svoj račun prišli tudi privrženci opozicijskih strank. O težavah ljudi ob meji se bosta v Fari s prebivalci Kolpske doline pogovarjala predsednik ZLSD Slovenije in vodja delegacije v Svetu Evrope Borut Pahor in njegov poslanski kolega in kočevski župan Janko Veber.

Ribniški zobotrebci

ZA ŠTIPENDIJSKI SKLAD - Ob obravnavi proračuna ribniške občine za letošnje leto na zadnji seji sveta prejšnji četrtek je svetnik Franc But predlagal, da bi namesto skromnih sredstev za občinske kadrovske štipendije v Ribnici ustanovili resen štipendijski sklad. Za sklad, ki bi pomenil konkretno pomoč občine znanju in razvoju, naj bi prenesli 2 milijona tolarjev iz Zazidalnega načrta Hrastje, prav pa bi bilo, kot je menil But, da bi nekaj denarja prispevala tudi stranka SDS. But je dejal, da bi ob denarja, ki ga ima stranka v občinskem proračunu, to lahko storila, bilo pa bi tudi pametno in seveda pohvalno. SDS bo letos prejela 2 milijona 456 tisoč tolarjev, kar pa je v primerjavi z ostalimi strankami v ribniški občini zelo veliko. SKD bo namreč prejela le 417 tisoč, SLS 313 tisoč in ZLSD 295 tisoč tolarjev. Butovega amandmaja svetniki niso sprejeli, koliko je na to vplival županov odgovor Butu, pa ob smehu, ki ga je sprožil, ni popolna neznanka. Župan je namreč dejal, da bo SDS sama odločala, kako bo porabila svoja sredstva, da pa lahko SLS kot vladna stranka prispeva in naredi dosti več kot SDS, in to na višjem in ne občinskem nivoju.

GOSTOM VEČINA POKALOV

LOŠKI POTOK - Poročali smo že o smučarskih skokih na Bloudkovi 35-metrski v Retjah, ki jih je 6. februarja pripravil klub Nevtralcev. Prva nedelja v tem mesecu je bila, kot kaže, kar velik športni praznik za vse Potočane, saj je 65 tekmovalcev v štirih kategorijah bodrilo najmanj 1500 gledalcev. Med skakalci je bilo največ domačinov, prišli pa so še iz Sodražice, Kočevja, Brežic, Krškega, kluba Ilirija Feršped, Dvorske vasi in Ribnice. Med mlajšimi dečki so prva tri mesta zasedli Potočani: Jure Kordiš, Gregor Janež in Primož Knavs. Med starejšimi dečki so si zmagovalne stopničke razdelili Mihael Pečnik ter Marko in Bojan Štrubelj, člani kluba Ilirija. Med člani je zmagal Dušan Šuštaršič iz Gribelj nad Boštjanom Ruparčičem iz Ribnice in Goraždom Šilcem (Sv. Frančišek), najboljši veterani pa so bili Jože Župan z Zdol ter Štane Martinjak in Roman Labes, oba člana pizzerije Račko iz Krškega.

A. KOŠMERL

Spomenico predstavili javnosti

Gost na predstavitvi spomenice o odgovornosti za razvoj Kočevske je bil minister Igor Bavčar

KOČEVJE - Kočevski odbor LDS je prejšnjo sredo pripravil v hotelu Valentin predstavitev spomenice o razvoju Kočevske v novem tisočletju. Gost na prvi javni predstavitvi spomenice, ki jo je sredi minulega leta sprejel tudi kočevski občinski svet, je bil minister za evropske zadeve Igor Bavčar.

Spomenico o odgovornosti za razvoj Kočevske "Kočevska danes in jutri", ki so jo v dneh pred javno poredstavitvijo dobila v skrajšanem besedilu vsa gospodinjstva v kočevski občini, je predstavil avtor besedila spomenice mag. Janez Černač. V njej je v desetih točkah navedeno, za kaj si bodo na Kočevskem prizadevali in pod katerimi pogoji so pripravljeni sprejeti odgovornost za razvoj. V skladu z dvojno zaobljubo, ki jo prinaša spomenica, da državi ne bodo izstavljali računov zaradi novejše zgodovine Kočevske, da pa ji tudi ne bodo več plačevali dodatnega davka samo zato, ker so kmetijska zemljišča in gozdovi v državni lasti, se pogoji, ki bi morali biti izpolnjeni za prevzem odgovornosti, nanašajo le na sedanje državno lastništvo kmetijskih zemljišč in gozdov.

Kot je navedeno in utemeljeno v spomenici, na Kočevskem zahtevajo, naj se v last občine vrnejo vsa stavbna zemljišča, ki so bila v upravljanju bivših družbenih podjetij, prav tako pa tudi, da se ugotovljena renta iz državnih gozdov in lovišč na Kočevskem uporablja samo za razvoj Kočevske na podlagi sprejetih razvojnih programov. Medtem ko renti iz državnih gozdov, za katere si bodo prizadevali, da bi ostali v javni lasti, pod navedenimi pogoji ne nasprotujejo, pa so odločno proti, da se gospodarskim družbam in zasebnikom zaračunava zakupnina za javne površine kmetijskih zemljišč, če se te vzdržujejo s košnjo ali se drugače rabijo za pridelovanje hrane. Od države zahtevajo in pričakujejo ustvarjalno sodelovanje in partnerstvo pri uresničevanju razvojnih programov Kočevske in programov države na Kočevskem, med katerimi pa je tudi projekt naravnega parka Kočevsko-Kolpa. Zanj so v spomenici zapisali, da ga sprejemajo samo pod pogojem, da bo to park za življenje in trajna podlaga za razvoj.

M. L.-S.

PRESTAVILI SPOMENICO - Na predstavitvi spomenice o odgovornosti za razvoj Kočevske, ki jo je predstavil mag. Janez Černač, je minister Bavčar spregovoril o potrebi po skladnem regionalnem razvoju in čezmejnem sodelovanju. Za slednjega je povedal, da se ga bodo lotili tudi s Hrvaško ter da bo predlagal, da bi potekalo na bilateralni ravni. (Foto: M. L.-S.)

Se bo tokrat kaj premaknilo?

Gradnja ceste v Črnem Potoku mogoče prihodnje leto

ČRNI POTOK - O gradnji ceste, ki naj bi to vas povezovala z matično državo in bi bila hkrati tudi iztočnica za povezavo z obkolpskimi kraji, je bilo prelitega že mnogo tiskarskega črnila. Koliko je bilo sestankov, zborovanj in drugih protestov, ki se vrste vse od osamostvojitve, je skoraj nemogoče našteti. Obljube pristojnih so se izkazale zgolj kot besede, izrečene v prazno ali pa namenjene trenutnim potrebam, različic, kako izpeljati to povezavo, pa je bilo nekajkrat več kot prebivalcev tega naselja.

Pred nedavnim so obravnavali osnutek lokacijskega načrta in rešili le nekaj segmentov sklopa zakonskih predpisov, potrebnih za sprejem lokacijskega dovoljenja. Sicer pa je tudi res, da so za gradnjo te 2 kilometra dolge ceste potrebne temeljite študije. Teren je zelo neugoden, največjo težavo pa predstavlja geološka struktura strmih pobočij. Po sedanji različiči naj bi se cesta priključila na republiško približno 300 metrov pod odcepom za vas Podplanina. Trasa poteka preko več zasebnih zemljišč, zato se lahko zatakne pri lastnimi, vendar pa pristojni menijo, da bodo uporabili inštitut prisilnega odkupa in tako presekali že skoraj desetletje trajajoči gordijski spor. Če torej večjih ovir ne bo, lahko tamkajšnji prebivalci pričakujejo gradnjo v prihodnjem letu, seveda pa mora država odvezati še vrečo z denarjem. Kljub različnim težavam, ki pestijo vaščane, pa bodo letos le posodobili in asfaltirali vaško cesto do mostu na Čabranki, torej do Hrvaške meje. Izvajalec del bo Cestno podjetje Novo mesto.

A. KOŠMERL

ODER V SREDIŠČU MESTA BO OSTAL

KOČEVJE - Leseni oder na mestni ploščadi v središču mesta, kjer so se decembra zvrstile vse prednovoletne prireditve, naj bi občino Kočevje stal okrog 560 tisoč tolarjev. Po besedah župana Janka Vebra ga ne bodo podrli, saj bo namenjen številnim prireditvam tja do konca leta. Med te sodi tudi lesariada (aprila), tekmovanje mladih slovenskih gasilcev (maja) in poletne prireditve.

Neprimerna lokacija obrtne cone

Premestitev skoraj neuresničljiva

SODRAŽICA - V obrtni coni Pesek v Sodražici, kjer so pred leti sanirali brežine in delno uredili okolico, že nekaj časa obratuje le manjši lesnopredelovalni obrat.

Sodražani ugotavljajo, da odločitev takratne skupne občine Ribnica za to lokacijo, ni bila najboljša rešitev, saj je le dva kilometra oddaljena od strnjenega naselja. Zaradi tega investitorji ne kažejo prav nobenega interesa, poleg tega je pot do popolne komunalne opremljenosti zemljišča še daleč.

Pred časom je prišla pobuda delniške družbe Pletilnica, da bi občina pomagala pri ureditvi obrtne cone na njihovem zemljišču oziroma na njivah, in sicer ob cesti, ki iz Sodražice pelje proti Loškemu Potoku. Lokacija je pravšnja, a je težava v tem, da je čez parcelo napeljan visokonapetostni daljnovod in bi ga bilo treba, seveda za veliko denarja, prestaviti.

Občina bo izdelala idejni projekt, a je pot do nove obrtne cone, velikosti okrog 11.000 kvadratnih metrov, še dolga. Za zemljo namreč lastnik zahteva 80 mark od kvadratnega metra. Glede na druge naložbe, ki jim imajo letos v Sodražici, se zdi, da je pot do premestitve obrtne cone skoraj neuresničljiva.

M. G.

ŽE DRUGIČ JE ZMAGALA MARIJA ZLOBKO - Da bi ohranili ljudsko izročilo izdelovanja zobotrebcev v okolici Velikih Lašč, so ob koncu tedna na osnovni šoli dr. Primoža Trubarja pripravili tretje občinsko tekmovanje v izdelovanju teh pripomočkov. Pred glavnim tekmovanjem so pripravili dobro obiskane učne delavnice, na katerih so se najmlajši učili veščin oblikovanja lesa s posebnim nožem-krivčkom v končne izdelke. Tekmovanja se je udeležilo trinajst občanov. Pravila so bila zelo stroga, šteli so se le zobotrebci, ošiljeni do konice, in tisti, ki so bili dolgi točno deset centimetrov, narejeni pa so morali biti v desetih minutah. Komisija je prvo mesto, tako kot na prvem tekmovanju, prisodila Mariji Zlobko, ki je izdelala 124 zobotrebcev, drugi je bil Ivica Jambrošic (115) tretja pa Marija Cimperman (108). Najlepše zobotrebce je izdelala Olga Petric. (Foto: M. Glavonjić)

Grči uspel prodor na zahodni trg

Podpisali tripartitno poslovno pogodbo z italijanskimi partnerji - Navzoč tudi minister Bavčar

KOČEVJE - V Gozdarstvu Grča, d.d., iz Kočevja so prejšnjo sredo podpisali tripartitno poslovno pogodbo z italijanskimi partnerji. Podpisu petletne pogodbe, ki z izdelavo elementov za okolju prijazno leseno embalažo za sadje in zelenjavo Grči omogoča predelavo lesa slabše kakovosti in odpiranje novih delovnih mest, je prisostvoval tudi minister za evropske zadeve Igor Bavčar.

Gozdarstvu Grča je na podlagi zakona zaupano izvajanje del na 34 tisoč hektarjih državnih gozdov na območju od Turjaka preko Ribniške doline in Kočevja do Kolpe. Delo v zasebnih gozdovih jim predstavlja še dodatnih 30 odstotkov celotnega obsega gozdarskih del, kar pomeni skupno do 180 tisoč kubičnih metrov letnega poseka lesa. V preteklih treh letih so veliko vlagali v predelavo lesa. Zgradili so dve žagi v Ribnici, predlani pa so skoraj tik pred iztekom leta odprli še žago v Kočevju, v kateri danes dela 7 delavcev. Na izvajalskih delih imajo zaposlenih 180 delavcev, okoli 25 pa jih dela na dopolnilnih programih, s kateri so že lani uspeli ustvariti kar polovico vseh prihodkov družbe.

V dolgoletnem gospodarjenju z gozdovi kočevski gozdarji opažajo padanje kakovosti lesa zaradi visoke starosti posekanega drevja, pa tudi spreminjanje strukturnega deleža iglavcev in listavcev v korist listavcev. Ker to pomeni še več slabšega lesa iz gozdov na Kočevskem, kjer je sicer gozdnatost preko 90-odstotna, vendar pa kvaliteta lesa nasplošno slaba, so v Grči že pred časom začeli iskati tržno nišo, ki bi potrebovala slabši les listavcev ali celo uporabne izdelke iz takega lesa. S pomočjo tradicionalnega partnerja, podjetja Smart industries, d.o.o., iz Vrtojbe, ki je Grči na izraženo željo po predelavi slabše kvalitete bukove hlodovine že pred štiri leti predlagalo skupen projekt, jim je lani to končno tudi uspelo.

Kot je ob podpisu pogodbe med Grčo, Smartom in predsednikom Združenja italijanske embalažne industrije Faustom Cremo kot lastnikom podjetja za izdelavo embalažnih zabojev povedal direktor Grče mag. Branko Južnič, so na žagi v Kočevju že lani poskusno pričeli z novo proizvodno linijo, ki jim zagotavlja zahtevano natančno proizvodnjo bukovih elementov, ki se uporabljajo za izdelavo embalaže. Predstavnik Smarta Peter Jazbec je k temu dodal, da morajo z Grčo postati količinsko tako močni, da bodo na italijanskem trgu vsaj deloma vplivali na nivo cen, kar pa glede na močno zaledje, ki ga ima Grča v obširnih kočevskih gozdovih, tehnične kvalitete in bližino tržišča ne bo neizvedljivo.

M. LESKOVŠEK-SVETE

PODPIS TRIPARTITNE POGODBE - Gozdarstvo Grča iz Kočevja, podjetje Smart iz Vrtojbe in italijansko podjetje, ki je v lasti predsednika združenja italijanske embalažne industrije Fausta Creme, so prejšnji teden podpisali pogodbo, ki Grči omogoča predelavo in prodajo lesa slabše kvalitete. (Foto: M. L.-S.)

"Neevropski način pobiranja denarja"

Ribniški svetniki sprejeli letošnji proračun - Kritično o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč - Osnutek odloka sprejeli

RIBNICA - Ribniški občinski svetniki so prejšnji četrtek sprejeli proračun občine za letošnje leto, ki na prihodkovni strani znaša 912 milijonov 895 tisoč in na odhodkovni 981 milijonov 157 tisoč tolarjev. Ker je, kot je povedal župan Jože Tanko, eden izmed pogojev, da bodo proračun lahko realizirali, da sprejmejo odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča, je župan vztrajal, da še na isti seji sprejmejo tudi osnutek omenjenega odloka.

Čeprav je svetnik Andrej Mate predlagal, naj se obravnava osnutka odloka umakne z dnevnega reda, po nekaj manj kot enournem utemeljevanju razlogov za predlog umika in pojasnilih župana in delavcev občinske uprave, zakaj je potrebno, da se obravnava opravi čimprej, svetniki Matetovega predloga niso podprli. Zaradi okoli 20 konkretnih pripomb, ki jih je v imenu ribniških gospodarstvenikov predstavil Mate, pa zato ni bila nič manj obsežna tudi sama obravnava. Čeprav je kazalo, da, kot je odlok opredelil svetnik Franc But "nesmiselnemu in popolnoma neevropskemu načinu pridobivanja denarja, za katerega nista kriva ne občina in ne župan, temveč država, ki to možnost daje", Mate nasprotuje, pa je sam dejal, da bi bil takoj za sprejem odloka, če bi bila z njim zagotovljena enakopravnost pobiranja in če bi se po njem v občinskem proračunu res nabralo samo 26 milijonov tolarjev. Izračun, ki so ga opravili gospodarstveniki, jim je namreč pokazal, da bi bilo tega denarja najmanj dvakrat več.

"V občini je 3.500 gospodinjstev, in ker je veliko hiš in so te velike, bi se samo od hiš zbralo 40 do 50 milijonov tolarjev," je menil Mate in dodal, da so pri izračunu samo za 5 ribniških podjetij prišli kar do 10 milijonov tolarjev. To pa je, kot je dejal, preveč, kot je preveč 15 tisoč tolarjev, kolikor bi po osnutku odloka znašal prispevek za gospodinjstvo v I. območju. Po temeljiti prevetritvi osnutka odloka, ki razširja pobiranje nadomestila, ki ga v občini plačujejo že 14 let in s katerim so lani zbrali 7,5 milijona tolarjev, tudi na preostalih 70 odstotkov zavezancev za plačilo, so ga svetniki sprejeli z vsemi pripombami. Do obravnave predloga bo občinska uprava pripravila dodaten izračun, pozanimali pa se bodo tudi, kako imajo to urejeno drugod.

M. LESKOVŠEK-SVETE

SPOMIN NA ROJAKA

SODRAŽICA - Tudi v občini Sodražica se bodo poslej spominjali pomembnih ljudi svojega kraja. Na zadnji seji občinskega sveta so ustanovili iniciativni odbor, ki bo peljal dejavnosti ob praznovanju 125-letnice rojstva slovstvenega in kulturnega zgodovinarja, univerzitetnega profesorja dr. Ivana Prijatelja. Po njem nosi ime tudi domača osnovna šola. V odbor so imenovani Jože Košmrl, Andrej Pogorelec, Brane Košir, Ludvik Mihelič in Darja Vetrih. V odbor bodo pritegnili tudi Jožeta Lampeta, vodjo območne enote Sklada za ljubiteljske in kulturne dejavnosti. Osrednja prireditev bo ob koncu leta, več pa se jih bo zvrstilo v drugi polovici leta.

DO KDAJ RAZDEJANA ŽELEZNIŠKA POSTAJA?

STARA CERKEV - Čeprav je vodstvo sveta krajevne skupnosti Stara Cerkev Slovenske železnice večkrat obvestilo o sramotnem videzu njihove nekdanje železniške postaje, ki močno kazi vas, pa iz Ljubljane ni odgovora. Postaja je le spomin na pretekle čase, a žal povsem razdejana: brez oken in vrat, po stenah so s sprejem izpisana sporočila. Krajani bi radi, da bi jo železnica obnovila ali pa porušila.

Mrliške vežice in varnost otrok

(Proračunska) sprenevedanja trebanjskih pomladnikov - Z večino v občinskem svetu lahko izglasujejo skoraj vse - Nemalokrat so celo proti svojim sklepom, ker se čez noč spomnijo nečesa tretjega

TREBNJE - Je gradnja ali dokončanje mrliške vežice ali neke ceste pomembnejše od varnosti otrok v od potresa še bolj zdelani OŠ Veliki Gaber? Ali bi zadoščala že kakšna telesna poškodba otroka, ali pa celo izgubljeno mlado življenje ob morebitnem ponovnem potresu, da bi se trebanjski svetniki pomladnih strank zavedeli, da to ne more in ne sme biti predmet licitiranja v občinskem svetu, v katerem imajo pomladniki večino?

Upajmo, da se ne bo zgodilo kaj takega in da bo ostalo le pri razmišljanjih ob razpravah na zadnji zaradi kulturnega praznika prekinjeni seji trebanjskega občinskega sveta. Pomladniki so gladko zavrnili zapisnik 8. redne seje, češ, da je zanič (direktor občinske uprave Janez Slak zavrača take pavšalne kritike in pravi, da v zapisniku ne morejo pisati tega, kar je kdo mislil, ampak tisto, kar je povedal, saj bi lahko že naslednjič spremenili že sprejeto. Tudi to, da bi za začetek gradnje nove osnovne šole v Velikem Gabru nekako le zbrskali 96 milijonov tolarjev. To so potrdili na vseh odborih občinskega sveta. Celotna naložba za objekt s 1200 m² površin za devetletko in dva oddelka za vrtca v Velikem Gabru naj bi znašala 320 milijonov tolarjev, 60 odstotkov te vsote pa mora zagotoviti občina.

Za prehod na devetletke bi v občini potrebovali okrog 1,4 milijarde tolarjev, in če bi vsako leto namenili za to 120 milijonov tolarjev, bi vse osemletke v občini postale devetletke šele leta 2007. Na podružničnih šolah bodo morali zgraditi vsaj vadbene prostore namesto velikih telovadnic. V Šentrupertu bodo za devetletko potrebovali še prizidek, kjer bodo multimedijski prostori. Če bi se glasbena šola in občinski pihalni orkester izselila iz trebanjske osnovne šole, bi se ta lažje približala standardom za devetletko. Toda tu je še veliko "čejev", kajti glasbena šola, godba in galerija likovnih samorastnikov računajo na svoj t.i. 3 G objekt, pod katerim bi našli vsi optimalne razmere za delo. Ostaja pa vprašanje, kje dobiti 370 milijonov tolarjev (samo za prvo fazo do podstrehe bi potrebovali 130 miijonov tolarjev!), ko pa je za dve leti vnaprej zainvestirano ministrstvo za šolstvo komaj še sposobno slediti potrebam lokalnih skupnosti za naložbe v osnovno šolstvo!?

P. PERC

SPREJEM ŠPORNTIKOV PRI ŽUPANU

SEVNICA - Vrsta sevniških športnikov je tudi v preteklem letu dosegala vidne uspehe in tako dostojno predstavljala tudi sevniško občino. Da bi se pogovorili o uspehih in letošnjih načrtih, vabi sevniški župan Kristijan Janc predstavnike klubov, tekmovalce in trenerje ter Športne zveze Sevnica na skupno srečanje v petek popoldne v prostore hotela Ajdovec.

POMOČ SEVNIŠKE SDS

SEVNICA - Poslanec državnega zbora Branko Kelemina nam je sporočil, da se je v njegovi poslanski pisarni oglasila Joža Erpe iz Spodnjega Svinjskega in mu razložila težke razmere pri gradnji krajevnih cest. Poleg priprave ceste do asfalta morajo krajani zbrati še 40 odstotkov denarja za asfalt. Tako morajo, po oceni Kelemine, za cesto, ki jo uporabljajo vsi občani, posamezni krajani plačati kar okrog 70 do 80 odstotkov skupne cene. Kelemina se je odločil, da bo skupaj s stranko OO SDS Sevnica nakazal simboličnih 30.000 tolarjev kot pomoč pri izgradnji te ceste. Predsednik sveta krajevne skupnosti Šentjanž Milan Jamšek nam je povedal, da so pravila za posodobitev cest v tej KS že nekaj časa sprejeta in znana, da pa bi bilo dobro, če ni komu uspelo pridobiti še kakšen tolar iz karkšnihkoli drugih virov. KS pa ne more prisiliti krajanov, da bi prispevali denar za posodobitev kake ceste, ampak je to stvar dogovora oz. sporazuma med krajani.

KOALICIJA NAJ SE DOGOVORI

LJUBLJANA - Po posvetu v poslanski skupini SDS o vprašanju odložitve sprejetja sporazuma med Slovenijo in Hrvaško o obmejnem prometu so sprejeli stališče, da je (ne)sprejetje tega sporazuma v državnem zboru stvar vladne koalicije. Koalicija se mora dogovoriti, ali je ta sporazum dober za Slovenijo ali celo škodljiv. Če vladna koalicija ni sposobna pripraviti ustreznega sporazuma, je bolje, da neha obstajati. Valiti krivdo za odložitev sprejetja na "sebičen" parlament je neprimerno, saj parlament ne more zagovarjati enostranskih interesov, ampak interese celotne države, je zapisano v sporočilu, ki nam ga je posredoval poslanec Branko Kelemina.

SRČNI UTRIP NA MIRNSKI ŠOLI - Predmetna učiteljica biologije in kemije Danica Vidmar je pred dobrim letom dobila nalogo, da izpelje projekt srce, kakršnega se po njej znanih podatkih še niso lotili na kakšni drugi šoli. V projekt so zajeli vse učence predmetne stopnje in učitelje. Če tega sodelovanja ne bi bilo, gotovo projekt ne bi tako lepo uspel, kot smo se lahko prepričali preteklo soboto. Kar škoda je, da ni prostorov, da bi lahko dlje ohranili celotno razstavo, s katero so učenci in njihovi mentorji prikazali, kako celovito so se lotili predstavitve najbolj pomembne in zanesljive črpalke - človeškega srca! (Foto: P. P.)

7. VALENTINOV POHOD - Preteklo soboto se je pred Jarčevo domačijo v Zabrdju zbralo kar 2000 pohodnikov na 7. Valentinovem pohodu. Kot se temu prazniku pritiče, je vsaka predstavnica nežnejšega spola prejela iz rok organizatorjev pohoda poleg spominskega kozarčka še rdeč nagelj. Jarčevi so pogostili pohodnike z domačim pecivom in pijačo. Pohod je vodil v prijetnem razpoloženju (na posnetku) skozi Kraljevsko dolino, Stan, Dolenji Debenc, Blatni Klanec, Arenberg, Staro goro, Praprotnico in nazaj do Zabrdja. Sponzor pohoda je bil Mercator Dolenjka, Novo mesto.

Inplet pletiva v Monte Carlu in Parizu

Zadovoljni z odzivi kupcev

SEVNICA - Inplet, pletiva, d.d., s svojimi kakovostnimi pletivi uspešno prodira na evropska tržišča, saj promet tovarne iz Dolnjega Brezovega pri Sevnici prav na teh trgih iz leta v leto lepo narašča. Inpletove izdelke poznajo že v Franciji, Češki, Poljski, Madžarski, Nemčiji, Italiji, Španiji in Hrvaški. Lani so kot edino slovensko podjetje razstavljali na največjem sejmu perila in kopalk v Monte Carlu ter sejmu perila in metraže v Parizu. V Monte Carlu in Parizu so inpletovci predstavili najnovejše trende v materialih in dezenih za sezono pom!ad/poletje 2001. V Inpletu so zelo zadovoljni z rezultati predstavitev svojih izdelkov na teh sejmih, saj so navezali stike z veliko novimi, obetavnimi kupci ter uspešno nadaljevali pogovore z dosedanjimi kupci. Med sejmom so sevniški tekstilci dobili kar nekaj naročil, s tem pa niso le upravičili svoje prisotnosti na pomembnih sejmih, temveč še z večjo voljo snujejo nove izdelke. Pretekli teden je Inplet razstavljal na zagrebškem sejmu tekstila Intertekstil, ta teden v Brnu, konec tega meseca pa bodo Sevničani na razstavi v Budimpešti.

P. P.

AMALIJIN JUBILEJ

TREBNJE - Življenje Amalije Legan je bil od mladih nog en sam delovni dan na kmetiji. Kljub težkemu življenju ji je zdravje dobro služilo, tako da je minuli mesec, 17.januarja, dočakala častitljivih 90 let. Ima še danes izreden spomin. Spominja se številnih dogodkov in starih običajev iz rane mladosti, še posebej dobro pa druge svetovne vojne. Pravi, da je danes zadovoljna, sebi in svojima sinovoma, ki zelo lepo skrbita zanjo, pa želi le obilo zdravja. Slavljenko so obiskali predstavnica krajevne organizacije Rdečega križa Darinka Simonič, poverjenica Irena Podobnik in Franc Ilovar.

R. MAJER

O NARKOMANIJI

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU - V ponedeljek zvečer je v tukajšnjem kulturnem domu pretežno o narkomaniji pa tudi o drugih oblikah zasvojenosti predaval vodja projekta Človek dr. Bogdan Polajner.

KAPELA LA CHATELIER V LOKI

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU - KUD Primož Trubar vabi v soboto, 19. februarja, ob 20.30 na koncert skupine Kapela la chatelier. Po jazzu in jazz-rocku obljubljajo glasbeniki še drugi, bolj rockerski del prireditve.

SVETOVNI POPOTNIK ŠERUGA V BOŠTANJU

SEVNICA - Vas zanimajo avanture med ljudstvi afriških puščav in azijskih pragozdov? Svetovni popotnik Zvone Šeruga vam jih ponuja v svojih poteh v neznano v celovečernem dokumentarnem filmu, ki ga bo predstavil v petek, 18. februarja, ob 19. uri v domu Partizana v Boštanju. Organizator je sevniška območna izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti..

OKROGLA MIZA O STEKLASOVI POHODNI POTI - Z našo okroglo mizo bi bil lahko zadovoljen tudi Drago Bulc, je zadovoljen ugotavljal predsednik šentruperskega turističnega društva Bojan Brezovar preteklo nedeljo v gostilni Javornik, kjer je moderator Marko Kapus spretno usmerjal razpravo o Steklasovi pohodni poti, v kateri so dejavno sodelovali tudi dr. Marko Koščak, Iztok Altbauer iz Slovenske nacionalne turistične organizacije, predsednik sveta KS Šentrupert Peter Frelih, župnik Mirko Simončič, žal pa v premajhni meri drugi (ne)zainteresirani domačini, ki bi morali s to novo turistično ponudbo (za)živeti. (Foto: P. P.)

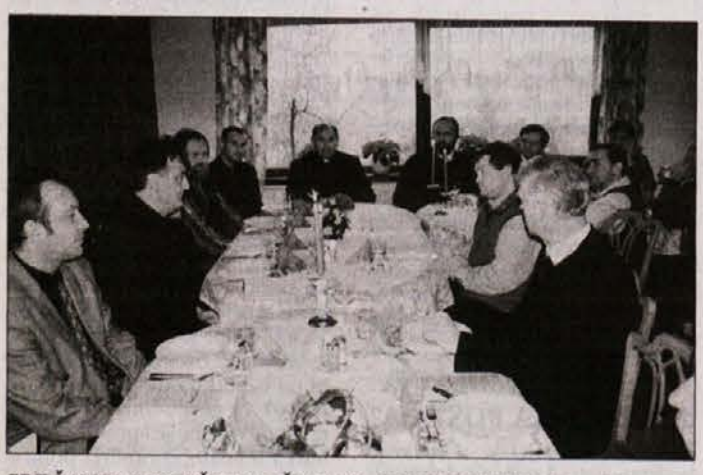

SREČANJE SEVNIŠKEGA ŽUPANA Z DUHOVNIKI - Sevniški župan Kristijan Janc je povabil na tradicionalno srečanje 19 duhovnikov, ki skrbijo za pastoralo v sevniški občini, v boštanjsko restavracijo Panorama pa se je na sproščenem klepetu in kosilu zbralo 11 duhovnikov ter direktor občinske uprave Zvone Košmerl in vodja oddelka za družbene dejavnosti Jože Maurer. Župan Janc se je zahvalil duhovnikom za njihov prispevek, tudi pri ohranjanju kulturne dediščine. Sevniški župnik Ciril Slapšak je izrazil zadovoljstvo, ker je bilo veliko narejenega za t.i. infrastrukturo, narediti pa bo potrebno še več, da bi ljudje ostali tudi v odročnih krajih. Za pomoč občine se je v imenu hvaležnih Razborčanov zahvalil pater Karel Gržan. (Foto: P. P.)

Na Blanci ni strupenih plinov!

Namigi krajanov, da v tovarni v Kladju nad Blanco kurijo plastiko in spuščajo strupene pline - Podjetje Plastoform to zanika, prav tako inšpekcija za okolje

BLANCA - Občinski svetnik Branko Kelemina je že konec septembra lani na seji občinskega sveta postavil vprašanje, ki še zdaj po malem buri duhove Blančanov, a kot vse kaže, je vznemirjenje povsem neupravičeno. Krajani so svetnika namreč opozorili, da ponoči iz tovarne v Kladju nad Blanco, ki se ukvarja s predelavo plastike, "ponoči spuščajo strupene pline in kurijo plastiko". Kelemina je predlagal naj občina obvesti inšpektorja, ki naj ugotovi, kaj se tamkaj v resnici dogaja.

Sevniški občinarji so v začetku oktobra o zadevi obvestili inšpekcijo za okolje pri novomeški območni enoti, ki spada pod republiški inšpektorat za okolje in prostor v okviru ministrstva za okolje. Občina je v drugi polovici decembra lani le prejela odgovor novomeške inšpekcije, vendar očitno ni razkadil dvomov nekaterih krajanov, saj smo te dni prejeli anonimno telefonsko sporočilo, da pri proslulem Silexu "že spet nekaj smrdi, ko kurijo". Nadzornik novomeške enote republiškega inšpektorata za okolje je 13. oktobra lani opravil ogled na kraju samem in ni odkril, da bi bilo kaj narobe v družbi Plastoform, d.o.o, iz Šmarjete, ki ima v prostorih nekdanjega lesnopredelovalnega obrata Stillesa, pozneje Elana in kočno še proslulega Silexa, urejeno proizvodnjo plastičnih elementov. Odpadke plošč, ki predstavljajo polizdelek za predelavo, drobijo in vračajo v reciklažo. Predstavniki družbe so zanikali možnost, da bi sežigali odpadke plastičnih mas, nadzornik pa pri ogledu ni ugotovil znakov, da bi se to dogajalo. Po navedbi predstavnika družbe so v bližnji preteklosti dvakrat na prostem sežigali lesene palete in ostanke od čiščenja okolice, predvsem veje. Za kurjenje uporabljajo v Plastoformu v Kladju nad Blanco lahko kurilno olje. Inšpekcija ni ugotovila, da bi se v proizvodnih procesih sproščali plini, ki bi povzročali škodljive emisije v okolje.

Obratovodja Plastoforma v Kladju inž. Peter Henčič nam je pretekli petek povedal, da so dva dni poprej res zakurili, toda le štiri lesene palete. Zagotovil je, da so vedno pripravljeni krajanom razkazati proizvodnjo, da bi se sami prepričali, da pri njih praktično ni odpadkov razen komunalnih, o odvozu katerih pa bi lahko dobili podrobnejše podatke pri sevniški Komunali. Podobno je priporočil zainteresiranim krajanom tudi predsednik sveta KS Blanca Drago Mirt, ki si je že dvakrat ogledal proizvodne prostore Plastoforma v Kladju in je bil prijetno presenečen nad urejenostjo, ker praktično "nisem videl odpadkov, saj so nabavili še stroj za reciklažo". Inž. Henčič je povedal, da po novem ne gre v smeti, ampak v reciklažo, niti PVC folija. Omenil je, da so krajani že dvakrat, ko so kurili odpadke lesenih palet zunaj, poklicali sanitarnega inšpektorja iz Krškega in da tudi ta ni ugotovil nikakršne nepravilnosti.

Komu morda torej iz kakršnihkoli že motivov celo ustreza ustvarjanje psihoze napetosti in nezaupanja v podjetje, zraslo na "pogorišču" nesrečne sevniške industrije latofflexa, kot so zveneče poimenovali zadnjo proslulo firmo v teh krajih - Silex. Naposled daje Plastoform kruh 22 delavcem!

P. P.

Trebanjske iveri

NAPAD NI VEDNO NAJBOLJŠA OBRAMBA - Ravnateljica trebanjske glasbene šole Tatjana Mihelčič-Gregorčič je "naskočila" direktorja občinske uprave, Janeza Slaka, zakaj ji on in župan Ciril Metod Pungartnik nagajata, da še ni dobila soglasja oz. mnenja občine za podaljšanje mandata. Slak jo je prosil, naj "umiri žogo", in ji pojasnil, da bi, če bi bilo to v županovi pristojnosti, dobila pozitiven odgovor že naslednji dan. Ko jo je vprašal, ali ne ve, kakšno je razmerje sil v trebanjskem občinskem svetu (splošno znano je, da imajo škarje in platno v vseh komisijah in odborih, tudi v Pavlinovem "kviazu", pomladniki), se je sicer običajno galantna gospa začela opravičevati za nepotrebno razburjanje in neustrezne besede. Dr. Marjan Peter Pavlin bo verjetno zdaj le reagiral, da bo ravnateljica dobila papir, ki bi ga morala že zdavnaj...

MIRNA BREZ TERMINALA - Zdravstvena postaja Mirna nima terminala za podaljševanje kartic zdravstvenega zavarovanja, kljub temu da jim ga je ZZV OE Novo mesto obljubila. Ob nesrečni jari kači o zaprti lekarni, kjer se menda zgodba vleče še zaradi postopkov na trebanjski upravni enoti, morajo Mirnčani zdaj ne le zaradi zdravil, ampak tudi zaradi potrjevanja teh kartic v Trebnje ali Mokronog, kjer premorejo tak terminal. Če seveda hočejo do zdravnika v svojem kraju!

PSIHOLOGINJA ANA OBVLADA TUDI KAMERO - Psihologinja na mirnski osnovni šoli Ana Nahtigal je začasno ob bolezni ravnatelja Petra Podobnika prevzela njegove posle in tudi s kamero (med snemanjem sobotne predstavitve projekta srce!) uspešno zamenjala obolelega

ravnatelja, čigar vrnitev kolektiv šole že težko pričakuje. Mimogrede: Podobnik je snemal tudi za TV Novo mesto. (Foto: P. P.)

Sevniški paberki

NE POZABI NA ROBOVE! - Šentruperški župnik Mirko Simončič, sicer boštanjski rojak, ki kot dušni pastir pokriva tudi del sevniške občine v šentjanškem hribovju, je na srečanju duhovnikov s sevniškimi občinarji opozoril župana Janca, naj ne pozabi in poskrbi tudi za "robove občine", se pravi za boljše cestne povezave med oddaljenimi zaselki na obrobju občinskih meja. Župan je župnika dobro razumel (oba prihajata iz dežele Kranjske!) in mu ni ostal dolžan, češ da ima občina kaj pokazati. Toda Simončič je tudi na nedeljski okrogli mizi o Steklasovi pohodni poti in turizmu v šentruperški krajevni skupnosti govoril, kako ga je skoraj sram peljati kakšne goste na obrobje, ni pa povedal, ali občine ali župnije...

ZAKAJ RIBE OBRAČAJO TREBUHE? - Ravno v času, ko je v Sevnici potekal posvet sevniških občinarjev, ribičev, inšpekcij in drugih, kako ugotoviti in predvsem preprečiti vse pogostejše pomore rib v Savi in Ševnični, je v hotel Ajdovec pritekel ribič in razburjen seznanil navzoče, da ribe v Savi v neposredni bližini Stillesa spet obračajo trebuhe. Seveda je na kraj pomora v Savi, ki se je močno penila, ribe pa so se metale v zrak in hlastale za zrakom, poleg policistov prišla tudi ribiška inšpektorica. Sevniški ribiči ocenjujejo, da je poginilo najmanj 3000 rib.

FRANC PAVKOVIČ IMA NOVO KAMERO - Dolgoletni neutrudni (tudi) televizijski snemalec Franci je za okrog 700 tisočakov kupil novo digitalno kamero, prav takšno, kakršno so

nedavno razbili kolegu v Beli krajini. Ker je Franci naredil prve posnetke s srečanja s številnimi duhovniki, so mu jo verjetno dušni pastirji z blagoslovom zaščitili pred nezgodami... (Foto: P. P.)

Krške novice

POHODNIŠTVA NIKAR - Po zatonu lokalnega premogovništva želijo na Senovem razvijati turizem za nadomestilo izgubljeni gospodarski dejavnosti. Če bodo v turistični ponudbi organizirali tudi pohodništvo po nekaterih hribih nad Senovim, se bo tukajšnja hoja za katerega od turistov lahko spremenila v neprostovoljno padalstvo brez padal. Nad nekdanjim rudnikom so namreč jame v zemlji, v katere se lahko tudi pade. Dokazano je, da jame na Slovenskem sprejmejo vase marsikaj, zato bi lahko tiste nad Senovim sprejele tudi kakega nič hudega slutečega pohodnika, ki bi preveč pogumno zavil z uhojene poti.

VINSKO - V Krškem imajo dober cviček. Pridelati ga znajo sami, to je gotovo, vendar so jim ga pomagali narediti tudi Brežičani. Se ve, kako.

NASKOK NA NEREZINE - Krčanke in Krčani se spomnijo vsakič, ko se oblečejo v kopalke, na lepše čase. Vsak ima za to lahko tudi svoje osebne razloge, vendar imajo vsi skupen razlog. Gre za to, da se ob kopalkah spomnijo na morje in na to, da so krški papirničarji in drugi delavci zgradili ob morju v Nerezinah lepo počitniško naselje. Namesto da bi si v preteklosti delili dobiček, so si od plač odtrgovali za gradnjo počitniškega naselja in sploh za prihodnje lepše čase, pač. Prihodnost je zdaj že tu, lepših časov ni, še celo krškega naselja v Nerezinah kmalu ne bo več, saj ga postopoma kupujejo bogataši iz slovenske prestolnice. Zanimivo bo videti, ali ti kupci naskakujejo Nerezine z leve ali z desne.

MARTIN KODRIČ - PREDSEDNIK OO SKD KRŠKO

KRŠKO - Martin Kodrič je novi predsednik občinskega odbora Slovenskih krščanskih demokratov Krško, potem ko so ga na to funkcijo izvolili nedavno, ko je bila v Krškem tudi slovesnost ob 10-letnici delovanja krščanskih demokratov v Krškem. Doslej je bil predsednik OO SKD Krško Danilo Siter.

Novo v Brežicah

NEKAJ JIH JE OSTALO - Brežiški policisti, ki varujejo zeleno mejo s sosednjo republiko Hrvaško, so se med tistimi, ki v okrilju noči na nedovoljen način prihajajo na našo stran, morali najprej navaditi na Romune. Tem so sledili Kurdi, tem Albanci, Iranci, Pakistanci in kdove kateri narodi še. Pred časom, ne tako dolgo, so naleteli celo na večjo skupino Kitajcev. Ko so jih polovili, so jih po običajnem postopku lepo popisali in kmalu zatem v paketu poslali nazaj na Hrvaško, misleč, da so se jih tako rešili. Ne vemo sicer, ali tu obstaja povezava ali ne, niti ne želimo v tej smeri namigovati na kar koli, toda dejstva govorijo, da so kmalu po pojavu prvih kitajskih prebežnikov na meji v Brežicah odprli prvo kitajsko restavracijo v mestu, v kateri delajo pravi pravcati Kitajci.

POVABILA - Če ne bo prišlo kaj vmes, se bo jutri v Brežicah in na Obrežju zbralo doslej največje število ministrov, odkar obstaja nova država Slovenija. Poleg njih bodo tu še razni sekretarji in poslanci, načelniki, policisti, carinniki, župani, gradonačelniki, tajniki, podjetniki, lovci in še in še. Kot predstavnik Republike Hrvaške (tako piše na vabilu) bo navzoč tudi Novomeščan mag. Boštjan Kovačič, ki je po dosegljivih podatkih še vedno slovenski državljan in v Zagrebu opravlja le službo slovenskega (ne hrvaškega) veleposlanika. Pogovore o problemih v zvezi z državno mejo bo spremljala tudi kopica novinarjev, med katerimi, po seznamu vabljenih sodeč, brežiški župan kot sklicatelj pisane družčine še posebej ceni ljudi iz t. i. slovenske nacionalke, saj je poleg obeh rednih dopisnikov radia in televizije na besedni žur posebej povabil še predstavnika RTV Slovenije.

LUČI IN CESTA

DOBOVA - Med neverjetnostmi, na katerih se razvija sodobna slovenska država, je tudi naslednja: neki državljan je v Dobovi na lastne stroške postavil kar nekaj svetilk javne razsvetljave. To je naredil ob zelo prometni cesti, ki ni le medkrajevna ali medpokrajinska, ampak je meddržavna. Ni pa res, da je državljan s to javno razsvetljavo osvetlil pločnik ob omenjeni cesti. Pločnika namreč v tistem delu Dobove ni, kar spet spada med neverjetnosti prve kategorije.

V pričakovanju imena Sveti Križ

V Podbočju leta 1990 vprašali prebivalce, ali naj bi kraj dobil nazaj nekdanje ime - Lani odbor za vrnitev imena - Predlog novega imena: Sveti Križ ob Krki

PODBOČJE - Potem ko so v Podbočju leta 1990 vprašali prebivalce Podbočja o tem, ali naj bi njihov kraj dobil nazaj nekdanje ime - Sveti Križ, so lani aprila tu ustanovili iniciativni odbor za vrnitev imena Sveti Križ. Odbor je predlagal kot novo ime Sveti Križ ob Krki.

Za tako ime je odbor zbiral podpise v podporo preimenovanju. "Zbrali smo 138 podpisov v podporo imenu Sveti Križ ob Krki. Ta številka predstavlja 58,9 odstotka prebivalstva kraja Podbočja," pravi Martin Kodrič, član občinskega sveta Krško iz Podbočja. Ob tem poudarja, da so podpise krajani dali prostovoljno in ne pod prisilo.

Ta podatek je odbor sporočil v Krško uradu župana, da ta pripravi odlok o uvedbi omenjenega imena. Občinski svet bo po vsej verjetnosti o imenu kraja odločal v prvi polovici letošnjega leta.

Po Kodričevih besedah odbor vztraja pri vrnitvi imena Sveti Križ. Odbor, kot rečeno, predlaga Sveti Križ ob Krki. "Če bo občinski svet namesto 'ob Krki' dal v krajevno ime kaj drugega, to lahko stori, pomembno je, da v imenu ostane Sveti Križ," pojasnjuje Kodrič.

Iniciativni odbor iz Podbočja je o uvajanju novega krajevnega imena obvestil tudi komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen pri vladi Republike Slovenije. Odbor je pri tem komisijo pisno zaprosil za mnenje o odprtih vprašanjih glede preimenovanja naselja Podbočje v Sveti Križ. Komisija je odgovorila, da je odločanje o imenih naselij in njihovem preimenovanju stvar občine. V zvezi s stroški spreminjanja imena Podbočje je komisija odgovorila, da je prehodno obdobje do spremembe imena "navadno zelo dolgo in do dejanske zamenjave dokumentov pride navadno šele ob običajni redni menjavi".

Na to, kako bi se po preimenovanju naselja Podbočje v Sveti Križ imenovali kraji, ki imajo zdaj pristavek "v Podbočju" - npr. Planina v Podbočju - komisija odgovarja: "S preimenovanjem Podbočja v Sveti Križ... bi bilo treba preimenovati tudi ta naselja. Namesto pristavka Sveti Križ bi lahko dobila tudi kakšen drug pristavek (npr. pod Gorjanci, na Krki in podobno), saj ne gre za nikakršno 'avtomatsko' preimenovanje".

M. L.

SLAPOVI BOHORJA - Na sobotni predstavitvi brošure o naravnih zanimivostih južnega pobočja Bohorja so Anton Petrovič, mag. Bogoljub Aničič, dr. Anton Ramovš in prof. Dušan Klenovšek (z leve proti desni) povedali še več zanimivega, zlasti Klenovšek (ob Petroviču avtor vseh odličnih fotografij), ki je ob diapozitivih prikazal nekatere zanimivosti flore in favne okolice slapov in druge zanimivosti. (Foto. P. Perc)

RAZLIKA JE OČITNA

KRŠKO - Tudi v eni od šol v občini Krško so učenci imeli preverjanje znanja. Učiteljica slovenščine je bila ob rezultatih vesela, učiteljica matematike se je kislo nasmehnila in bila užaljena, češ ničesar ne znate. Učenci pravijo, da rezultati preverjanja niso odvisni samo od njih in da ni vseeno, kako jih učitelj ali učiteljica uči. Zato je po njihovih besedah na nihovi šoli mmed slovenščino in matematiko očitna razlika, pa ne samo zato, ker gre za različna predmeta, ampak zato, ker gre za različna pedagoga. - Šole še ni konec, še je priložnost za spremembe.

M. L.

IZJEMNO REDEK FOSIL - Geološko zbirko v vitrinah na OŠ 14. divizije sestavljajo vzorci kamnin, fosilov in mineralov. Večina fosilov je iz nekdanje rudniške zbirke, kot suho zlato pa izven vitrine čuvajo izjemno redek fosil ribe iz oligocena. Podobno je našel v Sloveniji geolog mag. Bogoljub Aničič na Kozjanskem pri Bistrici ob Sotli pred 18. leti medtem ko je pričujoči fosil bil v rudniški zbirki že pred 60 leti. Več o tem dragocenem fosilu bo pisal dr. Anton Ramovš (na sliki s senovškim fosilom) v Proteusu. (Foto: P. P.)

Dragulji južnega pobočja Bohorja

Turistično društvo izdalo brošuro o naravnih zanimivostih južnega pobočja Bohorja, posebej o slapovih - Avtorji dr. Anton Ramovš, mag. Bogoljub Aničič, prof. Dušan Klenovšek in Anton Petrovič

SENOVO - Na sobotni predstavitvi zgoraj omenjene brošure v senovškem kulturnem domu se je predsednik tukajšnjega turističnega društva Anton Petrovič med drugim zahvalil avtorjem brošure, Boži Ojsteršek za lektoriranje brošure in sponzorjem, zlasti še največjemu - krški zavarovalnici Triglav. Z zanimivostmi Bohorja se je že dodobra seznanil turistični podmladek na senovški šoli, turistično društvo pa bo skušalo v brošuri posebej opisano Pot štirih slapov tudi tržiti kot turističen proizvod. Seveda bo potrebno še marsikaj postoriti za boljšo označenost in tudi varnost pohodnih poti.

Mag. Bogojub Aničič, višji raziskovalni svetnik ljubljanskega geološkga zavoda, je že osebno sodeloval z Dušanom Klenovškom, profesorjem biologije in kemije na sevniški osnovni šoli Sava Kladnika, mag. Aničič pa je pritegnil k skupnemu avtorskemu delu še po njegovem največjega geologa na Slovenskem dr. Antona Ramovša, med drugim tudi avtorja leta 1983 izdane monografije Slapovi v Sloveniji. Dr. Ramovš je poudaril, da so "slapovi najlepši dragulji v naravni dediščini iz zadnjih deset- in stotisočletij, toliko občudovani in opevani, večno lepi, na videz nespremenljivi v obdobju kratkega človekovega življenja, pa vendar v nenehnem spreminjanju, pomlajevanju ali staranju". Dr. Ramovš je dejal, da je njegovo monografijo lepo dopolnila že knjižica 100 slapov v dolini Koritnice v Tolminskem hribovju, in dodal, da podobno pridobitev pomeni tudi brošura o bohorskih slapovih. Za te slapove je vedel že nekaj časa, kajti Dušan Klenovšek ga je spodbujal, da bi o njih kaj napisala za Proteus.

Mag. Aničič je poleg topografske karte priredil še del geološke. Večina slapov na južnem pobočju Bohorja je iz triasnega dolomita. Od zahoda proti vzhodu se vrtijo Bojanca na Stranjskem potoku, Pekel na Blanščici, Ubijavnik na Dobrovskem potoku in Bojavnik na Globokem grabnu, čez pregrado miocenskega apnenca litoamnijskega apnenca pada slap Zapečje. Ta mali slap bo kar naprej rasel in se višal, medtem ko se prejšnji štirje kar naprej znižujejo. Nekaj sto metrov z Jablance proti Ložicam, je v okolici kmetije Kranjc presenetljivo veliko slapišče Mlinarjev up. Zastirajo ga številna drevesa in bršljan, zato je najbolj opazno pozimi. Skratka, pomlad se bo kmalu prebudila in priložnosti za celodnevni sprehod po Poti štirih slapov, v za večino še skritih prelestnih kotičkih Bohorja, bo več kot dovolj...

P. P.

V Rorah skakali

Po desetletju premora

KRŠKO - V Rorah pri Krškem so nedavno pripravili smučarske skoke, ki so bili drugič zapored po desetletnem premoru. Na skakalni prireditvi, ki je privabila smučarje iz Posavja, Dolenjske in Bele krajine, je prejel posebno nagrado in prehodni pokal Dušan Šušteršič iz Gribelj, za 37-metrski skok, ki je bil najdaljša dosežena daljava v Rorah 2000.

Prireditev Rore 2000 sta pripravila picerija Račko Krško in iniciativni odbor za skoke v Rorah. "Skoki so uspeli ob podpori sponzorjev. Tem gre zahvala, zahvala velja tudi krški godbi Videm in županu krške občine Franciju Bogoviču, ki se je udeležil tekme in tam podelil pokale," je povedal Stane Račič Račko, organizator in pokrovitelj skokov.

Kot pravi Račič, je prireditev minila brez zapletov in večjih poškodb in se zahvaljuje navijačem za pošteno navijanje. Ne gre pozabiti, kot pravi organizator, navdušencev, ki so pomagali pri pripravljanju proge. Očitno so dobro opravili delo, saj je proga zdržala, čeprav so skakalci tekmovali pri 7° C. "Hopla team Krško se opravičuje vsem oboževalcem Mateja Ferjana. Ta se zaradi poškodbe v Avstraliji ni mogel udeležiti skokov v Rorah, kjer so ga sicer pričakovali med gosti," pravi Račič.

M. L.

POD SKAKALNICO V RORAH - Krški župan Franci Bogovič (na fotografiji v ospredju desno) je izročil pokal Francu Pavcu (levo). Pavec je bil z 62 leti najstarejši udeleženec Ror 2000. Hkrati je bil najpogumnejši, saj je kljub 4 padcem ostal na koncu trdno na nogah.

KONEC TEDNA V KLUBU TERMOPOLIS

ČATEŽ OB SAVI - V klubu Termopolis se bo danes ob 21. uri začel večer zimzelenih melodij, za jutri ob 22. uri napovedujejo koncert skupine Big foot mama, ko bo med odmori poskrbel za zabavo D. J. Matjaž. Sobotni večer bo tudi tokrat v znamenju termopolis party, ki se bo začel ob 22. uri. Za glasbo bosta skrbela D. J. Pero Granić in Damir Rukavina.

Nezadovoljni s predlogom

Oblikovanje proračuna

BREŽICE - Čeprav so glavnino nadaljevanja 12. seje sveta občine Brežice svetniki namenili prvemu branju predloga letošnjega občinskega proračuna in ga na koncu (presenetljivo) brez enega samega glasu proti tudi potrdili, ne gre prezreti, da s predlogom ni bil zadovoljen nihče. Sprejeti predlog se od prvega na prejšnji seji gladko zavrnjenega besedila ni dosti razlikoval. Ob branju predloga je v razpravi največ očitkov letelo na pomanjkanje jasnega razvojnega koncepta. Podžupan Andrej Vizjak je županu Vladislavu Deržiču mimogrede dokazal, da nadaljnje odpravljanje problemov z vodooskrbo v letošnjem letu nikakor ne gre šteti med prednostne naloge, saj so v ta namen načrtovane vsote celo občutno manjše kot lani. Vizjak je med drugim opozoril še na zanemarjeno področje urbanizma in kmetijstva. Med sejo so svetniki prejeli nepodpisano protestno pismo neznanih brežiških podjetnikov in obrtnikov, kar govori o tem, da je kljub javno razglašeni svobodi pri nas nekatere še vedno strah javno govoriti o svojih problemih in težavah. "Predloženo gradivo je pravzaprav polomija," je o proračunskem svežnju dejal svetnik Franci Hedl (DS) in podobno je menilo tudi veliko drugih.

Boljše življenje, privlačno za domačine in goste

V Kozjanskem parku predavanja o razvoju podeželja in varovanju krajine

PODSREDA - Kozjanski park iz Podsrede bo organiziral februarja in marca ciklus predavanj na temo razvoj podeželja kot sestavina varovanja in razvoja Kozjanskega regijskega parka. "Podeželje prihaja v središče naše pozornosti in aktivnosti. Razvoj podeželja razumemo kot proces, ki vodi k lepšemu življenju, ki bo privlačno tako za prebivalce kot njihove goste. Zadali smo si nalogo, da odkrivamo lastne zadrege in da ustvarimo pogoje za ohranjanje in vzdrževanje kulturne krajine, naravnih in kulturnih vrednot in da z njihovo ustrezno rabo izboljšujemo pogoje za pospešen dvig življenjske ravni," navajajo v Kozjanskem parku.

Na predavanjih, ki bodo med 16. februarjem in 29. marcem, bodo predvidoma sodelovali Franci Zidar, direktor Kozjanskega parka, dr. Marko Koščak iz Upravne enote Trebnje, Janja Kokolj-Prošek iz ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dr. Živa Deu s Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, dr. Marija Markeš iz Triglavskega narodnega parka, dr. Janez Bogataj, z Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo ljubljanske Filozofske fakultete, in dr. Stanko Pelc s Pedagoške fakultete v Ljubljani.

M. L.

Savi "ograjo", Malencam vodo?

Kako zavarovati pred poplavo prebivalce in imetje v Posavju ob Krki in Savi? - Voda v hiši, komisija tudi, a ta prepozno

VELIKE MALENCE - "Sprašujem občino in republiške projektante, ki načrtujejo varstvo pred poplavami na našem koncu, kako nas bodo zavarovali pred poplavami. Če bodo gradili nasip ob Savi, kot napovedujejo, bodo pri nas še hujše poplave, kot so bile do zdaj." Tako pravi Fani Lorber iz Velikih Malenc.

Lorberjevi niso proti nadaljnji gradnji nasipa ob Savi navzdol, zahtevajo le, da graditelji zaščitijo pred naraslo vodo tudi Velike Malence. Narasla Krka, v katero je tekla narasla Sava, je ob zadnjih velikih poplavah naredila preplah in škodo tudi pri Lorberjevih. Pritekla je na vrt in dvorišče, v klet in kurilnico in tudi v hišo. Poškodovala je pohištvo, električne naprave, zid in še drugo. Kako visoka je bila poplava pri njih, so Lorberjevi lahko ugotovili s skoraj milimetrsko natančnostjo, potem ko je odtekla voda. Ker je v naraslo Krko nekdo nekje zlil veliko odpadnega olja, je bila voda pobarvana in mastna, zato je v stanovanju in kleteh Lorberjevih pustila za seboj črno črto. Če je bilo po zidu oljno znamenje, je bil po tleh, v pohištvu, v vsaki špranji v spodnjih delih stanovanja droben pesek, pomešan z nesnago, ki je ves čas v reki. Ko se začne poplava, prebivalci ob reki nimajo na pretek časa, da bi se odločali, kaj bodo naredili. "Preden je Krka pritekla čez prag in skozi vrata, smo v stanovanju že hodili po vodi. Kadar so poplave, zelo hitro narašča, da skoraj ni časa, da umakneš pohištvo in stroje," je povedala Lorberjeva. Z možem sta se takrat pred Krko umaknila na podstrešje. Lorberjevi so prepričani, da v preteklosti tukaj, kjer je zdaj njihova hiša, nekoč ni bilo nevarnosti poplave, sicer njihov prednik verjetno ne bi tukaj zidal hiše.

Tudi oblasti, ki ugotavlja razdiralno moč narasla Krke, očitno zmanjkuje časa. Kot pravi Fani Lorber, je ocenjevalna komisija prišla precej časa po tistem, ko je bilo poplave že konec. "Zakaj ni nobenega z občine pogledat takrat, ko so poplave?" vprašuje Lorberjeva.

M. L.

• V torek so po dveh letih Lorberjevi prejeli iz Brežic iz urada župana dopis, da bodo dobili odškodnino, za škodo, ki so jo povzročile poplave.

LJUDJE OB KRKI - Fani Lorber kaže na Krko spodaj, ki ob obilnem deževju priteče gor na vrt, na dvorišče in v hišo za peč. "Bolj ko se nasip daljša ob Savi navzdol, bolj ob poplavah voda teče nazaj proti Krški vasi in Velikim Malencam," pravi Lorberjeva. (Foto: M. L.)

GOSPODARSTVO

PRODAJNI CILJI

LJUBLJANA - Center za tehnološko usposabljanje pri GZS pripravlja 29. februarja dvoinpoldnevni seminar, na katerem se bodo vodilni delavci in podjetniki seznanili s tem, kako voditi, aktivirati in motivirati svoje prodajalce, da bi dosegali prodajne cilje.

CERTIFIKAT KAKOVOSTI ISO 9001 - Podjetji Motoman Robotec in Ristro, ki s sedežem v Ribnici poslujeta pod vodstvom direktorja Huberta Koslerja (levo), sta se s pridobitvijo certifikata kakovosti ISO 9001, kot je povedla direktorica Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje Danica Šprajcer, uvrstili med več kot 80 tisoč podjetij iz vsega sveta, ki so jim certifikat podelili na mednarodno priznani ravni. (Foto: M. L.-S.)

Varčevalnega programa ni

Podjetjema Motoman Robotec in Ristro certifikata ISO 9001 - Podpredsednik GZS mag. Hribar okrcal delo vlade

RIBNICA - Podjetji Motoman Robotec, d.o.o., in Ristro, d.o.o., iz Ribnice sta po dveh letih intenzivnega dela konec decembra pridobili certifikat ISO 9001. Na slovesni podelitvi prejšnjo sredo v Ribnici sta direktorju obeh podjetij Hubertu Koslerju izročila certifikata direktorica Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje Danica Šprajcer in podpresednik Gospodarske zbornice Slovenije mag. Samo Hribar Milič.

S pridobitvijo cerktifikatov, ki ju je zahtevala, kot je povedal direktor Kosler, ostra tuja konkurenca in želja obeh podjetij po čim boljši prilagodljivosti sodobnim mednarodnim zahtevam v smislu zagotavljanja kakovosti, sta se podjetji pridružili skoraj 650 slovenskim podjetjem, ki že imajo certifikat ISO 9000. Kot je povedal mag. Hribar, Slovenijo to uvršča nad evropsko povprečje, kar pa je še toliko pomembnejše, ker je obvladovanje kakovosti, ključnega pomena za prihodnost poslovanja. Kot je poudaril, je za Slovenijo ključno, da obdrži industrijo, ki bo zmogla vzdržati izjemen pritisk globalne konkurence.

"Proces hitre industrializacije, ki smo mu priča v Sloveniji, ni naraven proces," je dejal in dodal, da se večina storitev navezuje na industrijo ter da smo zato lahko še toliko bolj zaskrbljeni zaradi nekonkurenčnih pogojev za gospodarjenje, ki veljajo še posebno za izvoznike. "Visoki davki, velik obseg javne porabe, zelo visoke obresti in cena kapitala, neustrezen tečaj domače valute in relativno visoka inflacija - to so ključni problemi slovenskega gospodarstva in celotnega družbenega razvoja," je povedal. Zato Gospodarska zbornica že dve leti zahteva razvojno varčevalni program, vendar pa, kot je dejal, ukrepi, ki jih sprejema vlada pod tem imenom, ne izpolnjujejo pričakovanj.

M. LESKOVŠEK-SVETE

AVTOPREVOZNIKI

LJUBLJANA - Združenje za promet in zveze pri GZS, ki je po novem zadolženo za delitev dovolilnic avtoprevoznikom, predstavlja pregled vseh imetnikov licenc v cestnem prometu in pregled prejemnikov dovolilnic tudi na spletnih straneh.

AJD NOVA BLAGOVNA ZNAMKA

SEVNICA - Svetovalka sevniške kmetijske svetovalne službe Slavica Grobelnik in sevniška slikarka Jerca Šantej, udomljena v Ljubljani, sta sevniškemu županu predstavili projekt nove blagovne znamke AJD, pod katero bodo lahko tržili izdelke in pridelke ob sevniškem delu bizeljsko-sremiške vinsko-turistične ceste.

VOLITVE ZA SVET KMETIJSKO-GOZDARSKE ZBORNICE

LJUBLJANA - V torek so začeli teči roki za dvokrožne volitve v svet Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije. Do 15. marca lahko predlagatelji (najmanj 20 volivnih upravičencev za te volitve ali najmanj 10, če gre za organizacijo kmetov) vlagajo volivne liste volivni komisiji, ki ima sedež v kmetijskem ministrstvu. Za pravne osebe bodo volitve potekale pri Zadružni zvezi (za zadruge) in pri Gospodarski zbornici (za kmetijska podjetja). V vsaki od 13 volivnih enot bo izvoljenih po 6 predstavnikov sveta (4 za fizične osebe in po eden za zadruge oz. podjetja). Volitve bodo aprila. Dodatne informacije so na voljo vsak ponedeljek od 10. do 12. ure na brezplačnem telefonu 080-10-12.

GRADNJA RTP

Gospodarstvo na jugu spet žejno?

Vlada še ni zagotovila denarja za začetek gradnje RTP Krško - Dokler ga ne bo, ni pričakovati razpisa za izvajalca del - Je ta naložba prevelik zalogaj za predvolilno leto?

KRŠKO, NOVO MESTO - Če bi sklepali po rokih, ki jih postavljajo v Ljubljani, bi v prihodnjih dneh moralo završati na gradbišču okrog nuklearke v Krškem, kjer naj bi do 4. januarja 2002 zgradili in tehnično pregledali RTP 400/110 kV. Gre za razdelilno-transformatorsko postajo, ki naj bi skupaj z ustreznim razpletom daljnovodov končno zagotovila boljšo oskrbo z električno energijo tudi Posavju, Dolenjski in Beli krajini. Pa z gradnjo še ne bo nič, kajti vlada še ni zagotovila potrebnega denarja.

O zadevi je prejšnji petek ponovno razpravljalo vodstvo območne gospodarske zbornice za Posavje. V tej in v sosednji dolenjski regiji vedo, da bi vlada po načrtih že lani morala zagotoviti 20 odst. in letos še 36 odst. od potrebnih 3,7 milijarde tolarjev. Čeprav je ministrica za gospodarstvo v Novem mestu zagotavljala, da bo RTP Krško zgrajena v 24 mesecih, gradnja že zamuja. Res pa direktor Elektra Slovenije dr. Ivo Banič poudarja, da bi ob sedanji tehnologiji postajo lahko zgradili tudi v 12 mesecih, če bi imeli denar.

Gospodarstvo na tem območju zdaj močno zanima, kako je s pripravo dokumentacije, kdaj bo razpis za izbor izvajalcev in kdaj začetek gradbenih del. Kot jim je povedal dr. Banič, vlogo za gradbeno dovoljenje trenutno obravnava ministrstvo za okolje, v Elesu pa pričakujejo, da bodo gradbeno dovoljenje dobili najkasneje v marcu letos. V pripravi je projekt za razpis, vendar pa njegove objave ne bomo dočakali, dokler vlada ne bo zagotovila potrebnih sredstev, kot je obljubilo ministrstvo za gospodarstvo.

Ker je za naložbo potrebnih okrog 20 milijonov evrov denarja, je Eles, kot še poudarja dr. Banič, niti približno ne more financirati. Če bi namreč prav vsa sredstva za rekonstrukcije obstoječih objektov usmeril v to naložbo, še ne bi zbral niti polovico te vsote. Resnici na ljubo: Eles v letošnjem letu sploh ni predvidel lastnih sredstev za to naložbo, izpolnjeval pa bo prevzete obveznosti za izdelavo dokumentacije.

Kot je razbrati iz Elesovega poročila o dogajanjih okrog RTP Krško, so papirnati posli (dokumentacija) kar stekli, drugače pa je z denarjem. Kot je bilo jasno že na začetku, se tu močno zatika, zato bo dolenjsko, belokranjsko in posavsko gospodarstvo moralo pritisniti na močnejše vzvode. Navsezadnje je tu, kot pravijo, kar nekaj "za Slovenijo pomembnih industrijskih objektov", in zakaj naj bi pokazali, da so to res?

B. DUŠIČ GORNIK

ZA KATERE POKLICE V DUALNEM SISTEMU?

NOVO MESTO - V prihodnjem šolskem letu se je mogoče vpisati v dualni sistem poklicnega izobraževanja, ki daje več delovnih izkušenj, za naslednje poklice: avtoklepar, avtomehanik, cvetličar, črkoslikar, finomehanik, frizer, inštalater strojnih inštalacij, izdelovalec usnjenih in krznenih oblačil, klepar-krovec, kuhar, mesar, mizar, natakar, pek, slaščičar-konditor, slikopleskar, stavbni steklar, strojni mehanik, šivilja-krojač, tapetnik, tesar, urar, usnjarski galanterist, vrtnar, zidar in zlatar.

Pogoj za vpis je končana osnovna šola in sklenjena učna pogodba z delodajalcem, na osnovi katere posameznik pridobi status vajenca. Učna pogodba se registrira pri pristojni zbornici, vsak učenec, ki jo sklene, pa ima zagotovljen vpis v šolo. Vajenec dobi, če je dopolnil 15 let, delovno knjižico in je prijavljen v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, tako da mu za eno leto pripada 6 mesecev zavarovalne pokojninske dobe. Vajencu v času vajeniškega obdobja (tri leta) pripada tudi nagrada. Za prvi letnik znaša 10 odst. bruto plače v gospodarstvu, za drugi 15 odst. in za tretji 20 odst. V treh letih je skupno polovico šolskih ur v šoli in drugo polovico pri delodajalcu.

Z napovedjo dobička se že mudi

Do 28. februarja bo treba oddati napovedi dobička od kapitala: nepremičnin in vrednostnih papirjev - Brez davka prodaja privatizacijskih delnic in prodaja po treh letih

NOVO MESTO - Je že tako, da je treba državi dati, kar ji gre, sicer si sama vzame pa še kaznuje nas za povrh. Napovedi dobička od kapitala ne smemo zamenjati z napovedjo dohodnine, ki jo je treba oddati do konca marca. Davčni zavezanci so vsi, ki so v lanskem letu dosegli dobiček s prodajo nepremičnin, vrednostnih papirjev ali pa deležev v kapitalu gospodarskih družb in zadrug.

Osnova za davek od dobička iz kapitala je razlika med doseženo prodajno ceno vrednostnega papirja in revalorizirano nakupno vrednostjo. Razlika je lahko pozitivna ali pa negativna, računa pa se za vsak papir posebej, s tem da se v istem letu morebitna izguba lahko odšteje od dobička. Na podlagi napovedi davčni organ odmeri zavezancu davek po stopnji 30 odst.

Čeprav v napovedi za dohodnino ne vključimo dobička od prodaje vrednostnih papirjev, temveč le od prodaje nepremičnin, davčni urad k obdavčljivim dohodkom prišteje tudi davčno osnovo od dobička pri prodaji vrednostnih papirjev. Tak skupni znesek odloča o tem, v kateri davčni razred "pademo". Zaradi tega lahko od dobička iz kapitala dejansko plačamo več kot 30-odstotni davek, lahko pa tudi manjšega; v tem primeru nam država preveč plačano dohodnino vrne.

Pri napovedi za davek od dobička od kapitala (večina bo pisala napoved zaradi prodaje vrednostnih papirjev) je treba vedeti, da delnice iz privatizacije pri prvi prodaji niso obdavčene. Dedovanje delnic se ne šteje za prvo prodajo. Tudi sicer je dobiček iz prodaje vrednostnih papirjev obdavčen le v primeru, če papir prodamo prej, ko poteče tri leta od dne, ko smo ga pridobili. Če smo s prodajo torej čakali več kot tri leta, nismo zavezanci in nam napovedi ni potrebno pisati.

Prav zaradi tega je dobro, da skrbno vodimo evidence nakupov in prodaj vrednostnih papirjev in dokumente o tem dolgoročno hranimo. Koristni so tudi izvlečki o naših poslih, ki nam jih pošiljajo borznoposredniške družbe. Ti veljajo za dokazilo o poslih, saj so borznoposredniške družbe tudi kazensko odgovorne za pravilno vodenje takih evidenc. Če so se prodaje opravile mimo Ljubljanske borze, je dokazilo o poslu lahko pogodba o prodaji oz. nakupu, ki jo skleneta kupec in prodajalec. Če zavezanec nima ustreznega dokazila, oceni davčno osnovo davčni organ na podlagi uradnih podatkov, na primer enotnega tečaja borzne tečajnice na dan nakupa oz. prodaje.

Če svojega vrednostnega papirja niste prodali prej kot v šestih mesecih po pridobitvi, se njegova vrednost revalorizira. Za primere prodaje istega vrednostnega papirja po različnih cenah se uporablja predpisana metoda FIFO, ki pomeni, da se naše zaloge papirjev zmanjšujejo po takem zaporedju, kot smo jih kupovali. Bolj aktivni na borzi bodo imeli v teh dneh precej dela ali pa se bodo obrnili po pomoč celo na davčnega svetovalca.

B. D. G.

NAPRODAJ VEČINSKI POSLOVNI DELEŽ V ADRII MOBIL

NOVO MESTO - Sredi preteklega tedna je bil objavljen razpis za prodajo 87-odst. poslovnega deleža v novomeški družbi Adria Mobil. Deleža prodajata Slovenska razvojna družba (58,46 odst.) in družba za promet z nepremičninami Adera (28,39 odst.). Ponudbe bodo zbirali do 10. marca, zaposleni in bivši zaposleni, ki imajo zdaj v Adrii Mobil 13,24-odst. delež, pa imajo predkupno pravico.

KAKO KAŽE NA BORZI?

Tečaji nazaj v preteklost

Borzni trg ponovno preizkuša potrpljenje borznih vlagateljev, saj tečaji delnic že drugi teden zapored padajo, posamezni predahi pa ob nepreprečljivem prometu ne dajejo upanja na morebitno izboljšanje. Veliki borzni igralci imajo v absolutnih številkah velike izgube, četudi bi imeli portfelj iz najboljših slovenskih delnic, tako imenovanih "blue chipov", ki sestavljajo delniški indeks SBI, torej brez bolj tveganih delnic. Do izgub prihaja, čeprav se v zadnjem času poslovanje naših podjetij ni poslabšalo in čeprav indeksi na tujih borzah stalno rastejo.

Na žalost lahko vzroke ponovno najdemo le v naši majhnosti, zaprtosti in mačehovskem odnosu do kapitalskega trga. Ves trud, ki so ga pred tedni nekatera večja podjetja vložila v predstavitev tujcem, je bil izničen z eno samo izjavo, da ne gre pričakovati umaknitve omejitev glede portfeljskih naložb tujcev. Tujci so se seveda odzvali in začeli razprodajati svoje papirje, kar je zamajalo ves trg, tako da smo s tečaji spet tam, kjer smo pred leti že bili. Krkine delnice lahko kupujemo po cenah okoli 26.000 tolarjev (toliko smo zanje odšteli pred dvema letoma), Lekove pa po 31.400 tolarjev (tečaji so bili višji že poleti 1997). Za delnice Pivovarne Laško je treba plačati nekaj nad 4.800 tolarjev, kar je manj, kot je bila cena na sivem trgu. Tudi delnice obeh naftnih podjetij, Petrola in Istrabenza, so zaradi znanih težav s cenami naftnih derivatov v rdečih številkah. Brez nadaljnjega naštevanja naj povzamem, da so tudi tečaji drugih delnic na izredno nizkih ravneh, zato bi bil morebiti pravšnji čas za poceni nakupe.

Vse tiste, ki so lani prodali vrednostne papirje in morajo zaradi tega davčni upravi oddati napoved za odmero davka od kapitalskih dobičkov, naj spomnim, da se rok izteče konec februarja. Ker so že bili objavljeni koeficienti za revalorizacijo nakupne vrednosti vrednostnih papirjev in so tudi borzne hiše svojim strankam že poslale podatke o transakcijah v letu 1999, ni več ovir, da se ne bi spravili k izpolnjevanju obrazcev, saj nekatere čaka kar dolgotrajno delo. Še vedno pa velja, da se dobiček, ki ga davčni zavezanec doseže s prvo prodajo delnic pridobljenih v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij, ne všteva v osnovo za davek od dobička iz kapitala, kar pomeni, da certifikatskim delničarjem ni treba oddajati napovedi.

MARJETKA ČIČ
Dolenjska borznoposredniška družba
Novo mesto
Tel. (068) 371-8221, 371-8228

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
ZAKLADNICA

izdaja
državne kratkoročne vrednostne papirje

tri šestmesečna 3 in 6 zakladna menica

varna in likvidna naložba

Zakladna menica je serijski, imenski vrednostni papir obrestovan po nominalni obrestni meri in izdan v apoenih po 100.000 SIT

Pooblaščeni vpisniki:

ABANKA d.d. Ljubljana 061 171 82 04
BANK AUSTRIA CREDITANSTALT d.d. Ljubljana 061 177 78 53
BANKA CELJE d.d. 063 431 120 • BANKA KOPER d.d. 066 451 445
BANKA VIPA d.d. 065 128 53 02 • DOLENJSKA BANKA d.d. 068 316 548
FACTOR BANKA d.d. 061 137 76 13 • GORENJSKA BANKA d.d., Kranj 064 28 40
NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR d.d. 062 229 23 22 • SKB BANKA d.d. 061 171 54 90
NOVA LJUBLJANSKA BANKA d.d., Ljubljana 061 176 52 06
SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA d.d., Ljubljana 061 172 72 62

Oznaka menice	Datum vpisa	Datum izplačila	Število dni
TZ22 • ŠZ03	22.02.2000 • 22.02.2000	25.05.2000 • 24.08.2000	91 • 182
TZ23	28.03.2000	29.06.2000	91
TZ24 • ŠZ04	25.04.2000 • 25.04.2000	27.07.2000 • 26.10.2000	90 • 181
TZ25	23.05.2000	24.08.2000	91
TZ26 • ŠZ05	27.06.2000 • 27.06.2000	28.09.2000 • 28.12.2000	91 • 182

Za izplačilo obveznosti ob zapadlosti jamči Republika Slovenija

Podrobne informacije pri vseh pooblaščenih vpisnikih in izdajatelju:

Ministrstvo za finance • Zakladnica • Sektor za upravljanje z likvidnostjo proračuna • Beethovnova 11 • 1502 Ljubljana
Telefon: 386 (61) 178 65 55, 386 (61) 178 63 34 • Telefax: 386 (61) 125 70 66
E-mail: majda.vrhovec@mf-rs.si, tomaz.oplotnik@mf-rs.si • http://www.sigov.si/mf/slov/menice/prosp.html

O CVETJU

METLIKA - Kmetijska svetovalna služba Metlika in Društvo kmečkih žena Metlika vabita v četrtek, 24. februarja, ob 18. uri v sejno sobo občine Metlika na predavanje o ureditvi okolice hiš in o balkonskem cvetju. Predavala bo dipl. inž. Ruth Podgornik Reš.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Ponedeljkov semanji dan je na novomeško tržnico privabilo številne branjevke. Za kilogram česna in fižola v zrnu je bilo potrebno odšteti od 400 do 500 tolarjev, za čebulo, koren, kolerabo in črno redkev 200, za liter čebulčka 500 ter za kislo zelje in repo 200 tolarjev za kilogram. Zavitek regrata je stal 300 tolarjev, prav toliko je bila tudi merica radiča in zavitek domačih mlincev ali rezancev. Jabolka so ponujale po 120 do 150 tolarjev kilogram, hruške po 170, orehova jedrca pa po 800 do 1000. Na voljo so bila tudi suha jabolka in slive, za kilogram je bilo potrebno odšteti 800 tolarjev, liter žganja je bil 800, liter borovničevca po 1200, liter in pol domačega kisa po 200 tolarjev. Kilogram domače ajdove moke je stal 400, kilogram medu od 900 do 1000, steklenička propolisa pa 300 tolarjev. Kupcem so ponujale tudi seme korenja, in sicer po 1000 tolarjev liter, teloh in mačice po 200, šopek suhega cvetja pa po 200 do 250 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 126 do 3 mesece starih prašičev, 26, starih 3 do 5 mesecev, in 11 starejših. Prvih so prodali 89 po 380 do 420, drugih 12 po 300 do 320, tretjih pa 6 po 250 do 270 tolarjev kilogram.

Tudi krave potrebujejo čevljarja

Darko Glavan že štiri leta obiskuje kmetije in kravam reže parklje - Posebna obrezovalna miza - Prvi pri nas - Dobri rejci dvakrat letno - Iz obolenj nog izhajajo vse bolezni

MALI SLATNIK - Kdor ima rad svoje živali, zanje skrbi tako, kot je treba. To velja tudi za krave. "Dobri rejci me pokličejo dvakrat na leto, povprečni enkrat, slabi pa nobenkrat," pravi Darko Glavan iz Zagorice pri Dobrniču, ki že štiri leta obiskuje kmete po vsej Sloveniji in njihovim kravam obrezuje parklje. Pred dnevi je to počel tudi pri Mikčevih na Malem Slatniku.

S tem poslom je pričel leta 1996, ko je Govedorejsko društvo Trebnje, katerega član je, kot prvo v Sloveniji kupilo posebno obrezovalno mizo za na traktor in mu jo zaupalo. "Moram reči, da so se kmetje kar hitro navadili, in prav je tako, kajti za živino je treba dobro skrbeti ne le s prehrano, ampak tudi, da je zdrava. Mnoge bolezni izvirajo prav iz obolenj nog," je povedal **Glavan**, ki ima tudi sam doma kmetijo, veliko izkušenj pa si je pridobil z delom na kravji farmi v Poljčah na Gorenjskem. O obrezovanju parkljev se je izobraževal v Avstriji, on pa je do zdaj poučeval že 18 kmetov, tudi iz dolenjskega, posavskega in ribniškega konca.Redno obrezovanje nog je nujno. "Noga je nekaj osnovnega, posebej dandanes, ko je žival dobro hranjena, saj kmetje forsirajo z mlečnostjo. Krava ima tudi po 300 kilogramov, noge pa ostajajo iste. Prav dobra krava najprej oboli. Ljudje bi morali vedeti, da ima krava zaradi težav z nogami lahko na leto tudi tisoč litrov mleka manj," je povedal Glavan, vesel, da mu je lani uspelo z lastnimi sredstvi kupiti izpopolnjeno mobilno obrezovalno mizo, ki jo lahko pripne za avto. Stala je kar 22 tisoč nemških mark, del je prispevala tudi trebanjska občina.

Med obolenji nog so najpogostejši podplatni čir, obtiski, nepravilna rast parkljev, ki se jim spodnja plast tudi spodvije, prirojene napake, razne deformacije, vmesna obolenja, "pa medparkljična vnetja, ker krave stalno stojijo v gnojnici in se ne očistijo. Pozna se, da jih zdaj kmetje večinoma ne gonijo več na pašo, kjer so se jim parklji na pesku sami obrabili in rezanje skorajda ni bilo potrebno. Zdaj ves čas stojijo v hlevu na gumi, parklji jim še hitreje rastejo," je povedal Glavan, ko je iz Mikčevega hleva že gnal prvo kravo. Pritrdil jo je na obrezovalno mizo, da se ni mogla premikati in ji v nekaj minutah z električno brusilko mojstrsko porezal predolge parklje. Nato jih je preventivno pomazal z domačo modro galico. "Nekaj krem imam s sabo, če pa je stvar hujša, svetujem obisk veterinarja."

Mikčevi imajo v hlevu deset krav; razen ene, ki je frizika, so vse sivke. "Z njimi smo vsa leta najbolj zadovoljni. Na dan oddamo do 150 litrov mleka. Dvakrat letno se odločimo za obrezovanje parkljev, in sicer ko nekaj krav teli, ostale pa so breje do šest mesecev. Takrat je najprimernejši čas. Ker smo z Glavanom zadovoljni, smo ga poklicali tudi tokrat," je povedal gospodar **Jože Mikec**, mnogim znan kot predsednik Društva gojiteljev malih pasemskih živali Krka. Poleg krav imajo še polno kuncev, pasemskih kokoši, papagajev, golobov itd., tako da imajo vsa družina z dvema sinovoma tudi pridna mama ter stara mama dovolj dela.

"Samo živino poglej in vedel boš, kakšen je gospodar. To še kako drži. Mikčevi so res skrbni, zato jih velja posnemati," je zatrdil Glavan in nadaljeval z obrezovanjem parkljev.

L. MURN

GLAVAN PRI DELU - Krava je na obrezovalni mizi dobro pritrjena, tako da se ne more poškodovati, pa tudi Glavanu ni treba skrbeti, da bi ga pri obrezovanju parkljev lahko brcnila. (Foto: L. M.)

Mirnopeški vinogradniki polni načrtov

Svoje glasilo

MIRNA PEČ - Še ne leto dni staro Društvo vinogradnikov Mirna Peč je zelo delavno. To je razbrati tudi iz občnega zbora 95 članskega društva, ki je v soboto, 5. februarja, potekal v prostorih mirnopeške osnovne šole.

Predsednik **Dušan Pust** je na kratko opisal preteklo delo: organizirali so lokalno ocenjevanje vin, uspešno sodelovali na novomeški cvičkariji in dosegli eno zlato ter tri srebrne medalje. Med štirimi priznanji pa so dobili dva prvaka: - v sorti sauvignon in modri pinot. Organizirali so izlet v italijanska brda, pohod po mirnopeških goricah, martinovanje. "Dobro sodelujemo s TD Mirna Peč, v okviru katerega smo na začetku delovali, ter z ostalimi društvi v kraju. Te dni se bodo naši člani udeležili tečaja kletarjenja in nege vina, marca degustacijskega tečaja, sodelujemo v projektu delavnic Vinskih turističnih cest v občini, skratka, načrtov nam ne manjka," je dejal Pust.

Spregovorila sta tudi mirnopeški župan Zvone Lah in predsednik TD Jože Barbo. Mirnopeški vinogradniki pa niso kar tako, saj njihov član Marjan Primc ureja glasilo društva Vinogradnik. V njem člane informirajo o pomembnih novostih, srečanjih ipd.

L. MURN

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Nekaj napotkov pri rezi trte

Vsako letno znova je potrebno za vsak trs posebej uskladiti število poganjkov, količino grozdja in moč trte. Če nam v zadnjih letih število puščenih očes ne zagotavlja pričakovanega števila primerno razvitih mladic, se kaže resno zamisliti, saj se posledice napačnega dela kopičijo, da z dosedanjim načinom dela ne bomo dosegli izboljšanja. Zaradi slabe in neenakomerne dozorelosti lesa ter prevelikega številao puščenih očes (dodatno k temu prispeva še gnojenje) odžene nekaj pretirano debelih in dolgih mladic, večina ostalih pa ima premalo listne površine v primerjavi s količino grozdja. Takšni trsi ne morejo popolnoma izkoristiti razpoložljive sončne energije. Debele rozge potrebujejo za dozorevanje tudi štirikrat več organske snovi, kot je to potrebno pri tanjših, četudi popolnoma ustreznih rozgah. Glede na to, da je storilnost listja na obojih približno enaka, je očitno, da grozdje in les slabše dozorita, ker so potrebe večje. Predolge rozge tudi zasenčijo druge mladice in veliko porabijo za poganjanje zalistnikov, ki so občutljivi za bolezni in pogosto propadejo. Visok odstotek (nad 80) odgnanih očes, enakomerno razvite mladice, zgodaj in dobro dozorelo grozdje in popolnoma dozorele rozge (kleni les) pomeni, da smo dosegli zaželjeno. Zato namesto gnojenja zmanjšajte obremenitev trte, da se bo opomogla ob zadostni listni površini pri manjšem pridelku.

Pri rezi pustite le toliko očes, kolikor primernih rozg (vsaj 1 m dolžine ali 15 očes) se je razvilo v preteklem letu. Primerna rozga za rodni les je debeline 7 do 9 mm, če je neizogibno pustiti debelejšo, lahko povečamo število očes do 30 odst.

Pri sortah z velikimi grozdi je primerneje puščati krajši rodni les (dva penjevca po 5 očes namesto enega šparona z 10 očesi), ker bo v tem primeru manj dela z odstranjevanjem prevelikega nastavka grozdja. Nasprotno pustimo en dolg šparon, če je les zelo debel in pri sortah z majhnimi grozdi.

Pomembno je tudi, da pred odstranjevanjem nepotrebnih rozg najprej izberemo za šparon tisto, ki ima klen les, enako tudi za reznike. Slab les je slaba osnova za bodoči razvoj trsa. Klenost lesa najlažje presojamo po deležu stržena, katerega mora biti manj kot polovico premera rozge.

Pri mladih trsih, ki še ne rodijo, velja pravilo, da število očes iz leta v leto povečujemo za dva- do trikrat glede na število primerno razvitih rozg. To pomeni, da praviloma v drugem letu rasti pustimo 4 do 6 očes in v tretjem letu 8 do 12. Zlasti v tretjem letu moramo biti pozorni pri izbiri rozge, iz katere bo oblikovano steblo, saj ne sme biti niti poškodovana, niti predebela, niti ploščata. Spomladi odgnalih poganjkov ne smemo odstranjevati, ker je zaželena večja listna površina. Vendar moramo v tretjem letu odstraniti odvečni nastavek grozdja, da se ne ustavi razvoj korenin, kajti trta najprej poskrbi, da dozori grozdje (semenke), zmanjka pa hranil za nadaljnji razvoj trsa. Učinek rigolanja namreč traja 5 let in v tem času se korenine lahko razraščajo. Razraščanje korenin onemogočimo tudi z večjo količino hlevskega gnoja, dodanega v sadilno jamo, vendar bom o tem in o sajenju nasploh pisal enkrat do sredine marca.

Podrobnejša pojasnila dobite na terenu pri prikazu rezi.

JOŽE MALJEVIČ
Kmetijska svetovalna služba

kmetijsko svetovanje

Za "dobre koline" je odločilno poreklo živali

Sodobna znanost ugotavlja, da je za zdravo prehrano vse bolj pomembno, kje in na kakšen način je bila pridelana. Zato se vse več ljudi odloča za nakup hrane, zlasti živil živalskega izvora, od znanega kupca oziroma za samooskrbni način pridelave hrane. Ta trend je pri reji prašičev prisoten zlasti po zadnji aferi z dioksinom.

Žal pa reja prašičev za zakol na domači kmetiji ne zagotavlja vedno ustrezne klavne kakovosti prašičev, na katera vplivata dva odločilna dejavnika; genetski potencial (oz. poreklo) živali in pravilen izbor prehrane.

V spomladanskih mesecih je povpraševanje po pujskih za nadaljnjo rejo še zlasti veliko. Večina, ki se je odločila za tak način reje, je prišla verjetno že do spoznanja, da je ključnega pomena za ustrezno klavno kakovost poreklo živali. Ustrezno poreklo pomeni, da kupujemo pujske na kmetijah s plemenskimi svinjami, kjer dosledno izvajajo določeni (nacionalni) selekcijski program. Take kmetije redno obnavljajo osnovno čredo plemenskih svinj z nakupom plemenskih živali na specializiranih kmetijah in oplojujejo s kvalitetnimi plemenskimi merjasci primernih pasem. Samo pujski, vzrejeni na takih kmetijah, so lahko osnova za kvalitetnega klavnega prašiča, ki ga opisujemo s parametri zamaščenosti, izraženosti večvrednih telesnih delov (šunka, pleče, kare) in primerno rastnostjo.

Z izbiro različnih pasem plemenskih merjascev v resnici iščemo tip prašiča, ki ga želimo vzrediti. Pod tem pojmom razumemo predvsem klavno težo, pogosto pa tudi namen reje prašičev (za presno meso ali za predelavo v trajne suhomesnate izdelke). Za oplojevanje plemenskih svinj lahko rejci uporabijo različne pasme plemenskih merjascev in tako ponudijo na trgu pujske z različnimi genetskimi lastnosti. Najbolj razširjeni sta pasmi nemški landrace ali križanec med to pasmo in pasmo pietrein (t.i. linija 54). Potomci teh merjascev so primerni tako za zakol odojkov kot za rejo do 120 kg. Merjasci pasme pietrein potomcem izboljšajo konstitucijo (večji delež stegen, pleč in širši kare), vendar pa taki prašiči prej zaključijo rast (zakol do 110 kg ž.t) in imajo praviloma slabšo kvaliteto mesa in so občutljivejši glede pogojev reje. Belo mehko vodeno meso ima slabšo sposobnost za vezavo vode, zaradi česar je kalo pri termični obdelavi večji, manj pa je tudi primerno za predelavo v trajnejše izdelke. Ker je trend poviševanja klavnih tež nad 120 oz. 130 kg ž.t., velja razmisliti predvsem o izbiri potomcev pasme nemška landrace, veliki yorkšir ali linije 53 (križanec med pasmam duroc in nemška landrace). Pasma duroc je razpoznavna predvsem po rjavi obarvanosti, vendar pa izstopa tudi po tem, da ima večjo sposobnost rasti pri višjih težah. Posebno pozornost pri uporabi te pasme je potrebno nameniti prehrani, saj se ob preveliki uporabi energetske krme (koruza) lahko zelo zamasti.

Primeren genetski potencial je osnova, ki jo lahko z ustrezno tehniko krmljenja in izborom krme bolj ali manj izkoristimo. Sama prehranska vrednost mesa - bolje maščob, pa je tesno povezana z izborom krme.

ZDENKA KRAMAR

PREDAVANJE O VINOGRADNIŠTVU

METLIKA - Kmetijska svetovalna služba Metlika vabi v torek, 22. februarja, ob 19. uri v sejno sobo občine Metlika na predavanje o integrirani pridelavi grozdja in oskrbi vinogradov. Predaval bo dipl. inž. agronomije Jože Simončič iz kartuzije Pleterje.

Sadjarski dnevi Posavja

Sadjarji preveliki in hkrati premajhni

ARTIČE - Na nedavnih 8. Sadjarskih dnevih Posavja so udeleženci razpravljali nekako z mislijo, da je slovensko sadjarastvo pred pomembno prelomnico ali že na njej. Sadjarji v Sloveniji so za Slovenijo preveliki in za tujino premajhni, za nameček so še neorganizirani, kot je prepričan Boris Orešek, predsednik Sadjarskega društva Posavja.

Geza Džuban iz Moravskih Toplic, državni poslanec in predsednik parlamentarnega odbora za kmetijstvo, ki se je sadjarskih dnevov v Artičah udeležil v družbi s poslancem Jožetom Avšičem, je dejal, da ga skrbi naslednje obdobje, ker se bomo v kmetijstvu težko soočali s stvarnostjo. Po njegovem bo kmetijstvo v Sloveniji zaradi približevanja Evropi doživelo temeljito reformo. "Vsega ne bo rešila država, svoj delež v kmetijskem razvoju bodo morali prispevati tudi kmetje," je v pogovoru pred uradnim začetkom sadjarskih dnevov še menil Džuban.

• Eden od uvodničarjev v četrtek je v predavanju o vlogi sadjarjev v kmetijsko-gozdarskih zbornicah poudaril, da "danes kmet nima prave poti priti do oblasti". Menil je, da bo skozi omenjeno zbornico ta možnost večja.

M. L.

ZA SADJARSTVO - Na 8. Sadjarskih dnevih Posavja, od koder je posnetek, so dosti besed namenili prodaji sadja in razmeram, ki slabijo ta trg. Prvi dan delovnega srečanja so govorili med drugim tudi o sadjarjih v kmetijsko-gozdarskih zbornicah. Oboje štejejo za zelo pomembno v prihodnosti slovenske pridelave sadja. Drugi dan so govorili zlasti o varstvu sadnega drevja. (Foto: M. L.)

OBČNI ZBOR SINDIKATA KMETOV

NOVO MESTO - Novomeška podružnica Sindikata kmetov Slovenije vabi na redni letni občni zbor, ki bo v sredo, 23. februarja, ob 9. uri v prostorih Srednje kmetijske šole Grm. Spregovorili bodo o delu in načrtih sindikata ter se s pomočjo gostov lotili nekaterih aktualnih tem. Tako bo državni sekretar v kmetijskem ministrstvu Franc But predstavil Agencijo RS za kmečke trge in razvoj podeželja ter ukrepe kmetijske politike v letošnjem letu, Igor Hrovatič predpristopno pomoč EU in programu Sapard, Michael Hegarty pa pomoč programa Phare združenjem kmetov, zadrug in mladih kmetov.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotiček

Hren za dobro prebavo

Hren je trajnica, ki je pri nas zelo razširjena in pogosto raste tudi divje. Izvira iz južne Evrope in zahodnih delov Azije. V hrenovi korenini je veliko vitamina C, B3 in B6 ter kalija in kalcija. Korenina vsebuje tudi eterično olje pekočega okusa, ki se hitro razgubi, če pustimo nariban hren v nepokriti posodi. Hren izkopavamo od septembra do aprila, ker je v tem času najokusnejši. Sveže nariban hren dodajamo šunki, hladnim pečenkam, narezkom, klobasam, na žaru pečenemu mesu, ribjim jedem, trdo kuhanim jajcem in pod. Če nam nariban hren ostane, ga pokapljamo z limoninim sokom, da ne potemni. Zavijemo ga v alu folijo in za nekaj dni shranimo v hladilnik. Poznanih je kar nekaj zelo okusnih jedi s hrenom. Predvsem mesnim jedem izboljša prebavljivost.

Za HRENOVO OMAKO potrebujemo 4 dag margarine, 4 dag mehke moke, 1/4 litra mleka, sol, 2 žlici sveže naribanega hrena, 1 žličko limoninega soka in ščep sladkorja. Margarino stopimo, dodamo moko in med mešanjem prilijemo mleko. Omako kuhamo 15 minut, nato ji dodamo hren, sol in sladkor ter dobro premešamo. Hrenovo omako jemo kot prilogo h kuhani govedini. Kot prilogo ali namaz pripravimo HRENOVO SKUTO. V 25 dag pretlačene skute vmešamo 4 žlice sveže nastrganega hrena, 1 žlico limoninega soka, sol in sladkor. Različnim solatam izboljšamo okus s HRENOVIM PRELIVOM. Za pripravo vzamemo 2 žlici olja, 1 žlico nastrganega hrena, 2 žlici majoneze, 1 žlico limoninega soka, 1 manjše nastrgano jabolko, sol in sladkor po okusu. Vse sestavine dobro zmešamo in po želji preliv razredčimo s smetano ali z belim vinom. Preliv je okusen predvsem za krompirjevo solato, ki jo po pripravi nekaj časa pustimo, da krompir vpije tekočino.

Priloga, ki jo pripravimo k ribam, je HRENOVA ČEBULA. Seseklјamo 50 dag čebule in pripravimo še 2 dag margarine, 1 dl čiste juhe, 7 dag hrena, 4 žlice rdečega vinskega kisa, sol in sladkor. Čebulo damo na stopljeno margarino in dušimo 20 minut. Nato zalijemo z juho in začinimo s hrenom, kisom, soljo in sladkorjem. Priloga se poda k filejem morskega lista in zadostuje za 4 osebe. Namesto zelene solate pripravimo HREN Z JABOLKI. Nastrgamo pol hrenove korenine in 3 jabolka, nato dobro premešamo in začinimo s soljo, kisom in sladkorjem.

Praznični dar novomeških simfonikov

Koncertna izvedba odlomkov iz Kozinove operete Majda ter podelitev občinskih nagrad in priznanj zaznamovala počastitev kulturnega praznika v Novem mestu

NOVO MESTO - Novomeščani so z zares množičnim obiskom prireditve, ki je bila na kulturni praznik zvečer v športni dvorani Marof, pokazali spoštljiv odnos do vsega tistega, kar ob Prešernovem imenu združujemo v pojem slovenske kulture, ter do prizadevnih in zaslužnih občanov, ki so tega večera prejeli priznanja in nagrade Mestne občine Novo mesto za svoje prispevke k skupnemu dobremu.

Osrednji dogodek je bil koncert Novomeškega simfoničnega orkestra, ki je pod vodstvom Zdravka Hribarja v prvem delu izvedel skladbe Z. Fibicha, R. Wagnerja, J. Gregorca in J. Bullocka, v drugem delu pa pripravil glasbeno poslastico z izvedbo odlomkov operete Majda novomeškega skladatelja Marjana Kozina. V športni dvorani so zazveneli vedri zvoki glasbenega dela, ki že več desetletij ni bilo javno predvajano, novomeški orkester pa ga je na pobudo dr. Primoža Kureta in dr. Igorja Grdine, ki je napisal nov libreto, uspešno obudil k življenju. Pri uresničenju te zahtevne naloge je pomagala Novomeščanka Irena Akweley Yebuah, ki je pritegnila k sodelovanju pevce s slovitega salzburškega Mozarteuma Ursulo Langmayr, Bernharda Berchtolda in Saša Ivacija. Koncert Novomeškega simfoničnega orkestra se je tako že zapisal med tiste kulturne dogodke, ki jih bomo pomnili v letošnjem letu.

Prireditev sta povezovala Jani Muhič in Jerica Pezdič, ki sta v veznem besedilu omenila pomembnejše kulturne dogodke in dosežke v minulem letu, slavnostni govornik podžupan Boris Dular pa je spregovoril o Prešernu in pomenu kulture za slovenski narod, državo in vsakega posameznika. Skupaj s predsednikom Komisije za priznanja in nagrade pri občinskem svetu Jožetom Kupcem sta podelila občinska priznanja in nagrade. Najvišje priznanje, naziv

ČASTNI OBČAN - Novi častni občan Mestne občine Novo mesto generalni direktor Krke Miloš Kovačič prejema priznanje iz rok podžupana Borisa Dularja.

častnega občana Mestne občine Novo mesto, je prejel **Miloš Kovačič**, predsednik uprave in generalni direktor Krke za uspešno dolgoletno vodenje tovarne zdravil Krka in za vsestranski prispevek k razvoju in promociji novomeške občine. Nagrado Mestne občine Novo mesto sta prejela **Ivan Krajnc**, predsednik Območne obrtne zbornice Novo mesto, za prispevek k razvoju obrtne zbornice in obrtništva nasploh ter **Leopold Morela**, dr. med., dolgoletni predstojnik Kirurškega oddelka novomeške bolnišnice, za dosežke na področju kirurgije in na humanitarnem področju. S Trdinovo nagrado sta bila nagrajena arhitekt **Gorazd Cibic** za projekt športne dvorane Leona Štuklja v Novem mestu in glasbenik **Miro Saje** za dosežke s Pihalnim orkestrom Krka Zdravilišča iz Straže. Plaketo Novega mesta so prejeli: skladatelj, glasbeni kritik in pedagog **mag. Pavle Mihelčič** za izredne dosežke na glasbenem področju, predsednik Turistične zveze Dolenjske in Bele krajine **Alojz Serini** za življenjsko delo na področju turizma, profesorica defektologije **Marjeta Zaman** za življenjsko delo na področju vzgojnega dela z otroki z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter **Planinsko društvo Novo mesto** za 85-letno uspešno delovanje.

V imenu vseh nagrajencev se je zahvalil Miloš Kovačič, ki je v "najlepšem kulturnem večeru, kar jih je doživel v Novem mestu" obljubil, da bo Krka kot velik podpornik športa in zdravstva velikodušna tudi pri podpiranju kulture, da bo Dolenjska obdržala razvojni korak, ki ga ubira ob boku ostalih razvitih območij.

M. MARKELJ

PALČKI V DOMU KULTURE

NOVO MESTO - Danes, 17. februarja, bo ob štirih popoldan v Domu kulture gostovalo Lutkovno gledališče Ljubljana z igrico Polonce Kovač Palčki na Smovskem griču.

PAVČKOVA V MIRNI PEČI

MIRNA PEČ - V soboto, 19. februarja, bo ob 19. uri v mirnopeškem kulturnem domu nastopila dramska igralka Saša Pavček, dobitnica mnogih nagrad in priznanj, letos pa tudi nagrajenka Prešernovega sklada. Pavčkova, hčerka mirnopeškega rojaka, znanega pesnika Toneta Pavčka, se bo predstavila z monokomedijo Marjana Tomšiča Bužec on, bužec jaz, ki jo je režiral Boris Cavazza.

Orača filmske ledine

Razstava o filmih Metoda in Milke Badjura

NOVO MESTO - V predavalnici Dolenjskega muzeja so v petek, 11. februarja, zvečer odprli dokumentarno razstavo Filmska ustvarjalnost Metoda in Milke Badjura 1926-1969, ki so jo pred petimi leti ob stoletnici prve filmske predstave bratov Lumiere in devetdesetletnici prvega slovenskega filma pripravili v Arhivu Republike Slovenije. Razstava je odtlej obiskala že več slovenskih krajev, za letošnji kulturni praznik pa so jo na pobudo Mestne občine Novo mesto uvrstili tudi v program raz-

Ivan Nemanič, avtor razstave v Dolenjskem muzeju.

stav Dolenjskega muzeja. Na otvoritvi, ki jo je glasbeno popestril Dolenjski kvintet trobil, je po uvodnih besedah direktorja muzeja Zdenka Piclja in predstavnika Slovenskega filmskega arhiva Lojza Tržana spregovoril avtor razstave Ivan Nemanič, ki je orisal pomen zakoncev Badjura za slovenski film in predstavil razstavo, nato pa je podžupan Boris Dular razstavo odprl.

Na razstavi so na ogled fotografske povečave iz filmov, ki sta jih v obdobju od 1926 do 1969 posnela zakonca Badjura. Njuna filmska dediščina šteje več kot sto filmskih enot, od tega jih je ohranjenih 92. Sama sta bila scenarista, snemalca, režiserja, tehnika in montažerja pa tudi organizatorja predstav. Njuni filmi imajo predvsem dokumentarno in etnografsko vrednost, v obširni filmografiji zakoncev Badjura pa najdemo kar nekaj filmov in filmskih obzornikov, v katerih je zajeto območje širše Dolenjske: Pomlad v Beli krajini, Jurjevanje v Črnomlju, Trgatev v Gadovi peči, Zdravstvena in gmotna pomoč Suhi krajini, Ovčarstvo na Kočevskem, Livarna Črnomelj, S³m z Rib'nce Urban.

MiM

LITERARNI OMNIBUS - Na literarnem večeru ob predstavitvi zbornika Literarnega kluba Dragotina Ketteja je nastopilo kar 17 ustvarjalcev.

Pestra literarna bera

V zborniku Enaindvajset je predstavljenih prav toliko besednih ustvarjalcev iz domačih literarnih logov

NOVO MESTO - Literarni klub Dragotina Ketteja je bil v Novem mestu sicer ustanovljen že pred sedemnajstimi leti, vendar je iz različnih vzrokov po nekaj letih delovanja zamrl, k življenju pa ga je leta 1997 ponovno priklicala mlajša generacija besednih ustvarjalcev. Vanj je ta čas vključenih sedemindvajset ustvarjalcev povojnih generacij, bivajočih in delujočih na območju Novega mesta, Trebnjega in Šentjerneja. Delovanje kluba se je že odrazilo v kulturni podobi Dolenjske, saj je obogatil kulturno dogajanje z več literarnimi večeri lokalnega, regijskega in tudi mednarodnega značaja, z okroglo mizo ter več klubskimi debatnimi večeri, poskrbel pa je tudi za trajnejše zabeleženje sočasne literarne tvornosti svojih članov z natisom pesniških listov ter z izdajo literarnega zbornika Enaindvajset, ki je dočakal javno predstavitev minuli petek, 11. februarja, zvečer v avli Kulturnega centra Janeza Trdine.

Na literarnem večeru, posvečenem kulturnemu prazniku, je nastopilo sedemnajst od enaindvajsetih v zborniku sodelujočih pesnikov in pisateljev, ki so po uvodnih besedah predsednice kluba Klavdije Kotar in po pozdravnem nagovoru podžupana Borisa Dularja ob glasbeni spremljavi kitarista Žareta Živkoviča brali izbrane pesmi in prozo. V zborniku se z avtorskim izborom svojih literarnih del predstavlja šest prozaistov (Ana Dražumerič, Sandra Hrovat, Uroš Sadek, Tomaž Skrbinšek, Barica Smole in Damijan Šinigoj) ter petnajst pesnikov (Mitja Bukovec, Samo Dražumerič, Mihail G. Skeledžija, Petra Klepac, Damjan Knafelje, Marjanca Kočevar, Klavdija Kotar, Milan Markelj, Ljubica Nenadič, Katja Plut, Sebastijan Podobnik, Blaž Simič, Smiljan Trobiš, Frane Umek in Jadranka M. Zupančič).

V avli je bila tega večera in še nekaj dni na ogled tudi razstava fotografij Gregorja Bernarda, Maria Gregoriča, Roberta Kokola, Toma Mežana in Marka Pršine, ki so s svojimi fotografijami likovno opremili zbornik, ter fotografij Gregorja Strnada in Žige Virca.

MiM

Življenje tihožitij v olju

Razstava cikla tihožitij akademskega slikarja Alojza Konca v Zdraviliščih Šmarješke Toplice

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Od začetka prejšnjega tedna so v sprejemni avli in kavarniških prostorih Zdravilišča Šmaješke Toplice na ogled olja akademskega slikarja Alojza Konca. Razstavo so odprli na predvečer kulturnega praznika, otvoritveno slove-

Alojz Konec ob tihožitju, ki je nastalo že v letošnjem letu.

nost je vodila Mojca Hočevar, v kulturnem programu pa je nastopil trio Kaveljci iz Ljubljane.

Slikar in profesor likovne vzgoje iz Sevnice Alojz Konec v Šmarjeških Toplicah razstavlja cikel dvajsetih slik, ki ga je imenoval Življenje tihožitij, da bi poudaril svoje gledanje na ta tradicionalni slikarski motiv, za katerega slikarji običajno niso potrebovali naročil, ter je zato lažje delovalo kot samostojna štafelajska slika in si je pridobilo intimnejši slikarski izraz. Za Konca je tihožitje več kot samo skupek prijetnih in živo predstavljenih predmetov. Pomeni mu izbor, instalacijo, zgodbo, doživljaj, dotik, pogled in likovno realizacijo. Tihožitje zanj spoštljivo prezentira življenje, življenjska bistva in vrednote, je kreativna projekcija prizorov, v njegovem zakulisju pa se prepleta polnokrvno življenje soljudi in akterja - slikarja še v okrilju pristnejše in neurbanizirane narave.

"Pri izbiri upodobljencev vključujem semantiko in poezijo njihovih poimenovanj ter svojo afiniteto do njihove pojavne draži oziroma senzacije. Predmetne modele razpostavim kot umetniški poseg ali instalacijo, da bi med njimi vzpostavil sintakso stavčne in ne samo rebusne zgodbe. Njihovo pripoved kompozicijsko uglasim s pogledi na klasične ideale premišljene prostorske in ploskovne ureditve oziroma razporeditve," razlaga Konec načela, ki so ga vodila pri ustvarjanju cikla Življenje tihožitij.

Razstava v Šmarjeških Toplicah je njegova enainštirideseta samostojna predstavitev, s katero znova potrjujejo, da je s svojim likovnim izrazom in umetniškimi stremljenji prepoznaven med našimi likovnimi ustvarjalci.

M. MARKELJ

RAZSTAVA KOTARJEVIH SLIK - Na Upravni enoti Novo mesto so v sodelovanju z Mestno občino Novo mesto minuli četrtek, 10. februarja, že tretje leto zapored počastili kulturni praznik z otvoritvijo razstave, na kateri se s svojimi izbranimi deli predstavi kateri od novomeških likovnih ustvarjalcev. Za Jožetom Kumrom in Jankom Oračem je v hodnik drugega nadstropja poslovne stavbe na Seidlovi cesti obesil svoje slike Jože Kotar, ki se predstavlja s ciklom ženskih figur, nastalim v zadnjih dveh, treh letih. Uvodni nagovor o pomenu kulturnega praznika in s predstavitvijo avtorja je imela Marina Jordan, svoje in županove pozdrave je zbranim izrekla podžupanja Martina Vrhovnik, načelnik Upravne enote Jože Preskar pa je razstavo odprl. V kulturnem programu sta sodelovala učenca Glasbene šole Marjana Kozine. (Foto: M. Markelj)

FOTOGRAFSKI NATEČAJ

KRŠKO - Društvo ljubiteljev fotografije in območna izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti razpisujeta fotografski natečaj na temo Dediščina med nami. Sodelujejo lahko vsi slovenski državljani z največ šestimi barvnimi in črno-belimi fotografijami formata od 18x24 cm do 30x40 cm. Pristojbina znaša tisoč tolarjev. Dela pošljite na naslov: SKLD OI Krško, CKŽ 23, 8270 Krško najkasneje do 30. avgusta letos.

Kostanjeviški razstavni utrip

Bogat in pester razstavni program Galerije Božidarja Jakca - Letos poleti ponovno mednarodna kiparska kolonija Forma viva - Priprave na celostno prenovo

KOSTANJEVICA - Galerija Božidarja Jakca bo tudi letos eno od zelo privlačnih kulturnih prizorišč za ljubitelje likovne umetnosti, saj se bo v Lamutovem likovnem salonu in na razstaviščih v kostanjeviški cisterci, ki jih upravlja galerija, zvrstilo več zanimivih razstav, nekaj novega vetra pa bo čutiti tudi v stalnih zbirkah, s katerimi se v Kostanjevici še posebej upravičeno ponašajo.

Letos mineva četrt stoletja od smrti umetnikov Zorana Didka in Toneta Kralja, hkrati pa devetdesetletnica oziroma stoletnica njunega rojstva. Oba likovnika imata v Kostanjevici stalni zbirki, ki ju bodo ob tej priložnosti prenovili, izboljšali predstavitvene razmere in uvedli nekaj vsebinskih sprememb. Temeljitejše vsebinske in predstavitvene prenove bo deležna tudi stalna zbirka

Bojan Božič, direktor Galerije Božidarja Jakca

Franceta Kralja, vse tri stalne zbirke pa bodo prvič dobile tudi kataloge.

V Lamutovem likovnem salonu se bodo letos zvrstile tri razstave. Na ogled bodo dela Nuše Lapajne, Apolonije Simon in Iva Mršnika. Gotovo pa bodo ponovno velike pozornosti deležne likovne razstave, ki jih pripravljajo v prostorih nekdanje samostanske cerkve. V tem ekskluzivnem prostoru, za katerega najvidnejši umetniki posebej pripravljajo razstave, se bodo letos predstavili trije likovniki: aprila bo razstavljal Vatroslav Kuliš iz Zagreba, poleti Žarko Vrezec iz Ljubljane, ki dela na projektu svoje razstave v kostanjeviški samostanski cerkvi že dve leti, jeseni pa bo v tem enkratnem okolju razstavljal Dušan Tršar. S temi razstavami si Galerija Božidarja Jakca krepi ugled in si zagotavlja posebno mesto med slovenskimi likovnimi razstavišči.

Julija bo okolje kostanjeviške cisterce po dveh letih ponovno prizorišče mednarodne kiparske kolonije Forma viva, ki se ponaša s štiridesetletno tradicijo. Prav Galerija Božidarja Jakca je bila tista, ki je to pomembno umetniško manifestacijo po desetletnem zamrtju leta 1998 obudila k življenju. Letos bodo na Formi vivi ustvarjali trije kiparji, po imenu je zaenkrat znan le slovenski udeleženec, to je Pavel Golja iz Maribora.

Pred delavci kostanjeviške galerije je torej veliko dela. Direktor Bojan Božič upa, da bodo zastavljeni program ob pomoči ministrstva za kulturo, občine in drugih podpornikov uspešno uresničili in tako še naprej utrjevali kulturni sloves Kostanjevice. Posluh in podpora ožje in širše skupnosti sta toliko bolj potrebna, ker na velikem stavbnem kompleksu potekajo pomembna obnovitvena dela (o njih bomo še pisali), zaključuje pa se izdelava projektne dokumentacije celostne prenove tega pomembnega kulturnega spomenika.

M. MARKELJ

REGIJSKO TEKMOVANJE

KRŠKO - Glasbena šola Krško je organizator letošnjega regijskega tekmovanja mladih glasbenikov Posavja in Dolenjske, ki bo potekalo v petek in soboto, 18. in 19. februarja. Učenci glasbenih šol iz Brežic, Črnomlja, Kočevja, Krškega, Novega mesta, Ribnice, Sevnice in Trebnjega bodo tekmovali v igranju violine, violončela, kotrabasa in kitare ter v petju. Pomerile se bodo tudi komorne skupine s pihali. Zaključni koncert bo v soboto, 19. februarja, ob šestih zveČer v veliki dvorani Kulturnega doma.

PISATELJICA V LOKALPATRIOTU - Mlada pisateljica Nina Kokelj, doma iz Škofje Loke, je opozorila nase že s svojim prvencem, romanom Milovanje, ki je izšel leta 1998 pri študentski založbi v knjižni zbirki Beletrina. Na povabilo Založbe Goga iz Novega mesta je pisateljica nastopila v soboto, 12. februarja, zvečer na literarnem večeru v mladinskem klubu LokalPatriot. Po kratkih uvodnih besedah vodje uredniškega sveta Založbe Goga Marijana Dovića je brala odlomke iz svojega drugega romana Svilopreja ne preveč zainteresiranemu mlademu občinstvu.

O'NEILLOVA DRAMA

NOVO MESTO - V Domu kulture bo v ponedeljek in torek, 21. in 22. februarja, ob 19.30 gostovala Drama SNG Maribor s predstavo Eugena O'Neilla Dolgega dne potovanje v noč. Predstavi sta za abonmaja A in B, na voljo pa je še nekaj sedežev za neabonmajske ljubitelje gledališča.

POTA IN STRANPOTA §

dežurni poročajo

URA, VRTALNIK IN TERMOSTAT - Neznanec je v času od 19. januarja do 8. februarja vlomil v starejšo stanovanjsko hišo v Pišecah in ukradel starinsko uro, vrtalni stroj Black and Decker in termostat za električno peč v vrednosti 100 tisoč tolarjev.

ŠTIRI SMREKE - V gozdu v Novi lipi pri Vinici so lastniku K. M. iz Nove Lipe od 6. do 8. februarja izginile štiri smreke.

UKRADEL MOTORNO KOLO - Čeprav je imel lastnik M. Š. svoje motorno kolo, vredno okrog 100 tisoč tolarjev, pred vhodnimi vrati svoje stanovanjske hiše v Gabrju zaklenjeno, mu ga je neznanec v noči na 7. februar ukradel.

RAD TELEFONIRA - 9. februarja popoldne je neznanec neopazno vstopil v stanovanjsko hišo v okolici Sevnice in odnesel dva mobilna telefona, vredna okrog 110 tisoč tolarjev.

ODPELJAL KAR DVE - V času med 8. in 9. februarjem je neznanec lastniku R. S. izpod skednja v Selih pri Semiču ukradel kar dve kolesi z motorjem. Lastnik je oškodovan za 50 tisoč tolarjev.

NI IMEL AVTORADIA - Med 7. in 9. februarjem je neznanec na parkirišču v Jakčevi ulici v Novem mestu odprl okno avta ter odmontiral in odnesel 30 tisoč tolarjev vreden avtoradio.

OKRADENI GASILCI - Gasilsko-reševalni center Novo mesto ima za 100 tisoč tolarjev škode, ker je neznanec med 30. januarjem in 9. februarjem vlomil v brunarico na Gačah ter iz nje ukradel štiri odeje, več litrov vina, več kilogramov zmrznjenega mesa, kavo, sladkor ter več posod.

OB DENARNICO - Neznanec je 8. februarja vlomil v avto A. K. iz Straže, parkiran pred gostinskim lokalom Na letališču v Prečni. Ukradel je denarnico, v kateri pa je imel lastnik le kartico Mercurja. Škoda vseeno znaša 22 tisoč tolarjev.

V OMARI NAŠLI ROČNO BOMBO

CERKLJE OB KRKI - V prostorih KS Cerklje ob Krki so 7. februarja v omari našli staro ročno bombo neznanega proizvajalca. Bombo je prevzel regijski center, ki je poskrbel za ustrezno hrambo ali uničenje.

PONAREJENE MARKE IN DOLARJI

NOVO MESTO - Dolenjska banka, d.d., je 5. in 10. januarja odvedla tujo valuto v Sektor trezorja in oskrbe z gotovino pri Novi Ljubljanski banki, d.d., v Ljubljano. Pri pregledu so ugotovili ponaren bankovec za 100 DEM in štiri ponarejene bankovce po 50 USA. Ponaredke so zasegli in poslali v ekspertizo na Banko Slovenijo. Novomeška Dolenjska banka je oškodovana za 50 tisoč tolarjev.

A. GAZVODA OPROŠČEN

Konoplje ni gojil za mamilo, ampak za parfume

Sodišče oprostilo Antona Gazvodo, da je maja 1997 posejal in gojil na Ratežu in v Hrušici 30700 sadik konoplje kot mamilo - Gojenje navadne konoplje ni bilo prepovedano - Delal bi eterična olja - "Zaradi kratenja pravic bom tožil državo" - Pritožba tožilstva

HRUŠICA - Kdo se ne spominja Antona Gazvode z Rateža, ki je postal "slaven", ko mu je novomeška policija avgusta 1997 uničila doslej največji nasad konoplje v Sloveniji? Šlo je za preko 30 tisoč sadik navadne konoplje, ki jo je Gazvoda gojil za rateško gostilno Vovko in pri svoji počitniški hišici v Hrušici, kot je vseskozi trdil sam, zato, da bi iz konoplje delal eterična olja in ne z namenom pridobivanja mamila. "Sploh pa je bilo gojenje navadne in ne indijske konoplje dovoljeno in tega nisem delal naskrivaj. Nisem pa kriv, če je zakonodaja na tem področju tako neurejena," pravi Gazvoda.

Zadovoljen je, ker je to spoznalo tudi Okrožno sodišče v Novem mestu, ki ga je decembra lani oprostilo očitanega kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa z mamili (čl. 196/I KZ RS), čeprav je okrožna državna tožilka **Renata Brodarič - Trentelj** že vložila pritožbo na Višje sodišče v Ljubljani, vendar sodba še ni pravnomočna.

Sedaj 52-letni **Anton Gazvoda**, po poklicu kmetijski tehnik in višji upravni delavec, je v začetku leta 1997 registriral svoje podjetje Dest, hortikultura, destilacija in proizvodnja destiliranih dišavnih vodic. Ukvarjal se je namreč z vrtnarstvom, izdeloval pa je tudi izvlečke naravne arome in destilirane dišavne vodice iz različnih rastlin: azaleje, mahu, pelina in tudi konoplje. Prav pri slednji pa se je zataknilo.

"Že leta 1996 sem poskusno posejal okrog sto sadik konoplje, in ker so bili rezultati dobri, sem se odločil, da pridelavo razširim. Tega pa nisem delal naskrivaj, saj sem želel konopljo gojiti v gospodarske namene," pravi Gazvoda. Kljub temu ga je obtožnica bremenila, da je v nasprotju z Zakonom o proizvodnji in prometu z mamili maja 1997 na najeti njivi na Ratežu na okrog 14 arih površine posejal in vzgojil okrog 30750 rastlin konoplje iz semen konoplje (Cannabis Satival) ter na njivi v Hrušici vzgojil okrog 200 rastlin konoplje (Cannabis Sativa L), ki sta obe po enotni konvenciji o mamilih in po Odločbi o seznamu mamil razglašeni za mamilo. Nekaj konoplje z vsebnostjo THC je avgusta 1997 požel in jo pripravil za uporabo, poleti pa je okrog 166 g konoplje izročil Savici Pavkoviču, ki jo je zvijal v jointe in tako užival mamilo.

Anton Gazvoda

Obtoženi se je zagovarjal, da je gojil navadno konopljo vrste novosadska in kompolti hibrid TC, ker se iz teh pridobiva najboljša eterična olja. Obe sta bili kot kmetijski rastlini dovoljeni v sortni listi in sta se leta 1997 lahko gojili brez omejitev. Takrat veljavni Zakon o proizvodnji in prometu z mamili ni prepovedoval samega gojenja rastline konoplja, pač pa proizvodnjo in uvoz tetrahidrokanabinola (THC) in izdelovanje pripravkov s psihoaktivnim učinkom iz rastline kanabis. V Odločbi o seznamu mamil je kot prepovedano mamilo navedena kanabis (indijska konoplja), ki je on ni gojil. "Že leto predtem sem se obrnil na takratno UJV Novo mesto glede postopka za gojenje navadne konoplje. Rekli so mi, da moram dobiti soglasje Ministrstva za zdravstvo in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na prvem so mi rekli, da dajejo soglasje le za indijsko, ne pa za navadno konopljo, na drugem pa, da za gojenje navadne konoplje in dovoljenih sort dovoljenje sploh ni potrebno," je povedal Gazvoda in dodal, da je bil z družbo Bartom, d.o.o., dogovorjen, da bo zanjo proizvajal eterična olja iz konoplje. Od njih in od Biotehniške fakultete v Ljubljani je tudi kupil seme dovoljenih sort.

"Res je, da sem nekaj posušene in sveže konoplje izročil **Savici Pavkoviču**, toda le zato, da bi jo testiral. Nisem vedel, da bo to storil s kajenjem, sicer mu je ne bi dal. Nikakor mu je nisem izročil kot mamilo, ampak kot navadno konopljo," je zatrdil Gazvoda. Kot je zapisano v obrazložitvi sodbe, je v vsaki konoplji psihoaktivna snov THC, vendar si je Gazvoda prizadeval, da bi bila ta vsebnost čim manjša. Zakon o proizvodnji in prometu z mamili izrecno ne prepoveduje gojenja rastline canabis, prepoveduje pa njeno zlorabo v neindustrijske namene. "Tudi z Biotehniške fakultete so zatrdili, da konoplja spada med industrijske in kmetijske rastline tako kot krompir ali koruza, in v letu 1997 je na splošno ni bilo prepovedano gojiti," je povedal Gazvoda.

• Anton Gazvoda (njegov odvetnik Peter Čeferin), ki pravi, da je zaradi zadeve s konopljo prodal hišo na Ratežu, "ker se tam nisem več počutil varnega, saj so mi prisluškovali, čeprav zanikajo," zdaj živi v hišici v Hrušici. Prijavljen je na novomeškem zavodu za zaposlovanje. "Onemogočeno mi je delo. Ker sem v kazenskem postopku, ne dobim soglasja za gojenje navadnje konoplje. To pa je v nasprotju z ustavo in konvencijo o človekovih pravicah, zato bom tožil državo, ker mi onemogoča pravico do enakopravnosti in do dela. Vložil pa bom tudi vlogo za uvedbo kazenskega postopka zoper sedem kriminalistov, ki so opravili štiri hišne preiskave brez odredbe sodišča oz. so delali nezakonito."

Senat s predsednikom **Francem Kusičem** je Gazvodo oprostil tudi zato, "ker ni obtoženec ničesar delal naskrivaj in s slabo vestjo in mu ni moč očitati zlorabe kanabisa v neidustrijske namene." Sodišče pa je upoštevalo tudi mnenje strokovnjaka prof. dr. Antona Tajška, da je vprašanje, ali je konoplja mamilo, manj odvisno od količine THC kot od tega, za kakšne namene jo uporabljamo.

L. MURN

SOPOTNICA UMRLA

SELA PRI MIRNI - 13. februarja je 67-letni F. K. s Sel pri Mirni zaradi neprimerne hitrosti izgubil oblast nad vozilom, zapeljal v desno po strmini, zavil v levo, prečkal vozišče ter trčil v manjši zemeljski usek. Vozilo je odbilo v zrak, nato je trčilo v manjše drevo, se s sprednjim delom zarilo v zemljo in večkrat prevrnilo. Sopotnica, 59-letna I. K., je med nesrečo padla iz vozila in na kraju nesreče umrla. Voznik se zdravi v novomeški bolnišnici.

OKRADEL ZLATARNO

ČRNOMELJ - Neznanec je 12. februarja okrog 2. ure vrgel kamen v izložbeno okno zlatarne na Kolodvorski cesti ter nato ukradel plato s prstani. Med tekom jih je nekaj izgubil. Lastnik zlatarne S. G. iz Šentjerneja, ki je bil takrat v delavnici, je stekel za njim, prav tako tudi dva mlajša moška. Po klicu so prišli policisti in po opisu neznanca izsledili ter se z njim pogovorili, toda z zbiranjem obvestil še nadaljujejo.

V DVEH LETIH 8 PREKRŠKOV

SELA PRI SEMIČU - Policisti so 8. februarja med kontrolo prometa na Selih pri Semiču ustavili domačina, 23-letnega S. H. Ugotovili so, da nima vozniškega dovoljenja in vozi neregistriran avto. Ker je večkratni kršilec cestnoprometnih predpisov - v dveh letih je storil osem prekrškov - so ga policisti odvedli k sodniku za prekrške, ki ga je kaznoval z 10-dnevno zaporno kaznijo.

IŠČEJO RENAULT ESPACE

NOVO MESTO - Neznanec je 12. februarja zvečer z dvorišča stanovanjske hiše P. L. v Gotni vasi ukradel službeni avto znamke Renault Espace 2.0 Alize, reg. št. NM 85-69M, ki ga je imel le v uporabi od podjetja TPV Avto Novo mesto, d.d., PU Novo mesto. P. L. prosi občane, ki bi karkoli vedeli o ukradenem vozilu, da o tem obvestijo policiste na tel. št. 113.

NA UDARU "OTOČEC"

OTOČEC - V noči na 7. februar je neznanec vlomil v prodajalno Perko - Shop na Otočcu ter odnesel žgano pijačo, več zavojčkov cigaret ter nekaj tolarjev. Lastnik J. P. iz Dobruške vasi je oškodovan za 95 tisoč tolarjev. V isti noči je neznanec vlomil tudi v Picerijo Otočec, ki je v sklopu objekta kot prodajalna, in ukradel več zavojčkov cigaret, iz odprte blagajne pa nekaj tolarjev. Lastnik M. P. z Otočca je oškodovan za 40 tisoč tolarjev.

VLOM V ŽUPNIŠČE

DOLENJSKE TOPLICE - 9. februarja je neznanec vlomil v prostore Župnijskega urada na Zdraviliškem trgu in iz pisarne ukradel 300 tisoč tolarjev in izpolnjene čeke Dolenjske banke. Nato je vlomil še v stanovanje J. D. v prvem nadstropju in ukradel 13 tisoč tolarjev, stvari pa je pregledoval še v odklenjenem stanovanju B. M., kjer ni odnesel ničesar.

Pretep z redarjem

V diskoteki Pacifik

KRŠKO - Ponočevanje in zabava v diskoteki Pacifik se 8. februarja za dva mlada fanta znova nista končala, kot bi se za kulturni praznik, ki je bil ravno tisti dan, morala.

Okrog 5. ure zjutraj je namreč osumljeni 27-letni S. P. iz okolice Krškega po predhodnem besednem prerekanju pristopil k 19-letnem redarju D. M. in ga s kozarcem udaril po temenu. Prišlo je do prerivanja, toda drugemu redarju ju je uspelo razdvojiti in gosta odstraniti iz diskoteke. Redar D. M. je odšel za njima in zunaj z nogo močno brcnil v glavo S. P. Slednji je dobil posebno hude telesne poškodbe po glavi in so ga z reševalnim vozilom odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je njegovo zdravstveno stanje kritično.

Redar D. M. je dobil lahke telesne poškodbe in je iskal zdravniško pomoč v krškem zdravstvenem domu. Osumljenemu D. M. so odvzeli prostost, odrejeno mu je bilo pridržanje. Naslednji dan so ga s kazensko ovadbo privedli na zaslišanje k preiskovalnemu sodniku Okrožnega sodišča v Krškem.

VLOMIL KAR V ŠTIRI AVTOMOBILE

BREŽICE - V noči na 12. februar je neznanec v Brežicah vlomil kar v štiri osebne avtomobile. Razbil je steklo na vratih vozila in z notranje strani odprl vrata. Ukradel je usnjeni torbi, bančne in kreditne kartice ter potni list. Lastniki vozil so oškodovani za okrog 200 tisoč tolarjev.

ODNESEL 811 KG BAKRA

BREŽICE - Neznanec je med 5. in 9. februarjem z neznanim predmetom preščipnil žice ograje Elektra Brežice in skozi odprtino odnesel 811 kg odpadnega bakra v vrednosti 150 tisoč tolarjev.

VLOMILCA PRIJELI

BREŽICE - 26-letni H. G. iz okolice Brežic je osumljen, da je 9. februarja zjutraj vlomil v osebni avto, parkiran v Brežicah. Ukradel je jakno in daljnogled, pri tatvini pa je bil zaloten. Prijeli so ga policisti. Zoper osumljenca je podana kazenska ovadba.

KAR OB CESTI - Kako lahko nekdo svojega jeklenega konjička, ki mu ne služi več, odloži kar ob cesti? Težko razumeti, toda to sta storila kar dva lastnika, ki svojih odsluženih avtomobilov nista zapeljala na kakšen odpad, ampak sta ju pustila ob glavni cesti Šentjernej - Orehovica. Očitno nikogar ne moti kup odpadnega železja, verjetno pa je tudi avtomobiloma lepše v dvoje. Ob takšni ekološki zavesti, ki v naših krajih ni ravno redka, se velja zamisliti. (Foto: L. M.)

Republika Slovenija | Ministrstvo za promet in zveze | *Direkcija Republike Slovenije za ceste*

IZPOSTAVE DIREKCIJE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA CESTE ZA PODROČJE UPRAVLJANJA IN VARSTVA CEST

Direkcija RS za ceste obvešča, da je za izdajanje soglasij in dovoljenj s področja upravljanja in varstva cest organizirala izpostave, ki pokrivajo območja cestnih podjetij. Vse vrste vlog za izdajo soglasij in dovoljenj s področja upravljanja in varstva cest je odslej potrebno naslavljati na naslednje izpostave:

Direkcija RS za ceste - **izpostava Celje**
Kovačič Janez
tel.: 063/426-62-70
faks: 063/426-63-12
Irena Prelec
tel.: 063/426-62-68
faks: 063/426-63-12
Lava 42
3000 Celje

Direkcija RS za ceste - **izpostava Maribor**
Barbara Bratina
tel.: 062/654-30-10
faks: 062/654-30-11
Pesnica pri Mariboru 33
2211 Pesnica pri Mariboru

Direkcija RS za ceste - **izpostava Ptuj**
Smiljana Šeško
tel.: 062/ 783-711
faks: 062/783-710
Zagrebška 49a
2250 Ptuj

Direkcija RS za ceste - **izpostava Nova Gorica**
Mirjam Masič Repše
tel.: 065/135-58-15
faks: 065/135-58-56
Prvomajska 52
5000 Nova Gorica

Direkcija RS za ceste - **izpostava Ljubljana - Kranj**
Silvo Drole
tel.: 064/342-250
faks: 064/242-476
Jezerska 20
4000 Kranj

Manja Velkavrh
tel.: 061/178-80-92
faks: 061-178-81-02
Andreja Belec Vrhovec
tel.: 061/178-80-93
faks: 061/178-81-02
Tržaška 19
1000 Ljubljana

Direkcija RS za ceste - **izpostava Novo mesto**
Gordana Grahek
tel.: 068/378-321
faks: 068/378-322
Ljubljanska 47
8000 Novo mesto

Direkcija RS za ceste - **izpostava Koper**
Nevenka Zakrajšek
tel.: 066/430-259
faks: 066/430-260
Ul. 15. maja 14
6104 Koper - Capodistria

Direkcija RS za ceste - **izpostava Murska Sobota**
Smiljana Šeško
tel.: 069/372-30-10
faks: 069/21-337
Lendavska 64
9000 Murska Sobota

Uradne ure vseh izpostav:
Torek: od 8 do 16 ure
Četrtek: od 8 do 16 ure

Racionalist

Porabi malo, vzdrževati ga je lahko in poceni, ima triletno garancijo in šestletno garancijo na prerjavenje, hkrati pa ponuja veliko varnosti in udobja. Za **1.749.000 SIT** boste kupili avtomobil z motorjem s prostornino 1500 cm³, vgrajenim airbagom za voznika, volanom servo, električnim pomikom stekel in s centralnim zaklepanjem, z vgrajeno klimatsko napravo, radiom... Tako razumna cena bo gotovo prepričala vsakega racionalista.

Lanos RATIO

DAEWOO MOTOR

Racionalna odločitev

STUDIO PET

Daewoo Motor d.o.o., Šlegrova 32, 1000 Ljubljana

Slika je simbolna

begrad

KUPCI!

Pričenja se gradnja za tržišče:

TRGOVSKO POSLOVNI CENTER

Objekt II.

Na Zadružni cesti v Črnomlju

ŠE JE NEKAJ NEPRODANIH LOKALOV V PRITLIČJU IN NADSTROPJU OBJEKTA!

Informacije:
Begrad, gradbeništvo, trgovina, inženiring, d.o.o.
Zadružna c. 16, 8340 Črnomelj
Telefon: 068/52-255 Telefax: 068/51-670

Kličem ceneje. Povej naprej!

040
040
040

do – 66%

041
0609
031

Do 66 % smo znižali cene klicev v druga mobilna omrežja v Sloveniji.

Halo?! In koliko je to?

30 tolarjev na minuto. In to 24 ur na dan.

Halo za pogovor, ne samo dogovor.

POKLIČITE NAS: 080 40 40
OBIŠČITE NAS: halo.simobil.si

Halo GSM: 040

PRESTIGE

SLOVENICA
zavarovalniška hiša d.d.

Stabilna in uspešna slovenska zavarovalnica vabi k sodelovanju

ZAVAROVALNE ZASTOPNIKE

za delo na območjih občin Novo mesto, Semič, Šentjernej, Škocjan in Trebnje.

Od vas pričakujemo:
- *vsaj V. stopnjo strokovne izobrazbe,*
- *vozniški izpit B kategorije in lasten prevoz.*

Ponujamo vam redno zaposlitev za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

REFERENTA ZA SKLEPANJE ZAVAROVANJ IX

v Podružnici Novo mesto.

Od vas pričakujemo:
- *VI. stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske ali tehnične smeri,*
- *najmanj 1 leto delovnih izkušenj v dejavnosti zavarovalstva,*
- *govorno znanje angleškega ali nemškega jezika.*

Ponujamo vam redno zaposlitev za določen čas enega leta s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Vabimo vas, da se nam pridružite in nam najkasneje 8 dni od dneva objave pošljete svojo pisno prijavo s kratkim življenjepisom in dokazili na naslov:

SLOVENICA, zavarovalniška hiša, d.d., Celovška cesta 206, 1000 Ljubljana s pripisom "za razpis".

NOVO! CITROËN XSARA Picasso

Avto, ki nudi več

Vabljeni na dneve odprtih vrat in testne vožnje od 17. do 27. februarja 2000.

CITROËN CENTER CIKAVA

Tel.: 068/39-30-450

Citroën – avto, ki vam zleze pod kožo!

ŠMARJEŠKE TOPLICE

KRKA ZDRAVILIŠČA

"Da ne bo prepozno..."

Program odkrivanja in zdravljenja zgodnjih aterosklerotičnih sprememb ožilja

Program vključuje:

- *specialistični pregled srca in arterijskega ožilja,*
- *ultrazvočne preiskave srca in ožilja,*
- *laboratorijske preiskave krvnih maščob in krvnega sladkorja,*
- *specialistični izvid in svetovanje o potrebnih ukrepih zdravljenja.*

Cena pregleda znaša 19.000 SIT.

Pregled lahko nadgradimo z dodatnimi funkcionalnimi preiskavami srca in ožilja (tudi zaradi ocene invalidnosti in telesne okvare) in obremenilnim testiranjem.

Informacije in rezervacije:

068/ 73 230

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE

OBMOČNA ZBORNICA POSAVJE, KRŠKO

Upravni odbor GZS - Območne zbornice Posavja, Krško, vabi člane GZS, njihove oblike združevanja, sekcije in strokovna združenja, organe Območne zbornice Posavja, organe državne uprave občin Brežice, Krško in Sevnica ter društva in druge pristojne organe k vlaganju predlogov na

RAZPIS
ZA PRIZNANJA GZS – OBMOČNE ZBORNICE POSAVJA ZA LETO 1999

Priznanja GZS – Območne zbornice Posavja lahko prejmejo:

- gospodarske družbe iz Posavja za izjemne dosežke pri razvoju regijskega gospodarstva, za trajnejše doseganje nadpovprečnih rezultatov v gospodarjenju, zlasti, če so rezultat doseganja inovacij in novih tehnologij ter za vključevanje v mednarodno delitev dela;
- posamezniki ali skupine za pomembne dosežke na področju investicijskega, tehnološkega, organizacijskega, izobraževalnega in proizvodnega delovanja, za osebni prispevek pri razreševanju zadev skupnega pomena, za dolgoletno sodelovanje v gospodarstvu regije in delo v organih GZS – Območne zbornice Posavja;
- podjetja in posamezniki izven Posavja za uspešno poslovno sodelovanje in prispevek k uresničevanju razvojnih usmeritev Posavja.

Predlogi za podelitev priznanja morajo vsebovati utemeljitev, po kateri bo možna celovita ocena prispevkov kandidatov za priznanja po pogojih iz tega razpisa.

Predlogi kandidatov za podelitev priznanj se bodo zbirali pri Komisiji za priznanja. Komisija bo obravnavala predloge, ki bodo obdani do konca meseca marca 2000.

Predloge za priznanja pošljite na naslov:

GZS – OBMOČNA ZBORNICA POSAVJA
Komisija za priznanja
8271 KRŠKO
Bohoričeva 9

Priznanja bodo podeljena na slavnostni seji Upravnega odbora GZS – Območne zbornice Posavja.

Islandija • Italija • Izrael • Jordanija • Južnoafriška republika • Kanada • Kazahstan • Kitajska • Kuvajt • Latvija • Libanon • Litva • Luksemburg • Madžarska • Makao • Makedonija • Malezija • Malta • Maroko • Moldavija • Nemčija • Nizozemska • Norveška • Nova Zelandija • Poljska • Portugalska • Romunija • Rusija • Sejšeli • Singapur • slonokoščena obala • Slovaška • Španija • Šri Lanka • Švedska • Švica • Tajska • Tajvan • Tanzanija • Turčija • Ukrajina • Velika Britanija • Združene države Amerike • Združeni arabski emirati • Zvezna republika Jugoslavija •

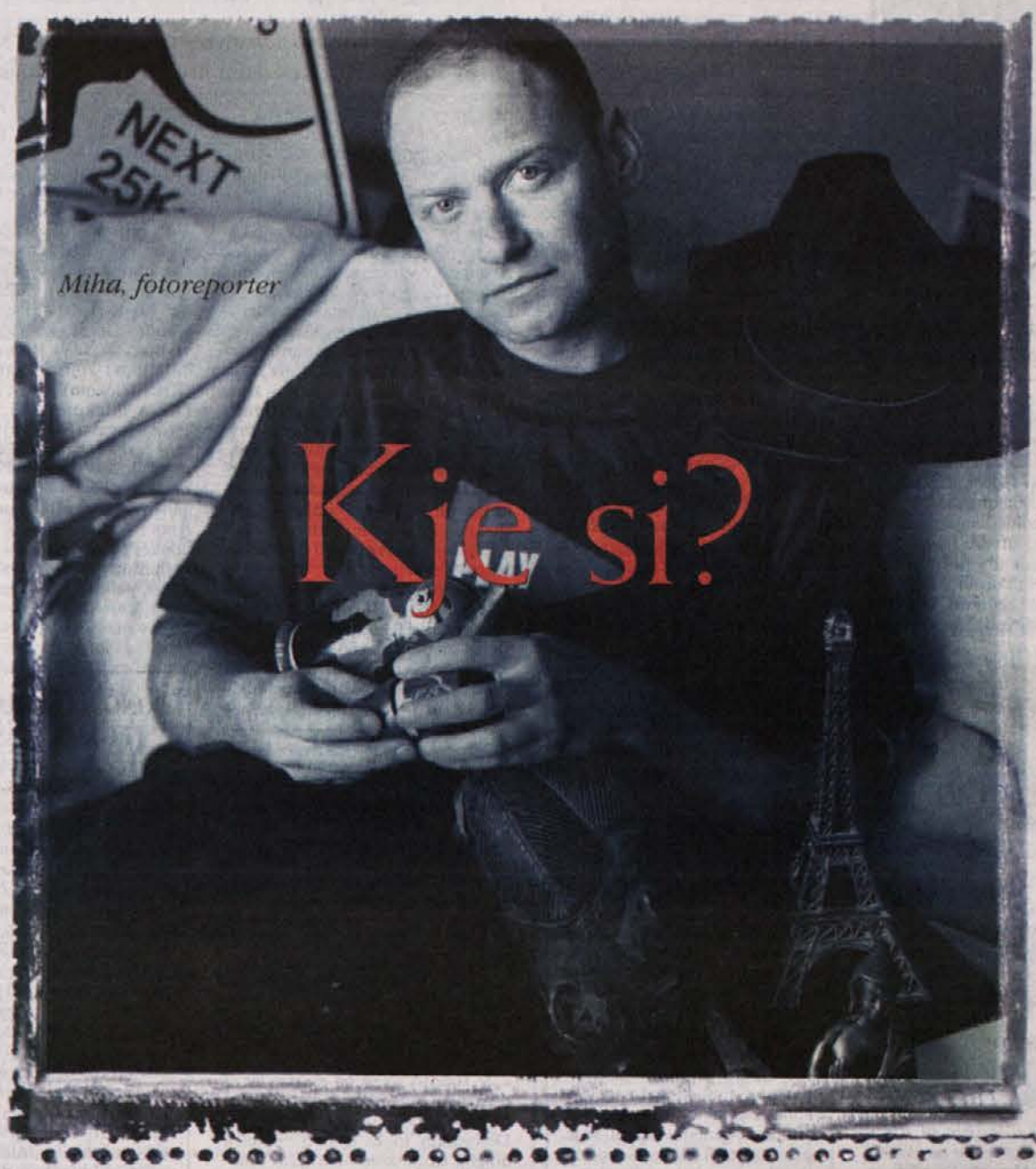

Agencija 4C, design: LUKS Studio; foto: T. Gregorič; tiskarna: Mipret d.d., 2537 Ljubljana

Doma. V več kot 70 državah sveta.

MOBITELOVO GOSTOVANJE V TUJIH OMREŽJIH.

Gostovanje v tujih omrežjih, po tuje roaming, je nadvse priročna storitev. Omogoča vam, da ste tudi na tujem maksimalno mobilni, hkrati pa vedno na zvezi. Pogodbe imamo sklenjene s prek 140 operaterji GSM v več kot 70 državah po vsem svetu.

WWW.MOBITEL.SI

mobitel
SLOVENSKI OPERATER NMT & GSM

svoboden kot ptica

50 LET DOLENJSKI LIST 50 LET DOLENJSKI LIST 50 LET

PROTEKT P NOVO MESTO

Podjetje za varovanje premoženja in oseb, d.o.o.

Zaposlimo

ekonomista
oec., nad 5 let delovnih izkušenj, ali

vodjo operative
inž. višja šola varnostne ali pravne oz. tehnične smeri, nad 5 let delovnih izkušenj

Pisne vloge z dokazili pošljite na naslov:

Protekt
Novo mesto, Seidlova 5

*Na sliki je Mazda 323F

Mazda 323 že za 2.069.900 SIT!

Tako avto kot cena privabita nasmeh na usta.

www. mazda.mms.si

Zdaj boste za **Mazdo 323P** odšteli pičlih **2.069.900 tolarjev**. Za avto srednjega razreda, ki ima *servo volan, centralno zaklepanje in varnostni blazini za voznika in sopotnika*, je to zares poceni. Zato pohitite k najbližjemu pooblaščenemu prodajalcu vozil Mazda in si zagotovite varen prostor na cesti!

***Ljubljana*: A COSMOS, d.d.,** (061) 159 50 90; **GAMA CENTER,** (061) 141 43 38; ***Maribor*: AVTOCENTER ŠERBINEK,** (062) 42 45 00 50; ***Celje*: STIGMA 93,** (063) 411 251; ***Kranj*: AVTO MOČNIK,** (064) 241-696; ***Nova Gorica*: AUTORENT,** (065) 28 460; ***Novo mesto*: SIGMACOM,** (068) 376 400; ***Murska Sobota*: AVTOCENTER LEPOŠA,** (069) 36 770; ***Mengeš*: ALPE-CAR,** (061) 738 318; ***Koper*: AVTOPLUS,** (066) 21-370; ***Zagorje*: AVTOHIŠA KRŽIŠNIK,** (0601) 64 729; ***Velenje*: AS AVTOMOBILI SKORNŠEK,** (063) 897 21 70

mazda

ŠPORT

Kozmus zlato prepustil trenerju

Na zimskih državnih prvenstvih v atletiki zlato Kozmusovi, Primcu, Kevu in Šimuniču - Obetavni brežiški kladivar Primož Kozmus ostal brez veljavnega meta

Novomeščan Igor Primc je na zimskem državnem prvenstvu v metih v nedeljo v Novi Gorici vrgel disk 58,24 metra, kar je zanj sicer skromna daljava, za tekmece pa dosegljiva le v sanjah. Glede na to, da se je na letošnjo sezono začel resneje pripravljati šele pred kratkim, njegov dosežek na zimskem prvenstvu niti ni pomemben. Zdaj se bolj kot tehniki meta in piljenju forme posveča pridobivanju moči, v formo pa namerava priti šele poleti, saj so njegov prvi letošnji cilj olimpijske igre v Sydneyju. Brežičanka Simona Kozmus vrgla kladivo 53,61 metra in za dober meter zaostala za svojim državnim rekordom 54,75 m, ki ga je dosegla maja lani v Celju. Zanesljiv naslov zimskega državnega prvaka v metu kladiva je Simoninemu bratu Primožu nepričakovano spolzel iz rok, saj je trikrat prestopil in trikrat vrgel kladivo izven označenega območja ter tako omogočil še en naslov prvaka svojemu trenerju in veljavnemu državnemu rekorderju Vladu Kevu.

Izidi zimskega državnega prvestva v metih, moški: disk - 1. Igor Primc (Krka Telekom) 58,24; **kladivo**: 1. Vlado Kevo 53,75, 2. Grubič 49,51, 3. Kruno Herakovič (vsi Brežice) 46,42; **kladivo, ml. mladinci** - 1. Jurij Vodopivec (Brežice) 45,18, 3. Uroš Pureber (Krka Telekom) 35,91; **kopje, ml. mladinci** - 2. Mitja Žitnik (Krka Telekom) 54,32; **ženske, kladivo**: 1. Simona Kozmus (Brežice) 53,61, 2. Lidija Novak (Brežice) 47,08; **kopje**: 3. Janja Medic (Krka Telekom) 33,53.

V soboto so se na dvoranskem državnem prvenstvu pomerili šprinterji in skakalci. Boštjan Šimunič iz Dolenjskih Toplic je s 16,29 metra dolgim troskokom brez težav zmagal in le za deset centimetrov zaostal za državnim rekordom Gregorja Cankarja, ki pa tokrat v troskoku ni nastopil, saj se je posvetil svoji prvi disciplini, skoku v daljino. S troskokom okoli 16,30 metra si Boštjan na evropskem prvenstvu v Gentu lahko obeta celo nastop v finalu, glede na to, da si je po lanski hudi poškodbi in operaciji zdaj očitno dobro opomogel, pa je pričakovati, da bo letos še napredoval.

Rezultati dvoranskega državnega prvenstva (Ljubljana), moški: troskok - 1. Boštjan Šimunič (Dolenjske Toplice) 16,29, 5. David Smukovič (Brežice) 13,78, 6. Aleš Konda (Dolenjske Toplice) 13,14; **višina** - 3. Sašo Rebernik (Krka Telekom) 200, 6. Janez Jeralič (Krka Telekom) 185, 7. Marc Kovač (Krka Telekom) 185; **palica** - 4. Uroš Novak (Brežice) 400, 7. Primož Jeralič (Krka Telekom) 380; **60 m** - 4. Jože Vrtačič (Krka Telekom) 6,93; **ženske: 60 m ovire** - 4. Katka Jankovič (Krka Telekom) 8,92; **daljina** - 6. Tanja Prudič (Dolenjske Toplice) 550; **troskok** - 3. Snježana Miladinovič (Dolenjske Toplice) 11,59, **palica** - 4. Suzana Kos (Brežice) 3,20

I. V.

• Norme za nastop na dvoranskem evropskem prvenstvu, ki bo od 25. do 27. februarja v Gentu v Belgiji, je doslej izpolnilo 14 slovenskih atletinj in atletov, med njimi tudi Boštjan Šimunič iz Dolenjskih Toplic v troskoku in Brežičan Jure Rovan, ki na državnem prvenstvu v Ljubljani ni nastopil v skoku ob palici.

Savinjski Hopsi so preskočili Krko

Košarkarji Krke Telekoma so gostovali na vročem terenu na Polzeli in potegnili krajši konec - Pozor, prihaja Union Olimpija!

POLZELA - V 21. krogu državne košarkarske lige so košarkarji Krke Telekoma gostovali na Polzeli, kjer so jih s petimi koši razlike (86:81) ugnali Savinjski Hopsi, ki so igrali zelo motivirano. Tekma za Novomeščane ni bila odločilnega pomena, saj so se čvrsto utrdili na tretjem mestu, od koder jih nihče več ne more izriniti. Na Polzeli je spet dobro igral Matjaž Smodiš, ki je dosegel kar 32 košev, delež drugih pa je bil precej skromnejši, kar zlasti velja za Iva Nakiča, ki ni dosegel nobene trojke. Matjaž se je pred državnim selektorjem Borisom Zrinskim spet izkazal, potrdil je dobro formo in prepričal vodilnega moža v slovenski košarki, da še kako lahko računa na velik njegov delež v tekmah z Ukrajino in Belgijo.

Krčani so gostovali v Ljubljani, kjer so bili gostje pri KK Yurij Plava laguna. Po prvem polčasu, ko so gostje iz Krškega vodili z 41:37, je že kazalo, da se jim obetata dve novi točki, vendar na koncu ni bilo tako: Krčani so tekmo izgubili kar s petnajstimi koši razlike (77:62). Pri gostih se je najbolj odlikoval Mesič, ki je dosegel 16 košev.

S. D.

VROČA KRI - Takole je Elvir Ovčina na sobotni tekmi na Polzeli zgrabil za vrat Matjaža Smodiša in mu izročil "pozdrave za mamo". Večino grobosti sta sodnika Lovšin in Vučkovič domačim spregledala, Novomeščanom pa ukradla nekaj (odločilnih) žog. (Foto: Peter Klinc)

SABINA ŠEHIĆ ZMAGALA V ZAGORJU

ZAGORJE - V soboto je bil v tem kraju ob Savi 1. turnir za državno prvenstvo v semi - contactu, ki se ga je udeležilo 120 tekmovalcev iz enajstih slovenskih klubov. Nastopili so tudi tekmovalci iz Novega mesta, kjer je največ dosegla Sabina Šehić, ki je zmagala v kategoriji mladink do 60 kilogramov. Njenemu uspehu se je pridružil tudi Marko Šabot, ki je bil v svoji kategoriji tretji, Dušan Stojanovič, Dubravko Mikač in Klemen Jakše pa so se morali zadovoljiti z osmim oziroma enajstim mestom.

PONOSNI SO NA SVOJI ROKOMETAŠICI

ŠKOCJAN - Rokometni klub Škocjan, ki deluje komaj štiri leta, se lahko pohvali, da je v tem kratkem obdobju vzgojil kar dve mladi rokometašici, ki sta v državnih selekcijah. Gre za osemnajstletno Zinko Kosec in šestnajstletno Alenko Hrastar, ki sta dobili svoje mesto v kategorji mladink oziroma kadetinj. Nadobudni rokometašici, ki ves svoj prosti čas pod vodstvom trenerja Jožeta Mitaga posvečala rokometu, sta na najboljši poti nekoč slavnih dolenjskih rokometašic Mojce Derčar, Mojce Hvala in Ivanke Tomas, ki so tudi nosile dres z državnim grbom. Obe rokometašici sta tudi zelo dobri dijakinji, obiskujeta novomeško srednjo ekonomsko šolo in tako potrjujeta, je dober učenec lahko tudi dober športnik.

ROKOMETAŠICE NOVEGA MESTA - Igrajo dober rokomet, zato bi bilo veliko razočaranje, če se ne bi uvrstile na zaključni turnir štirih najboljših ekip drugega kakovostnega razreda.

Boljši časi za novomeški rokomet

V Novem mestu raste nov obetaven rod mladih rokometašic - Predsednik RK Novo mesto Igor Serdinšek obeta lepše čase

NOVO MESTO - V zadnjih dveh letih je prišlo do preporoda novomeškega ženskega rokometa, ki je včasih pod vodstvo Janeza Štruklja bil v samem slovenskem vrhu. V tekmovalni sezoni 1998/1999 so novomeške rokometašice imele priložnost sodelovati v kvalifikacijah za prvo državno ligo, vendar so zaradi tekmovalne komisije potegnile krajši konec. To, kar se rokometašicam ni posrečilo pred dvema leta, naj bi se po besedah predsednika in pomočnika trenerja Igorja Serdinška uresničilo letos, ko Novomeščanke igrajo izvrstno.

Predsednik Serdinšek in prvi trener Brane Žabčič sta velika optimista, menita da bi Novomeščanke, če bi dobile močnejšega sponzorja, lahko kmalu vrnile ugled novomeškemu ženskemu rokometu. Pri tem bi potrebovale nekaj pomoči od zunaj, škoda da ne morejo računati na državno reprezentantko, Novomeščanko Mojco Derčar, ki igra zelo uspešno v ekipi Žalca. Predsednik RK Novo mesto je pohvalil tudi dobro delo klubske uprave in podporo staršev, ki bi želeli, da bi njihova dekleta igrala dober rokomet.

SLAVKO DOKL

KRČANI SE KAR DOBRO DRŽIJO

UMAG - Kar močna ekipa KK Savaprojekt iz Krškega nastopa na večdnevni kolesarski dirki v Istri za nagrado Umaga. Krčani v prvi etapi niso dosegli vidnejših uvrstitev, saj je bil Tomislav Elkasovič dvajseti, zato pa so se bolje odrezali v drugi etapi, ko je bil Gregor Zajc enajsti, njegov klubski kolega Damjan Četrtič pa šestnajsti.

REVIJA SREDNJEŠOLSKE ODBOJKE

NOVO MESTO - Šolski center Novo mesto organizira v petek, 18. februarja, ob 9.30 finale republiškega srednješolskega tekmovanja v odbojki, kjer se bodo pomerili odbojkarji Gimnazije Piran, ŠC Novo mesto, Srednje kovinarske šole iz Maribora in Gimnazije Ravne. Pri dekletih pa Gimnazija Koper, SEŠ Maribor, ŠC Nova Gorica in Gimnazija Ravne na Koroškem.

Coming center

NOVO MESTO

BTC Ljubljanska 27, tel.: 068 316 157, odprto: 08.00-20.00 sobota 08.00-17.00
Novi trg 7, tel.: 068 321 211, odprto: 09.00-19.00 sobota 09.00-13.00
Brežice, Trg izgnancev 17, tel.: 0608 61 020, odprto: 08.00-19.00 sobota 08.00-12.00

Panasonic TELEVIZOR
TX 21S4
- Teletekst
- Visoki S kanalnik (S20-S40)
- SCART vtičnica

SIT 49.990
ALI 10 x 5.434

SHARP GLASBENI STOLP
CD-C 605
- Izhodna moč 2 x 30 W
- Kompletno daljinsko upravljanje
- 3 x CD
- Dvojni kasetofon

SIT 35.990 ALI 7 x 5.421

HPC Note

Darilo: FAX MODEM 56K, int.
15 ur brezplačnega dostopa do interneta

Računalnik HPC DESK C433

Procesor	INTEL Celeron 433 MHz
Spomin	32 MB
Disketni pogon	3,5" 1.44 MB
Trdi disk	6,4 GB
CD ROM	48 X
Grafična kartica	INTEL 3D AGP
Zvočna kartica	16 bit
Ohišje	MICRO TOWER ATX
Monitor	HPC VIEW 15"
Tipkovnica	SLO PS/2
miška + podloga za miško	
Windows 98 SLO	

SIT 169.900
ALI 10 x 18.467

Moulinex MIKROVALOVNA PEČICA
DA6
- Volumen 17 litrov
- Avtomatska DEFROST funkcija
- Moč 900W z 9 stopnjami zmogljivosti
- Vrtljiv pladenj
- Funkcija optiquick

SIT 34.990
ALI 7 x 5.270

BRAUN OŽEMALNIK
MPZ 7
- Praktičen ožemalnik citrusov
- Možnost nastavitve sadne sredice
- Enostavno čiščenje
- Praktičen pokrov za zaščito pred prahom

SIT 4.879

SIEMENS GSM TELEFON
C 10

OBIČAJNA CENA 32.713 SIT

Pogoj za nakup je sklenitev naročniškega razmerja za najmanj eno leto

Ni popusta za Coming kartico.

debitel PONUDNIK STORITEV GSM

SIT 15.990
ALI 3 x 5.330

Izdelke lahko kupite v vseh trgovinah Coming d.d. in v franšiznih trgovinah Coming
Coming d.d., Družba za trgovino, Slovenčeva ulica 24, 1001 Ljubljana
Pomote in tiskarske napake niso izključene. Najnižji znesek čeka pri nakupu na obroke je 5.000 SIT. Imetniki Coming kartice imajo ob nakupu nad 10.000 SIT dodatni 5% popust.

Starting

Velika gneča na vrhu

Tekmovanje v 1. državni ligi B postaja vedno bolj zanimivo - Šentjernejke "vzele skalp" favorizirani ekipi Polja

ŠENTJERNEJ - Po hudem spodrsljaju, ki so si ga rokometašice VIAS Šentjernej privoščile prejšnjo

SLAVKA TURK je pravi zgled mlajšim rokometašicam VIAS Šentjernej, saj je najbolj borbena rokometašica te ekipe. (Foto: S. Dokl)

sobodo v novomeški dvorani Marof, so popravile slab vtis z zmago nad favorizirano ekipo Polja (31:29) ter tako pomagale Novomeščankam in Škocjankam, da so se prebile v sam vrh. Tekma v Šentjerneju je bila zelo dramatična, gostje so vodile s štirimi goli razlike, vendar so jih borbene gostiteljice dohitele in prehitele.

Rokometašice Škocjana so gostovale na Ptuju, kjer niso mogle premagati Drave. Gostiteljice niso bile nič gostoljubne, zmago z rezultatom 29:25 so pridržale zase. Novomeščanke, ki so v velikem naletu, so gostovale v Sevnici in so lahko opravile z domačo ekipo, rezultat 26:18 priča o veliki premoči gostij, ki so imele celo tekmo vajeti v rokah.

ZMAGA TOMAŽA MARINŠKA

TREBNJE - Šahovski klub Trebnje je pripravil hitropotezni šahovski turnir, na katerem je zmagal mojstrski kandidat Tomaž Marinšek. Sledijo: A. Vošpernik, Brcar, Potočnik, Horvat itd.

BALETNIH VLOŽKOV NI MANJKALO - Rokometašice Šentjerneja pri svojih napadih niso gledale na umetniški vtis, važni so jim bili goli v nasprotni mreži.

Evropa je splavala po vodi

Odbojkarice TPV Novo mesto so z nepričakovanim porazom na domačem igrišču zapravile vse priložnosti, da bi spet igrale v Evropi

NOVO MESTO - Odsotnost mlade napadalke Alme Čoralič ne opravičuje slabe igre odbojkaric TPV Novo mesto, ki igrajo zelo slabo, zato so si v zadnjem času priigrale kar dva zaporedna poraza, najbolj boleč je bil poraz s 3:1 z Ljutomerjem doma, ki sta jih oddaljila od četrtega mesta v prvi državni ligi. Tako se bo po mnogih uspešnih letih novomeške odbojke zgodilo, da varovanke trenerja Bojana Verniga ne bodo sodelovale v pokalu CEV. Kaj je vzrok za to, bo ugotovilo vodstvo odbojkarskega kluba, ki je tako lahko zapravil ugled, pridobljen v zadnjih letih v Sloveniji. Nič ni zamujenega, gre za mlado in obetavno odbojkarsko vrsto, ki ni rekla zadnje besede.

Odbojkarji Žužemberka so se srečali s prvouvrščenim Salonitom. Tekmo so izgubili s 3:0, vendar so se dobro upirali profesionalnim odbojkarjem. Če bi v domači vrsti nastopil poškodovani Vladko Petkovič, potem bi se favorizirani gostje morali še kako potruditi za zmago. Prihodnjo soboto bo odigrano zadnje kolo v prvi državni ligi, ki bo rešilo veliko vprašanj, kar se tiče vrha kot tudi začetka lige. Žužemberčani so z zdesetkano ekipo upravičili svoj sloves in so v letošnjem tekmovanju uspešno zastopali dolenjsko moško odbojko.

DOLENJSKI LIST

ROKOMETAŠI DOBOVE - Domujejo na sredini prvenstvene lestvice. (Foto: S. Dokl)

Trebanjci upravičili vlogo favorita

Tri naše moške rokometne ekipe, ki igrajo v prvi ligi, so se spopadle s težkimi nasprotniki - Zmagali so samo Trebanjci

DOBOVA - Rokometaši Dobove so imeli v gosteh ljubljanske Prule, drugouvrščeno ekipo lige, ki ima kar tri državne reprezentante, in sicer Iztoka Puca, Bojana Lubeja in Bena Lapajneta. Gostitelji so se kar dobro upirali boljšim gostom, v prvih minutah so tudi vodili, potem pa je prišla do izraza večja izkušenost gostov in tudi daljša klop trenerja Prul. V domači ekipi je napadalec Kukavica kar šestkrat premagal reprezentančnega vratarja Lapajneta.

Trebanjci so igrali na morju, kjer so brez večjih naporov premagali zadnjeuvrščeno ekipo Izola Hoteli Morje, in sicer kar z razliko štirinajstih golov (33:19). Najboljša sta bila Likavec in Stojakovič, ki sta dosegla vsak po sedem golov. V soboto bodo Trebanjci v svoji dvorani imeli v gosteh slovenjgraški Prevent, ki jim je konkurent za tretje mesto.

Kot smo že zadnjič napovedovali, so se rokometaši Pivovarne Laško znesli nad Ribničani in jih premagali z rezultatom 33:21, kar je malce prehud poraz, saj so gostitelji v prvem polčasu zaostajali samo za štiri gole, kar jim je vlivalo upanje, da se bodo v nadaljevanju vsaj kolikor toliko enakovredno kosali z gosti. V odločilnih trenutkih je zelo dobro zaigral mladi reprezentant Aleš Pajevič - dosegel je devet golov - in vseh upov gostiteljev na boljši rezultat je bilo konec. V ekipi Inles Riko je pet golov dosegel Pajnič.

S. D.

SAMO GRUM DOBIL POVABILO

NOVO MESTO - Košarkar Krke Telekoma Samo Grum, ki se vedno bolj uveljavlja v slovenski košarki, je te dni dobil povabilo selektorja slovenske državne reprezentance Borisa Zrinskega, da se pridruži reprezentančnim pripravam. Slovenska državna reprezentanca, ki je s tremi zaporednimi zmagami odlično začela kvalifikacije za evropsko košarkarsko prvenstvo 2001, se bo prihodnji teden srečala z reprezentancama Ukrajine in Belgije. Tako bo Samo Grum ob Matjažu Smodišu in Simonu Petrovu že tretji reprezentant iz vrst Krke Telekoma.

S. D.

ZBRALO SE JE ŠESTDESET BORCEV IN KURIRJEV

OBČICE - Turistična zveza Dolenjske je v nedeljo, 12. februarja, v Občicah na obronkih Kočevskega Roga s smučarskim tekom obudila spomin na nekdanjo partizansko kurirsko postajo TV - 15. V kilometer dolgo smučino je krenilo štirinajst fantov in deklet, ki jim proga ni delala nobenih težav. Partizanski kurirji - v Občicah se jih je zbralo blizu šestdeset - so skupaj z uredništvom časopisa Svobodna misel dali pobudo, da se tradicija kurirskega teka v Občicah nadaljuje.

MLADI ŠAHISTI ZA NASLOVE

BOŠTANJ - Šahovski klub Milan Majcen iz Sevnice je pripravil ekipno področno šahovsako prvenstvo za učence osnovnih šol iz Posavja, kjer so v obeh kategorijah slavili mladi šahisti iz Krškega. Obe zmagovalni ekipi sta se uvrstili na ekipno šolsko prvenstvo za starejše fante in dekleta, ki bo marca v Mariboru. Vrstni red: dekleta - 1. OŠ Krško, 2. OŠ Blanca, 3. OŠ Leskovec, 4. OŠ Sevnica, 5. OŠ Šentjanž; fantje (18 ekip): 1. OŠ Krško, 2. OŠ Leskovec, 3. OŠ Blanca, 4. OŠ Kostanjevica, 5. OŠ Krmelj.

J. BLAS

JOVO STEVIČ ZMAGAL V SEVNICI

SEVNICA - Na februarskem turnirju v pospešenem šahu, ki so ga odigrali v okviru ŠK Milan Majcen v Sevnici, je zmagal Jovo Stevič, ki je izgubil eno samo partijo. Vrstni red turnirja: 1. Stevič 6, 2. Derstvenšek 5, 3. Šibilja 5, 4. Prosenik 5, 5. Petrovič 4,5 itd. Vrstni red po dveh turnirjih je naslednji: 1. Stevič 18, 2. Mitrovič 15, 3. Šibilja 13, 4. Kranjec 12, 5. Derstvenšek 9 točk itd.

J. B.

TIMO SE JE DOBRO ODREZAL

TREBNJE - Ciciban Timo Grandovec (SK Krka Rog) je nastopil na smučarskih tekmah Ski open na Straži, oziroma v Kranjski Gori in na Starem Vrhu. Na vseh tekmah je zasedel tretje mesto, na tem mestu pa je tudi v skupni razvrstitvi.

Zakaj stopicanje na mestu?

Nogometaši novomeškega Elana nimajo pogojev, da bi igrali v prvi državni ligi - Nogometna zveza Slovenije želi, da bi Dolenjska dobila prvoligaša

NOVO MESTO - Ko je krmilo novomeškega Elana prevzel priznani trener Vlado Mladenović so nekateri ljubitelji ekipo že videli v prvi državni ligi. Želje so eno, stvarnost pa drugo. Tudi, če bi se novomeški nogometaši pribili v najvišji tekmovalni razred, nimajo osnovnih pogojev za delo, da bi lahko igrali v zahtevni konkurenci.

Pogovor s predsednikom NK Elan Marjanom Mihelčičem in trenerjem Vladom Mladenovičem je razkril vso resnico o tem nogometnem klubu, ki, lahko bi rekli životari, v drugi republiški ligi. Sogovornika sta povedala, da je na Dolenjskem zelo veliko nadarjenih mladih nogometašev, ki bi lahko naredili skokovit razvoj, seveda če bi bili pogoji za to. V Novem mestu težko čakajo na rezervno nogometno igrišče, kajti zdaj se na zeleni površini štadiona v Portovaldu izmenjuje kar sedem selekcij nogometašev. Potrebna je tribuna za 1500 gledalcev, da o garderobah sploh ne govorimo. V Novem mestu bi bilo potrebno najprej zagotoviti t.i. infrastrukturo, potem pa se lahko štarta tudi na prvo ligo. Seveda je tudi to pogojeno s pridobitvijo generalnega sponzorja, ki bi nosil največje finančno breme.

Nogometaši Elana so v pripravljalnem obdobju odigrali štiri prijateljske tekme in jih tudi dobili. Ljubitelje nogometa vabijo na tekmo Elan : SCT Olimpija, ki bo v nedeljo, 20. februarja ob 15.30.

Športna delavca se sprašujeta, kako lahko kolektiv tovarne zdravil Krka nosi tako veliko finančno breme, so pa močna podjetja v Novem mestu, ki jim je šport, morda tudi kultura, španska vas. Skratka, če hoče Dolenjska imeti prvoligaša, bo potrebno storiti precej več kot samo tisto, kar so naredili zdaj. Nogomet je lahko velik magnet za gledalce, pa tudi tržiti se da dobro.

S. DOKL

LANA GRANDOVEC TRETJA

ŠKOFJA LOKA - Na mednarodnem tekmovanju v slalomu in veleslalomu za mlajše in starejše dečke in deklice za 25. pokal Loke je v v državni reprezentanci nastopila tudi nadarjena Lana Grandovec (SK Krka Rog), ki je v slalomu osvojila tretje mesto, v veleslalomu pa je bila šesta.

URŠKI SLABŠAK SEDEM ZLATIH ODLIČIJ

KRŠKO - Urška Slabšak, plavalka, doma iz Krškega, ki zdaj tekmuje za PK Radovljica, je osvojila kar sedem naslovov državne prvakinje in je zato bila tudi razglašena za najboljšo plavalko pravkar minulega zimskega državnega prvenstva v plavanju.

S. P.

Šport iz Kočevja in Ribnice

• RIBNICA - Kljub odlični igri in zelo razpoloženemu vratarju Grmu ter stalnemu vodstvu do 45. minute s štirimi zadetki razlike so Ribničani izgubili prvo tekmo četrtine finale pokala Slovenije v rokometu proti Trebnjemu (31:27). Gostje so po zaslugi razigranega Janija Likavca zmagali. Najboljši igralec in strelec tekme s skoraj stoodstotno učinkovitostjo je bil Natan Hojc, ki je dosegel kar 14 zadetkov.

• RIBNICA - V vnaprej odigrani tekmi 16. kroga prve slovenske lige za rokometašice so igralke Gramiza iz Kočevja tesno, a zasluženo premagale Bajc Daewo Izolo s 25:24 (13:13). Tekma je bila izenačena, gostiteljice pa so pokazale veliko manj kot zmorejo. V zadnjih petih minutah srečanja so vodile z dvema zadetkoma razlike in kljub napakam obdržale minimalno vodstvo. S sedmimi zadetki je bila Darja Kersnič najboljša strelka v domači ekipi.

• RIBNICA - Tako kot doslej je bila tudi tekma v okviru 17. kroga v drugi državni ligi - zahod med Grčo iz Kočevja in Svišem iz Ivančne Gorice sila razburljiva, izid pa negotov. Igralci Grče so pokazali manj, kot zmorejo, in se porazu niso mogli izogniti. Pri vodstvu gostov 24:20 je kazalo na gladko zmago, a so Kočevci v končnici le zbrali moči in se približali na 27:26, kar je bil tudi končni rezultat.

• KOČEVJE - V trinajstem krogu v prvi kegljaški ligi so igralke Kočevja nepričakovano klonile proti Gorici Tekstini kar s 7:1. Edina svetla izjema v vrstah ne preveč borbenih Kočevk je bila Lidija Stevanič, ki je podrla 461 kegljev. Kljub porazu so Kočevke z desetimi točkami na sedmem mestu. V 13. krogu v prvi B-ligi je Ribnica izgubila proti Sinetu Hrastniku s 6:2.

• KOČEVJE - Tudi v 17. krogu v drugi odbojkarski ligi se igralci Kočevja niso mogli izogniti porazu. Tokrat so jih z 3:1 premagali igralci druge ekipe Fužinarja z Raven na Koroškem. Kočevci so zdrsnili na predzadnje mesto in imajo devet točk, od njih so slabši le igralci Krke.

• KOČEVJE - 17. krogu v drugi košarkarski ligi so igralci Snežnika iz Kočevske Reke premagali Tolmin z 90:54. Gostje so se vdali že prvem polčasu, ko so jim gostitelji nasuli že petdeset točk, prejeli pa le 24. Kočevci so pred zadnjim krogom na četrtem mestu.

• RIBNICA - Ribniški župan Jože Tanko je med tednom sprejel Bena Lapajneta in Tomaža Tomšiča, sicer rokometaša Prul in Pivovarne Laško, Ribničana, ki sta na začetku bogate športne poti igrala v rojstnem mestu. Beno in Tomaž sta udeleženca evropskega rokometnega prvenstva na Hrvaškem. Sprejema so se udeležili tudi Benjamin Henigman, predsednik Športne zveze, Lado Orel, predsednik RK Inles Riko, in Janez Ilc, trener RK Inles Riko. (M. G.)

ROMANA TOMŠIČ

Žensko potepanje v gorah Nepala (3)

Iz prve doline smo se naslednji dan premaknile v dolino pod Everest. Vas Lobuche smo kar obšle, zadnji del poti do vasi Gorak Sheap le z dvema lodgema, se je odvijal ze po ledeniku, kar je bilo po osmih urah hoje psihično že kar utrujajoče. Samo kamenje in hoja gor in dol. Že misliš, da je konec, ko zagledaš pred seboj še en hribček kamenja.

Nosača sta prišla v vas za nami. Šele zvečer smo opazile, da je starejši nosač zbolel, najbrž za višinsko boleznijo, in je moral naslednji dan nazaj v dolino. Tako smo ostale z enim nosačem, saj drugega v teh vaseh nismo mogle dobiti, opremo, ki jo je nosil oboleli nosač pa smo stlačile v nahrbtnike.

Večerjale smo neke vrste čips. Še zdaj mi ni jasno, kako lahko na enem ognjišču naredijo tako dobro in toliko različne hrane. Veselila sem se vsakega obroka posebej. Ker je bila hrana poceni, smo postale kar izbirčne in si začele izmišljevati, kaj bomo novega poskusile. Naslednji dan smo že zgodaj odšle po ledeniku do baznega tabora pod Everestom, najvišjo goro sveta. Bazni tabor si alpinisti postavijo 5370 metrov visoko na vrhnjem delu naravnega amfiteatra, obdanega z visokimi stenami. Med steno Nuptseja in zahodno ramo Everesta grozeče visijo seraki Ledenega slapa. Škrtanje, pokanje in lomljenje ledeniske gmote nekje pod mano me je stalno opominjalo, da hodim po premikajoči se reki ledu.

5545 metrov visoki vrh Kala Pattar je primerjavi z okoliškimi hribi bolj krtina kot prava gora, je pa glavni cilj večine trekingašev. Pod vrh sem prišla precej utrujena in naveličana dolgočasne poti. Na sam vrh sploh nisem mogla, ker so zadjih nekaj metrov poti proti vrhu na vsaki skalci sedeli ljudje, ki se od tam niso premaknili. Ker ne maram gneče, sem naredila nekaj fotografij za spomin in se vrnila v dolino.

Nosača je bilo strah

5420 m visokega prelaza Chola la je bilo našega nosača na smrt strah, ki smo se ga nalezle tudi me. Nosači ponavadi ne nosijo tako visoko, sploh pa ne po snegu. Upale smo, da nam prelaz ne bo delal težav. Razen Polone, ki pa je vseeno trmasto hodila na vrh, res nismo imele težav. Ko smo se spuščale na drugo stran, si je naš nosač Pemba pošteno oddahnil in celo pot pel in zvižgal.

Enajsti dan trekinga smo čez ledeniško moreno in mimo zelenih jezer prišle v vas Gokyo. Vas leži na blagem pobočju zraven jezera, ob vznožju našega zadnjega hriba. Dve uri sva z Darjo sedeli pred lodgem, uživali na soncu, opazovali domačine in turiste in jedli. Ob dveh sva se napotili proti vrhu, kjer sva počakali sončni zahod. Eno uro sva prezebali vsaka za svojo skalco, na koncu pa sva bili razočarani. Prehitro se je začelo temniti, začelo je močno pihati in postalo je peklensko, pričakovane čarobne svetlobe ob sončnem zahodu pa ni bilo in prekrasnih fotografskih posnetkov tudi ne.

Vrnili sva se v dolino, kjer smo večer preživele v skupni jedilnici ob gašperčku, v katerem kurijo posušene jakove iztrebke, ki jih sušijo kar na strehah ali po zidovih.

Najvišja pekarna na svetu

Naslednji dan smo se sprehodile po dolini navzgor. Nad dolino se je dvigoval beli osemtisočak Cho Oju, v dolini pa so ležala jezera čudovitih barv. Posedale smo, obujale spomine na minule dni in se že skoraj dogovorile, da se spet vrnemo v Nepal.

Bližal se je čas vrnitve in do poleta smo imele le še dober dan časa. Ksenija in Polona sta se odpravili na Gokyo Peak, z Darjo pa sva odšli v 3790 metrov visoko vas Khumjungu, kjer imajo najvišjo pekarno na svetu. Za zajtrk, kosilo in večerjo sva si privoščili jabolčne pite s kapučinom, med enim in drugim obrokom pa sva brez slabe vesti poležavali v spalnih vrečah. S tem je bilo našega potepanja po nepalskih gorah konec. Še polet iz Katmanduja z zamudo zaradi megle, in Napal je ostal le še v spominih in na fotografijah.

Konec

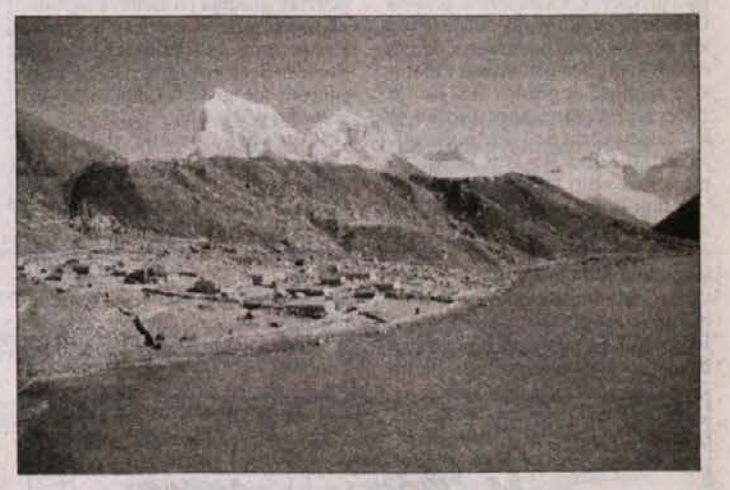

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
TENIŠKI CENTER OTOČEC

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom *"Odgovori, popravki in mnenja"*, vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Rekord humanosti

DL 4, 27. januarja

Strinjam se, da je veliko krvodajalcev, ki se odzovejo redno ob krvodajalskih akcijah iz humanosti. Poznam tudi drugačne, ki so izkoristili prosti dan (ali dva) z drugim prostim dnevom (praznik) in imeli tako teden počitka ali dopust z družino. So tudi taki, ki proste dneve izkoristijo za dela okoli hiše ali na njivah. Vsakomur je pač prepuščeno, da se sam odloči glede na svoje poglede in počutje.

Čestitam Matjažu Šinkavcu iz Novega mesta, ki je dal že 108-krat kri. Pri njegovi starosti je bil in bo pogoj njegovo zdravje in njegov način življenja. Kajti 4-krat na leto dati kri je naporno in obremenjuje človeški organizem. Sam sem dal 60-krat kri in vem, kakšne so težave in s koliko slabe volje so predpostavljeni "dovoljevali" delavcem odhod na odvzem krvi. Tudi ni bilo prav, če je kdo izkoristil dve uri za predčasen odhod z delovnega mesta. Narobe je, če se odvzemi opravljajo le v dopoldanskem času, ko je večina krvodajalcev zaposlenih, namesto v popoldanskem ali po 11. uri. Opazil sem tudi, da so mnogi prihajali na odvzem krvi med delovnim časom in proste dneve izkoristili drugič. Teh težav ne bi bilo, če bi se Rdeči križ Slovenije in Zavod za transfuzijo skupno dogovorila z oblastjo, tako da krvodajalci ne bodo ustrahovani in da bo zaradi njih stala proizvodnja.

Kri sem dal že v Kozjem, Sevnici, Novem mestu, Brežicah, Krškem, Leskovcu in opažam razlike. Zanimivo bi bilo tudi srečanje krvodajalcev Slovenije (za športnike in gasilce je to normalno), potem bi bilo lažje kaj spremeniti oziroma komu kaj predlagati.

ALOJZ ŠRIBAR
Leskovec

Obupal nad dolgotrajnostjo postopka

DL 4, 27. januarja

Dolenjski list je 27. januarja objavil prispevek, v katerem se gospod Ciril Atelšek pritožuje, češ da je več kot dve leti čakal na rešitev vloge za nakup zemljišča pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Ker je zadeva prikazana enostransko in kot takšna terja dodatna pojasnila, se Sklad KZG RS čuti dolžnega primer osvetliti tudi z druge strani.

Vlagatelj zahtevka za odkup zemljišča gospod Atelšek je že ob svojem prvem prihodu na lokalno izpostavo Sklada v Novem mestu vedel, da zemljišče, ki ga je želel odkupiti, zemljiškoknjižno ni v lasti Republike Slovenije. S tem v zvezi mu je bilo pojasnjeno tudi, da po Zakonu o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS s parcelo, za katero je zainteresiran g. Atelšek, sicer res upravlja in razpologa Sklad KZG RS, vendar prodaja s strani Sklada KZG RS ni mogoča vse do vpisa lastništva v zemljiško knjigo. Prav zato in zaradi podobnih primerov, je bilo s strani Sklada KZG RS že več poskusov, da bi z občinami, ki so nasledile občino Novo mesto, sklenili pogodbo o prenosu kmetijskih zemljišč in gozdov. S tem bi bila namreč družbena lastnina tudi v zemljiški knjigi prenesena v last Republike Slovenije oziroma v last občin, kot sicer predvideva že Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS.

Vse dokler pogodba o prenosu med občinami in Skladom ne bo podpisana, Sklad KZG RS ne more izpeljati pravnega posla. Prav tako pa tudi občin ne more prisiliti k podpisu pogodbe o prenosu in s tem preprečiti ,dolgotrajnosti postopkov'.

MARJA MAJER-CUK
direktorica Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS

Nemška zastava v Občicah

DL 5, 3. februarja

Društvo Kočevarjev staroselcev je v času diplomatskega obiska iz Nemčije v Občicah pri Dolenjskih Toplicah razobesilo poleg slovenske in društvene zastave še nemško. Po pojasnilu predsednika društva g. Avgusta Grila je bil obisk uraden in napovedan.

Sredi obiska je policija grobo snela nemško zastavo pred očmi diplomatov. Kljub morebitnim nerodnostim s strani organizatorjev društva bi bilo pričakovati, da bosta lokalna občinska oblast in policija ob tej slovesnosti vendarle sposobna posredovati strpno in predvsem kulturno. Snetje zastave sredi slavnosti pa je neprimerno, netaktno ter za društvo staroselcev Kočevarjev kakor tudi za našo državo škodljivo. Bojim se, da so dogodek izkoristili in povzročili razburjenje in zgražanje tisti posamezniki, ki že vrsto let nerazumno delujejo proti temu društvu in na vsak način hočejo izbrisati še zadnji ostanek šeststoletne zgodovine kočevskih Nemcev oziroma Kočevarjev.

IVE A. STANIČ

Turistični korak naprej

DL 5, 3. februarja

V Dolenjskem listu sem prebral zelo zanimiv članek, ki govori o želji prebivalcev Kostela, da bi svoj kraj uredili in ga naredili privlačnega za turiste iz bližnje in daljne okolice. Predvidevam, da so v ta namen povabili tudi g. Bulca, ki velja za strokovnjaka na področju turizma, le-ta pa jim je potem tudi predstavil svoje neprecenljive in nadvse izvirne zamisli, in sicer o tehniških igriščih, prostorih za golf in turističnem naselju.

Na kratko bi vam rad predstavil svoje pomisleke glede tega:

- Igrišče za golf: igrišče z 9-imi luknjami (ki pa danes ni več aktualno) potrebuje približno 30-35 ha površin, gradnja pa zahteva ogromna finančna sredstva in še več časa. Zgovoren je tudi podatek, da je v Sloveniji že osem igrišč za golf (upoštevaje igrišče v Celju), igralcev golfa pa pribl. 1000.

- Turistično naselje: definicija turističnega naselja se glasi: Turistično naselje ima naravne, kulturne ali drugačne vrednote, ki se že izrabljajo v turistične namene in ki ima ustrezne turistične objekte in organizacije. Za turistično naselje se šteje tisti kraj, kjer je turistična potrošnja osnovno gibalo vsega gospodarstva in obenem tudi glavni vir dohodka v kraju (dr. Planina, 1990).

Sprašujem se, koliko od teh pogojev izpolnjuje Kostel (skupaj s širšo okolico). Namen mojega pisanja ni spodbijanje pobudnikov za razvoj turizma v Kostelu, ampak želim prikazati nekaj dejavnikov, ki so za uspešen zagon katere koli dejavnosti (ali pa podjetja) nujno potrebni. V ta namen predlagam prebivalcem občine Kostel, da še enkrat povabijo medse g. Bulca, saj menim, da jim bo z veseljem razložil, kako naj pridejo do investitorja naložbe v športno-turistično infrastrukturo v kraju, kjer imajo od vsega potrebnega le prostor za tabornike. Zanima me tudi, katere turiste je imel g. Bulc v mislih, ki bodo obiskovali ta načrtno zastavljeni biser sodobne turistične ponudbe.

Nadvse hvaležni so Vam, g. Bulc, tudi prebivalci mnogih slovenskih krajev, ki imajo že sedaj dosti več tako naravnih kot kulturnih danosti, vendar jim manjka strokovnjak, ki bi lahko to predstavil Sloveniji in svetu tako izvirno in hkrati strokovno, kot ste to storili Vi.

ANDREJ BOŽIČ,
absolvent Visoke šole za turizem
Portorož

Solidarnost brez Castra, Kučana in Janše

DL 5, 3. februarja

Novinar Andrej Bartelj je v svojem poročilu zapisal trditev, da ni nobena skrivnost, da je delovanje SZS-Alternative (v njenem okviru deluje ZD-Solidarnost) tesno povezano z Janševo SDS. Slovenska ustava zagotavlja pravico do združevanja, zato v našem sindikatu Solidarnost združujemo delavce, ki se borijo za svoje pravice ne glede na njihovo politično prepričanje. Zato nas ne zanima, kdo je v kateri stranki.

V vsakem okolju se pač pojavi kdo, ki je sposoben in bolj učinkovit kot drugi in zna uveljaviti interese delavcev. Železničarji smo že dobrih deset let sindikalno organizirani in v tem času smo si pridobili veliko izkušenj, kako uveljaviti svoje pravice. Zato je razumljivo, da se v Solidarnost vključujejo delavci iz različnih panog in podjetij, predvsem iz tistih, kjer so slabi pogoji dela in kjer so delavci potisnjeni na rob preživetja. Očitno nekoga moti, da brezpravni delavci dobivajo moč in se zavzemajo za svoje pravice. Močno ga moti konkurenca, ker se boji plaza kolektivnega prestopanja razočaranega delavstva in drugih sindikatov v Solidarnost. Zato se skrivajo v satirah in prek neke "gospe" pozivajo usnjarje, naj ajzenponarski sindikalno alternativi "ustrojijo kožo". Usnjarji, tekstilci, delavci in predvsem nezaposleni že dolgo vedo, komu je v Sloveniji potrebno "ustrojiti kožo".

Predsednik Solidarnosti:
ALBERT PAVLIČ

Za kulisami prireditev dedka Mraza

DL 6, 10. februarja

Namen mojih člankov "Za kulisami prireditev dedka Mraza" je bil doseči določeno spoštovanje mojih izkušenj in profesionalnosti, ne pa reševanje prireditve dedka Mraza. Smatram, da je podoba dedka Mraza plod tipično slovenske folklore novejšega časa in bi jo kot tako bilo vredno ohraniti. Mislim le, da je potrebno za sam program, ki ga vidi tisoče ljudi, nameniti vsaj toliko denarja kot letos, tako za honorarje kot za kostume in sceno. Ločiti pa je treba program za krajevne skupnosti od programa v veliki športni dvorani, ki daje večje možnosti za spektakel, oba pa sta lahko kvalitetna. Ker seveda prej nisem poznala težav pri zbiranju denarja za to prireditev, naj zdaj povabim še tiste do sedaj pasivne organizacije in občane, da naslednje leto dajo svoj prispevek k tej prireditvi, saj tako podpirajo zelo pomemben dogodek v slovenski identiteti, ki nas bo edina obdržala razpoznavno v sodobnem svetu krute globalizacije in agresivne ameriške kulture.

S tem zaključujem polemiko na to temo.

SONJA ROSTAN

Še moje mnenje o fašizmu

DL 5, 3. februarja

G. Fani Lorber najprej pravilno ugotavlja, da dejstva o drugi svetovni vojni ne more spremeniti noben zgodovinar. Takoj nato pa si sama vzame pravico spreminjati dejstva, ko trdi, da se domobranci niso borili za Nemce. Zato se tudi oglašam. Čisto preprosto: ali si za, ali si proti. In domobranci se niso borili proti italijanskemu in nemškemu okupatorju, pač pa družno z njim, z njegovim orožjem ob njegovi popolni oskrbi in celo plačilu. Dovolj je, da se spomnimo samo pokola celotnega bataljona Cankarjeve brigade na Javorovici, ki so ga izvedli skupaj domobranci in Nemci, pa prisege ob Hitlerjevem rojstnem dnevu itd.

Pa še o žrtvah. Če bi se ob okupaciji združile vse politične sile Slovenije družno s cerkvijo in popeljale narod v boj proti okupatorju, namesto da so se mu klanjali in izražali lojalnost, ne bi bilo nobenih bratomornih žrtev, pa tudi peščica komunistov ne bi mogla prevladati in prevzeti oblasti ob koncu vojne. Žal se je edino ta peščica ojunačila in organizirala domovinski osvobodilni boj, kar nam priznava ves svet, zato je tudi kasnejši razplet dogodkov razumljiv.

Nič nimam proti obeležjem mrtvih ne glede na to, na kateri strani so padli. Žalostno pa je, da se ponekod postavljajo bahavi dragi spomeniki sodelavcem okupatorjev z napisi, ki zbujajo nestrpnost. Seveda hočejo s tem nekateri oprati krivdo tistih, ki so preproste ljudi zavedli na napačno pot.

In še o Črni knjigi komunizma. Da so v knjigah lahko resnični podatki ali pa nametani kar tako, kakršne cilje pač zastopa pisec, ni nič novega. Podobne knjige nastajajo tudi pri nas, da bi služile posameznim političnim interesom. Ali je ga. Lorber kdaj proučevala podatke, koliko so razne ideologije po vsem svetu zahtevale človeških žrtev, posebno verske? Večina naših ljudi, najbrž tudi ga. Lorber, pa je v Sloveniji kar dostojno živela v dobi socializma, kajti komunizem se še nikjer na svetu ni udejanjil.

MARTIN RUKŠE
Brusnice

Proračun od zavračanja do navdušenja

DL 6, 10. februarja

Svetniška skupina SKD v navedenem članku pojasnjuje svoje razloge za nesprejemanje občinskega proračuna za leto 2000, ker naj bi jim bilo to onemogočeno ob sprejemanju proračuna na seji občinskega sveta 27.1.2000. Informiranje javnosti o svojih stališčih je legitimna pravica vsakega posameznika, zlasti če gre za navajanje objektivnih dejstev. V konkretnem primeru ni tako, zato smo dolžni bralcem Dolenjskega lista dati naslednje pojasnilo:

1. Občinski svet je obravnaval proračun na treh sejah: 25.11. in 23.12.1999 ter 27.1.2000. Svetniki so svoja stališča lahko pojasnjevali na sejah 25.11. in 23.12.1999, lahko pa bi jih tudi na zadnji seji dne 27. 1. 2000, če bi bil vložen amandma na predlagani proračun. Ker tega ni bilo, je bila, v skladu s poslovnikom za delo občinskega sveta, ki so ga sprejeli sami svetniki, možna le obrazložitev svojega glasu. To pravico so izrabili tudi posamezni člani svetniške skupine SKD.

2. O tem, ali so prihodki proračuna realno ali nerealno ocenjeni, je zaradi kompleksnosti problematike nemogoče odgovoriti v nekaj stavkih. V pojasnilo bralcem pa je le potrebno navesti, da oceno primerne porabe in prihodkov primerne porabe, ki predstavljajo več kot dve tretjini letošnjega proračuna (3,1 od 4,5 milijarde SIT), pripravljajo na Ministrstvu za finance. Če je razprava o realnosti in nerealnosti višine proračuna še lahko legitimna pravica svetnikov, pa ta preneha, ko se stališča spremenijo v sodbe, ki so povrh vsega še neresnične. Tako svetniška skupina SKD trdi, da je "tako visoka stopnja zadolženosti tudi v nasprotju z zakonom (ZFO)". Izračuni, na katerih temelji planirano dolgoročno zadolževanje občine v letu 2000, so skladni z določili zakona o financiranju občin, dokončno sodbo o tem pa bo vsekakor dalo Ministrstvo za finance, ki mora pred najetjem posojila dati pisno soglasje. Poleg tega svetniki iz vrst SKD navajajo, da ima občina skoraj za 4 milijarde obveznosti, ob tem pa ne povedo, da gre za investicijske obveznosti, med katerimi je največja Osnovna šola Drska. Te investicije so bile sprejete oziroma začete v prejšnjem mandatu. Za financiranje le-teh je prejšnji župan dne 20.8.1998 najel dolgoročno posojilo v višini 235 milijonov SIT. Posojilo je najel le dva dni pred začetkom uveljavitve sprememb zakona o financiranju občin (v Uradnem listu je bil objavljen 7.8.1998), ki predpisuje, da mora dati k najetju dolgoročnega posojila predhodno soglasje minister za finance. Tega soglasja pa najeto posojilo nima niti ni bilo v skladu s takrat veljavnim 16. členom zakona o financiranju občin o najetju obveščeno ministrstvo za finance. Poudarjam, da v letu 1999 in v letu 2000 Mestna občina Novo mesto ni in ne bo sprejemala nobenih obveznosti v nasprotju s statutom in brez sklepov mestnega sveta.

3. Glede stroškov delovanja občinske uprave pa je potrebno navesti le to, da so spremembe zakona o lokalni samoupravi naložile občinam nove obveznosti, zaradi česar se obseg dela ni zmanjšal, na nekaterih področjih se je celo povečal.

Podžupan:
mag. BORIS DULAR

ZA ODSTRANITEV OVIR

DOLENJSKE TOPLICE - Občinski odbor ZLSD Dolenjske Toplice je na svoji zadnji seji predlagal, da bi Cestno podjetje Novo mesto odstranilo ovire, 6 ležečih policajev in dva dvignjena prehoda za pešce, skozi Dolenjske Toplice. Na tem delu ceste namreč ni ne šole ne drugih ustanov, da bi bile le-te zaradi varnosti potrebne ovire. Menimo, da reševalno vozilo, ki je pogost gost te ceste, po njej namreč vozijo vse poškodovance iz Bele krajine, ne more mirno prepeljati bolnika. Sprašujemo se, zakaj se nad ovirami še niso pritožili vozniki reševalnih vozil ali spremljajoče medicinsko osebje. Želimo si, da bi nas v prizadevanju za odstranitev ovir skozi Dolenjske Toplice podprli tudi oni, njihovo odstranitev pa so podprli občinski svetniki in topliški župan Franc Vovk. O tem so že obvestili pristojne, ki pa do sedaj še niso nič naredili.

OO ZLSD Dolenjske Toplice

Kdaj policisti na kolesih?

V Ljubljani so se dobro obnesli

Če upoštevamo zgolj vožnje po samem mestu, prevozi policijski avtomobil med vsemi v mestu na dan največ kilometrov. V tem jih prekosi kvečjemu kakšen novodobni "mobitel" podjetnik. To seveda ne pomeni le, da je policijski avto med večjimi onesnaževalci zraka, znaten izvor hrupa, potencialni udeleženec v prometnih nesrečah, temveč to nenazadnje priča tudi o omejenih možnostih za delo teh patrulj.

Zato so ponekod osnovali policijske patrulje na kolesih, kakršne so poznali že v času pred razcvetom avtomobilizma. Praksa kaže, da se te enote zelo dobro obnesejo pri določenih nalogah v mestih, predvsem pri zagotavljaju reda na pločnikih in kolesarskih stezah, na parkiriščih, v parkih ter nasploh na območjih, manj dostopnih ali nedostopnih avtomobilu; učinkoviti so tudi v mestnih prometnih gnečah, med strnjenimi vozili, kjer pa so tako rekoč neslišni in relativno hitri, pa utegnejo presenetiti tudi kakšnega nepridiprava.

V Sloveniji so leta 1998 policijske kolesarske patrulje uvedli v centru Ljubljane. Tam dela šest policistov - kolesarjev. Bojda so zelo zadovoljni, tako policija kot policisti - kolesarji, takisto seveda meščani, ki jim je, kar ni zanemarljivo, taka podoba policista ljubša. Ne nazadnje so ti policisti zgled meščanom, da še oni sedejo na kolo.

Škoda, da novomeška UNZ še ni prišla do zaključka, da bi osnovala kolesarsko policijsko patruljo. Morebiti pa bi denar za kolo ali dve primaknila novomeška občina.

L.T.

PIJAN ZA VOLANOM

BREŽICE - Brežiški policisti so pri kontroli prometa ustavili tudi hrvaškega državljana N. B., pri katerem je alkotest pokazal kar 2,33 g/kg alkohola v izdihanem zraku. Prepovedali so mu nadaljnjo vožnjo.

Ožemanje za domovino

Skrbno nadzorovani?

Vse je pod kontrolo oziroma skoraj vse.

Naročil sem zelo brano slovensko žensko revijo in ob tem dobil - v uredništvu revije so rekli da kot darilo - plastično posodo z ostrimi robovi za ožemanje sadja. Ožemalec je razveselil vse po vrsti, saj ti prihrani ročno stiskanje. Ko sem pozneje prijavljal dohodnino, si je oblast dala vpisati v svoje listine, da sem kot davčni zavezanec lastnik plastičnega ožemalca, ki sem ga prejel za darilo.

Državljan je lahko vesel take natančnosti svojih ustanov, kajti če se dajo ministrstva obveščati o plastičnih ožemalcih za južno sadje, jim je verjetno znano tudi vse, kar (v) domovini preti slabega, in smo torej varni bolj kot piščančki pod perutjo koklje.

Če mislite drugače od pravkar opisanega, bo nemara prav, da izveste tudi, da ima oblast pod kontrolo tudi veliko bolj zapletenih stvari, kot je plastični ožemalec, na primer pri ladi nivi, avtomobilu, ki gre brez težav čez drn in strn brez težav. Znan je primer, da je lastnik takega terenskega avtomobila dobil obvestilo obrambnega ministrstva, da je slovenski obrambni sistem omenjeni njegov avto vpisal na seznam vozil, ki jih bo v določenih razmerah uporabljala armada pri svojih vojaških operacijah. Lastnika lade nive so o tem obvestili le nekaj mesecev po tistem, ko si je kupil avtomobil. To dokazuje, da je pod kontrolo.

Če vedo za plastične ožemalce, če vedo za avtomobile, kako da ne vedo, kdo je v državi, ki ima tako skrbno kontrolo, trgoval z orožjem in kdo je pred časom ukradel kamion pušk? Državni uslužbenec, ki bo pojasnil krajo orožja, dobi na posodo - ker se darilo ne podari naprej - plastični ožemalec za sadje in za povrh za darilo še eno terensko vožnjo z lado nivo.

Iz napisanega se verjetno vidi, za kaj gre v obravnavanem primeru in na splošno. Gre za državljana, za državo in za ožemanje v njej.

MARTIN LUZAR

Akcija "Moj zdravnik 2000"

Izpolnjen kupon pošljite na naslov:
Viva, za akcijo "Moj zdravnik "2000, Dalmatinova 2
1000 Ljubljana

viva

MOJ ZDRAVNIK 2000

ime in priimek _____

naslov _____

_____

MOJ ZDRAVNIK (napišite ime in priimek zdravnika/ce, ki ga/jo predlagate, zdravstveni dom):

Če želite, napišite tudi, kaj vas pri njegovem/njenem delu še posebno navdušuje:

_____

_____

_____

POMOČ KASTELČEVIM - Miranda Kastelec je s petimi otroki ostala brez strehe nad glavo. Na OŠ Dragotina Ketteja smo se odločili, da ne bomo ostali le pri ugotovitvi "to je grozno", ampak jim bomo skušali po svojih močeh pomagati. Otroci so z zanimanjem spremljali akcijo, ki je trajala dva tedna. Porajala so se jim različna vprašanja, ki so pokazala, da nas stiska drugih prizadene in nam ni vseeno, kaj se dogaja v naši bližini. (Nada Pečavar, dipl. psihologinja)

PREKRILI STREHO - Gasilci iz Rebri pri Žužemberku so v preteklem letu uspešno izpolnili vse zastavljene naloge. Med drugim so prekrili tudi streho na domu in veliko ur vložili za pripravo na tekmovanja in avtorelija. V svojih vrstah imajo 37 aktivnih operativnih gasilcev, izmed katerih so zbrali dve članski in eno žensko desetino, ki so društvo zastopala na tekmovanjih. V letu, ki je za njimi, so se spopadli tudi z rdečim petelinom. Gasili so požar, ki ga je zanetila strela, pri gašenju požara pa so pomagali na Podlipi. Delo društva bo tudi v prihodnje vodil Janez Papež. (Foto: S. Mirtič)

MARIJINIH DEVET DESETLETIJ - Marija Kuhelj iz Šmarja pri Šentjerneju je 5. februarja dopolnila 90 let. Slavljenka, ki je luč sveta zagledala v Cerovem Logu, je svojemu visokemu življenjskemu jubileju čila in zdrava nazdravila v krogu sorodnikov v gostišču Turk v Gorenjem Maharovcu. Čestitamo! (Foto: I. Hribar)

Ob 10-letnici smrti Tita Doberška

Jutri bo minilo 10 let od smrti Tita Doberška, odličnega in zavzetega vinogradniškega strokovnjaka, prvega in dolgoletnega urednika vinogradniško-vinarske rubrike En hribček bom kupil v Dolenjskem listu.

V naše kraje je Doberšek, najmlajši od šestih otrok kmečke družine iz vinorodnih Haloz, prišel takoj po končani vojni že kot izšolan in uveljavljen strokovnjak, vešč tudi jasnega, poljudnega pisanja; pred vojno je urejal prilogo Kmečko delo pri časopisu Slovenski gospodar, ki je izhajal v 40.000 izvodih. Sprva je deloval kot kmetijski referent v Krškem in Brežicah, leta 1956 pa je pristal v Novem mestu, kjer je kot kmetijski inšpektor učakal upokojitev. Ves čas je neutrudno in zavzeto deloval predvsem na vinogradniškem področju. Ob delu je končal še višjo upravno šolo in predaval na znani novomeški kmetijski šoli.

Že leta 1957 je pri založbi Kmečka knjiga izšla Doberškova knjiga Sodobno vinogradništvo, ki je v izpopolnjeni obliki doživela pet ponatisov, kar priča o strokovni vrednosti pisca in njegovi priljubljenosti. S honorarjem za knjigo si je kupil zapuščeno parcelo na Trški gori, tej simbolni cvičkovi gorici, in zasadil vinograd, za katerega njegovi domači, še zlasti sin Tit, še danes zgledno skrbijo.

Doberšek ima nedvomno velike zasluge za razvoj vinogradništva v naših krajih. Pod njegovim vodstvom so po vojni na Bizeljskem tako rekoč znova "odkrili" trto in njen plemeniti sad, v Pišece je pripeljal velikanske rigolne pluge, ki so se jim sprva vsi smejali, nejeverne kmete pa je prepričeval, da mora biti trsna vrsta oddaljena od druge več kot meter.

Dandanes, ko cviček spet dobiva nekdanjo veljavo, ko je zaščiten kot svetovna vinska posebnost, se moramo spomniti Doberška kot enega prvih in najodločnejših borcev za geografsko omejitev območja, na katerem je moč pridelati cviček. Savo je jasno postavil kot naravno mejo cvičkove dežele in se, sicer Štajerec po rodu, tako trdno zavzel za rasno dolenjski značaj cvička. Velike so tudi njegove zasluge za ustanovitev Društva dolenjskih vinogradnikov, katerega tajnik je bil.

Zanimivo je, da so trije od štirih Doberškovih otrok, sin in dve hčeri, znani slovenski novinarji. Zgled lepega in jasnega pisanja so imeli v očetu, ki je tudi izdatno skrbel za njihovo izobrazbo, trezno presojanje, jasno in odločno izražanje svojih stališč in pogledov. Kitajski pregovor pravi: Vino pij iz male steklenice, znanje iz velike. Po njem se je ravnal Tit Doberšek in zato še danes živi v spoštljivem in hvaležnem spominu, še posebej naših vinogradnikov.

A. B.

GOTENSKA "GOMELA" - Pogajanje svatov z mešetarji je bilo neusmiljeno. (Foto: Majda Luzar)

Ohcetna kamela spet oživela

Kulturno-športno društvo Gotna vas je ponosno na obujanje in varovanje kulturne in etnološke dediščine - Pobudniki ohcetne kamele

GOTNA VAS - Kulturnošportno društvo te krajevne skupnosti je eno redkih v novomeški občini, kjer se vse leto kaj dogaja. Začeli so z ogledi Jurčičevih predstav, ponosni so na vlečnico, organizirajo čistilne akcije, za šalo in mimogrede postavljajo največje mlaje, pripravljajo družabna srečanja, in kot se je izkazalo v soboto, obujajo in ohranjajo delovanje nekdanjega Društva kmečkih fantov in deklet Gotna vas.

Kot je dejal Tone Murgelj, organizator in pobudnik ohcetne kamele, je pobudo za oživitev tega običaja narekovala predvsem nekdanja tradicija kraja in koristna potreba današnje rabe. Ohceti s kamelo, razbijanje lončenega piskra na glavi kamele, v katerega so ponekod dolili kri in druge tekočine, pa obrabljene konjske deke, ki je prekrivala kamelo, se danes spominjajo le še starejši ljudje.

Tudi zapisi o kamelah so skromni. Niko Kuret v Maskah slovenskih pokrajin opisuje kamelo kot obvezno na porokah le v krajih okoli Novega mesta, ponekod v Suhi krajini, Mirnski dolini, na Bloški planoti, Gorenjskem, Koroškem pa poznajo košuto. Angelos Baš, urednik Slovenskega ljudskega izročila in znan po opisih ženitovanjskih šeg, na primer kamele ne pozna.

Zato pa jo pozna mag. Helena Ložar-Podlogar v Traditiones št. 17, zborniku za slovensko narodopisje SAZU, ki se je sobotne predstavitve gotenske kamele tudi udeležila. In prav vsebinsko podroben in bogat opis tradicionalne svatbe v okolici Novega mesta, natančneje Šmihela, je bil Tonetu Murglju v veliko oporo pri pripravi ohcetne kamele.

Oživitev starega običaja z ohcetno kamelo so prikazali kar krajani sami, in kot se spodobi, so bile po zaslugi podjetja Avtogalant tudi polne svatovske mize. Za izdelavo kamele so krajani Gotne vasi porabili več kot dvesto ur in že za pustno soboto bo kamela prva v koloni, ki bo maškare vodila od vrat do vrat.

M. L.

V spomin Petru Ivanetiču

Prebujajoča se pomlad, ki počasi trka na naša vrata, ne bo v lepo urejenem vrtu ob zeleni Krki, več dočakala svojega dolgoletnega prijatelja, oboževalca in ljubitelja vsega lepega, Novomeščana Petra Ivanetiča, ki se mu je pred dnevi na tiho iztekla življenjska ura.

Peter Ivanetič je ob bratih, Juretu in Marku v napredni in domoljubno znani novomeški družini. Oče Lojze in mama Ada sta kot prosvetna delavca svoje tri sinove in mladi rod vzgajala v ljubezni do domovine in vsega, kar nas lepega obdaja. Predvsem pa sta se zavzemala za zdravo naravo in pristne človeške odnose. Takšnega spoznanja se je navzel tudi mladi Peter, ki je že leta 1942 pokazal svojo domoljubje in naprednega duha, ko se je kot dijak novomeške gimnazije pridružil tistim, ki so zaradi protesta proti terorju italijanskega okupatorja morali zapustiti šolske klopi. To še ni bilo vse: komaj sedemnajstletni mladenič se je vključ v narodnoosvobodilni boj, postal je borec Gubčeve brigade. Ko je bil ranjen, ni bil več v operativnih enotah, ampak je odšel v Belo krajino, kjer je kot nadarjen glasbenik igral pri partizanski godbi.

Po osvoboditvi je nadaljeval svoje poslanstvo. Končal je strojno fakulteto v Ljubljani, hkrati pa je bil med prvimi, ki so s prostovoljnim delom želeli obnoviti porušeno domovino. Lahko je bil ponosen, da je bil komandant na prvi zvezni delovni akciji Brčko - Banoviči.

V času svojega dolgoletnega službovanja je opravljal vrsto odgovornih nalog, pa naj je šlo za strokovno plat, kot tudi ljubiteljstvo, kar zlasti velja za ljudsko tehniko. Kidričeva plaketa za delo v tej družbeni dejavnosti mu je poleg drugih odličij pomenila največ. Veliko je naredil na področju izobraževanja, ravno tako pa tudi pri ohranjanju preteklosti Dolenjske, ki mu je bila zaupana kot ravnatelju Dolenjskega muzeja. V času njegovega delovanja v Dolenjskem muzeju je nastal tudi oddelek NOB, s katerim se je Peter Ivanetič še enkrat oddolžil svojim soborcem.

Leta 1977 se je upokojil. Ves čas jeseni svojega življenja je namenjal družini, posebej pa svoji družici Savi, ki ga bo poleg vnukov še najbolj pogrešala. Peter Ivanetič ni bil slučajen popotnik skozi naš čas. Bil je velik človek, ki se je znal razdajati, in sicer za tiste ideale, ki sta mu jih vcepila napredna starša. Za njim ostaja veliko delo, ki ne bo pozabljeno, ravno tako tudi tisto ne, kar je za doto zapustil zanamcem: ljubezen do narave in Gorjancev, ki jih je oboževal. Ko se bomo še dolgo spominjali Petra Ivanetiča, bomo vedno pomislili na to, da je narava iz naše sredine iztrgala Novomeščana, ki je korenine pognal globoko v dolenjsko zemljo.

PRIJATELJI

RADIO SRAKA 94,6 MHz

OBČNI ZBOR STROJNEGA KROŽKA

KRUPA - V petek, 18. februarja, bo ob 18,30 na turistični kmetiji Cerjanec na Krupi pri Semiču redni letni občni zbor Strojnega krožka Bele krajine. Prisluhnili bodo poročilu o delu v lanskem in načrtom v letošnjem letu, mag. Marjan Dolenšek pa bo predaval o varnem delu s stroji.

PREDAVANJE ZA REJCE

TREBNJE - Kmetijska svetovalna služba Trebnje v četrtek, 17. februarja, vabi na predavanje z naslovom "Bolezni, zajedalci, porodi pri drobnici", ki bo ob 16. uri v mali predavalnici v CIK-u. Predaval bo mag. Janez Koprivnikar iz Kmetijskega zavoda Ljubljana.

OBČNI ZBOR REJCEV

MIRNA - Društvo rejcev drobnice Trebnje vabi vse svoje člane na redni občni zbor, ki bo 19. februarja ob 18. uri v gostilni Pri Francki na Mirni. Po občnemu zboru bo družabno srečanje s plesom ob zvokih ansambla Nika. Prijave zbira trebanjska kmetijska svetovalna služba oz. Ana Moder na telefonsko številko 068/460-671 do četrtka, 17. februarja.

PREDAVANJE ZA REJCE

METLIKA - Kmetijsko svetovalna služba Metlika vabi jutri, 18. februarja, ob 10. uri na predavanje v prostore tamkajšnje Vinske kleti. O odkupu mleka bo govoril predstavnik KZ Metlika, dipl. inž. Stane Bevc bo predaval o higieni mleka in somatskih celicah v mleku, mag. Marjana Drobnič pa o označevanju in registraciji govedi.

Verjemite ali ne...

RADIO OGNJIŠČE

Krvavec 104,5 Kum 105,9

DOMISLIN PE PU MANDE

NOVO MESTO - Danes, 17. februarja, bo ob šestih zvečer v veliki čitalnici študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca predstavitev knjižne novosti, romsko-slovenske pesniške zbirke Domislin pe pu mande - Pomisli name avtorice Jelene Kovačič. Večer bodo popestrili romski otroci iz šmihelske osnovne šole s plesom in recitacijami, z glasbo pa Milan Hodorovac.

OKRADENA VINSKA KLET METLIKA

METLIKA - Iz polnilnice vina v Vinski kleti je neznan vlomilec med 4. in 9. februarjem ukradel več steklenic coca-cole, piva, stila, buteljčnega vina ter več kosov lepilnega traku in ključ priročne shrambe. Razbil je tudi več steklenic, uničil več etiket in okrasne tulce steklenic. Kmetijska zadruga Metlika, z.o.o., je oškodovana za 65 tisoč tolarjev.

STUDIO 103.0 MHZ

TOBAČNA LJUBLJANA

proizvodno in trgovsko podjetje za tobačne izdelke, d.o.o.

Tobačna ulica 5, Ljubljana

JE ŽE OSMO LETO MEDNARODNA DRUŽBA, KAPITALSKO POVEZANA Z NEMŠKO REEMTSMO IZ HAMBURGA IN FRANCOSKO SEITO IZ PARIZA.

V naši hčerinski firmi 3DVA, d.o.o.

ponujamo zaposlitev

GOSTINSKIM DELAVKAM/CEM

1. ***v kava baru v Krškem*** *(TABU CENTER): 2 delavkam/cem, od tega 1 poslovodja, za določen čas 6 mesecev s 3-mesečnim poskusnim delom, možnost kasnejšega prevzema bara kot s.p.;*
2. ***v kava baru v Novem mestu*** *(pri bolnici): 1 delavki/cu za določen čas 6 mesecev s 3-mesečnim poskusnim delom, možnost zaposlitve za nedoločen čas;*
3. ***v kava baru v Ljubljani*** *(Rojčeva ulica): 2 delavkam/cem, za določen čas 6 mesecev s 3-mesečnim poskusnim delom, možnost zaposlitve za nedoločen čas.*

Od kandidatov pričakujemo:

izobrazbo gostinske smeri vsaj IV. oz. V. stopnje za poslovodjo, delovne izkušnje v gostinstvu, poznavanje dela z računalniško blagajno, zanesljivost, prijaznost, urejenost.

Kandidatom ponujamo:

razgibano delo, možnost strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja, stimulativno plačilo.

Kandidate vabimo, da nam pošljete življenjepis z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naš naslov. O izboru vas bomo obvestili v 8 dneh po končni odločitvi.

ZAHVALA

Lepota cvetja uvene, dogori ogenj sveč,
presahnejo solze, umolkne jok dušeč.

Ostaja pa spomin, globoko v srcih tleč,
na tvojo toplo dlan, na tvoj pogled ljubeč.

Po težki bolezni nas je v 69. letu tiho zapustil dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

IVAN ŠANTELJ

iz Avšičeve ulice 2

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem, vaščanom Žabje vasi in Stopič, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh žalostnih dneh izrazili sožalje, darovali pokojnemu cvetje, sveče in svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku. Hvala osebju Visceralnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, ki mu je z vso človeško toplino lajšalo trpljenje, hvala Anici Kulovec za požrtvovalno skrb, hvala govornicama Mestne občine Novo mesto in Društva gojiteljev malih živali ter predsedniku KS Žabja vas, ki so vsi z izbranimi besedami orisali njegovo življenjsko pot in delo. Hvala stopiškemu g. župniku za topel sprejem, p. Felicijanu za lepo opravljen obred s sveto mašo, posebej hvala pogrebni službi Novak za organizacijo pogreba, s katerim smo se dostojno, ob otožnem petju, milem zvoku trobente in Tišini še zadnjič poslovili od njega.

Žalujoči: vsi njegovi in vsi, ki so ga imeli radi

NAŠE KORENINE

Čista vest je najboljši vzglavnik

Mamljiva je podoba, ki jo kaže gorjansko vznožje te dni. Vse golo je. V sončni luči se ostro rišejo steljniki, njive in obrovi, pa strma pobočja in temne globeli. Zdaj so suhe, a ob dolgotrajnem deževju in hudih odjugah jih napolni voda. Potem se počasi odceja proti reki na ravninino ob Kolpi. Komaj zaznavna slutnja pomladi je dahnila v bregove. Le zelo občutljivo oko bo opazilo, da so prisojna hrbtišča dobila rahel zelenkast odtenek. Vršički grmičevja ob cesti so že nekoliko napeti. Zima se zagotovo poslavlja. A to je čas, ko ni še nič gotovega: danes toplemu soncu nastaviš obraz in uživaš, jutri bo morda hladna burja spet vse skupaj vkovala v led.

Na zemljevidu je ta košček naše domovine ves prepreden z mejnimi črtami in vijugami. Človek bi se z njega težko znašel, svetlo sonce pa riše čisto svoj zemljevid. Le kdo bi v tem zlatem dnevu razmišljal, kateri ovinek ne cesti je hrvaški in kateri slovenski?

Bušinja vas, Brezovica in Malo Lešče so le postaje na poti v pomlad. Ko se korak ustavi pri skoraj dvaindevetdesetletni Lenčki Lukek na Grabrovcu, želja po pomladi dobi čisto konkretno podobo. Poleg njene hišice stoji namreč ograjen kos zemlje, ki ga je ženica doslej vestno obdelovala. Malo krompirja, malo povrtnin pa nekaj svojih najljubših rož je posadila v ogradi. "Prej sem še vse sama preštihala, zadnja leta pa le prekopala. Zdaj ne vem, če bom to še zmogla," pravi Lenčka in nato v pravi dolenjščini tu globoko v Beli krajini doda: "Starost je žalost. En sam človek ni vreden nič."

Zdi se mi, da ji je še najbolj žal za njene rože. Saj krompir, zrase tudi na drugih njivah, cvetlice, ki razveselijo srce, pa le v domači ogradi.

Široka govorica, v katero le kdaj pa kdaj kane kak belokranjski naglas ali izraz, hitro izda, da Lenčkin rojstni kraj ni na sončni strani Gorjancev. "Rodila sem se v Migolski Gori pri Mirni. Oče je bil Janez Golob, mati pa Manica. Starejši brat, tudi Janez po imenu, je pozneje odšel v Kanado in tam ostal. Dela na domači kmetiji je bilo kar precej, saj smo imeli po štiri, pet krav živine. Tam, v hlevu pri živini, sem nekega večera očeta tudi našla. Ležal je na tleh, mrtev. Kap ga je."

Takrat je bilo konec Lenčkine brezskrbne mladosti. Odšla je služit, mati pa se je ponovno poročila. Povsod, kamor je prišla, so jo imeli radi, saj je bila je krepko in brhko dekle. V gostilni pri Koračinu na Mirni je služila najdlje. Tu se je, tudi zaradi nje, vedno nabralo kar precej gostov. Gospodinji Ani se je kar smejalo. Saj se je lahko, kajti Lenčka je znala pametno ravnati. Ko je med fanti prišlo do ravsa, je le z odločno besedo razdvojila srboriteže in jih poslala na zrak. Njo so poslušali!

Tako je bilo, vse dokler ni prišel v gostilno čisto poseben gost. To je bil Jože Lukek. Fant je bil na delu v Franciji, ko je bil doma na dopustu, pa se je oglasil pri teti na Mirni. Mimogrede je pihnil na srce tudi Lenčki. Ne zaman. Vzklila je ljubezen, in ko se je naslednjič vrnil iz Francije, je iz Mirnske doline odpeljal svojo Golobičko, kakor so Lenčko radi klicali. Ne sicer v Francijo, pač pa v Belo krajino, kamor se je že pred leti preselila njegova družina. Njegov oče je bil namreč čevljar in je potoval s trebuhom za kruhom. S sabo je vzel družino in vse orodje, ki ga je potreboval v svoji čevljarski delavnici. Najprej se je ustavil na Brezovici, potem pa na Grabrovcu.

Tu, na drugi strani Gorjancev, so bila pota dolga in težavna, zato so domačini potrebovali dobre čevlje, če so hoteli suhih nog priti na sejem ali do cerkve v dolini. Tam, kjer so se Lukeki nastanili, tam se je po domače reklo pri Lojzovih, kajti očetu je bilo ime Alojz. Nazadnje so se nastanili na Grabrovcu, kjer so si uredili dom. Še danes se pri tisti hiši pravi pri Lojzovih, čeprav čevljarja Alojza že dolgo ni več med živimi.

Tudi Jože je šel po očetovih stopinjah in se izučil obrti v njegovi delavnici. Očeta je delo iz Mirnske doline potegnilo le na drugo stran Gorjancev, sina pa še dlje. Najprej je v Franciji delal pri gradnji hidroelektrarne, ko pa si je za gospodinjo pripeljal Lenčko, je nekaj časa ostal doma, potem pa si je našel zaposlitev v Nemčiji. Doma mu je Lenčka rodila najprej hčerko Slavico, nato pa še sina Jožeka.

Kar je Jože zaslužil v tujini, sta vlagala doma. Kupila sta že nekaj zemlje, da bi si na njej postavila lasten dom. A konec tridesetih let je zbezljalo po svoje in štirideseta so pokazala zobe. Vojna! Jože je v Nemčiji izgubil delo in s težavo prišel do svoje družine na Grabrovcu. Tu ga je italijanski okupator prijel in poslal v internacijo. Po kapitulaciji se je vrnil domov, a ne za dolgo. Partizanska vojska je potrebovala čevljarje in Jože je skrbel za podplate Glavnega štaba. Tako je minila vojna in družina je bila po dolgem času spet skupaj. Medtem ko Jožeta ni bilo, jo je Lenčka preživljala sama. Kmečkega dela je bila vajena še od doma in povsod so bili veseli njenih rok.

Zdaj, po vojni, naj bi bilo drugače. Jože je svoje odpeljal na Štajersko. Več družin se je preselilo gor. Dobili so zapuščene kmetije petokolonašev. Nekaj časa je šlo, potem pa je Lenčko popadlo malodušje: "Jože, pojdimo domov, to ni naše. Mi se nismo za to nič martrali," je govorila. In res so pustili vse in odšli nazaj na Grabrovec. Tu je bilo martra dovolj, spanec pa je bil sladek, kajti najboljši vzglavnik je čista vest. Iz matra je potem zrasel domek - prav ta domek, ob katerem je vrtec, ki čaka na pridne roke.

Lenčka zdaj živi v svoji hiški na Grabrovcu sama in tu hoče ostati. Mož je že zdavnaj pokojen, sin Jože pa ima mizarsko delavnico na Berčicah. Vonj po čevljarski smoli je zamenjal za vonj po lesu. Kaže, da je ta vonj všeč tudi njegovemu sinu Boštjanu, ki zdaj mizari in rezbari v očetovi delavnici. Drugi sin Tadej je po poklicu strojevodja. Ob nedeljah Jože pripelje mater na Berčice, da se v družbi svoje snahe Rozalije in vnukov razvedri, zvečer pa jo spet odpelje na Grabrovec v njeno samoto. Tako hoče sama, saj ve, da ji bo tukaj kmalu delala družbo pomlad.

TONE JAKŠE

Vojska gradi na vozilih Dolenjcev

"Dokler se bodo funkcionarji ministrstva za obrambo vozili s službenimi limuzinami, svojega avtomobila ne dam rekrutom, da se bodo vozarili z njim. Pa to ne pomeni, da imam manj rad domovino, ampak želim opozoriti na zlorabo oblasti in na grobo kršenje v ustavi določenih temeljnih svoboščin," pravi Bojan Avbar iz Novega mesta, sicer okrožni državni tožilec. Zaradi tega je na ustavno sodišče vložil pobudo za presojo ustavnosti in zakonitosti uredbe, ki omogoča vpoklice vozil. Ker gre s pravnega vidika za očitno kršenje ustave, računa, da bo zadeva, ki se obravnava prednostno, še v letošnjem letu rešena.

Problematika z vpoklicem vozil vseh vrst je, kot kažejo odmevi v javnosti, še posebej izrazita na Dolenjskem. Čeprav se obvezniki pritožujejo in se ne javljajo na pozive, zaradi česar plačujejo visoke kazni pri sodniku za prekrške (30, 40 ali celo več tisočakov), se razporejanje za potrebe obrambe nadaljuje, morda celo v večjem obsegu kot prej.

Domovina pa pločevine ne kliče k dolžnosti samo za potrebe vojske, ampak tudi policije. To počne na podlagi uredbe, ki je bila s podpisom predsednika vlade objavljena v UL št. 35/97. Prav njena krivda je, da morajo nekateri državljani (po kakšnih merilih so izbrani, v javnosti ni znano) za obrambne namene tudi v miru državi dati na razpolago svojo nepremičnino ali premičnino: osebni avtomobil, terensko vozilo, tovornjak ali delovni stroj.

Uprave za obrambo glede na popis potrebnih sredstev imetnike obvestijo, da so obvezniki, in jim izdajo "listino za imetnika sredstev iz popisa". Država si tako v imenu obrabljenega gesla, da se je v miru potrebno pripravljati za vojno, izbere potrebna sredstva in obvesti lastnike, da jih morajo dati na razpolago, kadar jih potrebuje. Predpiše tudi naslov, na katerega je potrebno vozilo pripeljati, ter zadolži lastnika, da mora biti vozilo ob izročitvi brezhibno! Lastnikom tudi nalaga, da ji morajo sporočiti, če jim vozilo kdo ukrade, uniči ali če je začasno neuporabno.

Država izplača nadomestilo za uporabo, vendar le v primeru, če obveznik vloži zahtevek v 30 dneh po vrnitvi vozila. Višina nadomestila je določena s predpisi, posamezniki po Dolenjskem pa vedo povedati, da se dobi po 2.000 tolarjev tedensko za "odvzet" kombi. Tudi za poškodovano ali uničeno vozilo pripada "odškodnina po predpisih". "Največja cvetka je zadnja zadolžitev iz listine: če je vpoklicano sredstvo odtujeno, uničeno, začasno neuporabno ali zelo oddaljeno, se od obveznika pričakuje, da bo izročil nadomestno vozilo. Če drugega primernega sredstva nima, pa mora o tem takoj obvestiti upravo za obrambo!" našteva Avbar določila, ki njega in številne druge Dolenjce hudo jezijo.

Po Avbarjevem prepričanju ustava predvideva tako omejitev pravic le izjemoma in začasno v vojnem stanju, po uredbi pa je treba vozila dati državi na razpolago tudi za vojaške vaje, pri čemer razpored in obveznost nista časovno omejena. Javnosti tudi ni znano, ali obstajajo katalogi potrebnih sredstev, niti to, ali obstajajo merila, po katerih izbirajo lastnike - obveznike. Uredba ne krši samo pravic do zasebne lastnine, ampak tudi načela enakopravnosti, sorazmernosti in dostojanstva. Zakaj, na primer, je nekdo dolžan dati več domovini, tudi svojo lastnino, drugi pa ne, ter kdo in kako razporeja te obveznosti. Če namreč pravila niso jasno postavljena, kaj lahko pride do zlorab. Bojanu Avbarju se je, potem ko je dobil obvestilo o vpoklicu, oglasilo veliko ljudi, mnoge pa je sam obiskal. Ogorčenja je veliko, saj so si ljudje z lastnimi prihranki kupili vozila, se morda zadolžili in obresti še plačujejo ter plačali državi, kar ji gre. Vozila tudi sami vzdržujejo in zanje plačujejo zavarovanje. Večina jih nujno potrebuje vozilo, terence, na primer, da se pripeljejo do težko dostopnega doma, vinograda ali vikenda. Srečali smo primer, ko je na spisku kombi, ki ga lastnik uporablja za prevoz delavcev in invalidnega otroka. Na seznamih so mnoga vozila, ki so podjetnikom osnovna sredstva: dostavna vozila, kombiji, terenci, tovornjaki, gradbeni stroji. Država s tem škoduje podjetnikom tudi pri dejavnosti ali jim celo podre kakšen pomemben posel. Večina avtoprevoznikov ali lastnikov strojev za zemeljska dela ne želi nastopati v javnosti, ker bi se poslovnim partnerjem zdeli preveč nezanesljivi.

Bojan Avbar

Čeprav so mnogi zelo prizadeti in na tihem podpirajo Bojana Avbarja in njegovo pobudo ustavnemu sodišču, pa konkretne podpore, take s podpisom, ni. Zbor sodnikov ustavnega sodišča je enoglasno odločil, da je predlog za presojo ustavnosti utemeljen, ter ga vročil državnemu zboru, vladi in ministrstvu za notranje zadeve. Opremljen z mnenji zdaj čaka na obravnavo na ustavnem sodišču.

B. DUŠIČ GORNIK

MARTIN LUZAR, novinar: "Razumljivo je, da v morebitni vojni državljani pomagajo pri obrambi države, ne glede na to, ali jim to ukazuje ustava ali jim najvišji državni zakon tega ne nalaga. Kljub temu je nekako nerodna poteza države, da v obrambni sistem vključuje sredstva državljanov, na primer terenske avtomobile. Pri 'podržavljanju' takega avtomobila ne povedo, za kako dolgo si ga bo vzela armada. Ne vem, ali bi mi avto mobilizirali že tudi v razmerah, ki bi bile natanko take, kot so bile tiste v Sloveniji leta 1991, ko so se dogajale vojaške operacije, vendar ni bilo vojne napovedi itd. Avtombil, ki je očitno posebnega in strateškega pomena za obstoj naroda, sem si kupil z lastnim denarjem, sam ga vzdržujem z lastnim denarjem, in ga tako ohranjam v bojni pripravljenosti za potrebe skupnosti. S tem sem v neenakopravnem položaju z obrambnim sistemom, ki svoje orožje in vozila kupuje in vzdržuje in ohranja v bojni pripravljenosti z državnim proračunom, v katerega vplačujem tudi jaz. Zato ne bi škodilo, če bi mi obrambni minister kdaj v miru plačal kakšen tehnični pregled za avto. Spoštovati državo je menda v enem pogledu tako lepo dejanje kot v drugem pogledu spoštovati božje zapovedi. Vseeno bi pripomnil, da so oznanili, da je sodobna slovenska država ukinila družbeno lastnino in da je zasebna last postala svetinja. Naj prisluhne tudi obrambni minister, ki podržavlja zasebne avtomobile."

ANA SEDI NA OBVEZNIKU - Ana Penca je takole pozirala za Dolenjski list na skuterju, ki je sicer registriran, a sodi med vozila s prostornino motorja do 50 kubikov. Kolo z motorjem, s katerim se vozijo Pencovi trije otroci, je bilo že razporejeno v enoto slovenske vojske, vendar je januarja njegov lastnik oče Janez Penca dobil poziv, naj listino o razporeditvi vrne, ker "vozilo trenutno ni več razporejeno". Vojska se je nato premislila, saj je v začetku tega meseca lastniku spet poslala poziv. Za kakšna opravila pri obrambi domovine bo našą armada potrebovala vozilo, si je težko predstavljati. (Foto: B. D. G.)

S knjigo do znanja o videu

Priročnik o osnovah videotehnike in snemanja izpod peresa Jurija Moškona iz Novega mesta - Večletna praksa

NOVO MESTO - Televizija Novo mesto je založila in izdala priročnik Jurija Moškona Videotehnika in ustvarjalnost, s katerim se je vsaj nekoliko zapolnila praznina, ki zija na tem področju slovenske izvirne priročniške literature. Četudi je video dandanes prisoten tako rekoč v vsakem domu in je vse več tistih, ki vsaj občasno snemajo s kamkorderjem, pa zadnja leta ni bilo na voljo domačega priročnika, ki bi v poljudni in razumljivi obliki posredoval potrebno znanje o video tehniki in snemanju. S knjigo Jurija Moškona je poslej za vse, ki se želijo ali pa se že ukvarjajo z videom, pri roki dovolj izčrpen vir pridobivanja potrebnega znanja in nasvetov.

Jurij Moškon s priročniškim prvencem.

Jurij Moškon se z videom ukvarja že skoraj deset let. Od ustanovitve Televizije Novo mesto je delal kot snemalec, organizator, režiser, montažer in tehnik, sodeloval je pri izvedbi več kot tristo tedenskih oddaj za mladino, izdal več video kaset, posnel več kot deset videospotov, sodeloval pri izdelavi kratkometražnih filmov, izpeljal več video projekcij in posnel nekaj glasbenih koncertov v živo. Praktične izkušnje je obogatil s samostojnim učenjem, študijem na Pedagoški fakulteti v Ljubljani in enoletnim izrednim študijem na Akademiji upodabljajočih umetnosti v Pragi. Vsekakor je zbral dovolj znanja in izkušenj, da je iz skript po štirih letih napisal priročnik.

Vsebinsko je knjiga razdeljena v dva dela: prvi govori o osnovah videotehnike, snemanju s kamkorderjem, video montaži in proizvodnji ter o delovanju osnovnih naprav, drugi del pa je posvečen ustvarjalnosti in govori o pripravi na snemanje, o samem snemanju in montaži. Dodan je še zgodovinski pregled, stvarno kazalo s slovarčkom in okrajšavami ter pregled literature. Pomembno dopolnilo besedila je več kot 90 slik, risb, diagramov in preglednic, ki olajšajo razumevanje in dojemanje napisanega.

M. MARKELJ

Z nostalgijo v prihodnost

Ponovno navdušenje nad domačim ročno pletenim, vezenim, tkanim ali sešitim se združuje z novimi oblikami in materiali. Tako so večji slovenski proizvajalci oblačil, obutve in modnih dodatkov - tudi novomeški Labod, metliška Beti in Komet ter sevniška Lisca in Inplet - pripravili novo modo za jesen in zimo 2000/2001, ki so jo predstavili na tendenčni modni reviji v nostalgičnem okolju srednjeveškega dvorca na Vrhniki pri Ljubljani.

Tako pri izboru barv in materialov kot pri določanju osnovnih linij so se pojavile najrazličnejše kombinacije preteklosti s prihodnostjo. Moda se zdaj na primer nostalgično obrača k materialom, ki so jih nosile naše babice, naslednji trenutek pa si na vse moči prizadeva za odkrivanje novih tkanin s pomočjo izpopolnjene tehnologije. Zato so MODNI TRENDI nastali v štirih vsebinah.

Folk govori o združitvi tradicionalnega in modernega, o vračanju k prvotnim stilom oblačenja starodavnih plemen in narodov. Kosmati, pisano pobarvani, resasti materiali - z neenakomernimi in prekinjenimi površinami, mrežasto odprtimi strukturami in ročno pletenimi ali tkanimi efekti - delujejo, kot bi bili ročno izdelani. Silhueta je udobna, večplastna in mehka. Med barvami prevladuje paleta rjavih tonov, ki prehaja v tople rdeče kot plastenje zemeljske skorje.

Memory nadaljuje z romantičnim vračanjem v preteklost. Intenzivne žametne barve, kot sta rdeča in zelena, pasteli, čipke, obrobe, naborki, resice so včasih igrivi, drugič neobičajni. Med materiali prevladujejo fine preje v novih mešanicah, kosmate površine, svetleča mreža in prosojnost.

Survival pomeni strog in klasičen vojaški slog, kjer se športna, na videz ponošena oblačila dopolnjujejo s pustolovskim navdihom. Rustikalni materiali z gumiranim, oljnim in voskanim efektom, obojestranske pletenine, klobučevinaste in flanelaste tkanine spominjajo na delovna in vojaška oblačila. Linije so krajše in geometrijske v oblikah H, X in A. Barvni toni se začno pri zeleni paleti od oljčne do travnate in nadaljujejo z rjavimi vse do temnega tobaka, oker in lisasto sive. Poudarki so lahko oranžni ali roza.

Essence je klasika, ki ohranja največ elegance in ženskosti. Mehke in skodrane tkanine, kašmir, moher, mešanice volne in svile, kompaktni laminati in flanele ustvarjajo mehko in udobno zimsko modo. Ravna silhueta sega do kolen in je rezana na bokih. Med barvami se še pojavlja svetlo siva, ki ima pridih modre ali rdeče, prisotni pa so tudi temno rjavi toni do klasične kamelje barve.

JERCA LEGAN

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 17.II.

SLOVENIJA 1

8.10 - 2.05 Teletekst
9.00 Tedenski izbor
Mostovi
9.45 Pod klobukom
10.35 Zgodbe iz školjke
11.05 Vodnik v svet narave, dok. oddaja
11.55 Vino moje dežele
12.25 Spoznavanje narave in družbe
13.00 Poročila
14.10 Tedenski izbor
Intervju
15.00 Zoom
16.30 Slovenci po svetu
17.00 Tedi
17.35 Slike iz Sečuana
18.00 Obzornik
18.10 Delo v teku, serija, 7/7
18.40 Evropa in ljudje
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Tednik
21.05 Turistična oddaja
21.25 Osmi dan
22.10 Odmevi, kultura, šport
23.00 (Ne)znani oder

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.00 Strela z jasnega, nan. - 10.50 Videoring - 11.20 Nič svetega, nan. - 12.05 Šport - 13.40 Euronews - 14.45 Svet poroča - 15.50 Beg v svobodo, film - 17.20 Nočni veleslalom, 1. v. (ž) - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Podeželski utrip, nan. - 17.55 Smuk (ž) - 19.00 Simpsonovi, nan. - 19.30 Videoring - 20.05 Košarka - 22.00 Nočni veleslalom, 2. v. (ž) - 22.40 Poseben pogled, film - 1.00 Jazz festival

KANAL A

8.30 Maria Isabel, nad. - 9.30 Luz Maria, pon. - 10.15 Skrivnostno kraljestvo, film - 12.00 Adrenalina - 13.30 MacGyver, pon. - 14.30 Družinske vezi, nan. - 15.00 Ne mi težit, nan. - 15.30 Resnični svet, nan. - 15.55 Oprah show - 16.45 Maria Isabel, nad. - 17.15 Uboga Maria, nad. - 17.45 Luz Maria, nad. - 18.30 Fant zre v svet, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Princ z Bel Aira, nan. - 20.00 Providence, film - 20.50 Edini izhod, film - 22.30 French in Saunders, nan. - 23.10 MacGyver, film - 0.10 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.15 Iz združenja - 19.00 Novice - 19.15 Tedenski kulturni pregled - 19.30 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Tedenski kulturni pregled - 21.25 Oder občutkov

POP TV

6.00 Jutranji program - 9.30 Divji angel, nad. - 10.30 Za tvojo ljubezen, nad. - 11.25 Moč ljubezni, nad. - 12.20 Udarci pravice, nan. - 13.50 Umor, nan. - 14.45 Pasji policist, nan. - 15.15 Smeh v hiši, nan. - 16.15 Divji angel, nad. - 17.15 Za tvojo ljubezen, nad. - 18.15 Moč ljubezni, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Policijska akademija 4, film - 21.35 Ko živali napadejo, dok. oddaja - 22.30 Dragi John, nan. - 23.00 Fitz, nan. - 0.00 M.A.S.H., nan. - 0.30 Cybill, nan.

GAJBA TV

9.45 Borzni monitor - 15.00 Živa - magazin - 16.00 Košarkarji, nan. - 16.30 Ameriška gimnazija, nan. - 17.00 Hulkove avanture - nan. - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Živa - novice - 19.15 Paralelni svet - 20.10 Globoke družinske skrivnosti, film - 22.00 Živa - magazin - 23.00 Boljše življenje - 23.50 Na sever!, nan.

HTV 1

7.15 Tv spored - 8.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 Umazane laži (serija) - 13.20 Trenutek za... - 13.55 Serija - 14.45 Zadržani ostanek (film) - 16.30 Morje - 17.00 Hrvaška danes - 18.20 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Odprto - 21.20 Kviz - 21.55 Slačilnica - 22.45 Pol ure kulture - 23.20 Poročila - 23.40 Slepa ljubezen (film) - 1.15 Poročila - 1.20 Četrt za bogataše (film)

HTV 2

9.25 Kraljestvo divjine - 9.50 Hrvaška kulturna in naravna dediščina - 10.20 Zbogom, Superman (film) - 12.00 Ponovitve - 15.55 Poročila za gluhe in naglušne - 16.00 Znanstveni album - 17.30 Hugo, tv igrica - 17.55 Deček odkriva svet - 18.20 Iz jezikovne zakladnice - 19.05 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.30 Seinfeld (serija) - 21.00 Urgenca (serija) - 21.50 Opazovalnica - 22.25 Plug in zvezde (film) - 23.35 Dok. serija - 0.20 Umazane laži (serija) - 1.05 Serija - 1.50 Portreti - 2.50 Podmornica (film)

PETEK, 18.II.

SLOVENIJA 1

8.40 - 1.00 Teletekst
9.30 Tedenski izbor
Oddaja za otroke
10.45 Delo v teku, serija, 6/6
11.15 Evropa in ljudje
11.25 Alpe-Donava-Jadran
11.55 Spomini na prvo ljubezen, drama
13.00 Poročila
13.15 Vremenska panorama
14.40 Tedenski izbor
(Ne)znani oder
15.10 Po domače
16.30 Mostovi
17.00 Rdeči grafit
17.35 Miškolin
18.00 Obzornik
18.10 Resnična resničnost
18.40 Dosežki
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zrcalo tedna
20.15 Petka
21.35 TV Poper
22.10 Odmevi, šport
23.00 Polnočni klub

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.00 Podeželski utrip, nan. - 10.50 Vojaški dopust za Marijo-Luizo, film - 12.10 Videoring - 12.50 Euronews - 14.45 Dvojnica, am. fr. film - 16.15 Košarka - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Skrita področja znanosti - 19.00 Parada plesa - 19.30 Videoring - 20.05 Bramwell, nan., 3/10 - 21.00 Grace na udaru, nan. - 21.25 Hamsun, film - 23.55 Umori, nan., 14/22 - 0.45 Umor 1. stopnje, nad., 15/18 - 1.25 Noč z Dickom, nan.

KANAL A

8.30 Maria Isabel, pon. - 9.30 Luz Maria, pon. - 10.15 Kradljivčki, film - 12.00 Atlantis - 13.30 MacGyver, pon. - 14.30 Družinske vezi, nan. - 15.00 Ne mi težit, nan. - 15.30 Oprah show - 16.30 Uboga Maria, nad. - 17.00 Rosalinda, nad. - 17.45 Luz Maria, nad. - 18.30 Fant zre v svet, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Princ z Bel Aira, nan. - 20.00 Mladoporočenci - 20.30 Zmenkarije - 21.00 Simpatije, film - 22.00 Kje je Guffman, film - 23.40 MacGyver, nan.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Najspot - 17.50 Kulturni pregled - 18.20 Kmetijski nasveti - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Glasbena oddaja - 21.00 Novice - 21.15 Motosport - 21.45 Adrenalin

POP TV

6.00 Jutranji program - 9.30 Divji angel, nad. - 10.30 Za tvojo ljubezen, nad. - 11.25 Moč ljubezni, nad. - 12.20 Pop'n'roll, pon. - 13.50 Umor, nan. - 14.45 Pasji policist, nan. - 15.15 Smeh v hiši, nan. - 16.15 Divji angel, nad. - 17.15 Za tvojo ljubezen, nad. - 18.15 Moč ljubezni, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Peklenski val, film - 22.15 Odpadnik, nan. - 23.15 Dosjeji X, nan. - 0.15 Popolni spomin, nan.

GAJBA TV

9.45 Borzni monitor - 15.00 Živa - magazin - 16.00 Košarkarji, nan. - 16.30 Ameriška gimnazija, nan. - 17.00 Hulkove avanture - nan. - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Živa - novice - 19.15 Paralelni svet - 20.10 Fotomodeli, film - 22.00 Živa - magazin - 23.00 Boljše življenje - 23.50 Na sever!, nan.

HTV 1

8.00 Dobro jutro - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 Umazane laži (nad.) - 13.20 Trenutek za... - 13.55 Serija - 14.45 Zvezda (film) - 16.30 Lepa naša - 17.00 Hrvaška danes - 17.45 Moj dom - 18.20 Kolo sreče - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Po lepi naši - 21.25 Razpečevalci (film) - 23.00 Poročila - 23.20 Iz temeljev HTV; Zlata leta (film); Moj dom, Zabavni program

HTV 2

9.20 Kraljestvo divjine - 10.35 Velika zamenjava (film) - 12.05 Ponovitve - 14.55 Lassie (serija) - 15.55 Poročila za gluhe in naglušne - 16.00 Dok. oddaja - 16.55 Televizija o televiziji - 17.25 Hugo - 17.50 Zdravnik v hiši - 19.05 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Od Zemlje do Lune (serija) - 21.25 Magie (serija) - 21.55 Opazovalnica - 22.25 Hladna vojna - 23.25 Knjiga snemanja - 0.25 Pravi čas - 1.55 Vodič dobrega seksa

SOBOTA, 19.II.

SLOVENIJA 1

7.05 - 1.50 Teletekst
8.00 Tedenski izbor
Zgodbe iz školjke
8.30 Radovedni Taček
8.45 Pod klobukom
9.35 Otroška oddaja
10.00 Feniks in preproga, film
11.35 Lassie, nan.
12.00 Tednik
13.00 Poročila
13.15 Turistična oddaja
13.35 TV Poper
14.00 Petka
15.20 Mlada srca, film
16.50 Mozartova družina, 7/26
17.15 Čari začimb
18.00 Obzornik
18.10 Na vrtu
18.35 Ozare
18.40 Spet na poti s Simonom Dringom, serija, 2/8
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Utrip
20.15 Orion
21.45 Skrivnosti, dok. serija, 1/8
22.20 Poročila, šport
22.55 Nenavadna družina, nan., 7/13
23.20 Hrošči, nan., 3/20
0.15 Saints & Sinners, am. film

SLOVENIJA 2

8.40 Videoring - 9.15 Nevarni zaliv - 10.05 Veleslalom, 1. v. (m) - 11.20 Smuk (ž) - 12.30 Košarka - 13.05 Veleslalom, 2. v. (m) - 14.00 Smuk - 15.00 Svetnik, nan. - 15.50 Štafeta mladosti - 16.45 V telovadnici - 17.10 Šport - 19.30 Videoring - 20.05 Confidences a un Inconnu, film - 21.40 Nič svetega, nan. - 22.30 Svetnik, nan. - 23.20 Sobotna noč - 1.20 Srečanje s tujcem, nan., 1/13

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Družinske zadeve, nan. - 10.00 Nora hiša, nan. - 10.30 Dušni pastir, nan. - 11.00 Dvojčka Edison, nan. - 11.30 Webster, nan. - 12.00 Zmenkarije - 12.30 Mladoporočenci, pon. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Umorjena madam, film - 15.45 Adrenalina - 16.40 Živali v stiski, nan. - 17.10 Boj za preživetje, film - 18.10 Divji svet, nan. - 19.00 Veličastnih sedem, nan. - 20.00 Izdana ljubezen, film - 21.40 Utrdba, film - 23.30 Striptizete - 0.00 Atlantis

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Glasbena oddaja - 17.55 Kako biti zdrav in zmagovati - 18.20 Motosport - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz združenja - 21.00 Novice - 21.15 Videotop

POP TV

7.00 Risanke - 9.30 Pri Addamsovih, nan. - 10.00 Kalifornijske sanje, nan. - 10.30 Mlajši bratec, nan. - 11.00 Navihanka, nan. - 11.30 Knjiga o džungli, nan. - 12.00 Mlada čarovnica, nan. - 12.20 Modna popotovanja - 12.50 Kot v filmu, film - 14.40 Poroka, nad. - 15.30 Mala Daniela, nad. - 16.30 Pop'n'roll - 17.30 Herkul - 18.20 Xena, nan. - 19.15 24 ur - 20.00 I.Q., film - 21.45 Ko jagenjčki obmolknejo, film - 23.45 Erotične fantazije

GAJBA TV

15.00 Na lovu za možem, film - 17.00 Šolska košarkarska liga - 19.00 Gola resnica, nan. - 19.30 Samski stan, nan. - 20.00 privid zločina, nad. - 21.00 Twin Peaks, nad. - 22.00 Hudičeve neveste, film - 0.00 Naravnost fantastično, nan.

HTV 1

7.15 Tv spored - 7.30 Poročila - 8.00 Film - 9.50 Otroška parada - 12.00 Poročila - 12.35 Hruške in jabolke - 13.10 Kmetijski nasveti - 14.55 Film - 16.50 Beverly Hills (serija) - 18.10 Melrose Place (serija) - 18.55 Risana serija - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Eurosong - 23.20 Poročila - 23.40 Zabavna oddaja - 0.40 Poročila; Iz temeljev HTV; Dealers (film); Zabavni program

HTV 2

9.05 Iz temeljev HTV - 11.50 Nedeljska premiera - 14.05 Zvezdne steze (serija) - 15.35 Hladna vojna (serija) - 16.30 Črno-belo v barvi - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Nikita - 21.00 Film - - 22.45 Opazovalnica - 23.15 Frasier (serija) - 23.40 Svet zabave - 0.10 Pravica za vse (serija) - 0.55 Logarjeva hiša (serija); 2.35 Beverly Hills; 3.20 Melrose Place (serija); 4.05 Film

NEDELJA, 20.II.

SLOVENIJA 1

7.05 - 0.55 Teletekst
8.00 Živžav
Risanke
9.20 Dobri duh iz Avstralije, nad.
9.50 Ozare
9.55 Tekmovanje pihalnih orkestrov
10.50 Neverjetna potovanja, serija, 4/6
11.30 Obzorje duha
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila
13.40 Pomagajmo si
14.10 Čari začimb
14.40 Orion
16.05 Prvi in drugi
16.30 Po domače
18.00 Obzornik
18.10 Slovenski magazin
18.40 Zgodovinski parki in vrtovi
19.10 Žrebanje lota
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zoom
21.35 Portret
22.30 Poročila, šport
22.50 Balet

SLOVENIJA 2

8.30 Tretje oko, serija - 9.20 Slalom, 1. v. (ž) - 10.10 Slalom, 1. v. (m) - 12.05 Slalom, 2. v. (ž) - 13.05 Slalom, 2. v. (m) - 14.10 Nevarni zaliv - 15.00 Popolna tujca, nan. - 15.30 Biatlon 16.30 Smučarski poleti - 17.45 Rokomet - 19.30 Videoring - 20.05 David Frost v hladni vojni, dok. oddaja - 21.00 Raymonda imajo vsi radi, nan. - 21.30 Cik cak - 22.00 Šport v nedeljo - 23.00 Burning Life, nem. film

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Družinske zadeve, pon. - 10.00 Nora hiša, nan. - 10.30 Dušni pastir, nan. - 11.00 Dvojčka Edison, nan. - 11.30 Webster, nan. - 12.00 Skrita kamera - 12.30 Fashion TV, nan. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Božji otroci, film - 15.50 Klik: Atlantis; Miza za pet; Polnočna poročila - 19.00 Nemogoče - 20.00 Preludij poljubu, film - 21.50 Stilski izziv - 22.30 Morilski um, film

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Glasbena oddaja - 18.00 Rezerviran čas - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 20.30 Smo dobri gospodarji? - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

POP TV

7.00 Risanke - 9.00 Hroščki, nan. - 9.30 Pri Addamsovih, nan. - 10.00 Kalifornijske sanje - 10.30 Mlajši bratec, nan. - 11.00 Navihanka, nan. - 11.30 Herkul, nan. - 12.30 Xena, nan. - 13.30 Eldorado, film - 15.30 Mala Daniela, nad. - 16.30 Otroci ne lažejo - 17.00 Sam z dojenčkom, nan. - 17.30 Modna popotovanja - 18.00 Pod srečno zvezdo - 19.15 24 ur - 20.00 Ko moški ljubi žensko, film - 22.10 Športna scena - 23.10 Vesla, film

GAJBA TV

15.00 Šolska košarkarska liga - 16.00 Morski vihar, film - 18.00 Izganjalka vampirjev, nan. - 19.00 Gola resnica, nan. - 19.30 Samski stan, nan. - 20.00 Privid zločina, nad. - 21.00 Twin Peaks, nad. - 22.00 Razsodba, film

PONEDELJEK, 21.II.

SLOVENIJA 1

8.10 - 0.55 Teletekst
9.00 Tedenski izbor
Risanke
9.55 Resnična resničnost
10.25 Dosežki
10.45 Na vrtu
11.10 Spet na poti s Simonom Dringom, dok. serija, 2/8
11.35 Osmi dan
12.05 Utrip
12.15 Zrcalo tedna
12.30 Prvi in drugi
13.00 Poročila
13.10 Feniks in preproga, film
14.50 Pomagajmo si
15.20 Polnočni klub
16.30 Dober dan, Koroška
17.00 Radovedni Taček
17.30 Dobri duh iz Avstralije, nan., 3/13
18.00 Obzornik
18.10 Recept za zdravo življenje
19.00 Risanka
19.10 Žrebanje 3 x 3 plus 6
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Klinika pod palmami, nan. 11/24
21.00 Gore in ljudje
22.10 Odmevi, kultura, šport
23.05 Gospodarska panorama

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.00 Bramwell, nan., 3/10 - 10.50 Sobotna noč - 12.50 Skrita področja znanosti - 13.45 Hladna vojna, serija - 15.30 Cik cak - 16.00 Pripravljeni - 16.30 Veliki skladatelji - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Snežna reka, nan. - 19.00 Lingo - 19.30 Videoring - 20.05 Jasno in glasno - 21.00 Studio City - 23.00 Brane Rončel izza odra - 0.25 Dvojnica, am. film

KANAL A

8.30 Uboga Maria, nad. - 9.30 Rosalinda, pon. - 10.15 Obujeni urok, film - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.30 MacGyver, nan. - 14.30 Družinske vezi, nan. - 15.00 Ne mi težit - 15.30 Oprah show - 16.30 Uboga Maria, nad. - 17.00 Rosalinda, nad. - 17.45 Luz Maria, nad. - 18.30 Stilski izziv - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Princ z Bel Aira - 20.00 Jerry Maguire, film - 22.20 Zvezdna vrata, nad. - 23.15 French in Saunders, nan. - 0.00 MacGyver, nan. - 1.00 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Glasbena oddaja - 18.25 Športni pregled - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Pokličite župana - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Brez šminke

POP TV

6.00 Jutranji program - 9.30 Divji angel, nad. - 10.30 Za tvojo ljubezen, nad. - 11.25 Moč ljubezni, nad. - 12.20 Športna scena - 13.50 Umor, nan. - 14.45 Pasji policist, nan. - 15.15 Smeh v hiši, nan. - 16.15 Divji angel, nad. - 17.15 Za tvojo ljubezen, nad. - 18.15 Moč ljubezni, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Kaleidoskop, film - 21.40 Ladja zaljubljenih, nan. - 22.30 Dragi John, nan. - 23.00 Na jug!, nan. - 0.00 M.A.S.H., nan. - 0.30 Cybill, nan.

GAJBA TV

8.00 Tarzan, nan. - 9.00 Harry in Hendersonovi, nan. - 10.00 Skrivnostni svet Alex Mack, nan. - 11.00 Parker Lewis, nan. - 12.00 Otroci ne lažejo - 12.30 Obale Malibuja, nan. - 13.30 Tako je življenje - 14.00 Višave, nad. - 15.00 Živa - magazin - 16.00 Košarkarji, nan. - 16.30 Ameriška gimnazija, nan. - 17.00 Hulkove avanture - nan. - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Živa - novice - 19.15 Paralelni svet - 20.10 Poljubi me za slovo, film - 22.00 Živa - magazin - 23.00 Boljše življenje - 23.50 Na sever!, nan.

TOREK, 22.II.

SLOVENIJA 1

8.10 - 0.50 Teletekst
9.00 Tedenski izbor
Mostovi
9.45 Radovedni Taček
10.05 Dobri duh iz Avstralije
10.25 Recept za zdravo življenje
11.15 Znameniti umetniki
12.10 Klinika pod palmami
13.00 Poročila
14.10 Alica, kult. magazin
14.40 Gore in ljudje
15.30 Gospodarska panorama
16.30 Sledi
17.00 Zlatko Zakladko
17.15 Kako rada imam šolo, nan., 7/26
17.30 Moja žival in jaz, nan., 7/26
18.00 Obzornik
18.10 Besede
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Peta hiša na levi, nan., 10/10
20.35 Izbrana poglavja iz 20. stol.
21.00 Mednarodna obzorja
22.10 Odmevi, šport
23.00 Spomini na prvo ljubezen, drama, 2/2

SLOVENIJA 2

10.00 Tedenski izbor: Snežna reka, nan.; 10.45 Videoring; 11.20 Mlada srca, am. film - 12.55 Biatlon - 15.00 Risanka - 15.30 Studio City - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Veter v hrbet, kan. nad., 19/26 - 19.00 Ljubezen in zakon, am. nan. - 19.30 Videoring - 20.05 Edith Wharton, ang. oddaja - 21.00 Postojanka, film - 22.20 Svet poroča - 22.50 Julia Varady, pesem strasti, fr. film

KANAL A

8.30 Uboga Maria, nan. - 9.30 Rosalinda, nad. - 10.15 Mali princ, film - 12.00 Atlantis - 13.30 MacGyver, pon. - 14.30 Družinske vezi, nan. - 15.00 Ne mi težit, nan. - 15.30 Oprah show - 16.30 Uboga Maria, nad. - 17.00 Rosalinda, nad. - 17.45 Luz Maria, nad. - 18.30 Fant zre v svet, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Princ z Bel Aira, nan. - 20.00 Adrenalina - 21.00 Karate Kid 2, film - 23.10 French in Saunders, nan. - 23.50 MacGyver, nan.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.00 Brez šminke - 18.25 Šport - 18.30 Za uho in oko - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Vlom, film - 21.00 Novice - 21.15 Pokličite župana, pon.

POP TV

6.00 Jutranji program - 9.30 Divji angel, nad. - 10.30 Za tvojo ljubezen, nad. - 11.25 Moč ljubezni, nad. - 12.20 Ladja zaljubljenih, nan. - 13.50 Umor, nan. - 14.45 Pasji policist, nan. - 15.15 Smeh v hiši, nan. - 16.15 Divji angel, nad. - 17.15 Za tvojo ljubezen, nad. - 18.15 Moč ljubezni, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Nihče ni brez greha, film - 21.40 Urgenca, nan. - 22.30 Dragi John, nan. - 23.00 Na jug!, nan. - 0.00 M.A.S.H., nan. - 0.30 Cybill, nan.

GAJBA TV

8.00 Tarzan, nan. - 9.00 Harry in Hendersonovi, nan. - 10.00 Skrivnostni svet Alex Mack, nan. - 11.00 Parker Lewis, nan. - 12.00 Otroci ne lažejo - 12.30 Obale Malibuja, nan. - 13.30 Tako je življenje, nan. - 14.00 Višave, nad. - 15.00 Živa - magazin - 16.00 Košarkarji, nan. - 16.30 Ameriška gimnazija, nan. - 17.00 Nove dogodivščine Robina Hooda, nan. - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Živa - novice - 19.15 Paralelni svet - 20.10 Ogenj na gori, film - 22.00 Živa - magazin - 23.00 Boljše življenje - 23.50 Na sever!, nan.

SREDA, 23.II.

SLOVENIJA 1

8.40 - 0.50 Teletekst
9.30 Tedenski izbor
Risanke
10.00 Kako rada imam šolo, nan., 7/26
10.15 Moja žival in jaz, nan., 7/26
10.30 Risanka
10.55 Mozartova družina
11.20 Besede
12.10 Peta hiša na levi, nan., 10/10
12.35 Izbrana poglavja iz 20. stol.
13.00 Poročila
13.50 Prisluhnimo tišini
14.20 Obzorje duha
14.50 Ljudje in zemlja
15.40 Poslovni barometer
16.30 Mostovi
17.00 Male sive celice
18.00 Obzornik
18.10 Vodnik v svet narave, serija, 4/10
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Sedmi pečat, film
22.10 Odmevi, kultura, šport
23.05 Umetnost klavirske igre

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.25 Veter v hrbet, kan. nad. - 10.05 Edith Wharton - 10.55 Postojanka, film - 12.20 Videoring - 12.55 Biatlon - 16.00 Ransom, am. film - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Strela z jasnega - 19.00 Sorodne duše, nan. - 19.30 Videoring - 20.05 Šport - 23.00 Cadfael, nan., 2/3 - 0.30 Film

KANAL A

8.30 Uboga Maria, pon. - 9.30 Rosalinda, nad. - 10.15 Rdeča kapica, film - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.30 MacGyver, pon. - 14.30 Družinske vezi, nan. - 15.00 Ne mi težit, nan. - 15.30 Oprah show - 16.30 Uboga Maria, nad. - 17.00 Rosalinda, nad. - 17.45 Luz Maria, nad. - 18.30 Fant zre v svet - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Princ z Bel Aira, nan. - 20.00 Film po izbiri gledalcev - 22.00 Roka pravice, nan. - 22.50 French in Saunders, nan. - 23.30 MacGyver, nan. - 0.30 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Vlom, film - 18.25 Smo dobri gospodarji? - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Adrenalin - 20.30 Rezerviran čas - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Motosport

POP TV

6.00 Jutranji program - 9.30 Divji angel, nad. - 10.30 Za tvojo ljubezen, nad. - 11.25 Moč ljubezni, nad. - 12.20 Pod srečno zvezdo, nan. - 13.50 Umor, nan. - 14.45 Pasji policist, nan. - 15.15 Smeh v hiši, nan. - 16.15 Divji angel, nad. - 17.15 Za tvojo ljubezen, nad. - 18.15 Moč ljubezni, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Blizu nevarnosti, film - 21.40 Udarci pravice, nan. - 22.30 Dragi John, nan. - 23.00 Na jug!, nan. - 0.00 M.A.S.H., nan. - 0.30 Cybill, nan.

GAJBA TV

8.00 Tarzan, nan. - 9.00 Harry in Hendersonovi, nan. - 10.00 Skrivnostni svet Alex Mack, nan. - 11.00 Parker Lewis, nan. - 12.00 Otroci ne lažejo - 12.30 Obale Malibuja, nan. - 13.30 Tako je življenje, nan. - 14.00 Višave, nad. - 15.00 Živa - magazin - 16.00 Košarkarji, nan. - 16.30 Ameriška gimnazija, nan. - 17.00 Nove dogodivščine Robina Hooda, nan. - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Živa - novice - 19.15 Paralelni svet - 20.10 Crkni pred, film - 22.00 Živa - magazin - 23.00 Boljše življenje - 23.50 Na sever!, nan.

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal
s Trdinovega vrha na kanalu 41

NAGRADNA KRIŽANKA 7

				DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	PETELIN	ODPOSLANEC	MEJNA VREDNOST	SRB. PESNIK IN DRAMATIK (VOJISLAV, 1862-1894)	TOLKAČ, BET	GRŠKI POVELJNIK PRED TROJO	KRAŠKA PLANOTA V ZAHODNI SLOVENIJI
				VODNI PTIČ (VESLONOŽEC)							
				POKRAJINA V SEVERNI ITALIJI							
				MATERINA DUŠICA / MEDENA ROSA NA LISTJU							
				>					NUMERO / PREVLEKA NA KOVINI (V OGNJU OKSIDIRAJ)		
AVTOR: JOŽE UDIR	LIKOVNI UMETNIK	KRALJEVINA V JUŽNI AFRIKI	POLDRAG KAMEN / ŠČEPEC SOLI					UMRLI ESTONSKI PEVEC / PRAOČE ČLOVEŠTVA			
NAJVEČJA KOPENSKA ŽIVAL					STOPNJA, POLOŽAJ / ZAGIB TKANINE					KAOS	IME JAPON. REŽISERJA KUROSAVE
LESNI TRGOVEC						DRUŽBA ZA AVTOCESTE REPUBLIKE SLOVENIJE	CHAPLINOVA ŽENA / PREHOD IZ DNEVA V NOČ				
MEDNARODNA ZVEZA ZA STANDARDE				REZULTAT ODMERE / DESNI PRITOK VOLGE							
VRSTENJE RAZLIČNIH POLJŠČIN PO TRDNIH PRAVILIH								GLAVNA REKA NA PELOPONEZU / IVAN LOTRIČ			
OČKA					AVSTRIJSKI SLIKAR (ARNULF, *1929, FANTASTIČNI REALIZEM)						
OKONČINA					KUP						

NAGRADE V NOVO MESTO, LOŠKI POTOK IN ŠENTJERNEJ

Žreb je izmed reševalcev 5. nagradne križanke izbral **Marijo Vesel iz Novega mesta, Vinka Košmerla iz Loškega Potoka** in **Anico Selak iz Šentjerneja**. Veselovi je pripadla denarna nagrada, Košmerl in Selakova pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagrajencem čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 28. februarja na naslov: **Dolenjski list, Germova ulica 4, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom **"križanka 7"**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 5. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 5. nagradne križanke se brano, v vodoravnih vrsticah, glasi: STRATA, ORATOR, DEBORA, ROKOMET, EOLIT, RU, ADEPT, NANOS, PAT, AGNI, AKADEM, JATA, ROMAR, MENEK, ATIĆANI, SIR, TANARO, ANA.

Anton Bingo

V soboto, 4. februarja, smo se na pokopališču v Dobrniču poslovili od Antona Binga. Na njegovo zadnjo pot ga je pospremilo veliko ljudi in mu tako izkazalo svoje spoštovanje.

Anton se je rodil v Šahovcu 28. junija 1909 v številni družini na veliki kmetiji. Bilo je namreč kar 10 otrok, od katerih so trije umrli že v rani mladosti. Po šolanju so odšli v svet, Antonu pa so starši zaupali kmetijo. Med drugo svetovno vojno se je boril tudi v Cankarjevi brigadi. Dobil je čin starejšega vodnika in prejel več odlikovanj. Leta 1950 se je poročil, imel 9 otrok in postal dedek 14-im vnukom.

Kot dober gospodar je obnovil gospodarsko poslopje in vse opremil z modernimi obedelovalnimi stroji. Letos bi z ženo praznovala zlato poroko, vendar je pred tremi tedni zbolel.

Njegov zadnji dom je prekrilo cvetje, ki so ga v znak hvaležnosti podarili svojci, sosedje, prijatelji in znanci. Za njegovo sodelovanje sta se mu zahvalila tudi ZZB in društvo upokojencev Trebnje. Ostal nam bo vedno v lepem spominu.

REZKA MAJER

Tone Bučar

Na šentjernejskem pokopališču smo se 3. februarja poslednjič poslovili od Toneta Bučarja iz Šmalčje vasi, ki je umrl v 92. letu starosti.

Pokojni Tone je bil pokončen mož, ki je z ženo na majhni kmetiji preživljal sedemčlansko družino. Ob trdem kmečkem delu je občasno tesaril, veliko veselje pa je imel tudi do glasbe. Zato se je zelo mlad pred vojno vključil v komaj ustanovljeno šentjernejsko godbo. Že njegovemu očetu je znani tedanji šentjernejski župnik Anton Lesjak zaupal vajeti zahtevnih poslov v župnišču in izven njega. Med drugim je vozil posvetne in cerkvene goste, ki so obiskovali kraj. Starejši ljudje se še spominjajo kočijaža, urejene opreme in iskrih konj. Nekaj tega je podedoval tudi sin Tone, basist takratne šentjernejske godbe. Še danes živi spomin nanj. Tone je bil tudi vzoren krajan, urejen mož, ki je ljudem, dokler je imel moči, rad pomagal. Ko pa so ga te zapustile, sta zanj, ker mu je žena že pred leti umrla, skrbeli hčerki Anica in Mira z družinama.

Njegovo priljubljenost je bilo čutiti tudi na pogrebu, saj se je od Toneta poslovila množica ljudi z godbo in pevci. Takšen kot je bil, bo krajanom ostal v lepem spominu.

JOŽE GRGOVIČ

ZA DIALIZNI SKLAD

Od 7. do 13. februarja se je za projekt "Dializa 2000" nabralo 131.000 SIT, skupaj do sedaj pa 15.553.888 SIT. Od 10 do 40 tisoč SIT so darovali: Montiv, d.o.o.; Mladen, Franc Brancelj; Anton Kramar; Franc Nemanič; Tone Golobič; Zobec; od 2 do 5 tisoč SIT pa: Lado Jerič, s.p.; Ana Klančičar; Krajšek; Anton Pezdirc; Valerija Arko in Đurđa Puljak.

ZAHVALA

V 66. letu starosti je umrl

IVAN ŠKOPORC

Malkovec 14

Vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam pomagali, hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

Je čas, ki da, in čas ki vzame.
Pravijo, je čas, ki celi rane,
in je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.

Konec januarja je minilo 10 let, odkar je odšel od nas

STANISLAV SAJE

iz Golobinjka 7, Mirna Peč

Vsem, ki se ga še spominjate, mu darujete sveče in cvetje, iskrena hvala.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ko pomlad se prebudi,
v naši sobi tebe ni.
Odšla si tja, kjer ni gorja,
le večna luč je upanja.

V 74. letu starosti je tiho odšla od nas naša draga mama, tašča, stara mama, sestra, botra in teta

ANTONIJA JEREB

z Gruče 9 pri Šentjerneju

Beseda hvala je premalo, zato se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče, svete maše in denarno pomoč in pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom, družini Premru s št. 8 in družini Pavlič, kolektivu pralnice Splošne bolnišnice Novo mesto, gospodu kaplanu za lep pogrebni obred in pogrebni službi Oklešen. Vsem, ki ste našo mamo pospremili k mirnemu počitku, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Delo in trpljenje -
tvoje je bilo življenje.

V 50. letu starosti nas je zapustil dragi sin, brat, stric in svak

FRANCI LEKŠE

iz Dolenjih Radulj 38

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter vsem, ki ste pokojnika pospremili v tako velikem številu na zadnji poti. Posebna zahvala sosedu Palčiču in njegovi Reziki, g. župniku za lepo opravljen obred, govornikoma Gasilskega društva Bučka ter g. Tonetu Ilažu in g.Metodu Blatniku.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Življenje celo si garala,
vse za dom, družino dala,
sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 53. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga mama, žena, babica, tašča, sestra in teta

ALOJZIJA GRANDOVEC

iz Artmanje vasi 10 pri Dobrniču

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem, znancem in podjetju Evrotek, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se tudi cerkvenemu pevskemu zboru ter g. župniku za lepo opravljen obred. Hvala za darovano cvetje, sveče in maše ter vsem, ki ste našo mamo v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Ko sem še živela
ljubila sem vas vse,
zdaj, ko me več ni,
ljubite me v spominu vsi.

V 91. letu starosti nas je zapustila draga mama, tašča, stara mama, prababica, sestra in teta

ALOJZIJA BOHTE

z Dolnje Težke Vode 19

Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem, znancem, krajanom in dobrim sosedom, vaščanom, ki so sočustvovali z nami, podarili cvetje in sveče, nam pomagali in spremili pokojno na zadnji poti. Zahvala tudi za poslovilne besede, sodelavkam Krke, Oddelek zdravila in Antibiotika, g. župniku, pevcem iz Šmihela in pogrebni službi Oklešen. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Najboljši del človekovega življenja
so njegova drobna, iz srčnih nagibov opravljena
dela dobrote in ljubezni.

V 86. letu starosti se je iztekla življenjska pot naše drage

FRANČIŠKE VIDMAR

iz Stranj pri Škocjanu

Zahvaljujemo se vsem, ki ste kakorkoli polepšali njeno življenje, ob nas prebili poslednje skupne dni, nam izrekli sožalje, darovali sveče in vence ter jo tako množično pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: sinovi Vilko, Jože in France ter hčerki Martina in Fani z družinami

ZAHVALA

Ko sem še živel,
ljubil sem vas vse,
zdaj, ko me več ni,
ljubite me v spominu vsi.

V 80. letu nas je tragično zapustil dragi mož, oče, tast, dedek, pradedek, brat in stric

FRANC OKLEŠEN

Iz Lok 16 pri Straži

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, pokojnemu darovali cvetje, sveče ter prispevali za Splošno bolnišnico Novo mesto, ter vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala tudi Zvezi borcev Straža, Društvu upokojencev Straža, Rdečemu križu Straža, govornikoma Silvu Turku in Francu Plutu za izbrane besede, šmihelskim pevcem, trobentaču za zaigrano Tišino, pogrebni službi Oklešen ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Vse do zadnjega si se boril,
da bi boj z boleznijo dobil,
a na koncu pošle so ti moči
in za vedno zaprl si oči.

Ob boleči izgubi našega dragega

ANTONA UMKA

Zg. Mladetiče 7

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče, kakorkoli pomagali in našega dragega očeta pospremili na zadnji poti. Vsem, ki ste ga imeli radi ali kakorkoli poznali, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od tvojega življenja.

V 57. letu nas je zapustila draga žena, mama, stara mama, tašča, sestra in teta

NEŽA ROZALIJA BOHORČ

iz Novega mesta, Seidlova 56

Ob boleči izgubi nam nadvse drage se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem za ustne in pisne izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Posebna hvala osebju Interne bolnišnice Novo mesto, Lisci Senovo, Labodu Novo mesto, CP VVC Novo mesto, g. župniku, pogrebnemu zavodu in gospodu za zaigrano Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 30. letu starosti nas je zapustil dragi sin, brat in stric

PAVLE ROBEK

z Velike Strmice 7, Trebelno

Ob izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, za darovano cvetje, sveče ter za spremstvo na zadnji poti. Iskrena hvala Adrii Mobil, gospodu župniku za lepo opravljen pogreb, pevcem s Trebelnega in pogrebni službi Blatnik. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, dedka in tasta

ANTONA ANCLJA st.

se zahvaljujemo vsem, ki ste mu bili v oporo v zadnjih dneh, zlasti dr. Pogačarju, zdravniškemu osebju Urološkega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu, govorniku in KO ZZB Drska za besede slovesa, pevcem in gospodu za zaigrano Tišino, pogrebni službi JP Komunala Novo mesto ter vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in nekdanjim sodelavcem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, izrekli sožalje, darovali sveče in cvetje ter nam pomagali ob njegovi izgubi.

Vsi njegovi

• Najboljši učitelj je tisti učitelj, ki uči malo, zbudi pa v učencu veliko voljo, da bi se učil. *ARTURO GRAF*

• Imeti rad svobodo pomeni imeti rad druge; imeti rad oblast pomeni imeti rad sebe. *WILLIAM HAZLITT*

• Vsa oblast izhaja iz ljudstva in se nikoli več ne vrne k njemu. *GABRIEL LAVB*

• Zakaj se izogibamo samoti? Ker je le malo ljudi zadovoljnih v družbi s samim seboj. *CARLO DOSSI*

ZAHVALA

V 64. letu nas je nenadoma zapustil dragi mož, ata, dedek in brat

FRANC POVŠIČ

z Malkovca

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za ustne in pisne izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred in gospodu Marjanu Jamšku za lepe poslovilne besede. Iskrena hvala vsem, ki ste pokojnega pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Alojzija, sinova Franci in Slavko z družinama, hčerka Ivanka z Urško, sestri Julija z možem in Ana

ZAHVALA

Skrb, delo, bolezen in trpljenje - tvoje je bilo življenje. Bolečine si prestala, zdaj boš v miru počivala.

V 75. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, prababica, sestra in teta

ALOJZIJA KUKAR

z Gradnika 11 pri Semiču

Ob boleči izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Posebna zahvala osebnemu zdravniku dr. Mlačku, g. župniku za lepo opravljen obred, pevkam in govornici za poslovilne besede ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
K Roku 26, Novo mesto
☎ 068/323-193
mobitel: 0609/625-585
0609/615-239
delovni čas: NON STOP

Vsi, ki so upravičeni do povračila pogrebnih stroškov, imajo pri celotni storitvi le minimalno doplačilo.
Opravljamo tudi prevoze v tujino in v nekdanje jugoslovanske republike.

Zaspal je in nas zapustil

PETER IVANETIČ

dipl. inž. strojništva

borec NOV

Kot je želel, smo se od njega poslovili v ožjem družinskem krogu v petek, 11.2.2000. Vsem se zahvaljujemo za izrečeno sožalje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ko sem še živela, ljubila sem vas vse, zdaj, ko me več ni, ljubite me v spominu vsi.

V 43. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama, hči, sestra, teta, botra

MARJETKA ŽLEMBERGAR

roj. Kolenc

iz Jamske ul. 36, Mirna

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali ter pokojno spremili na zadnji poti. Hvala g. župniku za opravljen obred, ge. Logarjevi in g. Kaminu za poslovilne besede, cerkvenim pevcem ter pogrebni službi Oklešen. Hvala tudi sodelavcem OŠ Trebnje, sindikatu in sodelavcem Dane, vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: mož Jože, sinovi Miran, Boris, Jožko in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ljubezen, skromnost in poštenje - tvoje je bilo življenje. Vse do zadnjega si se boril, da bi boj z boleznijo dobil. Ustavil se je, oče, tvoj korak in utihnil je tvoj glas.

V 91. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

MATIJA SIMONIČ

iz Semiča 30

Ob boleči izgubi dragega očeta se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali, nam izrazili sožalje, darovali denar namesto cvetja, pokojnemu darovali sveče, cvetje in ga v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku. Še posebej se zahvaljujemo dr. Mariji Plut za dolgoletno zdravljenje, zdravniškemu in strežnemu osebju Kirurškega oddelka bolnice Novo mesto, Alojzu Dergancu za besede slovesa, cerkvenemu pevskemu zboru Semič ter gospodom župnikom za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi
Semič, Chicago

V SPOMIN

Prazen dom je in dvorišče, zaman oko te naše išče. Le solza in duša ve, kako boli, ko te več ni.

15. februarja je minilo leto, odkar nas je zapustil

DRAGO STEZINAR

iz Orešja 5, Šmarješke Toplice

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu življenja je 2. februarja po dolgotrajni bolezni ugasnilo srce naši dragi ženi, ljubljeni mami, babici, prababici in svakinji

TEREZIJI BERK

Gabrijele 2

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjene vence, cvetje, sveče in za svete maše. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju v Sevnici za tako hitro pomoč. Hvala gospodu župniku za opravljen obred in pogrebni službi Novak iz Novega mesta, mokronoškemu pevskemu zboru za zapete žalostinke, trobentaču za zaigrano Tišino. Prisrčna hvala ge. Flajsovi za poslovilne besede ob odprtem grobu, ostalim pa za izraze sožalja. Še enkrat hvala vsem, ki ste pokojno spremili v tako velikem številu na zadnji poti.

Vsi njeni

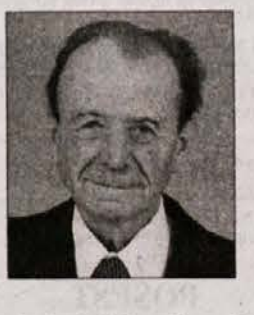

ZAHVALA

Kje si, ljubi mož in oče, kje tvoj mili je obraz, kje so tvoje pridne roke, ki skrbele so za nas?

Po kratki in kruti bolezni nas je v 73. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in boter

ALOJZ LUŽAR

z Dolenjega Mokrega Polja 18

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih slovesa pomagali, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče, sv. maše in ga v tako velikem številu pospremili na poslednji poti. Posebno zahvalo izrekamo Nevrološkemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto, kolektivu Kremen, kolektivu VVH Alojz Cvelbar, delavcem STOE-Krka, Hipot-Eltas, PGD Mokro Polje in vsem gasilcem, govornikoma g. Martinu Andrejčiču in g. Francu Kovačiču za poslovilne besede, Društvu upokojencev Šentjernej, pevcem za zapete pesmi, pogrebni službi Oklešen, trobentaču za odigrano Tišino ter gospodu kaplanu za opravljen obred. Vsem še enkrat iz srca hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

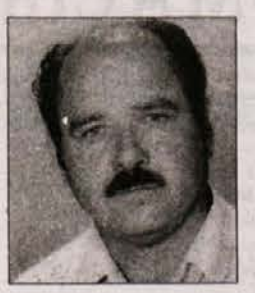

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je po dolgi bolezni zapustil dragi mož, oče, stari oče in praded

FRANC HITI

borec Notranjskega odreda

s Sel pri Otovcu 20

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izraze sožalja, cvetje in sveče. Iskrena hvala g. Danilu Bolšcu za besede slovesa, zastavonoši in praporščakom KO ZZB Talčji Vrh, Notranjskega odreda, Društvu invalidov Novo mesto in Črnomelj ter Društvu upokojencev Črnomelj. Hvala soborcem Notranjskega odreda, Iskre Kondenzatorji Semič, EMV Vrščaj iz Črnomlja, osebju Zdravstvenega doma Črnomelj in osebju interne terapije Kirurškega oddelka Novo mesto za nego in lajšanje bolečin. Hvala vsem, ki ste ga obiskovali v času bolezni, pevkam z Otovca za ganljivo petje, g. župniku za obred, pogrebnikom in g. Andreju za zaigrano Tišino ter vsem, ki ste pokojnega pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Dragica, sin Franci, hčerki Judita in Marinka z družinami

ZAHVALA

Ostalo grenko je spoznanje, to je resnica, niso sanje, da te nazaj več ne bo, ker si za vedno vzel ti slovo.

Le srce ve in duša ve, kako boli, ko več Te ni. Usoda je tako hotela in tebe, ata, nam je vzela.

Spočij si trudne zdaj oči, za vse še enkrat hvala ti. Dobrota tvojega srca nikdar ne bo pozabljena.

Poslovil se je od nas, a v naših srcih bo vedno živel naš dragi mož, ata, tast in dedek

ANTON BINGO

(1909 - 2000)

iz Šahovca pri Dobrniču, borec Cankarjeve brigade

Iskreno se zahvaljujemo za številne pisne in ustne izraze sožalja, tolažilne besede, podarjene svete maše, cvetje in sveče ter vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem, pogrebni službi Oklešen, za zaigrano Tišino, Zvezi borcev NOB, ge. Majer za lepe besede slovesa, upokojencem, Zdravstvenemu domu Trebnje, bolnišnici Novo mesto, vsem sorodnikom, vaščanom, sodelavcem, prijateljem in znancem. Vsem in vsakemu posebej hvala!

Njegovi: žena Julija, sinova in hčerke z družinami

TA TEDEN VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR - KINO - BELA TEHNIKA - ČESTITKE - ELEKTRONIKA - KMETIJSKI STROJI - KUPIM - MOTORNA VOZILA - OBVESTILA - POHIŠTVO - POSEST - PREKLICI - PRODAM - RAZNO - SLUŽBO DOBI - SLUŽBO IŠČE - STANOVANJA - ZAHVALE - ŽENITNE PONUDBE - ŽIVALI

tedenski koledar

Četrtek, 17. februarja - **Silvin**
Petek, 18. februarja - **Simeon**
Sobota, 19. februarja - **Konrad**
Nedelja, 20. februarja - **Leon**
Ponedeljek, 21. februarja - **Irena**
Torek, 22. februarja - **Marjeta**
Sreda, 23. februarja - **Marta**

LUNINE MENE
19. februarja ob 17.28 - **ščip**

kino

BREŽICE: Od 17. do 20.2. (ob 17.30) akcijski film Vse in še svet. Od 17. do 21.2. (ob 20. uri) ter 23.2. (ob 18. in 20. uri) komedija Pokaži mi ljubezen.

ČRNOMELJ: 19.2. (ob 18. in 20. uri) komedija Vohun, ki me je nategnil. 20.2. (ob 17.30 in 20. uri) kriminalni film Šesti čut.

DOBREPOLJE: 18.2. (ob 19.30) komedija Karieristke. 20.2. (ob 15. uri in 20.30) pustolovski film 13. bojevnik.

GROSUPLJE: 18.2. (ob 19. uri) pustolovski film 13. bojevnik.

IVANČNA GORICA: 17.2. (ob 19. uri) pustolovski film 13. bojevnik.

KOČEVJE: 19.2. (ob 18. uri) komedija Karieristke. 21.2. (ob 18. uri) pustolovski film 13. bojevnik.

KRŠKO: 18. in 19.2. (ob 20. uri) ter 20.2. (ob 18. uri) film Globoka modrina.

METLIKA: 18.2. (ob 20. uri) kriminalni film Šesti čut. 20.2. (ob 18. in 20. uri) komedija Vohun, ki me je nategnil.

RIBNICA: 19.2. (ob 21. uri) pustolovski film 13. bojevnik.

TREBNJE: 18.2. (ob 20. uri) in 20.2. (ob 17. uri) komedija Očka po sili.

VELIKE LAŠČE: 19.2. (ob 19. uri) pustolovski film 13. bojevnik.

Male oglase
sprejemamo tudi na telefonsko številko
068/39 30 512
Izven delovnega časa lahko mali oglas oddate na avtomatski telefonski odzivnik.
Osmrtnice in zahvale
sprejemamo tudi po pošti in na faks številko
068/39 30 540

KREKOVA BANKA
UGODNA PONUDBA KREDITIRANJA PREBIVALSTVA
DO 5 LET
ZA KOMITENTE IN NEKOMITENTE
PE NOVO MESTO, Prešernov trg 1 Tel.: (068) 371-9860
www.krekova-banka.si
Da bo denar v službi človeka

Na podlagi 14. člena Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v Mestni občini Novo mesto (U.L. R.S. št.: 70/99) Mestna občina Novo mesto objavlja

JAVNI POZIV
ZA PRIJAVO PODATKOV ZA ODMERO NADOMESTILA ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

Mestna občina Novo mesto poziva vse lastnike zazidanih in nezazidanih stavbnih zemljišč na območju Krajevne skupnosti Straža, ki zajema naslednja naselja:

Vavta vas, Jurka vas, Rumanja vas, Straža, Potok, Prapreče pri Straži, Dolenje Mraševo, Podgora, Loke, Drganja Sela in Zalog, da prijavijo naslednje podatke za odmero nadomestila za vsa stavbna zemljišča v njihovi lasti:

- ime in priimek lastnika, solastnika in uporabnika (točen naziv in ime pravne ali fizične osebe), enotna matična in davčna številka lastnika in uporabnika, lega stavbnega zemljišča, katastrska občina, parcelna številka
- podatke o objektu: leto gradnje, število etaž, čista tlorisna površina posameznih prostorov po posameznih etažah (površina sob, predsob, hodnikov, kuhinje, sanitarij, kopalnice, pralnice, kotlarne, delavnice, kabineta, garaž in drugih zaprtih prostorov v objektu), uporabnike posameznih prostorov in njihove dejavnosti in
- podatke o komunalni opremljenosti zemljišča glede možnosti priključitve na vodovodno, električno, kanalizacijsko, telefonsko in plinovodno omrežje ter podatke o zgrajeni dostopni cesti (makadamska ali asfaltna s hodnikom za pešce ali brez njega z javno razsvetljavo ali brez nje).

Samostojni podjetniki so dolžni k prijavi podatkov priložiti tudi fotokopijo odločbe o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti.

Prijava bo potekala v prostorih Krajevne skupnosti Straža, Ulica Talcev 9, od 21.2. do 3.3.2000 vsak delovni dan od 10. do 17. ure ali v prostorih Mestne občine, Novi trg 6, soba 38, vsak delovni dan od 8. do 14. ure.

S seboj obvezno prinesite osebno izkaznico, davčno številko in izmero vseh prostorov v objektu. Neobvezno prinesite še dokumentacijo iz katere je razvidno lastniško stanje, morebitno lokacijsko dovoljenje, projektno dokumentacijo in pogodbe o najemu prostorov.

Zavezancem, ki stavbnih zemljišč v svoji lasti ne bodo prijavili v predvidenem roku iz javnega poziva, se nadomestilo odmeri na podlagi evidenc, s katerimi razpolaga MONM.

V kolikor zavezanci podatkov ne bodo prijavili v roku, določenem s tem razpisom, bo MONM ukrepala v skladu z 18. členom odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča MONM, ki predvideva denarno kazen od 10.000 do 40.000 tolarjev in Davčni upravi Republike Slovenije posredovala podatke za odmero nadomestila na podlagi lastnih evidenc.

Lastnike stavbnih zemljišč pozivamo, da posredujejo podatke za odmero nadomestila v rokih po naslednjem razporedu:

1. od 21.2. do 25.2.2000 naselja: Vavta vas, Rumanja vas in Straža
2. od 28.2. do 3.3.2000 naselja: Jurka vas, Potok, Prepreče pri Straži, Dolenje Mraševo, Podgora, Loke, Drganja Sela in Zalog

Mestna občina Novo mesto

DOLENJSKI LIST

Izdajatelj: *Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.* Direktor: *Drago Rustja*
Uredništvo: *Jožica Dorniž (odgovorna urednica), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Breda Dušič Gornik, Tanja Jakše Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar*

Izhaja ob četrtkih. *Cena izvoda 220 tolarjev; naročnina za 26 izvodov v 1. polletju 5.460 tolarjev, za upokojence 4.914 tolarjev, za pravne osebe 10.920 tolarjev; za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. V ceni izvoda oz. naročnini je upoštevan 8-odst. DDV.*

Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu.

Oglasi: *Cena 1 cm v stolpcu za oglas (in mali oglas pravnih oseb) 2.900 tolarjev (v barvi 3.100 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.800 tolarjev (v barvi 6.200 tolarjev); za razpis 3.500 tolarjev. V ceni oglasa oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV. Mali oglas do deset besed 1.900 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 190 tolarjev. V ceni malega oglasa je upoštevan 19-odst. DDV.*

Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet v Novem mestu: *52100-601-59881.* Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: *970-7100-4405/9.*

Naslov: *Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.*

Telefoni: *uprava 068/39 30 500, v.d. odgovorne urednice 39 30 528, propagandna služba 39 30 514, naročniška služba 39 30 508* in *39 30 510, mali oglasi in osmrtnice 39 30 512, računovodstvo 39 30 504* in *39 30 506.*

Telefaks: *(068) 39 30 540.*

Elektronska pošta: *info@dol-list.si* Internet *http://www.dol-list.si*

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.

Računalniški prelom in filmi: *Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.*

Tisk: *DELO-TČR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.*

KMETIJSKI STROJI

SAMONAKLADALKO Sip 19/6, tračni obračalnik, 2 m, prodam. ☎ (068)45-192 ali (041)634-531. 382

NAKLADALKO za seno in puhalnik z elektromotorjem prodam. ☎ (041)714-592. 385

PAJKA za obračanje sena na dve vreteni kupim. ☎ (068)57-378 ali (041)365-059.

NAKLADALKO SIP 19 in 2 pluga, Posavec in Slavonec, vse v dobrem stanju, prodam. ☎ (068)346-30-85 ali (041)414-117. 448

KUPIM

ODKUPUJEMO hlodovino bukve, javorja, češnje in oreha. Plačilo takoj po prevzemu. ☎ (061)860-166, po 17. uri. 384

MOTORNA VOZILA

JUGO KORAL 45, letnik 1989, v dobrem stanju, prodam. ☎ (041)806-467. 381

GOLF JX, letnik 1987, prodam. ☎ (041)292-052. 391

126 P, 56.000 km, registriran do 2.3.2000, prodam za rezervne dele. ☎ (068)84-297.

SIERRO karavan 1.8 TD CLX, letnik 1990, 218.000 km, temno modro, CZ, strešne sani, servo volan, strešno okno, registrirano do 7/2000, prodam za 550.000 SIT. ☎ (068)84-297 ali (041)572-361. 417

CLIO 1.4 RT, letnik 1996, 50.000 km, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)34-22-33. 424

OPEL VECTRO 2.0 i, 5V, letnik 1993, registrirano do 7/2000, prodam. ☎ (041)628-851.

Z 101, letnik 1978, 78.000 km, lepo ohranjeno, prodam. ☎ (068)87-991, Jernejčič.

OPEL VECTRO 1.6 i diamond, letnik 1993, 62.000 km, ohranjeno, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)324-234. 435

OPEL ASTRO 1.4 i team, letnik 1996/97, 5V, kovinske barve, garažirano, registrirano do 1/2001, prvi lastnik, prodam. ☎ (0608)71-785 ali (041)55-13-44. 443

FIAT PUNTO, letnik 1999, še neregistriran in nevožen, ugodno prodam. ☎ (068)341-966, popoldan. 446

GOLF 1.4 B, letnik 1997, prodam. ☎ (068)85-188. 455

JUGO 45 A, letnik 1987, gradbeno dvigalo Progres, 250 kg in Hilti svedre prodam. ☎ (068)325-202. 459

SEAT IBIZO 1.4 s.c., kovinsko rdečo, letnik 9/99, 2000 km, prodam. ☎ (041)799-040.

CLIO 1.2, letnik 1993, 5V, prodam. ☎ (041) 720-038. 466

POHIŠTVO

SPALNICO z jogijem ugodno prodam, po želji pripeljem. ☎ (068)51-788. 387

POSEST

PARCELO, sončna lega, 1403 m², pol vinograda, pol pašnika, v Golobinjku pri Mirni Peči prodam. ☎ (061)149-3490 ali (068)78-345. 397

VINOGRAD, 14 a, sončna lega, 450 trt, v Vinjem Vrhu nad Tomažjo vasjo, prodam. ☎ (0608)87-310. 400

STAREJŠO HIŠO v Črnomlju kupim. ☎ (041)231-004. 401

BIVALNI VIKEND, Kavce pri Poljanah, prodam. ☎ (068)24-652. 407

GRADBENO PARCELO v Šmarjeti prodam. ☎ (068)73-944. 415

SEMIČ- prodamo stanovanjsko hišo (l.1967), 170 m² stanovanjske površine (klet, pritličje, nadstropje), čudovit razgled, v bližini železniške postaje, vsi priključki, vseljiva takoj. Parcela je velika 1612 m² (vinograd, vrt), poleg prizidana samostojna garaža z drvarnico in kurnico ter še ena lesena garaža . ☎ (068)66-644. 422

5 A VINOGRADA v Straži prodam ali dam v najem. ☎ (068)83-406. 431

NA BREZOVICI pri Mokronogu prodam celotno zemljišče z gospodarskim poslopjem v izmeri 8 ha. ☎ (068)49-495. 432

350 TRT v Plešivici, asfalt do vinograda, prodam ali dam v najem. ☎ (068)69- 394.

STAREJŠI VINOGRAD z zidanico v Stražniku nad Pleterjami prodam. ☎ (068)49-354.

NJIVO, 20 a, s stavbnim zemljiščem, sončna lega, v Stražniku nad Pleterjami prodam. ☎ (068)49-354. 442

V ČRNOMLJU prodam stavbno zemljišče, 12 a. ☎ (068)51-308, zvečer. 447

NA BRODU v Novem mestu oddam njivo za pridelavo povrtnine (grede). Zagotovljen odkup povrtnin za gostinstvo. ☎ (068)88-212. 454

POSEST na Vinjem Vrhu 189, k.o. Bela Cerkev, vinograd 9300 m², travnik - sadovnjak 1037 m², pašnik 1795 m², gozd 6126 m² in gospodarsko poslopje 117 m², elektrika, voda, na lepi legi prodam. ☎ (061)553-694, od 20. do 21. ure. 460

NA LJUBNU prodam vinograd in zidanico. ☎ (068)79-715, zvečer. 465

V OKOLICI Krškega prodam stanovanjsko hišo s prizidkom za manjšo obrt, sadovnjakom in vrtom. ☎ (0608)25-517. 467

6 A vinograda v Straški gori prodam. ☎ (068)83-439. 389

PRODAM

ROLETE, žaluzije ter zavese izdelujemo in montiramo po ugodni ceni. ☎ (068)44-662 ali (041)710-963. 269

KAKOVOSTNO SENO prodam. ☎ (068) 52-683. 383

LESEN OPAŽ, bruna, ladijski pod prodajamo. Možna dostava na dom. ☎ (068)84-453 ali (041)422-133. 395

SENO, kvadratne bale, in puhalnik Tajfun brez elektromotorja prodam. ☎ (068)25-112. 396

KOSTANJEVO KOLJE in balirano seno ugodno prodam. ☎ (068)83-722. 399

KOSTANJEVO KOLJE različnih dolžin in žganje prodam. ☎ (068)85-778. 403

SADIKE cepljenih orehov novih sort prodajamo. Stalna rodnost, kvalitetni, ne pozebejo. Drevesnica za orehe Avsec, Krka 1, koop. Bioteh. fakultet v Mariboru, ☎ (068)325-400. 404

NOVO kostanjevo kolje, 3 m, ugodno prodam. ☎ (068)85-604, zvečer. 405

KOSTANJEVO KOLJE, dolžina po želji kupca, prodam. ☎ (068)78-086. 406

VEČJO KOLIČINO kvalitetnega sena in 2 pujska, težka okoli 40 kg, in 1 ha košnje prodam po ugodni ceni. ☎ (068)71-247. 408

KALANO kostanjevo kolje, dolžina 2 m, prodam. ☎ (068)81-770. 410

RDEČE VINO frankinjo prodam. ☎ (068) 75-028. 411

GUMI VOZ, 16 col, in seno v refuzi prodam. ☎ (068)30-71-554. 413

LESEN OBJEKT, 6 x 4 m, primeren za drvarnico ali garažo, in kotel za žganjekuho, 80-litrski, še nerabljen, prodam. ☎ (068)82-256.

4 LETNE gume za clio, 155/70/13 ugodno prodam. ☎ (041)230-393. 420

VINO modre frankinje in žametne črnine, brejo telico in prašiča za zakol prodam. ☎ (068)81-183. 429

BELO in rdeče vino, suho seno, 3 t, (2 ha košnje) prodam, v najem pa oddam 1.5 ha njiv. ☎ (068)73-613. 430

VEČJO KOLIČINO sena prodam. ☎ (068) 73-515. 439

KROMPIR, primeren za nadaljnje sajenje, sorte sante, romana in frizija, prodam. Lampret, Gatina 23, Grosuplje, ☎ (061)762-316.

VEČ SORT semenskega krompirja prodam. Dostava na dom in v soboto v Mokronog. ☎ (064)312-056. 451

VEČJO KOLIČINO sena, manjši šrotar koruze z ružilcem, R 5 five, letnik 1995, passat arriva, letnik 1993/94, prodam. ☎ (041)859-936. 453

DOMAČO VOLNO, pletene in kvačkane izdelke in tkane tekače prodam. ☎ (068)567-281. 457

5 silažnih bal prodam. ☎ (068)42-332. 461

RABLJENE neonske luči, 120 cm, dvojne, s senčnikom, 60 kom., prodamo po simbolični ceni. ☎ (041)402-502. 464

RAZNO

SPREJMEM žensko za oskrbo starih ljudi. Možnost dedovanja. Naslov v upravi lista.

MARKT
MARKT, d.o.o.
Novo mesto, Novi trg 11
Prodajamo, kupujemo, posredujemo pri prodaji, kupnji ali zamenjavi: hiš, stanovanj, lokalov, vikendov, gozdov.
Informacije: tel. **068/324-244, 324-245, 041/661-331.**

- **Prepisi vozil**
- **Gotovinska posojila**

068/326-888 ali **041/546-159**

ZPIZ
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
Območna enota Novo mesto
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
Obvešča, da bo v ponedeljek, 21. februarja 2000,
pričela delovati informativna pisarna v Črnomlju, Kolodvorska 34, v II. nadstropju.
Uradne ure bodo vsak ponedeljek od 8. do 13. ure.

VAS ZANIMA USODA, potrebujete pogovor, nasvet? Pokličite! ☎ (090)46-52, 156 SIT/min. 64

DELNICE VIZIJE, Krke in vseh ostalih skladov ter podjetij lahko prodate preko borznoposredniške hiše Medvešek Pušnik v Mercator centru, Novo mesto. Gotovina takoj! ☎ (068)39-30-262. 278

GRADITELJI, POZOR! Izdelujemo strojne estrihe in strojne omete po konkurenčnih cenah! ☎ (041)642-762. 353

MAŠKARADNE originalne kvalitetne kostume za otroke prodajamo od 2000 SIT dalje. Po želji pošljemo. Nudimo dodatke, pelerine za odrasle. ☎ (061)1231-761 ali (0609)626-226. 354

JASNOVIDEC Matej napoveduje vašo prihodnost, rešuje vaše probleme in stiske. ☎ (064)625-002. 393

GRADITELJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujemo peči in bojlerje za centralno ogrevanje. Možnost kurjave na drva, premog in olje. Garancija za peči je 5 let. Anton Aplenc, s.p., Prekorje 29 a, 3211 Škofja vas, ☎ (063)415-011. 423

V LJUBLJANI iščemo žensko, ki bi bila pripravljena priti živet k moji mami, potrebni delne nege. Stanovanje, hrana in plačilo po dogovoru. ☎ (041)769-200. 394

NOVI TRG - prodam ali oddam vpeljano trgovino, 50 m2, primerno za gostinski lokal. ☎ (041)208-773. 414

ZAVAROVANCI Avstrijske zavarovalnice WIENER STAEDTISCHE - WVP! Če ste vplačali enega ali več obrokov življenjskega zavarovanja, vam povrnemo del vplačanega zneska, tudi če ste izgubili polico. ☎ (062) 622-227, od 10. do 14. ure. 438

MLAJŠO UPOKOJENKO za celodnevno pomoč pri babici v Stični iščemo. Nudimo stanovanje, hrano in denarni dodatek po dogovoru. ☎ (061)778-409. 444

MONTAŽA in servis plinskih in oljnih kotlov, elektroinstalacije, regulacijska tehnika. ☎ (068)567-281. 458

SLUŽBO DOBI

IŠČETE PRILOŽNOST za dober zaslužek? ☎ (041)798-535. 388

V NOVEM MESTU dobi delo mlado simpatično dekle (hitra prehrana). ☎ (068)21-279, dopoldan ali 327-863, popoldan. 433

REDNO ZAPOSLIM prodajalca za delo na terenu. ☎ (041)696-370 ali (041)590-237.

CELI SVET, d.o.o
Brnčičeva 5, 1231 LJ.-Črnuče
Zaradi razširitve dejavnosti zaposlimo (honorarno ali redno) trgovko v trgovini v Brežicah. Kandidati naj oddajo vloge na zgoraj navedeni naslov v roku 8 dni od objave oglasa.

V NOVEM MESTU zaposlim kuharja. Nedelje in prazniki prosti. ☎ (041)671-335.

KUHARICO za delo v piceriji zaposlimo. ☎ (041)714-578. 450

VOZNIKA E- kategorije zaposlim. ☎ (041) 678-392. 452

STANOVANJA

SOBO v Novem mestu oddam dekletu. ☎ (040)251-651. 392

V NOVEM MESTU ali okolici najamem opremljeno garsonjero. ☎ (068)324-346. 398

V LJUBLJANI, na Lavrici, prodamo novo nadstandardno dvosobno stanovanje, 57 m², 2 km od obvoznice, takoj vseljivo. Cena 17.000.000 SIT. ☎ (061)1275-475. 437

OPREMLJENO GARSONJERO oddam. ☎ (068)65-285. 463

V NOVEM MESTU oddam v najem manjše dvosobno stanovanje. ☎ (041)671-429. 445

DVOSOBNO STANOVANJE na Ul. Slavka Gruma oddam v najem. ☎ (068)323-442.

ŽENITNE PONUDBE

RAZOČARANA 32-letna mamica išče srčno dobrega očka oz. prijatelja. ☎ (090)42-17.

SUZUKI
AVTO prodaja vozil
mehanika
kleparstvo
ličarstvo
Avtomehanika Jurij Murn, s.p.
Ressiova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791
Popusti za letnik 1999
od 50.000 do 300.000 SIT!

DOLENJSKI LIST STU D JO

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju **lestvice Studia D** in **Dolenjskega lista** dodelil nagrado **Dragu Hutarju iz Rožnega dola 8a.** Nagrajencu čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsako nedeljo ob 17. uri (ponovitev pa je ob torkih o polnoči), je ta teden takšna:

1. (4) Bilo je na Valentina – **Fantje izpod Rogle**
2. (8) Nisem pozabil – **ansambel Mladi Dolenjci**
3. (1) Beli venček – **Jože Bohorč s prijatelji**
4. (-) Cviček ni navaden striček – **ansambel Vrisk**
5. (2) Daleč od srca – **Bratje iz Oplotnice**
6. (3) Novo leto 2000 – **ansambel Rubin**
7. (5) Na Dolenjskem – **ansambel Petra Finka**
8. (-) Ta šmentani lov – **ansambel Pogum**
9. (7) Otožno dekletce – **ansambel Mavrica**
10. (6) Letu 2000 – **ansambel Lojzeta Slaka**

Predlog: Slovenska pesem – **ansambel Petovio**

KUPON ŠT. 7

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

ŽIVALI

VALILNICA GUNJILAC s Senovega sprejema naročila za enodnevne in večje piščance. ☎ (0608)71-375. 39

SPREJEMAMO NAROČILA za enodnevne, kilogramske bele piščance ter rjave in grahaste jarkice. Martin Metelko, Hudo Brezje 16, Studenec, ☎ (0608)89-038. 166

MLADE NESNICE, hisex, rjave, pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila zbirajo: Jože Zupančič, Otovec, Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostilna Krulc, Mostec, Dobova, ☎ (0608) 67-587, in Dušan Sajevec, Vavta vas 9, ☎ (068)84-111. 216

NAROČILA za enodnevne in večje piščance sprejemamo. Kuhelj, Šmarje 9, Šentjernej, ☎ (068)82-424. 249

ZBIRAMO NAROČILA za rjave jarkice pred nesnostjo ter enomesečne bele piščance za dopitanje. Ramovš, Šentrupert, ☎ (068)40-189 ali (041)542-756. 412

2 TELICI simentalki, ena stara 14 mesecev, druga pa 10 dni, prodam. ☎ (068)24-069.

PUJSKE, težke 30 kg, in vino frankinje prodam. ☎ (068)41-079. 428

BIKCA SIVCA, starega 10 tednov, in prašiče, težke 100 kg, prodam. ☎ (068)71-395. 456

NEMŠKE OVČARJE z rodovnikom, stare 7 tednov, prodam. ☎ (068)66-512. 386

RADIO UNIVOX
107.5 MHz UKV
Rožna ulica 39, Kočevje
tel./fax 061/855-666

LERAN, d.o.o.

Novo mesto
Lebanova 24
http://www.nepremicnine.net/leran/
e-mail: leran@siol.net
tel./fax: 068/322-282
tel. 068/342-470
mobitel: 0609/633-553

Prodamo:

- **HIŠE:** v Novem mestu, Brežicah, Krškem, Črnomlju, Metliki, Šmarjeških Toplicah, Malem Vrhu pri Brežicah, Orešju, Žužemberku, Mokronogu, Semiču, Straži, Gor. Vrhpolju, Dol. Brezovici, Škocjanu, na Bučki, Dol. Ponikvah, Viru pri Domžalah in drugod;
- **STANOVANJA:** v Novem mestu, Krškem, Črnomlju, Šmarjeških Toplicah, Smolenji vasi;
- **VIKENDE:** v Kotu pri Dvoru, Borštu pri Ajdovcu, na Bučki, v Gabrju, v okolici Podbočja, na Tolstem Vrhu, v Novi gori nad Stražo, v Karteljevem (Poljane), na Trški gori, Trščini, v Šentjerneju, nad Pleterjem in drugod;
- **GRADBENE PARCELE:** v Mirni Peči, Mokronogu, Vrhu pri Šentrupertu, Grobljah pri Šentjerneju, Šmarjeških Toplicah, Novem mestu, na Vrhu pri Pahi;
- **POSLOVNE PROSTORE:** v Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center, Bučna vas), Črnomlju (picerija, diskoteka), Žužemberku;
- **KMETIJE:** v Gor. Nemški vasi pri Trebnjem, Orešju, na območju Bele krajine;
- **NAJEM:** oddamo poslovne prostore in stanovanja v Novem mestu ter večje stanovanje v Ljubljani.

Oglasite na na sedežu podjetja ali nas pokličite.

jutri • jutri • jutri • jutri • jutri • jutri

Za svojih 50 let
vaš četrtkov prijatelj
za vas pripravlja
nastop
ansambla Henček,
skupine Šukar
in Vlada Kreslina.

50 LET
Dolenjski list
DOLENJSKI LIST

Jutri,
18. februarja 2000,
ob 17. uri
v novomeški
športni dvorani
Marof.

Vstop prost!

jutri • jutri • jutri • jutri • jutri • jutri

OBVESTILO

Občane, podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva obveščamo, da bo po sklepih župana Mestne občine Novo mesto

JAVNA RAZGRNITEV

A) OSNUTKA SPREMEMB IN DOPOLNITEV PROSTORSKIH SESTAVIN DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE NOVO MESTO ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO LETA 2000 IN SREDNJEROČNEGA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE NOVO MESTO ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO LETA 1990 ZA OBMOČJE MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZARADI PROGRAMSKE ZASNOVE ZA UREDITVENI NAČRT ZA UREDITEV KAREJA MED KASTELČEVO IN ROZMANOVO ULICO V HISTORIČNEM MESTNEM JEDRU NOVEGA MESTA

B) OSNUTKA UREDITVENEGA NAČRTA KAREJA MED KASTELČEVO IN ROZMANOVO ULICO V HISTORIČNEM MESTNEM JEDRU NOVEGA MESTA.

v času od 17.2.2000 do 17.3.2000

- **v prostorih Mestne občine Novo mesto, Novi trg 6 (III. nadstropje), Novo mesto** in
- **v prostorih Krajevne skupnosti Novo mesto-Center (v pritličju Rotovža), Glavni trg 7, Novo mesto**

Pisne pripombe k osnutkom lahko vpišete v knjigo pripomb in predlogov na krajih razgrnitve ali pošljete na naslov: Mestna občina Novo mesto, Sekretariat za okolje, prostor in komunalne zadeve, Oddelek za prostorsko planiranje, Novi trg 6, Novo mesto.

Rok za pripombe in predloge k razgrnjenemu gradivu poteče zadnji dan razgrnitve.

Javna obravnava bo v sejni sobi Mestne občine Novo mesto, Novi trg 6 (II. nadstropje), Novo mesto, v četrtek, 16.3.2000 ob 17. uri.

Na javni obravnavi bo izdelovalec gradiva podrobneje obrazložil osnutka dokumentov in prisotnim dajal pojasnila.

Vljudno vabljeni!

Mestna občina Novo mesto
Sekretariat za okolje, prostor
in komunalne zadeve
Oddelek za prostorsko planiranje
Novi trg 6, Novo mesto

Kitajska restavracija
CESARSKI VRT
Ljubljanska 51, Novo mesto
Tel. **068/324-623**
Vsak dan od 11. do 23. ure vam nudimo bogat izbor kitajskih jedi.

Prodajni center podov
PCP PUREBER
PARKETARSTVO

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

Poleg kegljišča
na Germovi 6
v Novem mestu
posluje
okrepčevalnica
NAD JEZOM

Postregli vas bodo s:
- **picami**
- **hamburgerjem**
- **giricami**
- **pomfritom**
- **sladoledom**
- **ledeno kavo**
- **sadnimi kupami**

in raznovrstnimi pijačami.
☎ 068/321-878
Vabljeni!
DOLENJSKI LIST

Tanin SEVNICA

Tanin Sevnica obvešča svoje cenjene dobavitelje, da še vedno odkupuje les pravega kostanja.
Organiziramo vam tudi posek.
Z novo sezono vam zagotavljamo krajše plačilne roke in ugodne cene.
Pokličite nas na telefonsko številko **0608/41-349** ali **0608/41-044**.

2. slovenski sejem lovstva, ribištva, turizma, prostega časa – PULL

** bogata ponudba in ugodne cene **
** vse za lovstvo, ribištvo, turizem, rekreacijo **
** specialna vozila * * razstave **

lovci, ribiči – z veljavno izkaznico popust pri vstopnini

KRANJ, 17. – 20. februar

ŠPORTNI CENTER
FIT FUN
FITNESS - SOLARIJ - MASAŽA
Vorančeva ulica 1
(Regrške košenice)
Novo mesto
Tel.: **068/322-827**

SPM TRADE d.o.o.
RAČUNOVODSKI SERVIS
Podjetjem in samostojnim podjetnikom nudimo:
strokovno vodenje poslovnih knjig, izdelavo poslovnih načrtov, investicijskih programov, davčno in finančno svetovanje.
Tel.: 068/81-705, 041/717-757

DOLENJSKI LIST

Iščemo novega milijonarja!

HitMegaJackpot

HIT Mega Jackpot se zbira v vseh petih Hitovih igralnicah in narašča iz sekunde v sekundo! Dobite ga lahko v igralnici Otočec za samo tri žetone po 1000 ITL (približno 100 SIT)!

HIT Hotel Casinò **Perla, Nova Gorica;** HIT Hotel Casinò **Park, Nova Gorica;** HIT Hotel Casinò **Kranjska Gora;** HIT Casinò **Kristal, Rogaška Slatina;** HIT Casinò **Otočec**

PORTRET TEGA TEDNA

Tone Virant

Naš časopis od samega začetka soustvarjajo dopisniki. Brez njihovih prispevkov bi bil manj zanimiv, za marsikateri dogodek, novico, zanimivost brez naših vrlih dopisnikov bralci ne bi nikoli izvedeli. Za časopis, kakršen je Dolenjski list, so dopisniki kot sol, brez katere je jed brez okusa. Eden naših najzvestejših dopisnikov je Tone Virant.

Virant tako rekoč vse življenje živi in deluje v Soteski. Tu se je rodil materi, vdovi s tremi otroki, in očetu, nekdanjemu ameriškemu kavboju. V krajih, kjer je bila doma revščina, je bil Tone eden najrevnejših. "Pri nas nismo nikoli lupili krompirja, da ga ne bi šlo kaj v odpadek. Ko je mati kuhala žgance, se ni nič odlivalo, otroci smo vse posrkali... " se živo spominja Virant, ki svoje spomine in doživetja opisuje živo, beseda mu teče, izraža se slikovito, misli so mu jasne in podane plastično; ima lep pripovedni dar in izrazit jezikovni čut, ki ga je vse življenje razvijal in bogatil.

V Soteski je pred vojno končal 7. razredov osnovne šole in je, 14-leten fante, ko je s fračo razbil Mussolinijevo sliko v razredu, pobegnil v partizane. Takoj po končani vojni je prišel domov s svojo brzostrelko in s čudovitim izvodom Prešernove Zdravljice, ki jo je, bogato opremljeno s celostranskimi linorezi in okrašeno z vinjetami, ob 100-letnici njenega nastanka sredi vojne vihre leta 1944 poslal med ljudi slovenski partizanski tisk. To dragoceno knjižico Virant hrani še danes. Pa ne samo hrani, tudi bere, kot bere tudi druge pesnike in pisatelje, v glavnem domače, najraje pa ima knjige z zgodovinsko vsebino. Virant, ki je bil vso svojo delovno dobo delavec na soteški žagi, si je ustvaril lepo in bogato knjižnico.

Po vojni se je kot mlad in zagnan domoljub vključil v obnovo domovine, se udeleževal mladinskih delovnih brigad pri gradnji železniških prog v Bosni in bil med prvimi, ki so s krampi in lopatami začeli iz nič graditi Novo Gorico. Tam je spoznal tudi svojo bodočo ženo. Na proslavi ob 50-letnici začetka gradnje je to mesto prvič videl. Doma je udarniško, kot so takrat rekli zagnanemu zastonjskemu delu, pomagal obnovljati soteško žago, kjer je potem do upokojitve delal kot upravljavec parne lokomobile.

Virant pa ni človek, ki bi opravil svojo službo in potem brkljal po hiši in okoli nje. Že kot otrok je pel v šolskem pevskem zboru, ki se ga je prijelo ime Dolenjski slavčki. Govor, ki ga je Virant imel na pogrebu pevovodje tega zbora in svojega izvrstnega učitelja Kopčaverja pred štirimi leti v Radovljici, je ljudi ganil do solz. Malo proslav in drugih dogodkov v Soteski je bilo, da ni pri njih sodeloval Virant, najraje pa je igral v igrah, ki so jih pripravili v domačem kulturno-umetniškem društvu Zarja. "Kulturno-prosvetno delo je bilo vseskozi moje veliko veselje in ljubezen. To je zame potrebno in koristno delo, ne pa nekakšen luksuz, kot bi morda rad kdo prikazal."

Še posebej pa se Virant zanima za krajevno zgodovino. Marsikatero stvar je odkril in marsikateri dogodek otel pozabi. Veliko tega je objavil v našem časopisu, kamor dopisuje že več kot 30 let.

Pred nedavnim se je Virant boril s smrtjo. "Imel sem raka na pljučih. Spopadel sem se z njim in zmagal!" Komaj si je dobro opomogel, že ga je zbil avto: šest zlomljenih reber, zdrobljena rama, hud pretres možganov, pol leta zatem pa so ga zaradi posledic nesreče operirali še na glavi in mu rešili življenje. Pa Virant spet piše. "V gozd me vleče, tam mi je najlepše. Pa na skrivnostna Kulova sela bi rad šel, kjer sem kot otrok še videl ostanke nekakšnega zidovja. Od takrat me mika, da bi razjasnil to skrivnost." Kar bo dognal, bo tudi napisal in tako bomo izvedeli tudi mi.

Srečno, Tone!

A. BARTELJ

Sanja in rubin

Na veliki dobrodelni prireditvi, ki bo 8. marca 2000 ob 19.30 v športni dvorani Leona Štuklja v Novem mestu pod naslovom Dializa 2000, bo nastopila tudi nekdanja pevka Novih fosilov Sanja Doležal. Številnim nastopajočim se bo pridružil še dolenjski narodnozabavni ansambel Rubin. Vseh nastopajočih bo blizu dvesto ali drugače povedano: denar za nov dializni center pri Splošni bolnišnici Novo mesto bo zbiralo sedemnajst narodno zabavnih in zabavnih ansamblov, trinajst pevcev zabavne glasbe, folklorna skupina, oktet ter dva plesna para. Pri slednjih naj opozorimo na to, da gre pri paru Škufca-Venturini za večkratna državna prvaka oziroma za plesalca, ki sodita v svetovni vrh. Prireditev bo povezovalo kar šest napovedovalcev, med katerimi ne bo manjkal niti Janez Dolinar. Vstopnice po 1000 tolarjev bodo na voljo na več prodajnih mestih po Dolenjski, Beli krajini in Posavju, nekaj pa jih bo moč kupiti tudi na dan prireditve pri vhodu v športno dvorano Centra srednjih šol.

TONI GAŠPERIČ

ČASOPIS ZVITICA

ČRNOMELJ - Klub belokranjskih študentov vabi v petek, 18. februarja, v hotel Smuk v Semiču na predstavitev prve številke novega klubskega časopisa Zvitica.

Svojo srečo je podaril drugim

Stane Andolšek bo denar od avta, ki ga je dobil v Mercatorjevi nagradni igri, podaril za novomeški dializni oddelek in za zdravljenje hudo bolnega otroka

NOVO MESTO - Stane Andolšek, direktor novomeške podružnice zavarovalnice Slovenica, je v nagradni igri Mercatorjevega hipermarketa v Novem mestu dobil prvo nagrado - avto Renault clio. Med več kot 150.000 kuponi, ki so se od jeseni do začetka februarja nabirali v cliu v avli Mercatorjevega centra na Cikavi, je otrok na žrebanju potegnil prav njegovega.

Vendar Andolšek sam od te nagrade ne bo imel nobene koristi. Celoten izkupiček od prodanega clia bo namenil za druge. "Že takoj po žrebanju sem javno izjavil, da bom 200.000 tolarjev namenil za novi dializni oddelek novomeške bolnišnice. Ves ostali denar pa bom dal za zdravljenje in rehabilitacijo nama z ženo zelo ljubega 2-letnega otroka, ki ima od rojstva hudo bolezen arthro gripossis, zaradi katere bo potrebna težka in draga operacija obeh rok na specializirani kliniki v tujini. Avto v nagradni igri je prišel nepričakovano in nenadejano, zato sem denar v celoti namenil za zdravljenje bolezni, ki se tudi tako pojavijo," pravi Stane Andolšek. Ob prevzemu avta je že plačal davek v višini 25 odst. vrednosti nagrade, kar je zneslo okoli 338 tisočakov.

Stane Andolšek

Zanimivo je, da Andolšek ni izpolnil niti enega kupona. "Ves čas sem sicer nabavljal jaz, ker je žena na bolniški, po nakupih pa sem hodil večkrat na teden," pripoveduje. "Vedno sem domov prinesel kupon, žena pa jih je izpolnjevala, skupaj jih je bilo kakih 40. Nazadnje sem komaj kakšen teden pred žrebanjem odnesel 12 kuponov. Od vseh kuponov pa je žena le dva izpolnila na moje ime." In prav eden od teh dveh je Andolšku prinesel avto.

"Žrebanja sem se udeležil zaradi vnukinj iz Bele krajine, ki sta bili takrat pri nas; hoteli sta videti čarovnika Nika, ki ga poznata iz šole oziroma vrtca. Pred tem sem, kot že tolikokrat poprej, popil kavo z direktorjem Mercatorja Dolenjske Stanetom Hribarjem, s katerim se poznava že 25 let. Ko sem zaslišal svoje ime, bi bil najsrečnejši, če sploh ne bi bil tam..."

A sreča je hotela drugače. Stane Andolšek pa je svojo srečo podaril drugim, ki jo bolj potrebujejo.

POGINILO NAJM 3 TISOČ RIB

SEVNICA - 11. febr dopoldne je v Savi v srednji bližini podjetja prišlo do množičnega p rib. Člani sevniške ri družine ocenjujejo, da manj treh tisoč. Polici ugotovili, da se je voc levem bregu Save (v s Krškega) močno penila so se ribe tam metale v zr so plavale proti obrežj mestu pogina so odvzeli v za analizo. Kraj si je ogl tudi ribiška inšpektorica

Morske dobrote v gostilni Rog

Dnevi dalmatinske kuhinje v Dolenjskih Toplicah

DOLENJSKE TOPLICE - V okviru kulinaričnih dnevov, ki jih prirejajo v gostilni Rog v Dolenjskih Toplicah, bodo od jutri, 18., do naslednje nedelje, 27. februarja, potekali dnevi morskih dobrot. Kuharska ekipa pod vodstvom vodje zdraviliškega gostinstva Petra Kotarja in vodje kuhinje Berte Grmek se je na ta dohodek posebej skrbno pripravila.

Od hladnih predjedi je na voljo hobotnica v solati, mariniran losos, koktajl iz morskih sadežev, bakalar, kdor bo želel poskusiti vsakega malo, pa bo naročil Neptunov krožnik. Za toplo predjed pripravljajo brodet s polento, široke rezance z morskimi sadeži, rižoto s škampovimi repki, dagnje na buzaro in "tris", ki je sestavljen iz vseh teh dobrot. Najbogatejša ponudba pa je pri ribah. Glavna atrakcija bo poleg priljubljene morske žabe rošpe vsekakor romb. Ta riba je tako lepa kot okusna in je res vredna vzdevka "kralj morja". Pripravljajo jo pečeno na žaru s slastno rakovo omako. Seveda bodo na voljo brancin, orada, morski list, škarpina "na lešo", škampi na žaru in na buzaro, ocvrti lignji in lignji na žaru, posebna specialiteta je morski pes v rožmarinovi omaki.

K tem dobrotam pripravljajo tudi primerna vina, za kar skrbi vinski svetovalec Zdravko Dvoršak. Za pravo dalmatinsko vzdušje pa bo poskrbela Klapa more iz Splita, ki bo goste zabavala v petek in soboto zvečer.

A. B.

KRALJ MORJA - Kralj morja, kot pravijo rombu, je tako lepa kot o riba. V gostilni Rog v Dolenjskih Toplicah ga spečejo na žaru, zra ponudijo slastno rakovo omako. (Foto: A. B.)

SMOLČKI PRAZNUJEJO

NOVO MESTO - Na sedežu novomeškega društva prijateljev mladine Mojca te dni zbirajo imena otrok, ki svoj rojstni dan praznujejo le vsake štiri leta. V spremstvu prostovoljcev se bodo namreč udeležili vseslovenskega praznovanja "smolčkov", ki bo 29. februarja ob 16. uri v portoroškem Avditoriju in ga pripravlja Društvo prijateljev mladine Piran. Na tem nepozabnem praznovanju rojstnega dne, ki ga bo spremljal bogat program, bodo "smolčkom" razdelili tudi darila.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Kupcu pokazal vrata - V Nemčiji s slovensko zastavo - Po nepotrebnem večkrat k zdravniku - Rop stoletja - Pohvale zdravnikom - Za pomoč Slovenki leta

Mladi znanstvenik D. K. iz Ljubljane, sicer Novomeščan, je zaprepaden nad odnosom, ki ga je doživel v trgovini Music shop. Prodajalca je ob obisku trgovine vprašal, če imajo kaj raggie glasbe, a mu je ta odvrnil, da če bo samo stal, ne bo nič našel. "V drugih trgovinah imajo označeno, kje je kakšna zvrst glasbe," mu je odvrnil kupec. "Potem mi je pomignil z glavo in rekel, naj pogledam tja," pripoveduje. "Ko sem res pogledal v smer, ki jo je nakazal, so bila tam vrata. Vprašal sem ga, če to pomeni, naj grem skozi vrata, in je pokimal. Res ne vem, ali je imel fant tako slab dan ali pa gre tej trgovini tako dobro, da so jim odveč kupci, ki kaj vprašajo."

Oglasila se je naša bralka **Ana Štuhec iz Stuttgarta**. Gospa Ana je predsednica društva Triglav, najstarejšega slovenskega društva v Nemčiji, ki deluje že skoraj 30 let, sicer pa je doma iz Čudnega sela v Beli krajini in se je prej pisala Panjan. "Mene in druge člane našega društva zanima, kaj je bilo narobe, če so ob obisku iz nemške ambasade v Občicah na hiši Društva Kočevarjev staroselcev ob slovenski in društveni razobeselili tudi nemško zastavo. Mi živimo v drugi državi in brez problemov ob vsaki priložnosti razobesimo slovensko zastavo. Če gremo na izlet, na avtobus obesimo slovensko zastavo, da ne govorim o raznih naših prireditvah in srečanjih. Naša zastava je povsod z nami, pa zaradi tega nismo imeli nikoli nobenih težav. Nemci so zelo tolerantni in tudi v Sloveniji to ne bi škodilo."

Bralec Alojz iz Novega mesta pa se pritožuje, ker morajo pacienti po nepotrebnem večkrat hoditi k zdravniku in tako izgubljajo čas in delajo gnečo v čakalnicah. "Bil sem pri zdravniku zaradi gripe in ga prosil, naj mi da še napotnico za k drugemu specialistu, pa mi je odvrnil, da sem enkrat pri njem samo za eno diagnozo. Pa moraš še enkrat priti in spet čakati. Sami sebi po nepotrebnem dajejo delo!" pravi Alojz.

Drago iz Krškega je pa drugačen kalin. "Mi vemo, da je bil izvršen rop stoletja, v katerem sta sodelovala carina in policija. Vsi od Postojne proti Italiji kradejo! Me zanima, če je bil kdo kaznovan in zakaj ni Franc Košir odstopil," se je razburjal. Na vprašanje, za kakšen rop gre, kdo je bil udeležen, kaj so oropali, pa je odgovoril, da to ve vsak in da naj preberemo Novice. Še enkrat je ponovil svojo zahtevo po odstopu Koširja in potem sam hrabro - odstopil (odložil telefon).

Izgnanec iz spodnjega Posavja pa prostestira zaradi izobešenja nemške zastave v Občicah. "Sramota, da se to lahko zgodi pri nas 50 let po zmagi nad fašizmom. Če se bo to še ponavljalo, bomo mi izgnanci po svoje ukrepali!" je zapretil.

Albinca iz Metlike se je odzvala na akcijo za izbor "naj" zdravnika na Dolenjskem. "Tudi sama bi rada sodelovala, a kako naj se odločim samo za enega, ko pa je vendar pri nas toliko zdravnikov, ki so izvrstni strokovnjaki in jih hkrati krasijo človeške kvalitete? Če bi se odločila samo za enega, bi veliko drugim naredila krivico."

Ankica Gašperič iz Metlike je bila pred kratkim operirana na ginekeološkem oddeleku novomeške bolnišnice. "Vsi, ki tam delajo, od sester, zdravnikov in drugih do predstojnika dr. Pavlina, so predani svojemu delu in se povsem posvečajo pacientkam. Res, vse najboljše o tem osebju!"

Bralka iz Novega mesta, ljubiteljica živali, pa poziva ljudi, naj pomagajo Slovenki leta Mileni Močivnik, ki tako požrtvovalno in nesebično skrbi za zavržene živali. "Naj Dolenjski list odpre račun za pomoč tej plemeniti ženski, ki s svojo dejavnostjo popravlja napake in nečednosti drugih. Jaz bi z veseljem nakazala svoj prispevek."

A. B.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev – pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)39 30 522 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

Napadla policista

Z neregistriranim avtom, mamilom ter pijan

ČATEŽ - Policista brežiške policijske postaje sta 8. februarja ob 20.45 v naselju Čatež ob Savi ustavila 24-letnega A. G. iz okolice Brežic, ki je vozil neregistriran osebni avto. Elektronski alkotest je pokazal, da ima voznik v izdihanem zraku 2,28 g/kg alkohola, ker pa je ta ugovarjal preizkusu, je bil zoper njega odrejen odvzem krvi za analizo, vendar ga je odklonil.

Policist je pri kontroli avta pod sopotnikovim sedežem našel PVC vrečko z okrog 13 g indijske konoplje. Voznik in njegov brat, 26-letni H. G., sta skušala kljub opozorilom policistov kraj postopka zapustiti. Ko je policist skušal ustaviti A. G., ga je ta z roko udaril v obraz. Z uporabo prisilnih sredstev ga je policist nato le obvladal. V postopek pa se je vmešal še sovoznik H. G., ki je napadel drugega policista, vendar ga je sledji tudi obvladal. Zoper osumljenca bo podana kazenska ovadba.

DOLENJSKI LIST

18. februarja 1999

Zaklenjene Labodove delavke

Zaposleni v tekstilni industriji so med najslabše plačanimi pri n Večina med njimi so ženske. Mnoge so zaradi stečaja po 20-ih in v letih dela ostale brez službe, tiste, ki še delajo, pa morajo za sv nizko mesečno plačo ne le trdo delati, ampak tudi marsikaj potrp In tudi Labodove delavke niso nobena izjema, prej pravilo. Zave jo se, da so za tekstilce težki časi, zato so pripravljene delati tudi popoldnevih in sobotah, če tako zahtevajo roki, pričakujejo pa v spoštovanja do njih in njihovega dela in za nadurno delo tudi p merno plačilo. Mar je to preveč? Šivilje Labodove tovarne v Lo so bile 3. in 5. februarja nemalo presenečene, ko so jih po tretji popoldne, ko se redno delo konča, v tovarno zaklenili, pred šes zvečer pa jih je prišel odklenit vzdrževalec.

Največ osmošolcev v štiriletne šole

Minuli petek in soboto so na rednih strokovnih in poklicnih šol ter gimnazijah širom Slovenije potekali informativni dnevi za osm šolce. Po zadnjih namerah učencev, ki jih je zbrala novomeška o močna enota Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje januar pa se največ, skoraj 62 odst., dolenjskih in belokranjskih osmošolc namerava vpisati v štiriletno tehniško in drugo strokovno izobraž vanje ter gimnazijo.

Brežiški častniki za zgled drugim

Brežiška občinska častniška organizacija združuje 224 članov, m katerimi je tudi 6 žensk. Ob reorganizaciji združenja slovenskih čas nikov leta 1993 v Brežicah je bilo v to stanovsko organizacijo vpisani 114 članov, danes pa želijo v njihove vrste stopiti tudi častniki iz tak oddaljenih občin, kot sta Celje in Maribor.

Ponos

Črnomaljci, ponosni na svoje mesto, se pritožujejo, da je njihov p nos zelo prizadet. Ob vpadnicah v mesto z viniške in s semiške stra namreč nesnaga in razpadajoče barake dajejo vtis, da gre za bedn latinskoameriško predmestje. Na srečo so lahko Črnomaljci poto laženi vsaj glede vpadnice iz metliške smeri. Ob njej stoji namre najlepša stvar v Črnomlju: kažipot za Metliko.

Pral denar

Lani so kriminalisti v Posavju prvič obravnavali kaznivo dejanje pranja denarja, ki ga je bil utemeljeno osumljen Hrvat. Ta je razpečeval denar preko nerezidentnega računa irskega podjetja Biem trade Ltd, ki ga je odprl in bil zanj tudi edini pooblaščenec pri Novi Ljubljanski banki Krško. Tako je prikril pravi izvor denarja, za katerega je vedel, da je bil pridobljen s kaznivim dejanjem zlorabe položaja, storjenim v zagrebškem podjetju Mondi novine. Tako je "opral" več kot 650 tisoč tolarjev.

Sneg ohromil Dolenjsko

Sneg, ki je v noči na prejšnjo sredo z debelo odejo pobelil vso Slovenijo, je ohromil življenje po vsej državi. Velike težave so nastopile pri oskrbi z elektriko, vodo, telefonskimi zvezami in v prometu, številni otroci in tudi delavci so ostali doma na prisilnih počitnicah oziroma dopustu, delo na kmetijah je bilo močno oteženo.

Dolenjski list 50 LET

DOLENJSKI LIST

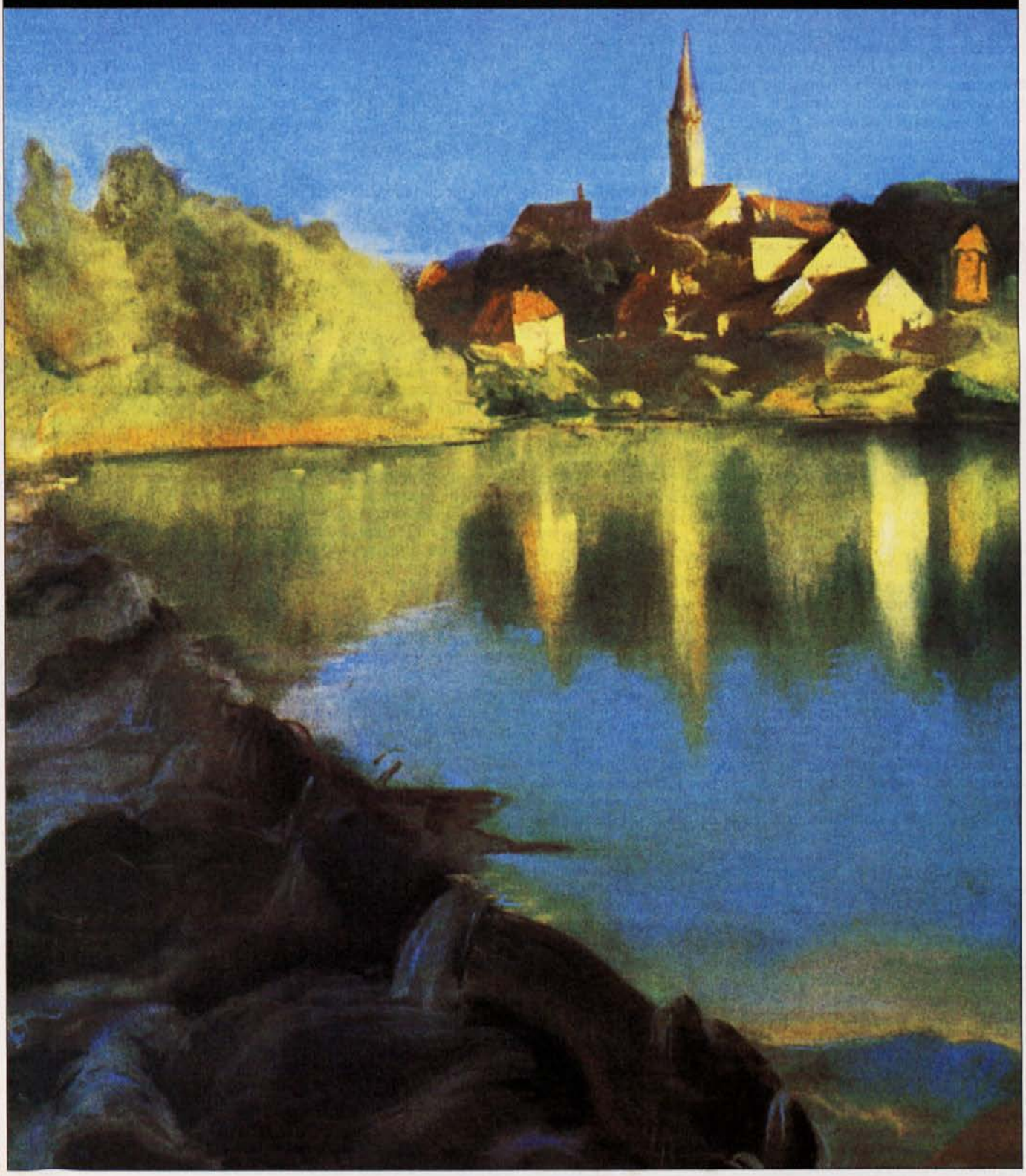

Ob polstoletnici Dolenjskega lista

Polstoletni jubilej našega dragega Dolenjca je nedvomno priložnost za čestitke časniku in vsem njegovim ustvarjalcem, pa tudi za poglobljen razmislek o vlogi tednika v petdesetletnem obdobju. V tem času se je zgodilo nemalo novega v družbenem življenju na Slovenskem pa tudi na področju prenosa informacij v sodobnem svetu.

Za družbeni razvoj Slovenije in njeno izoblikovanje v samostojno, mednarodno priznano državo je bilo prav dogajanje v preteklih petdesetih letih izjemnega pomena. Še zlasti je v tem času doživela velik napredek naša Dolenjska. Iz ene najbolj zaostalih in v drugi svetovni vojni najhuje prizadetih slovenskih pokrajin se je dvignila na razvojno stopnjo, ki danes po gospodarski učinkovitosti in možnostih za zaposlovanja presega slovensko povprečje.

Na straneh Dolenjskega lista je ohranjeno nešteto pričevanj o tem, kako je tednik obravnaval razmere na težavni poti tega razvoja, in zlasti o tem, s kakšnimi vprašanji in težavami smo se Slovenci v teh krajih ukvarjali v vsakdanjem življenju in kakšne možnosti smo imeli za uresničevanje svojih človeških potreb, pravic in svoboščin.

Dolenjski list je kot lokalni list osvetljeval predvsem razmere v domačem okolju in v družbenih organizmih, ki so bili državljanom najbližji in so predstavljali vzvode za uresničevanje večine njihovih pravic in interesov. Poročanje tednika tudi ni zanemarjalo novic o tistih življenjskih pojavih in dogodkih, ki so bili mimo politike pomembni za vsakdanje življenje ljudi. Zato si je pridobil zaupanje bralcev in ostal nepogrešljiv v javnem življenju na Dolenjskem. Vse to je časniku omogočilo, da je lažje prebrodil številne politične, upravne in finančne pretrese, ki so nekajkrat ogrozili njegovo izhajanje.

Danes se verjetno le malokdo spominja, v kakšnih razmerah smo živeli Slovenci v petem letu po koncu druge svetovne vojne, ko je pričel izhajati Dolenjski list. Zlasti na Dolenjskem še niso bile odpravljene posledice predvojne revščine in medvojnega pustošenja. Oblast se je pri iskanju izhoda iz težav pogosto zatekala k ukrepom, ki so krepili moč pa tudi samovoljo državnih in partijskih organov. Težavne razmere so se še zaostrile po izbruhu spora s Stalinom in Sovjetsko zvezo. Leta je poskušala z vojaškimi grožnjami in popolno politično in gospodarsko osamitvijo naše države zatreti težnje vodstva takratne Jugoslavije po večji samostojnosti. Vendar je spor prispeval k temu, da se je pri nas pričel uveljavljati kritičen odnos do stalinističnega družbenega vzorca, kar je kmalu privedlo do vrste družbenih reform, ki naj bi omogočile drugačno, predvsem bolj človeško uresničevanje socialističnih idej. Prav leta 1950 so državni ukrepi omejili pristojnosti zveznih organov na gospodarskem področju, ki je bilo pred tem pod neposredno centralno državno upravo, v pristojnost republik pa je bila prenesena večina vprašanj s področja kulture, vzgoje in izobraževanja, zdravstva in

komunalne politike. Pomemben korak za demokratizacijo družbenih odnosov je bil v letu 1950 tudi prehod na delavsko samoupravljanje.

V luči teh reformnih prizadevanj je razvidno, da je bila tudi ustanovitev Dolenjskega lista ena od znanilk za začetek demokratizacije političnega življenja na Slovenskem, čeprav v skromnih mejah takratne družbene danosti. Takšno oceno opravičuje že dejstvo, da je bil z ustanovitvijo lokalnega časnika priznan poseben pomen dogajanju v t.i. družbeni bazi ter iz tega izhajajoči pravici državljanov do obveščenosti o vprašanjih, ki jih najbolj neposredno zadevajo.

Vsebina posameznih številk Dolenjskega lista v vseh letih njegovega izhajanja odraža prizadevanje, da bi tednik resnično postal tribuna javnega mnenja na Dolenjskem, in ne le glasnik uradne politike. Zlasti v prvem obdobju je to zahtevalo dosti državljanske hrabrosti njegovih urednikov in sodelavcev, ki se niso izogibali kritičnega poročanja o napakah in zlorabah nosilcev javnih pooblastil. Pisec teh vrstic je že v "Pismu ob desetletnici" čestital uredništvu in mu zaželel, "da bi bil list še bolj samostojen in vsestranski informator o vseh vprašanjih, ki zanimajo ljudi, da bi pogledal tudi tja, kjer se delajo napake, in opozarjal javno mnenje na naloge, ki jih je treba rešiti..." Prav tako je ob 20-letnici Dolenjskega lista v članku "Obveščenost: potreba in pravica" poudaril, "da se je list v 20 letih obstoja uveljavil kot tribuna lokalne samouprave na Dolenjskem", in mu zaželel, "da bi se v tej smeri razvijal še naprej in da bi čimbolj zavzeto, objektivno, in, kjer je treba, tudi kritično obravnaval družbeno dogajanje v dolenjskih občinah in delovnih kolektivih, kakor to zahteva polna obveščenost državljanov."

Svoboda tiska je eden osnovnih pogojev za demokatične odnose v družbi. Številni dokumenti Združenih narodov celo poudarjajo, da je uresničevanje svobode tiska in drugih oblik javnega obveščanja preizkusni kamen za uresničevanje vseh drugih državljanskih pravic in svoboščin. V tem duhu prištevajo k človekovim pravicam tudi pravico do obveščenosti o vsem, kar je v danem okolju pomembno za splošen razvoj in položaj posameznika.

Načelo svobode tiska in drugih oblik javnega obveščanja je bilo - in bo verjetno tudi v bodoče - v posameznih deželah predmet različnih pojmovanj in ureditev, v katerih prihajajo do izraza prevladujoči politični, kulturni in finančni interesi. Možnost državljanov, da črpajo informacije iz različnih virov in da svobodno izražajo svoja mnenja in prepričanja, torej brez političnih in drugih omejitev, je merilo demokratičnosti neke družbe. Vendar tudi v deželah s parlamentarno demokracijo, v katerih je svoboda tiska in informacij eno osnovnih ustavnih načel, prihaja do zahtev po izpopolnjevanju obstoječe pravne ureditve, zlasti pa po občutljivejšem uveljavljanju profesionalne etike v javnem obveščanju, takšne, ki bi morala zagotavljati najvišjo stopnjo odgovornosti novinarjev za iskanje resnice v poročanju o javnih zadevah in za varovanje osebnega dostojanstva državljanov. Tako še vedno obstaja pereče vprašanje: Kje so meje svobode, kadar le-ta prihaja navzkriž z drugimi človekovimi pravicami in vrednotami?

V zadnjih petdesetih let je razvoj tehničnih sredstev za množični prenos informacij in javno komuniciranje dosegel naravnost fantastičen napredek. Preko komunikacijskih satelitov je mogoč istočasen prenos skoraj neomejenega števila informacij, glasbenih in filmskih programov ter drugih vsebin na vse točke našega planeta. V direktni sprejem tega se lahko vključuje milijone ljudi. Uporaba računalniške elektronike v komunikacijskih procesih omogoča človeku dostop do neizčrnih virov informacij, znanja in zabave ter vzpostavljanje osebnega stika z drugimi ljudmi, ne glede na geografsko oddaljenost in preko vseh državnih meja. Tako smo naravnost zasuti z informacijami vsake vrste in izpostavljeni tekmovalni agresivnosti t.i. velikih medijev ter proizvajalcev političnih, reklamnih in zabavnih programov. Informacijsko bogastvo postavlja človeka pred nove probleme, zlasti pa zahteva od njega sposobnost, da v množici informacij najde vsebine, ki jih želi ali potrebuje, in da je tudi sam sposoben za druge izražati svoje poglede in hotenja. Zaradi ogromnega vpliva večjih medijev na mišljenje ljudi je toliko bolj potrebna skrb družbe in profesionalnih organizacij za zaščito integritete posameznika pred zlorabami te moči.

S pojavom novih medijev in oblik komuniciranja niso izgubila svojega pomena klasična sredstva javnega obveščanja, zlasti ne tisk. Še posebej velja ta ugotovitev za lokalni tisk, ki bralcu neposredno prinaša informacije iz njegovega bližnjega okolja, v katero osrednji časniki nimajo vpogleda ali pa ocenjujejo, da ni zanimivo za širši krog njihovih bralcev.

Zato veliki mediji, sateliti, internet in druge pridobitve informacijske revolucije ne ogrožajo obstankov časnikov, kakršen je Dolenjski list, vendar zahtevajo njihovo neprestano prilagajanje nastalim razmeram na tržišču inforamcij. Uredništvo našega Dolenjca glede tega ne potrebuje nasvetov, saj so mu najboljši kazatelji zadovoljstvo bralcev, naklada časnika in število ljudi, ki se v njem oglašajo.

Zato ob polstoletnem jubileju iskrene čestitke in najlepše želje izdajatelju, urednici in uredništvu Dolenjskega lista pa tudi vsem njegovim sodelavcem, bralcem in prijateljem!

BOGDAN OSOLNIK

Delati časopis – tukaj in zdaj!

V trafiki na gornjem koncu Glavnega trga sem pred dolgimi leti lahko kupoval po pet cigaret, za pol pakeljca niške morave brez filtra sem redko zbral dovolj drobiža, kupiti celo škatlo pa je bilo že pravcato razkošje. Časopisov po straneh kajpak niti takrat niso prodajali, spomnim pa se, da je bil na pultu med redkimi naslovi zmeraj v ospredju Dolenjski list. Pa dandanes? Trafika je še zmeraj enako velika, a zapolnjena z dodatnimi policami, na teh je polno plastičnega in plišastega kiča, čik gumijev za vse okuse, najbolj begajoč pa je pogled na izjemno obsežno in raznoliko ponudbo časopisov, revij, pogrošne beletrije... ja, tudi Dolenjski list je še zmeraj tamkaj, a veliko bolj neopazen v pisani množici barvnih naslovnic.

Kaj torej pomeni delati časopis – tukaj in zdaj, pri čemer je abrahamsko ozadje lahko razlog za ponosen razgled po prehojeni poti, v bistvu pa zgolj dokaz, kako se vse spreminja.

Pred toliko in še več leti, ko je bilo časopisno udejanjanje pehanja in nehanja ljudi, ne nazadnje celo politične volje, še dejavnost posebnega družbenega pomena, bi bilo obhajanje zaokrožene obletnice Dolenjskega lista priložnost za prestižno petje hvale s strani lokalnih oblastnikov, ki bi si domišljali, da brez njih ne bi bilo poskrbljeno za obveščanje delovnega ljudstva. Zdaj taki niti po naključju več ne morejo priti do besede drugje kot v strankarskih in zastonjskih občinskih trobilih, delovnega ljudstva, ki je v (pre)velikem številu že izgubilo delo, pa več ne zanimajo vznesene besede o vzvišenem poslanstvu časopisov, ampak si osiromašeno streže po svojem okusu, potrebah, predvsem pa pičlih gmotnih možnostih z živopisnega kupa tiskane besede v tej ali oni trafiki.

Tukaj in zdaj so tiskani mediji zgolj tržno blago, ki si resda samo postavlja ceno, v denar pa se tega blaga pretoči samo toliko, kolikor je vredno v očeh bralstva, če ima dovolj pod palcem. Pretekle časopisne zasluge za narodov blagor ne štejejo nič, brez vrednosti so še tako lepi nameni izdajateljev – obrača in obrne medijski trg; če časopis kupujejo, obstaneš, če ne, greš v pozabo, na smetišče zgodovine!

Že od nekdaj, in danes ni drugače, so mnogi prepričani, da ni nič lažjega, kot pisati za časopis. Ja, morda res – do trenutka, ko se znajdeš pred nepopisanim listom papirja ali, zdajšnjim časom primerno, pred praznim računalniškim zaslonom. Zapolniti to praznino s tehtnimi besedami o dogodkih, s tankočutnimi besedami o ljudeh, s prepričljivimi mnenjskimi besedami, skratka s časnikarsko vsebino, ki je izpostavljena kritični presoji vsakega, ki seže po časopisu, pa ni več časopisna lahkotnost, ampak zahtevno, stresno delo, ki ima svojo ceno.

Delati časopis – to navsezadnje ni samo početje pisočih ljudi, čeprav drži, da časopis stoji in pade z novinarji. Gre za dolg niz med seboj tesno prepletenih opravil, ki morajo biti končana v točno določenem času, in dokler niso brez izjeme vsa, z vso poklicno vestnostjo zlita v celoto, časopis pač ne more med bralstvo. Resda nenehno ponavljajoči se, a vseeno pester, vsakokrat z drugačno novinarsko in še kakšno vsebino izpolnjen ustvarjalni krog – to je delanje časopisa. Kdor to počne površno, hlastajoč le po dobičku, na čedalje širšem medijskem torišču nima kaj iskati.

Med bralstvo prihaja Dolenjski list že pol stoletja. Dejstvo, da je še zmeraj tukaj, in zdaj resda ne več v ospredju, čisto na koncu zadnje police v trafiki pa tudi ne, pove marsikaj. Najprej seveda to, da je po novinarski plati težil biti vedno čimbolj poklicno neoporečen, prepričljiv, domiseln in doumljiv za kar se da širok krog ljudi. Teh ni nikoli brigalo (in prav je tako!), v kakšnih razmerah in okoliščinah nastaja časopis, ki ga kupujejo. Zato tudi ob priložnosti, kakršna je abrahamska obletnica, ne kaže, denimo, podrobno opisovati: v kakšne bitke se je Dolenjski list spuščal za družbeno gmotno podporo, da bi bil cenejši, dostopnejši bralstvu; kako se je reševal iz inflacijskih poplav, ki so mu odnesle precej bralcev; s kakšnimi prijemi je kljuboval kadrovskim zagatam ali se upiral političnim pritiskom; zakaj je menjal tiskarje in čemu se je odrekal, da je lahko sledil tehnološkim dosežkom; na kakšen način, po čigavi volji in za kakšno ceno se je olastninil, prelevil v docela privatno družbo – ne nazadnje pa, kolikokrat se je moral seliti, da je pred kratkim končno le prišel do lastnih poslovnih prostorov.

Vse to in še veliko drugega je sicer vtkano v polstoletno življenjsko pot Dolenjskega lista, a časopis kot tak je bil, je in bo hkrati nekaj povsem drugega: iz četrtka v četrtek mora biti kot sveža žemlja, če hočete. Slastno dišeč samo po novem, z znanim vabljivim okusom in s prijetnostjo hrustljave topline mora potešiti lakoto po današnjih, ne včerajšnjih vesteh o dogodkih in ljudeh iz vaše in njihove vasi ali mesta!

Časopisov ni moč ne delati ne brati na zalogo. Zato smo si nekateri za poklicno opravilo in dolžnost izbrali to, da delamo Dolenjski list – z željo, da bi potešili bralno lakoto pri čimveč ljudeh. Da imamo možnost in voljo to še zmeraj početi, gre zahvala edinole vam, spoštovani naročniki in bralci, zato je jubilej Dolenjskega lista najmanj toliko vaš kot naš. Drugače ne more biti.

DRAGO RUSTJA
direktor Dolenjskega lista

Kdo smo

novinarji
Andrej Bartelj
Mirjam Bezek-Jakše
Breda Dušič Gornik
Tanja Jakše Gazvoda
Mojca Leskovšek-Svete
Martin Luzar
Milan Markelj
Lidija Murn
Pavel Perc
Igor Vidmar

odgovorna urednica
Jožica Dorniž

propagandna služba
Majda Luzar

sprejem malih oglasov in osmrtnic
Helena Bartelj
Slavica Budja

naročniška služba
Marija Bizjak
Stanislava Rajer

grafična priprava
Boštjan Rajer
Igor Rustja

računovodska služba
Marjana Meznarčič
Otilija Retelj

tajnica
Ljudmila Žibert

direktor
Drago Rustja

Potrjevanje z vsako številko posebej

Dolenjski list na današnji dan praznuje visok jubilej – 50-letnico izhajanja, zgodovina dolenjskega novinarstva pa je stara že vsaj 115 let. Daljnega leta 1885 je podjetni tiskar Janez Krajec v Novem mestu začel izdajati Dolenjske novice, ki so izhajale 35 let – nekaj časa kot štirinajstdnevnik, večji del pa kot tednik. Vsi kasnejši poizkusi ponovnega izdajanja lokalnega časopisa v Novem mestu so propadli. Dolenjski list se je pred petdesetimi leti tako rekoč rodil iz nič in z željo, da širša Dolenjska in njeni ljudje dobijo svoj časopis, ki ne bo le odslikaval razmer v domačem okolju, ampak bo tudi kritičen glas družbenih dogajanj v tem prostoru.

Na svetlo so mu pomagali njegov prvi urednik Jože Zamljen-Drejče (znani medvojni novinar – aktivist in urednik ilegalnih tiskov OF na Dolenjskem), Peter Romanič, Gustelj Burger, profesor Janez Kasesnik in Tone Gošnik, ki je leto zatem postal njegov dolgoletni urednik in pod čigar vodstvom se je časopis razširil in uveljavil na območju Dolenjske, Bele krajine, Posavja in ribniško-kočevskega konca, kjer je povsod še danes prisoten. Edini, ki pri nastajanju našega časopisa sodeluje od samega začetka, je naš lektor prof. Karel Bačer, ki s svojim skrbnim in vestnim delom, ogromnim strokovnim znanjem in široko razgledanostjo skrbi za jezikovno podobo Dolenjskega lista in jo bogati.

Prva številka je izšla v petek, 17. februarja 1950, in od takrat naprej se rojeva vsak teden znova. Časi, v katerih je nastal, pa tudi kasnejši, niso bili lahki. Brez številnih bralcev – kar precej mu jih je zvestih že vsega začetka – ne bi zaživel, še manj obstal. Z devetimi naročniki, ki so našemu časopisu zvesti od samega začetka, smo za to številko pripravili pogovor. Za to, da so mu bralci ostali zvesti, pa je bilo potrebno veliko zagnanega in prizadevnega novinarskega dela in potrjevanja z vsako številko posebej. Čeprav so mu nekateri včasih očitali, da je preveč režimski časopis, je bil vseskozi tudi kritik tega, kar so počele tedanje oblastne garniture, zaradi česar je imelo vodstvo časopisa večkrat tudi neprijetnosti in težave.

Tako kot se je spreminjalo življenje, se je spreminjal tudi Dolenjski list, zadnjih deset let beleži in komentira dogajanja v domačem okolju kot samostojen in neodvisen časopis.

V 90. letih se je začelo novo obdobje ne le za Dolenjski list, ampak tudi za vse javne medije. Z demokratizacijo družbe in gospodarskimi spremembami so se začeli pojavljati tudi novi. V Sloveniji je danes okrog 950 medijev, od tega je dobra polovica javnih glasil, po letu 1990 pa je po podatkih Medianine raziskave v Sloveniji začelo delovati kar 530 novih medijev. Seveda je v tem času precej časopisov in drugih medijev nehalo delovati, še vedno pa jih največ, kar 70 odst., deluje v ljubljanski regiji.

Velika odlika Dolenjskega lista je, da je ves ta čas ostal zvest svojemu območju in ljudem. Tudi brez Dolenjskega lista bi življenje teklo svojo pot, prav gotovo pa bi puščalo manj sledi ali, drugače povedano, Dolenjska bi bila brez našega časopisa medijsko osiromašena. Čeprav pravijo, da ni nič starejšega kot včerajšnji časopis, ima tudi star Dolenjski list vrednost, saj je skoraj edini vir, ki beleži življenje in razmere v domačih krajih, ki v glavnem niso zabeležene nikjer drugje. Dolenjski list je tako v petdesetih letih iztrgal pozabi časa nemalo dogajanj in pričevanj ljudi.

V zadnjem času se je spremenilo tudi novinarstvo. Po letu 1990, ko sem vstopila v novinarske vrste, novinar ni več družbenopolitični delavec, ki naj bi ga usmerjala oblast, ampak je postal svobodnejši pri svojem pisanju, po drugi strani pa je pisanje postalo bolj odgovorno početje. Tako je zadnja leta proti novinarjem vloženih vse več tožb z visokimi odškodninskimi zahtevki. Današnje novinarstvo ima bolj kot kdajkoli doslej nadzorno funkcijo tako političnih kot tudi gospodarskih centrov moči. Kritični novinarji pa so pri mogočnikih že od nekdaj nezaželeni, a brez kritičnega pisanja ni pravega novinarstva in ne dobrega časopisa. Dolenjski list bo kritično novinarstvo gojil naprej. Tudi zato, da bi bilo manj krivic, ki se dogajajo majhnim, nemočnim, ponižanim in razžaljenim ljudem.

Novinarsko delo ni lahko, vedno je na očeh javnosti, ki ga presoja in ocenjuje. Pisati za časopis, kot je Dolenjski list, pa je še toliko bolj zahtevno, saj je najtežje pridobiti spoštovanje in zaupanje ljudi, s katerimi se srečuješ vsak dan in o njih pišeš. Kljub temu ali prav zato se je v Dolenjskem listu prekalilo precej dobrih novinarjev in nekateri uspešno nadaljujejo svojo novinarsko pot tudi v drugih medijih. Dolenjski list je že od nekdaj veljal za dobro šolo novinarstva, kjer so začetnika takoj vrgli v vodo, in tisti, ki je splaval, je postal dober novinar. Vse od začetka pa v Dolenjski list dopisujejo tudi številni dopisniki, ki časopis bogatijo z drobnimi, a nič manj pomembnimi zapisi.

Tako rekoč vse novinarke in novinarje, ki sedaj delamo pri našem časopisu, je v novinarsko pisanje vpeljal urednik Marjan Legan. Z njegovo smrtjo oktobra lani je Dolenjski list utrpel veliko izgubo, čez noč smo bili ob dolgoletnega novinarja in urednika; časopis je urejal več kot 26 let, vanj je vložil veliko svojega dela, znanja in truda in tudi po njegovi zaslugi praznuje 50-letnico tak, kakršen je. Zgubili smo človeka, ki je veliko pripomogel k razvoju dolenjskega in tudi slovenskega novinarstva.

Ob vsem spoštovanju preteklosti smo pri časopisu odločno zazrti v prihodnost z željo in načrti, da vam, spoštovani bralci, ponudimo še bogatejši časopis, ki naj bo še naprej vaš pravi prijatelj.

JOŽICA DORNIŽ
odgovorna urednica
Dolenjskega lista

1950 – 2000

Glavni uredniki:
Tone Gošnik, Marjan Legan, Ksenija Khalil, Drago Rustja

Odgovorni uredniki:
Jože Zamljen, Tone Gošnik, Marjan Legan, Jožica Dorniž

Novinarji:
Tone Gošnik, Peter Romanič, Miloš Jakopec, Drago Kastelic, Jože Primc, Ivan Zoran, Ria Bačer, France Grivec, Jožica Teppey, Marjan Moškon, Marjan Legan, Slavko Dokl, Marija Padovan, Jože Splichal, Ana Vitkovič, Alfred Železnik, Janez Pezelj, Milan Markelj, Branko Podobnik, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Drago Rustja, Bojan Budja, Jože Simčič, Zdenka Lindič-Dragaš, Pavel Perc, Mirjam Bezek-Jakše, Anton Jakše, Martin Luzar, Breda Dušič Gornik, Mojca Leskovšek-Svete, Jožica Dorniž, Igor Vidmar, Tanja Jakše Gazvoda, Lidija Murn

(Glavni in odgovorni uredniki ter novinarji so navedeni, kakor so prihajali k Dolenjskemu listu)

Kletev, solza in žlahtna beseda

Pri Dolenjskem listu sem se zaposlil spomladi 1973. Prostore smo imeli v vogalni hiši v Dilančevi ulici, katere čelo je obrnjeno na Glavni trg. Ozek vhod drži vanjo nasproti nekdaj priljubljene Restavracije pri vodnjaku, sedaj že dalj časa opuščene in zaprte "ribje". Potem smo se petkrat selili, nazadnje konec lanskega leta v hišo v Germovi ulici. V 50-letni zgodovini Dolenjskega lista so to naši prvi lastni prostori. Zame je bila ta selitev gotovo zadnja. Sedaj sem le nekaj deset metrov stran od tam, kjer sem začel – za "ribjo". Vmes pa smo bili nad Košakovo gostilno, od tam smo šli na rotovž, potem v zasebno hišo na Germovi, prav nasproti našega sedanjega domovanja; ko se nam je tam izteklo, smo stare mize in ostalo revščino prenesli nazaj na Glavni trg, v prostore nad trgovino s čevlji Planika.

V črtici Moje izbe se Ivan Cankar ob zadnji selitvi komaj dobro leto dni pred smrtjo spominja "na svoje izbe s toliko prisrčnostjo, kakor na svoje prijateljice in ljubice". Tudi meni je vsaka od teh mojih službenih "izb" pustila številne spomine; v glavnem lepe, saj je na srečo življenje tako narejeno, da se spominjamo predvsem prijetnih stvari. Prav to nam najbrž pomaga živeti in življenje samo dela lepše.

Zadnjič sem znanca povprašal, kaj je z enim od zadnjih in najbolj trdorokih partijskih veljakov iz naših krajev. Ko se je za nas končno podrl berlinski zid, se je njemu porušil svet. Čez noč je ostal brez oblasti in celo brez službe. Potem je bil občasen in menda precej neuspešen akviziter za neko tujo zavarovalnico. Le kdo se bo življenjsko zavaroval pri človeku, ki mu je prej grenil življenje! Kakorkoli že – zvedel sem, da je, kolikor dolgo se je le dalo, dobival denar kot brezposeln, potem so ga pa upokojili. Možak je nekako mojih let, spominjam se ga še iz srednje šole, bil je bolj tih in plah fant. Potem pa, ko se je povzpel na položaj in so mu zrasla močna krila prve generacije politične "kumrovške Sorbone", se je dvignil visoko nad druge in jih z ostrim vidom nadzoroval iz svojih višin, od koder jim je grozil z močnim kljunom in ostrimi kremplji kot kragulj piščancem.

Svoj ostri pogled je zapičil tudi vame. Nikoli nisem bil v partiji (pa tudi kasneje v nobeni politični stranki ne). S tem se nikoli nisem ponašal in nimam nobenih zaslug za zrušenje partijske oblasti. (Za razliko od nekaterih drugih, ki se danes ponašajo s tem, da so bili člani partije samo zato, da so jo lahko rušili od znotraj, sedaj pa so pripadniki vladajoče stranke zato, da ji lahko pomagajo s svojimi izkušnjami.) No, bilo je obdobje, ko sem bil edini nepartijec v našem uredništvu. Tovarišem sem govoril, da morajo z mano ravnati posebej obzirno, me varovati in ne preobremenjevati, da se mi kaj ne zgodi. Kajti, sem jim pojasnil, če bo kdo očital, da je kompletno uredništvo partijsko, lahko vedno pokažejo name in rečejo: "To pa že ni res!" Da sem jih malo dražil, sem jim, zlasti če jih je bilo več skupaj, voščil: Bogdaj (zbogom, bog žegnaj), gospodje komunisti! V glavnem smo se vsi smejali, le sem pa tja je kdo, če se nisem hotel ali mogel ustaviti, kaj zagodrnjal in mi oponesel, da imam slab posluh za družbeno stvarnost.

Drugače pa je bilo z gospodom sekretarjem. Ko je ta zvedel, da nisem v partiji, me je hotel kar spraviti ob službo, češ da taki pa že ne morejo biti "družbenopolitični delavci na področju informiranja delovnih ljudi in občanov". Pa se ni izšlo. Za mano je stalo celo (partijsko) uredništvo.

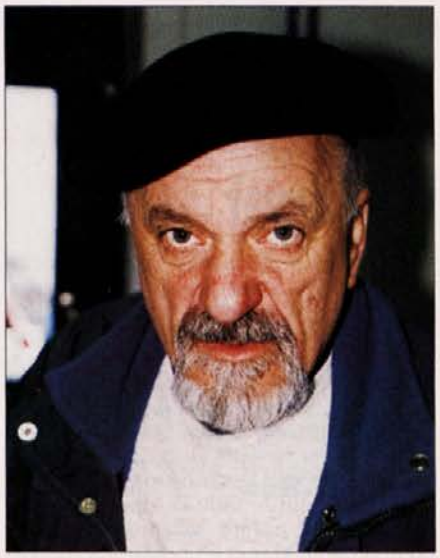

Pred novim letom, ravno ko sem se preselil v svojo zadnjo izbo, sem v množici "protokolarnih" voščilnic dobil tudi eno preprosto, pisano z okorno roko. Meni neznana ženska mi je zaželela zdravja in da bi mi pero še naprej gladko teklo. Pripisala je, da ima shranjen moj prispevek, ki sem ga pred 15 leti napisal o njeni sedaj že pokojni materi, in da, kadar ga prebere, vidi njen blagi obraz. Povabila me je, naj se kaj oglasim, ko bom hodil po tistih krajih. Da imajo dobro vino.

Cankar v Mojih izbah pravi: Kletev odnese veter, solza se posuši na trepalnicah; žlahtna beseda, izgovorjena šepetaje, ostane večno.

ANDREJ BARTELJ

Kot tolažnica, a tudi izterjevalka

Te dni mineva natanko 18 let, kar sem se zaposlila na Dolenjskem listu. Ves čas sem bila zvesta svoji prvi službi, čeprav se mi zdi, da gre zvestoba bolj kot službi ljudem, s katerimi sem v vseh teh letih navezala stike, se z njimi pogovarjala, jih tolažila in jim svetovala, kresala pa so se tudi mnenja o tem, katera od resnic je najbolj prava. A kakor koli je že bilo, vedno sem čutila, da sem v službi Belokranjcev in da sem za vse, kar napišem, odgovorna predvsem njim. In še nekaj: vedno sem se bila pripravljena boriti, seveda na svoj način, s svinčnikom, za male, nebogljene, velikokrat ne po svoji krivdi na rob družbe potisnjene ljudi, ki se sami zase niso znali ali niso mogli potegniti.

Ves čas svojega službovanja sem "pokrivala" le Belo krajino, najprej črnomaljsko občino, nato še metliško in pred petimi leti tudi semiško, ki se je odcepila od črnomaljske. Med 28 tisoč Belokranjci sem doživela toliko zanimivega, da bi vse doživljaje težko strnila v nekaj vrstic. Ves čas sem se zavedala, da mora biti novinar pri svojem pisanju objektiven in ne sme podlegati čustvom. Toda marsikdaj sem bila po vrnitvi s terena domov nerazpoložena, saj so mi v ušesih odzvanjale pripovedi prevaranih, razočaranih, obubožanih ljudi, od katerih marsikdo ni videl več prave prihodnosti. Zlasti hudo je bilo pred leti, ko so se v črnomaljski občini vrstili stečaji.

Od nekdaj se mi je bilo najbolj prijetno pogovarjati s preprostimi ljudmi, ki so naravnost in brez leporečja povedali, kar so mislili. Še danes pa se nasmehnem pripetljaju iz prvih let mojega službovanja. Nekdo mi je povedal, da živi na Tanči gori starka z zanimivo življenjsko zgodbo, in še dodal, da slabo sliši, a je navadno vedno doma še kdo, ki mi bo pomagal pri pogovoru z njo. Telefonov je bilo takrat po belokranjskih vaseh še malo, zato se nisem mogla najaviti, ampak sem jo kar mahnila na obisk. A imela sem smolo, saj je bila starka sama doma. Potrebovala sem kar nekaj časa, da sem ji z vpitjem dopovedala, da prihajam z Dolenjskega lista. Izginila je v sosednjo sobo in ko se je čez nekaj minut vrnila, je bila jezna nase, ker ni našla potrdila o plačani naročnini za časopis. Dopovedovala sem ji, da nisem izterjevalka naročnine, ampak novinarka. Vesela, da sem bila pri prepričevanju uspešna, sem potegnila iz torbice fotoaparat, ženica pa je, ker je očitno še vedno mislila, da jo imam za dolžnico, skesana dejala: "A sedaj me boste dali pa še na sodišče!"

Na srečo doslej zaradi mene še nihče ni šel na sodišče in tudi jaz si zaradi svojega novinarskega dela še nisem brisala rok ob sodnijske kljuke. Celo z anonimneži doslej nisem imela težav. Morda tudi zato ne, ker sem že večkrat povedala in napisala, da se tisti, ki ima poštene namene, ne sramuje svojega imena. S človekom brez imena in torej brez obraza pa je škoda izgubljati čas. Seveda ni nujno, da bi bilo njegovo ime objavljeno, če bi imel zaradi tega hude težave. Toda žal je tako, da so anonimneži navadno zelo korajžni le, dokler jih ne povprašaš po imenu, potem pa položijo slušalko. V pismu pa se z veseljem podpišejo z lažnim imenom.

Ljudje s(m)o pač različni. Vsak je unikat zase in prav je tako, kajti zaradi tega je tudi moje delo enkratno in neponovljivo. Niti dva dogodka nista povsem enaka in četudi se večkrat pogovarjam z istim človekom, bo vedno natrosil kaj novega. Celo zapis, ki mi ga je po nerodnosti požrl računalnik in sem ga morala znova napisati, ni bil nikoli povsem enak prejšnjemu. Tudi zato, ali morda prav zaradi tega, svojega novinarskega dela ne jemljem zgolj kot službo ali morda celo kot morečo tlako, ki jo moram opraviti do zaključka redakcije, ampak je zame hkrati tudi konjiček.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Čudni ljudje z velikimi torbami

O svojem poklicu sem nekoč govorila tretješolčkom. Da so novinarji ljudje z velikimi torbami, v katerih prenašajo beležko, svinčnike, gradiva, fotoaparat, napravo za snemanje in še kaj, pa da so včasih tudi malo čudni, veliko govorijo in še več vprašujejo. Povedala sem jim, kaj delamo, kakšne šole smo končali, kako pišemo, kako nastaja časopis ali radijska oddaja. Poslušali so me kakšno uro, nakar smo skupaj naredili še mini časopis. Nekaj so zapisali tudi o našem srečanju in med vsemi besedami, ki sem jih poskušala spraviti v njihove glavice, so si vsi, pa res vsi po vrsti zapomnili eno: Novinarji so ljudje z velikimi torbami.

Res, če vprašate mene, meni je vsaka premajhna. In če kupim večjo, jo spet takoj zapolnim in se na koncu čudim, da me vleče na eno stran in se mi krivi hrbtenica. Vsakih nekaj mesecev se trdno odločim, da bom vsebino torbe razredčila, a žal nikoli ne najdem ničesar, kar bi bilo v njej odveč. Pravzaprav je še dobro, da lahko uporabljam tudi avtomobilski prtljažnik. Kam bi

sicer z gumijastimi škornji ali gojzericami, dežnikom ali vetrovko?

Priznam, rezervno obutev vozim s sabo šele zadnjih nekaj let, natančneje od takrat, ko sem bila pozno jeseni nepričakovano povabljena na obisk v romsko naselje v Gazicah blizu Cerkelj ob Krki. Takrat sem naokrog hodila v novih škornjih iz črnega semiša, ki so se pod mojo težo udirali v blato precej čez gležnje.

Na splošno brez zadržkov povem, da sem novinarka, če pa se kdo le preveč petelini in me ponižuje, mu postrežem še z nazivi, ki govorijo o izobrazbi. Tistega po zadnji modi z univerzitetno diplomo novinarstva (lahko bi v nadaljevanju dodala še smer študija, da bi se slišalo bolj imenitno) doslej še nisem uporabila, saj ga hranim za izredne razmere. Prav v posebnih (in na žalost tudi redkih) primerih svoj poklic tudi zatajim.

To se zgodi, kadar se odpravim v kakšno deželo, ki je na slabem glasu. Takrat Breda Dušič Gornik, Štajerka, rojena še ravno na pravem bregu reke Save pri Brežicah, s stalnim prebivališčem v Novem mestu in z rahlo belokranjskim naglasom, postane kuharica. Po angleško napišem "cook", pa me vsi policaji in obmejni uslužbenci pustijo pri miru. Za kuharico se opredelim z mirno vestjo, kajti vsaj tri priče (moj mož, hčerka Nika in sin Miha) lahko kadarkoli potrdijo, da res kuham. Vsaj v tistih dneh, ko mi preveč ne zakuhajo drugi.

Čeprav že 10 let stalno živim v Novem mestu, so me bralci in znanci iz brežiško-krške ravnine še več let, mnogi pa še danes, uvrščali "med svoje". Vztrajno so me spraševali, zakaj in po kaj neki drvim v poznih večernih urah, ko se konča kak sestanek, še v Novo mesto. "Saj Dolenjski list ni dnevnik ali radio, da bi se tako mudilo," so pravili in me vabili na kozarček. "Doma sem tam, že več let," sem odgovarjala začudenim sogovornikom. Mnogi več let tega niso opazili in kar ponosna sem na to.

BREDA DUŠIČ GORNIK

Želela sem si razgibano delo

Ko se danes ozrem v tista leta osnovne šole, ko smo se morali še kot otroci odločati o svojem poklicu, ki naj bi ga opravljali kar nekaj desetletij, vidim, da je bila moja pot šolanja kljub nezrelosti in nepoučenosti o tem, kaj me čaka, prava. Po srednješolsko znanje sem šla v ekonomsko šolo, saj sem se držala nasvetov najbližjih, češ "boš imela vsaj poklic, če se ti kaj nepredvidenega zgodi in ne boš mogla na fakulteto".

Kocka odločitve o tem, kaj želim početi, pa je padla šele v zadnjem letniku srednje šole. Takrat mi je bilo namreč že jasno, da si želim razgibanega dela, ki me ne bo za tretjino dneva zaprlo v pisarno, pač pa mi bo vsak dan prineslo nekaj novega. Novinarstvo torej. A tudi v srednji šoli, ki ni bila tisto, kar sem nadaljevala po njej, sem dobila vsaj dvoje pomembnih spretnosti oziroma znanj, ki mi danes še kako prideta prav: naučila sem se slepega in hitrega tipkanja ter še utrdila ljubezen do slovenskega jezika, čemur gre zasluga profesorici slovenščine Milki Bobnar.

Pričakovanja, da se bom novinarstva naučila na fakulteti, so se hitro razblinila, saj mi je bilo kmalu jasno, da je učni program bolj teoretično naravnan. Tista urica ali dve novinarstva na teden pa je bilo le začimba k sicer bolj kot ne dolgočasnemu študiju. A ni bilo dolgo tako. Kmalu me je namreč pot zanesla v Delovo hišo, kjer je bila moja prva prava "učiteljica" pisanja za časopis Helena Kos, takrat urednica slovenskega dopisništva, ki bi mi s svojim strogim nastopom gotovo skalila veselje do dela, če seveda ne bi bila trdno odločena, kaj želim postati.

Iz njene šole sem se kmalu odpravila tudi v druga uredništva. Tako sem med študijem nabirala izkušnje še pri časopisu Finance, pri Vivi, Jani in tudi pri takrat še samo dolenjskem Profitu. Ves čas bivanja v Ljubljani mi je bilo jasno, da želim po študiju ostati na Dolenjskem. Če že ne v Kostanjevici, kjer sem preživela dobrega četrt stoletja, pa vsaj kje v bližini. Z delom na radiu in na televiziji sem se toliko seznanila, da sem ugotovila, da tovrstno delo ne dopušča primerne svobode, sicer pa je bila pisana beseda ves čas na prvem mestu mojih hotenj. Torej delati za časopis!

V zadnjem letniku fakultete je bilo po dveh neuspelih razpisih Dolenjskega lista očitno, da ta časopis potrebuje novinarja z diplomo. Tako sem pljunila v roke in še pred koncem četrtega letnika pri prof. dr. Igorju Lukšiču, sicer Dolenjcu po rodu, diplomirala. V diplomskem delu pa sem obdelala takrat zelo aktualno vprašanje državljanstva.

Delo pri Dolenjskem listu me je pahnilo v eno najbolj občutljivih področij novinarskega dela – v kriminal. Kljub začetnim pomislekom sem kaj kmalu spoznala, da prav to področje prinaša vrsto izzivov. V teh nekaj letih sem pisala o umorih, narkomanih, prekupčevalcih z mamili in orožjem, poročala sem s sodišč, spremljala delo policistov, večkrat obiskala zapore in seveda zapornike, bila sem zraven pri številnih prometnih nesrečah, tudi pri takšnih s štirimi smrtnimi žrtvami, bila pogost gost pri Romih, a le enkrat nezaželen, ko sem bežala pred znanim Romom z Ruperčvrha...

Pisanje o najtemnejši plati človeških usod mi je prineslo precej izkušenj, kako in kaj pisati, čeprav sem pisala največkrat

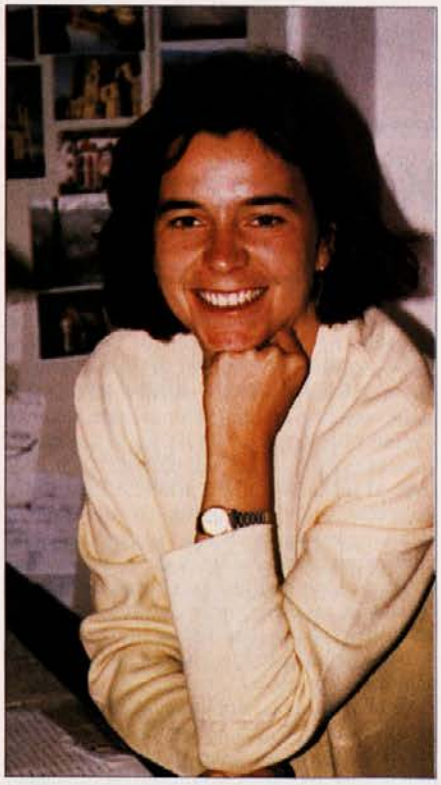

o stvareh, ki vsaj eni strani niso bile pogodu. A takšna je pač cena "pokrivanja" črne strani časopisa.

V zadnjem letu je moje življenje dobilo drugačno vsebino, saj sem začasno odložila novinarsko pero. S poroko sem postala Šentjernejčanka, novo poglavje mojega življenja pa je odprl Domen, ki se je rodil septembra lani.

TANJA JAKŠE GAZVODA

Mami je samo novinarka

Z novinarstvom se ukvarjam že 14 let, vendar pa sem se šele pred štiri leti prvič zamislila nad tem, kakšno delo opravljam. Bilo je v času, ko mi je najstarejša hči Tjaša začela hoditi v šolo in prav ona je bila tudi razlog, da sem začela iskati odgovore, ki so se mi pred tem zdeli kot na dlani. Za razliko od mene, ki sem rada hodila v šolo in se bom zato vedno s toplino spominjala tako osnovnošolskih, gimnazijskih kot študijskih let, se hči šole nikoli ni veselila. Pa vendar se mi je nekega dne zazdelo, da se je vrnila domov še bolj nerazpoložena kot običajno. Ko sem jo pobarala o tem, se je sprva zgovarjala, da je vse v redu, na moje vztrajanje, da mi zaupa, pa mi je končno povedala, da so se v šoli pogovarjali o tem, kaj so njihovi starši po poklicu. Bila sem presenečena. "In? Si jim pač povedala, da je oči fotograf in mami novinarka," sem dejala. "Ja, toda starši nekaterih drugih otrok imajo tako lepe poklice, jaz pa sem morala povedati, da si ti samo novinarka," mi je odgovorila.

Na tako omalovažujoč odnos do novinarskega poklica kot pri lastni hčerki nisem do tedaj naletela še nikjer. Srečala sem se sicer že z očitki – čeprav nikoli ne na račun svojega dela – da smo novinarji krivi za vse, češ da znamo in da pogosto tudi naredimo iz muhe slona ter da namenoma pišemo pol- in celo neresnice, da bi povečali naklado svojim časopisnim hišam ali poslušanost in gledanost radijskim in televizijskim postajam. Prav tako so mi bili tudi znani očitki, da nas zanimajo samo škandali ter da pišemo samo o slabih stvareh, izogibamo pa se tem, kjer bi morali koga pohvaliti. Nekaj takšnih očitkov sem bila, priznam, deležna tudi sama. Ker pa sem bila v isti sapi za pisanje o stvari, zaradi katere sem bila deležna tovrstnih očitkov, pohvaljena za pogum, da si upam in hočem pisati, mi takšni neupravičeni očitki prizadetih niso šli niti pol toliko do srca kot hčerino priznanje o tem, da bi njena mamica lahko imela kakšen lepši poklic.

Danes je moja hči ponosna, da sem novinarka. V že kar neprijeten položaj pa me včasih spravita moji mlajši hčeri, 6-letni dvojčici Nina in Maca, ki včasih tudi povsem brez potrebe komu razlagata, da je njuna mami novinarka in da piše za Dolenjski list. Kot da bi bilo to nekaj posebnega – privilegij, ki ni dostopen vsakomur! Dojemanje novinarskega poklica skozi nedolžne otroške oči hčera – od prvotnega sramovanja starejše hčere do pretiranega ponosa obeh mlajših – mi hkrati odstira tudi obe skrajnosti v gledanju odraslih na novinarstvo in ljudi, ki se z njim ukvarjamo. Dejstvo namreč je, da smo dobrodošli, kadar nas potrebujejo, da o kakšni stvari obvestimo javnost, da smo nujno zlo, kadar se samoiniciativno za kaj zanimamo ter da smo na eni strani hvaljeni in na drugi grajani, kadar se količkaj približamo raziskovalnemu novinarstvu!

Soočena s hčerinim razočaranjem nad delom, ki ga opravljam, sem v pojasnitev njej predhodno sama pri sebi razčistila z vprašanjem, kaj je novinarstvo in kakšen naj bi bil dober novinar. Na prvo mesto sem si postavila objektivnost in njej ob bok odgovornost tako do tistega, o čemer pišem, kot do bralcev, za katere pišem. Teh kriterij se držim še danes in ker imam kot novinarka, ki pri Dolenjskem listu pokriva območji kočevske in ribniške občine, možnost, da jih lahko uresničujem, sem srečna, da delam prav zanj. Oba z možem se lahko pohvaliva, da opravljava delo, ki naju osrečuje, in tudi zato lahko v svojem 40. letu starosti rečem, da sem s svojim življenjem zadovoljna. Kot novinarka sem zadovoljna, če so zadovoljni bralci, in njihova pohvala mi godi, saj mi vedno znova daje nove moči za vztrajanje v tem, še posebno za žensko ne lahkem poklicu. Vendar pa me bolj kot kakršna koli druga pohvala razveseli, kadar me hčere objamejo okoli vratu in rečejo: "Mami, ti si najboljša mami na svetu!"

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

Nos znanca Oliverja in sploh

Znanec Oliver si nenavadno glasno briše nos. Drugače se vsekne, kadar je prehlajen, in spet drugače, ko je zdrav. Vselej oznanja to svoje početje glasno in na tak način, da je vse skupaj namoč podobno cviljenju avtomobilskih gum na suhem asfaltu ali pa slonovemu trobljenju. Najbrž utegne biti še drugačno.

Zaradi nosu Znanca Oliverja sem se nekoč pošteno prestrašil. S kolesom sem se ustavil pred rdečo lučjo na semaforju. Čakal sem. Nenadoma pa – zameglile so se mi oči: ob rdečem semaforju je v križišče malce predrzno pripeljala s kolesom deklica. Modra stoenka se ji je naglo bližala. "Ne!" Ozrl sem se stran. V tistem trenutku, ravno nekje tam, kjer bi tedaj po mojih hitrih izračunih morala biti kolesarka, je nekaj presunljivo zaječalo. Hip zatem pok in top udarec. Bliskovito sem se ozrl. "Aaa??" Deklica je samozavestno poganjala kolo mimo delavcev, ki so na pločniku hrupno raztovarjali letve. Iz množice, ki se je ogibala oviri na pločniku, me je veselo pozdravljal znanec Oliver. Ravno si je spet zlagal v žep svoj veliki pisani žepni robec, potem ko je, očitno prehlajen, pihnil vanj.

Spominjam se, da je nekoč prišel v mesto cirkus. Obiskal sem veliko predstavo: figure na trapezu, ples opic, plesalke v minimalnih oblačilih, ki so jih spremljali klovni. V ozadju, kot da je nekje pri pisanem zastoru, se je oglasilo nenavadno piskanje. Plesalke so naredile krog, ga razvlekle po odru in ga tam pri pisanem zastoru pretrgale. Nejasno piskanje se je ponovilo. "Najbrž prihaja slon. Da, to bo slon," sem si pojasnil piskanje. Slona ni bilo. V množici sem zagledal znanca Oliverja, ki si je prav takrat spet zlagal v žep svoj veliki pisani žepni robec.

Neko zimsko popoldne sem šel v živalski vrt. Po tamkajšnjih potkah sem hodil v spremstvu drobcene kokoške in pisanega petelina, ki sta mi sledila kot staremu znancu. Pozdravljal sem opice in božal osle, občudoval velikanske zamahe orjaškega orla in se smejal razigranemu morskemu levu. Kako včasih prija taka druščina. Človeška prisotnost bi me v tistem trenutku vznejevoljila. Nenadoma je za mojim hrbtom nekaj zapiskalo. Vem, da sem rekel: "To je lahko samo znanec Oliver. Od kod se je vzel. Ej, človek sploh ne more biti sam!" Obrnil sem se. – Nikogar. Kar so mi nesle oči, ni bilo človeka. Velik siv slon, od katerega me je ločila samo lesena ograja, je zatrobil še enkrat.

Podpisani izjavljam, da sem z enakim veseljem, kakor sem še kot študent Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani napisal gornji spis za Pavliho, pred tem ali potem zlatil pleničke v Gabrju, pasel, hodil v osnovno šolo v Brusnicah, kidal gnoj, šival hlače, kopal in škropil vinograd, po ukazu kapetana Predraga Matijevića skrbel za vsaj osem vojaških stranišč v Varaždinu, utekel Udbi in hrvaški tajni policiji, krmil, da, svinje, strmel v bruhanje vulkana južno od Sicilije, pil cviček v Pangrč Grmu in z diplomati v Hannovru, z Antonom Ropom plezal pod ograjo iz kasarne v bife, intervjuval junija 1991 na okupiranem letališču v Cerkljah ob Krki komandanta Jožeta Jeriča, leto pozneje zapisal baje sporni pogovor z oficirjem JLA Ivom Martinovićem, brisal prah po omari in ostal povsem živ, tako da danes delam, če dovolite, v novinarstvu, kjer, trdijo, se ljudi tudi pomni, oprostite, po posebnem nosu. Danes mi pravijo, da sem po nosu bolj kakor dobremu novinarju podoben znancu Oliverju. Tolažim se s tem, da sem danes v tem zimskem dnevu prehlajen. Ampak kaj si bom za opravičilo izmislil poleti?!

MARTIN LUZAR

S papirnato sledjo za seboj

Hitro bežijo leta. Hitro. Zdi se mi, kot da smo še včeraj golobradi maturanti novomeške gimnazije hodili v povorki čez mestni trg, pred nami pa je vihrala bela zastava z opominjajočim napisom Fugaces labuntur anni. Takrat nam je bilo vseeno, kaj govori starodavna latinska modrost, kot da je napis na zastavi namenjen drugim, ne nam, ki smo jo v lahkotnosti mladosti brezbrižno postavili na čelo povorke. Zdaj je neslišni šepet tistih dni postal jasna in razločna govorica: Minevajo bežna leta.

In tako v drugem mesecu nekdaj tako neskončno oddaljenega leta 2000, ko moram po službeni dolžnosti nekaj napisati za jubilejno prilogo Dolenjskega lista ob njegovi petdesetletnici, skorajda presenečen ugotavljam, da so se hitro obrnila ne samo leta, ampak kar desetletja in da sem se znašel v uredništvu med tistimi z najdaljšim delovnim stažem novinarja, skratka, da so šla bežna leta, kot bi jih nosil vihar.

Z njimi je marsikaj prišlo, a marsikaj tudi odšlo. Kot za vse naše življenje so tudi za časopis prišli novi časi z drugačnimi razmerami, ki so časnikarstvo notranje sicer osvobodile, časopise pa stisnile v trd objem tržnih zakonitosti. Vse to se je odrazilo v našem delu in v Dolenjcu, nekaj v dobrem, nekaj pa tudi v slabem pomenu, tako kot

so se v obeh pomenih predrugačili tudi medčloveški in delovni odnosi. Vsakdo med novinarji, ki si že nekoliko dlje časa reže novinarski kruh, to občuti in doživlja po svoje.

Meni se včasih ob ponedeljkih, ko posedemo k uredniški seji za skupno mizo, zazdi, da je čas kar pridno pometel po vsebini Dolenjskega lista, da je iz njega izginilo marsikaj dobrega, še najbolj pa, da je pometel z ljudmi. Ne samo da jih je spremenil – čas pač neutrudno kleše gube v človeške obraze in srca – ampak jih je kar nekaj odnesel iz naših vrst. Odšli so, ta v drugo časopisno hišo, oni v drugo službo, kar nekaj v zasluženi pokoj, nekateri pa že tudi tja, "kamor moč preganjavcev ne seže".

In ko se sprašujem, kaj je ostalo za njimi, da bi morda zaslutil, kaj ostane za novinarjem, mi misli kot rahel sneg naletujejo v odgovor, da so ostali le bežni spomini, kakšna zanimiva anekdota, občasno pogret čvek... in pa vsa tista množina besed, natisnjenih po straneh Dolenjskega lista, ki od nezadržnega diha časa počasi rumene in prhne na knjižnih policah. Koliko besed, koliko truda, tudi občasnega zadovoljstva in radosti je bilo pri vezenju besed v stavke, pri tkanju v misel in sporočilo! Koliko besed je bilo prelitih na papir, da bi zabeležili dogodke, da bi življenje, ki plimuje in se bohoti, ujeli v razumljivost in ga vsaj navidezno trajno zabeležili.

Zazdi se mi včasih, kot da se živi ljudje spreminjamo v besede, v prispevke in podpise pod njimi, da za nami ostaja le papirnata sled besed, ki jih že čez nekaj tednov nihče več ne bere. Tako je pač novinarstvo. Da si in te hkrati ni.

A če so komu članki, poročila, intervjuji, reportažni zapisi, zanimivosti, komentarji, sploh vse tisto, kar dan za dnem kot novinarji ustvarjamo, vsaj malo pomagali pri dojemanju pestrosti življenja in dogajanj, potem je vsa množina besed, tako neusmiljeno prepuščena pozabi in nerabnosti, imela svoj smisel, torej tudi smisel časnikarjevega dela.

MILAN MARKELJ

Pravo pokazalo pravo pot

Prav praznovanja s(o)pomnijo, kako čas hiti. Dolenjski list praznuje petdesetletnico izhajanja, meni pa bo v kratkem poteklo desetkrat manj delovnega druženja z njim. Za marsikoga malo, zame pa veliko.

Dolgo so se mi zdele izjave novinarskih kolegov, kako je novinarski poklic način življenja, neumne in nekako pretirane. Pa vedno bolj spoznavam, kako je to res. Ne le da delovni čas kot pri "normalnih" poklicih ne traja od te do te ure – v službi si dobesedno štiriindvajset ur na dan. Če že nisi na terenu, pa v glavi kar naprej melješ, kaj in kako bi kaj napisal. Nenehno si v stresu, tvoje delo je na ogled javnosti. Tudi osebno življenje prilagajaš novinarstvu in sploh postaneš čez čas poklicno deformiran, ker vse gledaš skozi oči novinarja. To pa ni vedno dobro.

Da je novinarski poklic kljub mnogim dobrim stranem tudi takšen, sem seveda prav spoznala šele v praksi. Ko sem se kot gimnazijka odločala, kam bom vsak dan, 35 ali ne vem koliko let že, hodila v službo, skorajda nisem mogla vedeti, kaj me v resnici čaka. Pa to ne velja le zame in za novinarstvo. Pri vseh poklicih je tako. Kasneje se pokaže, ali je bila odločitev prava ali ne.

Prav zadnje obdobje mojega službovanja pri Dolenjskem listu, ko sem po pogostih in povsem nenadejanih menjavah delovnih zadolžitev (od urejanja kulture do poročanja iz občin) začasno odgovorna za stran Pota in stranpota, ali po domače povedano za kriminal, se mi je pokazalo, da sem se leta 1990 odločila pravilno. Izbirala sem namreč med študijem prava in novinarstva. Zdaj skorajda redno tedensko posedam po sodiščih in spremljam glavne obravnave različnih kaznivih dejanj. Zraven seveda lahko od blizu opazujem in spoznavam delo sodstva in odvetništva, torej poklicev, kamor me je svoj čas vleklo. "Šla bom na pravo, kjer se bom borila za pravico in resnico! V tem poklicu res lahko naredim veliko dobrega," sem si naivno predstavljala.

No, saj to v glavnem drži, toda zdaj mi je jasno, da nikoli ne bi hotela opravljati teh poklicev, zlasti ne odvetniškega. Kar ne morem vejeti, da lahko zagovornik osumljenca, ki je na primer nekoga ubil, ali zagovornik nekega hujšega preprodajalca mamil, ob prepričljivo dokazani krivdi, predlaga, naj senat pri sodbi ne le upošteva vse olajševalne okoliščine, temveč naj ju spozna za nedolžna. Vem, da je naloga odvetnika, da brani svojega klienta, toda nesporno je dejstvo, da je nekdo zaradi njega umrl ali da se mladina tudi po njegovi zaslugi drogira. Kako potem predlagati nekaznovanje?! Razočarana sem tudi, ko odvetniki pri svojem delu iščejo neke, po mojem laičnem mnenju dostikrat nepomembne procesualne napake v postopku, ki potem včasih celo zakrijejo pomembnost samega kaznivega dejanja.

Novinarsko delo mi je torej razkrilo, da je bilo prav, ko nisem izbrala prava. Vprašanje, katero delo v poklicu pa bi mi lahko dokazalo, ali sem z novinarstvom izbrala pravo poklicno pot, pa ostaja v tem času še brez odgovora.

LIDIJA MURN

Lahko bi bil ob hišo in ženo

Če lahko rečem, kaj mi je najlepše v tem poklicu, bi izbral zadovoljstvo, povezano s tem, da med prvimi izveš še za tako drobne novičke in jih potem z veseljem kot sveže pečene hrustljave žemljice prodaš svojim bralcem. In če potem v odzivih zaznam, da je bilo za bralce tako sporočilo v Dolenjcu oziroma delenjskem New York Timesu, kot včasih ne s precenjevanjem in ne podcenjevanjem prekrstim ta, po mojem mnenju še vedno osrednji medij na Dolenjskem, zanimivo ali celo koristno, sem zadovoljen. V mislih na našega pokojnega odgovornega urednika Marjana Legana pogosto parafraziram njegovo, že malce predelano misel, namreč da se nekaj ni zgodilo, če to ni bilo objavljeno v Dolenjcu. No, tolikšnega pomena oz. takšne "specifične teže" Dolenjcu v resnici ne pripisujem, je pa to zame in moje sodelavce vsekakor lahko spodbuda, da se poskušamo pri delu čim bolj približati tudi nekoliko oddaljenim ciljem.

Brez visokoletečih ambicij, da bi se pridružil tistim, ki se gredo raziskovalno novinarstvo, pri tem pa, žal, prepogosto pozabljajo na zapovedi novinarskega kodeksa in celo na temeljne etične in moralne norme, sem že zadovoljen, če mi kdo pritrdi, da sem to ali ono napisal zanimivo in dobro ali da sem osvetlil neko zadevo dovolj korajžno in tehtno... Še bolj me vzdradosti, če lahko s svojim pisanjem prispevam k lažjemu in hitrejšemu urejanju zagat t.i. malega človeka. Kako malo je včasih treba, da je človek zadovoljen in celo srečen! Ko pomagam drugemu, me preveva prijeten občutek, da sem naredil nekaj dobrega tudi zase, za svojo dušo. Občutka hvaležnosti za drobne pozornosti in pomoči skoraj ni možno bolje izraziti, kot da skušam(o) osrečevati soljudi z dobrimi dejanji, lepo besedo... Tako samaritanstvo danes ni preveč cenjeno. V bolj razvitih zahodnih družbah pa se vse bolj po(ne)srečeno vračajo ravno k izvornim vrednotam človekovega življenja in vprašanjem smisla življenja, k vlogi in teži posameznika v družbi pa tudi k pomenu solidarnosti v neenakosti.

Ko takole razpredam poglede o svoji neznatni vlogi, gledani z Zemljinih vesoljskih razsežnosti, se mi kot zanimiva epizoda iz mojega novinarskega dela, ki priča o težavnosti in odgovornosti poklica, utrne misel na (možne) posledice, če bi na sodišču, kjer sem se prvikrat pojavil kot obdolženec, dobil tožbo zoper mene znani slovenski odvetnik dr. Peter Čeferin (v tistih časih slaven zlasti kot Grubelićev zagovornik). Vložil jo je v imenu podjetnika, ki mu je moja reportaža o nesprejemljivem (ponovnem) uporabljanju peskokopa oz. kamnoloma ob vznožju Žalostne gore pri Mokronogu, in sicer ob spomeniško zavarovanem območju, to preprečila. Podjetnik je zahteval 300.000 mark odškodnine, ker so se mu kot hiša iz kart zrušili načrti! V šali sem dejal, da bi bil, če bi tožbo izgubil, ob hišo in ženo! Očitano mi je bilo, a z ničimer dokazano kaznivo dejanje razžalitve časti in dobrega imena, kar bi mi lahko "prineslo" še celo izrek zaporne kazni. Takrat se je zgodba zame in za firmo srečno končala. Odvetnik Čeferin je predlagal poravnavo, tako da bi v Dolenjskem listu objavili pojasnilo, da na lokaciji spornega peskokopa ni bilo nikdar mišljeno odlagališče za nizko- in srednjeradioaktivne odpadke, česar naposled tudi nisem trdil, saj sem le povzel različne izjave prizadetih ljudi, ki so bili pripravljeni celo s svojim življenjem preprečiti ponovno izkoriščanje peskokopa (občinski poslanec Marijan Dolenšek je takrat celo legel pred podjetnikov tovornjak!), in mimogrede še omenil, da bi morebiti naposled tudi to pripomoglo k spremembi namembnosti kamnoloma.

Zgodbe se spominjam v dneh, ko sem že nekaj časa v dobrih rokah predstojnika ORL novomeške bolnišnice dr. Ivana Galca in njegovih prijaznih sodelavcev. S prijetnim občutkom preživljam to hospitalizacijo, saj niso v stikih z mano samo domači, ampak tudi številni sodelavci.

Ob zgodbi s peskokopom pa sem bil slabe volje že zaradi poškodbe noge, sočasno pa se je pojavilo še opisano pravdanje z bitko za resnico. Tedaj sem imel podporo našega "hišnega" odvetnika. Povsem nekaj drugega pa je, če imaš dober občutek, da te moralno podpirajo kolegi.

Žal je novinarstvo tudi takšno, da zaradi narave dela, naglice, morda pa tudi zavoljo sebičnosti (pre)pušča posameznika, da se sam rešuje iz čeri poklicnega vsakdana ali pa ga odplavi vrtinec pozabe.

PAVEL PERC

Na šport se vsi spoznajo

Nisem si mislil, da je o sebi tako težko kaj napisati. Ko pišeš o drugih, se misli zlahka zlijejo na papir, a pisati o sebi... Kaj za vraga pa je na meni takega, da bi to zanimalo tudi druge. Ko sem gulil osnovnošolske klopi, sem bil prepričan, da bom matematik ali pa novinar. Učiteljica slovenščine mi je sicer prerokovala, da bom pisatelj, a je pisateljica v svojih zrelih letih postala sama. Ne bral, žrl sem takrat knjige in v pisanju prav nasladno užival, čeprav še sedaj ne vem, zakaj sem moral vsak spis prebrati pred tablo. Najbrž zato, ker sem imel že takrat tako obupno nerazločen rokopis, da nihče ni znal brati za mano. Zaradi tega zdaj tudi razglednic in novoletnih voščilnic ne pošiljam več, saj ljudje ne bi znali razbrati niti tega, kdo jim jih pošilja. Je pa imelo to branje spisov pred tablo tudi dobro plat – začel sem pisati zgodbe za sošolce, za mojo prvo javnost, in ne le za učiteljičino oceno.

Kasneje sem zašel v vrhunski šport in za nekaj časa pozabil na matematiko in novinarstvo, a sem na koncu novinarske želje iz otroštva in mladeniško športno strast združil v poklicu, ki mi reže kruh pri Dolenjskem listu.

Moj dobri znanec je dejal, da smo novinarji ljudje, ki mislimo, da se spoznamo na vse. Malo je udaril mimo, a ni veliko zgrešil. V sebi se zavedaš, da o marsikateri stvari ne veš prav veliko, a ko o njej pišeš, moraš biti prepričljiv, kot da se spoznaš na vse. Novinarju ni treba biti strokovnjak na področju, o katerem piše, mora pa tistega, ki je res strokovnjak, razumeti in njegove zapletene misli prevesti v jezik, ki ga razumejo vsi ljudje.

Ko sem še kot študent prvič prestopil prag športnega uredništva Dnevnika, mi je Jože Pogačnik pokazal pisalni stroj in telefon ter naročil, naj pokličem smučarje skakalce v neki hotel na Japonskem in napišem 18 vrstic. Z mojim izdelkom je bil zadovoljen in moja usoda je bila s tem zapečatena.

Ko sem prišel na Dolenjski list, mi je kolega, sicer odličen novinar in izvrsten pisec, zaupal, da on o športu pa ne bi mogel pisati. "Na šport se vsi spoznajo in o športu vsi vse vedo," je rekel, "vsaj mislijo, da je tako."

Spremljati tekmo kot gledalec ali pa po službeni dolžnosti s svinčnikom v roki sta dve zelo različni stvari. Igra izgubi svoj čar, ko moraš o njej pisati. Strast, ki si jo ob spremljanju predstave na igrišču doživljal kot gledalec, izgine. Kar naenkrat vidiš, da sodniki delajo napake tudi na škodo gostov in da niso grobi le tekmeci, ampak tudi igralci domačega moštva. Če zapišeš, da so domači igrali slabo in da je trener delal napake, pljuvajo po tebi. Če tega ne zapišeš, se ti smejejo tisti, ki so tekmo gledali. Na koncu se odločiš in napišeš tako, kot zadevo vidiš, in na ta račun izgubiš marsikaterega prijatelja.

Če oblast ne dela tako, kot bi morala, je to novinar dolžan zapisati. Oblast plačujemo davkoplačevalci, zato mora svoje delo opraviti, kot je treba. Kaj pa v športu? V športu povečini delajo ljudje zastonj ali pa za simbolično nagrado. Ponižujejo se, ko hodijo od podjetja do podjetja in beračijo za denar. Ko se jim potem zgodi nerodnost, jih enostavno ne moreš natakniti na kol, a na napako le moraš opozoriti. To ni vedno lahko. Vsak rad vidi, da ga hvalijo in pohvala je nekaj vredna, če je javna. Drugače pa je s kritiko. Ta boli, sploh če je javna. Ljudje pa radi berejo kritiko in se naslajajo nad tujo nesrečo. Zato novinarski kruh ni lahek. Trd je in sedem skorij ima, kot mornarski.

IGOR VIDMAR

Časopis pa še kar živi

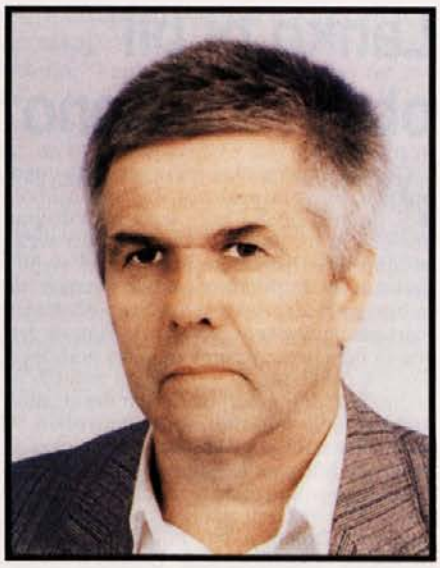

Nenadna smrt odgovornega urednika Dolenjskega lista Marjana Legana je vsekakor globoko pretresla člane uredniškega odbora in vse, ki so kakorkoli z njim sodelovali. Vendar je zanimivo, kako je že od samega začetka privzgojeni samoohranitveni nagon v trenutku, ko se je razvedelo za žalostno usodo urednika, prežel ves preostali novinarski kolektiv. "Časopis mora iziti!" je kljuvalo v zavesti vsakega posameznika. "Naj se zgodi karkoli, ti moraš opraviti svoje!"

Svojevrstna ironija usode je, da je ta nagon na neki način vodil celo Legana samega, ki je, to lahko zdaj že javno povemo, vsaj nekaj dni načrtoval svoj odhod. Vestno je dokončal vse uredniške posle in ko je bila natisnjena zadnja številka časopisa, ki jo je uredil, je odšel tudi on. Ob njegovem grobu se je spet zbralo celotno uredništvo. Točno ob uri in dnevu, ko je napočil čas, da bi po že dolga leta ustaljenem običaju spregovorili o zadnji številki časopisa in jo ocenili. Ali to ne pove dovolj o tem, kaj pravzaprav preži v ozadju vsake novinarske zavesti?

Marjan Legan je bil v službi pri Dolenjskem listu od začetka leta 1966 pa do konca septembra 1999, torej dobrih triintrideset let ali več kot polovico svojega življenja. Bil je sicer diplomirani agronom, a je po končani fakulteti le nekaj časa delal v svojem poklicu. Pri kmetijski zadrugi v Trebnejem je bil planer in analitik. Že takrat se je ukvarjal tudi z dopisništvom. Tematika njegovega pisanja pa je bila predvsem strokovna. Leta 1966 se je pri Dolenjskem listu redno zaposlil kot novinar, v začetku leta 1973 pa je postal njegov glavni in odgovorni urednik. Od začetka leta 1982 pa vse do smrti, torej do 1. oktobra 1999, pa je bil odgovorni urednik.

Marjan Legan je bil odgovorni urednik časopisa in kdor vsaj površno pozna slovensko časopisno sceno, mi bo pritrdil v oceni, da mu gre vsa pohvala za to, da je Dolenjec ostal pri življenju. In kdor vsaj površno pozna delo odgovornega urednika takega časopisa, mu bo izrekel vse priznanje, da je pri takem delu vztrajal tako dolgo: skoraj sedemindvajset let.

Res je, da je od prejšnjega urednika Toneta Gošnika nasledil dobro utečen časopis, globoko zasidran med naročniki in bralci skoraj na vsem ozemlju južno od Ljubljane pa tudi marsikje zunaj naše domovine. Toda čas je postajal medijsko čedalje bolj negotov, in to v vseh pogledih. Ker starim oblastnikom ni bilo nikoli dovolj poslušnosti in ponižnosti, so si na vse načine skušali podrediti tudi tiste vzvode, ki jih je tisk še ubranil za ohranitev lastne verodostojnosti. Ni jim uspelo.

Vzporedno s političnimi pritiski so časopisne strani siromašili gospodarski pretresi. Zaradi pomanjkanja bencina so novinarji postali skoraj nepokretni in zaradi pomanjkanja tiskarskega papirja so včasih obstali tiskarski stroji. Veliko elastičnosti, domišljije in požrtvovalnosti je bilo treba, da je časopis prišel do bralca vsak četrtek. A takrat se je začelo nekaj, kar se tudi pozneje, po normalizaciji stvari, ni zavrtelo v drugam: krčenje časopisa, manj prostora za članke, manjšanje črk in slik.

Potem je stari sistem začel izgubljati tla pod nogami, nekdanje ustanovitelje, občinske socialistične zveze, je povozil čas in časopis se je znašel na prepihu nove dobe, brez lastnikov in brez "zaščitnikov". Pojavljale so se nove tehnike, ki so omogočale novim informacijskim medijem, da so rasli kot gobe po dežju. A skoraj vsak medij, ki je vzniknil, je tudi kmalu potonil. Predvsem zato, ker ni imel homogene in dobro utečene novinarske ekipe. Dolenjski list pa jo je imel. Da je bila taka, je bila tudi Leganova zasluga.

Prišla je svobodna Slovenija, tako dobrodošla in slavljena, prišla je tudi težko pričakovana politična pluralizacija. Časopis naj bi ostal nevtralen, v službi ljudi, tako je bilo rečeno. Reči je lahko, držati se tega načela pa je težko. To bi najlaže povedal Marjan Legan, če bi še bil med nami. Dolgo je zdržal in niti najmanj ne mislim, da je klonil zaradi tega. Časopis je živa stvar in on ga je znal vsaj približno uravnotežiti, ne da bi odstopal od lastnih principov.

Nedavno tega sem se pogovarjal s človekom, ki dokaj dobro pozna razmere v tej pokrajini, pa me je pobaral: "Kako se boste pa sedaj obrnili, ko so na površju novi lastniki?" In odgovoril sem mu nekako takole: "Lastništvo samo po sebi še nič ne pomeni. Je le skrb za to, da bodo bralci dobili v roke dober časopis, takega, ki jih bo v največji meri zadovoljil in ga bodo hoteli prihodnjič spet imeti. Tak časopis pa lahko delajo le zadovoljni novinarji. Le tisti, ki lahko svoje težave rešujejo v lastnem okolju, znajo tankočutno prisluhniti tudi drugim in o tem pisati. Šele takrat, če so zadovoljni bralci in novinarji, ima tudi lastništvo svoj smisel."

Potem sem se spomnil še na staro szdl, na razne občinske komiteje, bencinske bone, prazne papirnice, strankarske in lastniške razprtije in si dejal: "Kako lepo, da je to že za mano!" Marjan Legan bi mi gotovo pritrdil.

TONE JAKŠE

Marjan Legan pred desetletji med ogledom iemvejskega gradbišča, in sicer v družbi z Jurijem Levičnikom in Marjanom Bauerjem, takrat novinarjem Dolenjskega lista.

Značilna drža Marjana Legana, kadar je z močjo argumentov, nikoli pa z argumenti moči prepričeval sogovornika, kaj je dobro za neodvisno novinarstvo.

Iz mojega lektorskega življenja

Dolenjski list je v petdesetih letih izhajanja napravil ogromno pot in se iz skromnega glasila Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Novo mesto in Trebnje, ki je na začetku obsegalo komaj štiri strani manjšega formata, razvil v sodoben časopis s strokovno usposobljenim uredniškim kadrom, direktorjem in ostalimi uslužbenci, lastno stavbo z najmoderneje opremljenimi prostori in s široko razvito dopisniško mrežo. To pot so mu začrtali predvsem: eden prvih sodelavcev urednikov in novinarjev Tone Gošnik, kasnejši direktor; dolgoletni odgovorni urednik inž. agr. Marjan Legan, žal pred nedavnim umrli kmetijski strokovnjak s širokim obzorjem in plemenitim srcem, ter današnji direktor Drago Rustja. Ta je tudi izpeljal nakup in zahtevno selitev v novo stavbo, ne da bi to za hip zavrlo delo celotnega kolektiva in redno izhajanje lista.

Temu razvoju sem bil že od kraja vsaj delno, priča tudi sam. O tem govori moj zapis v dnevniku z dne 13. februarja 1950: "Včerajšnjo nedeljo sem ves popoldan na prošnjo dopisnika Ljudske pravice Toneta Gošnika korigiral prispevke za prvo ševilko tednika Dolenjski list. Iziti bi moral že za Prešernov teden, a so v Lj. zavlekli, ker ne puste uredniškega odbora, ampak mora biti en sam urednik. Zdaj prevzame posle Jože Zamljen; list se bo tiskal v Lj., glavo je narisala Gošnikova sestra. Med drugim bo objavljen tudi članek B. Komelja o časopisih, ki so izhajali tu od 1848 dalje."

To moje lektorsko delo pa je bilo le začasno, redno sem namreč začel lektorirati Dolenjski list 1960, ko je Severin Šali to opustil in se posvetil poklicnemu prevajalskemu delu. Ker pa sem obenem opravljal tudi profesorski poklic, sem bil kar precej zaposlen. Neugnani urednik Tone Gošnik, ki je moral sam opravljati še številne druge posle, ne samo novinarske in uredniške, mi je včasih nosil na dom korekture tudi v večernih urah, tako da sem se ob napornem delu in spričo takratne precej nizke izobrazbene ravni podeželskih dopisnikov večkrat spravil v posteljo šele pozno ponoči. Tudi sem se moral odreči marsikateremu izletu, proslavi, zlasti pa sprehodom po lepi novomeški okolici. Kljub temu sem se v Dolenjskem listu dobro počutil, posebno v tistih nesrečnih letih, ko so na šolah nepremišljeno začeli uvajati nov način nagrajevanja po delu, preprosto povedano: plačevanju ne po resničnem strokovnem delu, ampak po raznih drugih vidikih, in ko so marsikdaj sodelovali pri odločanju o višini plač ljudje, ki niso imeli pojma o pravem strokovnem delu. Pri tem pa je bilo izgubljenega tudi veliko časa za prazne sestanke, sestavljanje vedno novih in novih statutov, pravilnikov, tabel, kar vse je zaneslo med šolnike dejansko le prepir, zavist in nezadovoljstvo. Vsega tega jaz pri Dolenjskem listu nisem bil deležen, saj sem delal v njem le honorarno.

Naj na kratko spregovorim o načinu svojega dela. Skrbel sem za pravopisno in slovnično pravilnost besedil, poleg tega pa ščitil bralce z odpravljanjem nepotrebnih tujk, črtanjem praznih fraz, s poenostavljanjem besedila itd. Pri tem so me vodile zlasti besede znanega jezikoslovca, izvrstnega poznavalca slovenščine dr. Antona Bajca, ki je nekje zapisal približno tole: "Nihče nima pravice pisati tako zamotano, da mora bralec njegovo pisanje po večkrat prebrati, da ga lahko ume." Kadar sem bil pri delu v negotovosti, sem imel na srečo možnost posvetovati se z nepozabnim urednikom Marjanom Leganom, ki sem ga resnično in po pravici cenil. Takih strokovnjakov in odgovornih, poštenih ljudi nam danes vsepovsod manjka, zlasti v najvišjih organih oblasti...

Prav tako se rad spominjam nekaterih sodelavcev Dolenjskega lista, katerih sestavki so se odlikovali po izvirnih mislih, lepem jeziku, ob katerih sem resnično užival. Med njimi naj na prvem mestu omenim pred kratkim umrlega književnika in muzealca prof. Jožeta Dularja, srčnega prijatelja še iz davnih gimnazijskih let na ljubljanski gimnaziji; gozd. inž. Janeza Penco in njegovega sina enakega imena, srednješolskega profesorja in športnega delavca; tri novomeške muzealce: prof. Janka Jarca, zgodovinarja Novega mesta; arheologa Toneta Kneza; nekdanjega arhivarja Dolenjskega muzeja, kasnejšega univ. profesorja dr. Jožeta Mlinariča, idr. Še posebej pa naj omenim preprostega Belokranjskega kmeta, kakor se je sam podpisoval, ki je naravnost s trdinovsko modrostjo opisoval kmečko življenje v svoji rodni pokrajini. Naj mi oprostijo tisti, ki sem jih tu morda izpustil, namenoma pa nisem po imenih navedel nekdanjih in sedanjih novinarjev Dolenjskega lista, ki jih tudi odlikuje široko znanje, ostrina misli in lepota izražanja.

In za konec: vedno sem z obzirnostjo in spoštovanjem lektoriral zlasti osmrtnice, in to iz spoštovanja do umrlih pa tudi do njihovih svojcev. Nobena osmrtnica pa me ni pretresla tako močno kot tista, v kateri je nesrečna mati, ki je izgubila svoje dete, izrazila vso svojo tragiko z enim samim stavkom: "Ajaj mirno, sinko moj!" Še zdaj me stisne v grlu, kadar se spomin tega.

KAREL BAČER

Jože Zamljen-Drejče je bil prvi odgovorni urednik Dolenjskega lista. Karikatura Dušana Povha, ki je nastala 17. februarja 1944 v vasi Gaj, ga kaže kot vodjo Pomožne tehnike Gorjanci, katere člani so bili Franc Čamernik, Karel Škrbec in Otilija Zemljak.

Se je vse to res dogajalo?

Triintrideset let je v življenju človeka veliko ali malo. Meni je toliko let poteklo pri Dolenjskem listu. Dolga doba, če se spomnim na vse, kar sem v tem kolektivu doživela, in kratka, če pomislim na leta, ki so bežala mimo hitreje od listja pred močnim vetrom.

V ustanovo (tako je bila takrat časopisna dejavnost statusno ovrednotena in opredeljena) sem prišla leta 1955. Za tajnico. Sem so me premestili iz pisarne na okraju. Pri Dolenjskem listu so novo moč potrebovali. Ker so na okraju ugotovili, da znam dobro pisati poročila, in ker se je zame zavzel tudi takratni urednik Tone Gošnik, sem premenjala službo. Dokončno, do penzije.

Tako se je kadrovalo leta 1955. Brez razpisa, z dekretom o premestitvi. V tajniške posle me nihče ni posebej uvajal; tudi kakih tečajev ni bilo. Začela sem z odgovori na dopise, z obračunavanjem naročnine, oglasov itd. Ker je takratni edini novinar poleg urednika Gošnika, Peter Romanič, zbolel, je bilo potrebno dopise večine neveščih dopisnikov s terena spraviti v obliko, sprejemljivo za tisk. Tako se je začelo moje novinarstvo. Delo mi je šlo dobro od rok in veselilo me je, ko sem videla svoj izdelek natiskan. Tudi po vrnitvi Romaniča sem poleg tajniškega dela vedno več pisala. Tudi samostojne vestičke in članke. Kajpada prve o cenah na tržnici. Moj prvi daljši prispevek je bil neke vrste potopis iz Benetk. Za tiste čase so bili to dalnji kraji; trdnevni izlet za dve osebi pa je veljal toliko, da sem dolg odplačevala domala dve leti.

Morda še zanimivost iz tajniškega dela, ki se danes čudno sliši. Dolenjski list je dobival subvencije z okraja. Tam pa je bilo vedno manj denarja, zato so sklenili, da bi del sredstev pridobivali sami, z oglasi. Čestitke za dan republike, novo leto, 1. maj in za občinske praznike so bile lepe priložnosti, da bi zamisel uspela. Reklam za proizvode tedaj nihče ni omenjal. Ker pa bržčas takratni direktorji ne bi dovolj uspešno upoštevali prošnje mlade tajnice, smo začeli teren "obdelovati" v trojkah. Z dobrim avtom okrajnih funkcionarjev, v katerem je poleg mene vedno sedel eden "najvišjih", smo obiskovali zlasti večje firme na širšem dolenjskem območju. Naš funkcionar se je rokoval z direktorjem (vsi so bili na ti) in v nekaj besedah utemeljil pomoč domačemu listu; istočasno pa sem jaz že molila naročilnico v podpis. Šlo je kot namazano! Pa da ne bi kdo mislil, da so bile takrat zavoljo terenskega dela kake dnevnice! Te so se pojavile v kasnejših časih. Moja plača je bila določena z dekretom, fiksna, delovni čas pa je trajal, dokler ni bilo vse narejeno. Razumljivo, da so bile tudi sobote delovne.

Z okraja je bilo vsako leto manj finančne pomoči. Vse bolj organizirano in uspešno pa je pri nas delovala oglasna služba. Na moje tajniško mesto smo čez sedem leto dobili drugo, jaz pa sem uradno postala novinarka. S prakso ob delu, čeprav sem kasneje opravila tudi šolo v Beogradu. Stroške potovanja na izpite mi je plačal Dolenjski list, hkrati pa sem terensko in drugo delo normalno opravljala.

Več kot trinajst let sem bila novinarka in urednica za Belo krajino. Občini Metlika in Črnomelj sta imeli takrat v časopisu vsak teden po celo stran. Občinskih sej, sestankov organizaicij, otvoritev od cestnih do gasilskih je bilo nešteto. Včasih tudi zvečer, ob sobotah in nedeljah. Čez Gorjance sem "šihtala", če je bilo potrebno, tudi dvakrat na dan. Sprva še po makadamu, ki niti tega imena ni bil vreden. Moj prvi fičko je bil kmalu povsem uničen.

Pa so bili lepi belokranjski časi! Po dogovoru v uredništvu smo terenski novinarji obvezno vsak mesec obiskovali tudi večje kraje. Zame so bili to Črnomelj, Metlika, Gradac, Drašiči, Semič, Dragatuš, Adlešiči, Vinica, Stari trg. Spotoma sem se ustavljala še v čim bolj odročnih vaseh in se tam pogovarjala z ljudmi o tem, kako živijo, kaj lahko pohvalijo, nad čem se pritožujejo. Sprva so se čudili, da jih sploh kdo vpraša za mnenje. Kasneje so se teh obiskov tako navadili, da so negodovali po telefonu, če me več tednov ni bilo blizu. Spoznavala sem kmetice, izmučene od težaškega dela. Doma so bile tako rekoč pogosto brezpravne, niso imele nobenih sodobnih pripomočkov, televizorjev sploh ni bilo, marsikje še elektrike ne. Pred prvim svitom so šle v hlev, potem na njivo; črna kuhinja, pranje in vse drugo jih je čakalo, ko je ostalo kaj časa tudi za to. Za otroke po šoli nihče ni imel časa. Če se je taka ženska potem zagledala v časopisu, tudi s sliko, je bilo to zanjo enkratno doživetje. In ko jim je oblast nudila osmomarčevski večer, so se mnoge solzile od sreče. Možje so bili običajno v službi, kajti ljudi s kmetov so silili v tovarne. Mnogi so odšli na tuje ilegalno, kasneje tudi z dovoljenji. Sčasoma se je vse več žensk zaposlovalo v tovarnah. Čim dlje so bile kmetice delavke, toliko bolj se jim je odpiralo obzorje. Začele so kupovati gospodinjske stroje, novo pohištvo, obleke. Tiste čase sem na pomanjkanje in pravo revščino naletela le tam, kjer je bil pri hiši za gospodarja alkohol.

Tudi zdaj, kadar se peljemo na izlet v idilično Kolpsko dolino, se vsakič spomnim, kako sem nekdaj strahoma vozila po teh krajih, zlasti čez Tančo goro ali Mavrlen proti Staremu trgu. Seveda po groznem makadamu. Pot se je vila skozi hosto, kjer ni bilo žive duše, pač pa so v notranjosti gozda gospodovali divji prašiči in tudi medvedi. Zaradi njih, ki so pogosto plašili otroke na poti v šolo, sem tudi največ hodila tja v jesenskem času. Bala sem se, da bi mi avto odpovedal sredi gozda. Domačini so mi povedali, da se medved boji ognja in avtomobilske hupe. Tako sem imela na sedežu poleg sebe v avtu vedno zmečkan časopis in vžigalice. Na srečo teh pripomočkov nikdar nisem potebovala; sem se pa vselej oddahnila, ko sem spet prišla na glavno cesto proti Črnomlju.

Če imaš vrsto let opraviti s funkcionarji, z vodilnimi ljudmi po tovarnah, uradih in šolah, že veš, komu lahko zaupaš, kdo je zahrbten, kdo karierist in za koga bi lahko dala roko v ogenj, da se ne laže. To velja tudi za kasnejša leta, ko sem urejala novomeško stran pa sodno rubriko s kriminalom. Za hobi in v resničen užitek pa mi je bilo poleg tega še urednikovanje ženske strani v takratni prilogi Dolenjskega lista.

Nikdar tudi ne bom pozabila sramote na novomeškem okrožnem sodišču. Sodili so težkemu kriminalcu in ko sem kot začetnica v spremljanju obravnav s težavo dobila dovoljenje za en sam fotografski posnetek v dvorani, se je zgodilo... Izvlekla sem fotoaparat, zavzela primerno pozo, da bi kar največ prizorišča dobila na film, in naglo pritisnila spožilec. Takrat se je oglasila obtoženčeva odvetnica dr. Ljuba Prenner: "Gospa, iz te moke ne bo kruha! Imeli ste pokrovček čez objektiv." Sramota pa taka. In hahljanje ob nabito polni dvorani!

Spoznala sem tudi vrsto republiških in nekaj zveznih funkcionarjev, ki so tedaj kar množično prihajali v Belo krajino. Med njimi so bili ljudje, ki jih danes nič manj ne cenim, kot sem jih tedaj. Predvsem dva vrhunska republiška politika pa sta se mi nadvse zamerila. Takemu ne bi rekla tovariš, čeravno je tak naziv nosil še izpred vojne. Če svojega šoferja zmerja s "prasico" in mu na javnem kraju grozi, da ga bo oklofutal, potem lahko veš, za kakšno osebnost gre. Drugi je takoj po shodu vedno na hitro zapustil prizorišče in se z nekaj znanci umaknil v posebno sobo. Res pa je, da mi tedaj niti na kraj pameti ni prišlo, da bi ob proslavi omenila še tak dogodek.

Hranim tudi še nekaj službene korespondence z nekaterimi pomembnjšimi ljudmi iz političnega in kulturnega življenja. Iz teh pisem veje človeška toplina, kar potrjuje moje videnje posameznikov, tudi če se jih spominjam z današnje odaljenosti. In ni res, da so bili vsi na položajih takrat zadrti, da so se jih vsi bali. Nič koliko političnih vicev sem slišala v taki družbi, a kot izrazit antitalent za šale sem si vendarle zapomnila enega, daljnovidnega, menda iz leta 1986: Slovenci plešemo kolo, ljubimo pa dunajski valček.

Prigod in nezgod je bilo v več kot treh desetletjih za malo morje, a o nekaterih sem že pisala ob podobnih priložnostih. Tokrat sem to zapisala za bežen pregled skozi čas, ki se zdi vse bolj neverjeten. Moj poklic pa je bil lep in rada sem ga imela.

RIA BAČER

Od genija do bebca

V domala štirideset letih, odkar dopisujem v Dolenjca, sem bil že vse: genij, a tudi bebec, domišljavec, ritoliznik, fant od fare, človek z jajci in hrbtenico, najboljši domorodec... Ja, ni enostavno pisati o dogodkih in ljudeh s sončne strani Gorjancev, kajti deželica je majhna in skoraj vsi se poznamo, če si nismo celo v sorodu. Človek mora vražje premisliti, kaj in koga bo namalal v časopis, da bo ostal pošten, zvest samemu sebi, a hkrati tudi dovolj kritičen in objektiven. Vrsto let sem si pomagal s humoreskami, ki so izhajale na zadnji strani, misleč, da ljudje zaradi literarne oblike in vsebine ne bodo prepoznali lokalnih voluharjev, prevarantov, politikantov, barab. Pa sem se hudo motil. Če sem zgodbo še tako zamotal in osebam dodajal njim neprepoznavne lastnosti, so bralci dobro vedeli, kam pes taco moli. S prstom so pokazali natančno na tistega človeka, ki sem ga imel ob pisanju v mislih. To me je včasih stalo tudi kakšno pranje možgan na komiteju, pri sekretarju, ki je sicer trdil, da gre zgolj za prijateljski pogovor, a me je kljub temu po ovinkih prepričeval, da sem šel kdaj pa kdaj malce predaleč. Vem, da bi zdaj radi slišali, kako sem trpel, kako so me rdeči preganjali, me ovirali pri karieri, me metali iz službe, grozili ženi in otroku, a vas bom razočaral: nič takega nisem doživel. To se je menda godilo drugim, tudi mojim znancem, ki so še dandanašnji prepričani, da niso uspeli samo zaradi enoumnega sistema, četudi so še danes "niko i ništa" in celo zdaj, ko vlada zahodna demokracija, pijani zadremajo v najbolj zakotnem bifeju. Ob prelomu sistema niso postali niti ravnatelji niti direktorji, ostali so to, kar so bili: nesposobni bleferji...

Težko bi preštel vse novičke iz metliške občine, ki sem jih napisal za Dolenjski list. Vem samo to, da jih je več sto. Nisem prepričan, da sem vedno zadel v polno, a utrip tedenskega dogajanja v kulturi, športu, družbenem in družabnem življenju sem delno do pretežno zanimivo ovekovečil. Ljudje so me trapljali po ramenih predvsem takrat, ko je po njihovem mnenju dobil po betici kdo od občinskih veljakov. Prav zanimivo je, kako se ljudje naslajajo nad slabimi vestmi. Nekoč sem si dovolil celo to, da sem nekaj grdega napisal o samem sebi, in ne boste verjeli, koliko ljudi mi je reklo, da je to prebralo. Po drugi strani pa so bili redki, ki so videli na primer Portret tedna, v katerem je poklicni novinar pretiraval s pohvalami o meni in mojem delu...

Zanimivo se mi zdi, da je moje pisanje, ki ga imam za dokaj pikrega in kritičnega, zbudilo tako malo odzivov v rubrikah bralcev. Prijatelji, tudi jaz jih imam, so prepričani, da se me ljudje bojijo, da se enostavno nočejo spuščati v dialog z menoj, ker da je že vnaprej jasno kot beli dan, da bodo pogoreli na celi črti. Sam se nikoli nisem imel za pisca, ki bi vzbujal strah, sem pa vedno pisal po lastnem prepričanju in lastni vesti. Tuje mi je namreč tipkanje po nareku, udinjanje vladajočemu, hlinjenje močnejšemu, prodajanje bogatejšemu...

Pisanje mi pomeni ventil in tako kot nekateri preklinjajo, ubijajo ali posiljujejo, da jih ne raznese – jaz pišem. In če ob tem doživim še to, da mi kmetica iz Radovice na cesti reče, kako jo razveselim vsak četrtek s prispevkom v Dolenjskem listu, je mera zadovoljstva polna.

Sprejmite iskrene čestitke za jubilej, dragi novinarji, dragi ustvarjalci četrtkovega prijatelja. Košček slavnostne torte pripada tudi meni in verjemite, da sem ponosen na to. Še na mnoga leta vam in časopisu, predvsem pa meni!

TONI GAŠPERIČ

Ob 35-letnici Dolenjskega lista je karikaturist Branko Babič leta 1985 takole videl člane uredništva in propagandne službe.

Dolenjec za gorenjski sestri

Justina Zupančič iz Podhoste pri Dolenjskih Toplicah je ena najstarejših naročnic Dolenjskega lista, in to po naročniškem stažu in po letih. Zupančičevi, ki je naročnica našega časopisa tako rekoč od začetka, se pravi 50 let, teče že 92. leto starosti. Na Dolenjsko je ta Gorenjka prišla že leta 1941. Z nečakom sta se z domačih Jesenic podala v naše kraje v partizane, ki sta se jim pridružila na Frati. Tam je spoznala tudi svojega bodočega moža Jožeta, ki je bil na Frati logar, sicer pa doma iz Podhoste. "Po vojni se nisem brigala za to, da bi dobila spomenico 1941, imam pa priznano sodelovanje v partizanih od 1941," pove. Njen nečak Zdenko in pokojni mož Jože pa sta spomeničarja. Po vojni sta z možem zgradila hišico v Podhosti; mož Jože je bil upravitelj gozdne uprave v Soteski. Ker nista imela svojih otrok, sta k sebi vzela najprej enega, potem pa še enega Bosančka, partizanski siroti, in eden od njiju, Niko, je bil stalno pri njiju in se izučil poklica. Danes živi v Stranski vasi in pogosto obišče Justino, ki mu je nadomeščala mater in je že 25 let vdova.

Zupančičeva je še na nek poseben način povezana z Dolenjskim listom.

Odkar Justina Zupančič iz Podhoste pri Dolenjskih Toplicah (leva) ne vidi več dobro, ji Dolenjski list bere njena sestra Angelca. (Foto: A. B.)

Po vojni je najprej delala na žagi v Soteski, kjer je vodila vse pisarniške posle. Potem pa so jo kot organizatorko AFŽ na terenu prestavili na novomeško okrožje, na oddelek za kulturo in prosveto, kjer je bil njen šef Jože Zamljen-Drejče, poverjenik za kulturo in prosveto, kot so takrat rekli vodji oddelka. In prav Zamljen je eden najbolj zaslužnih za ustanovitev Dolenjskega lista in je bil njegov prvi urednik. Zupančičeva ga je ohranila v najlepšem spominu.

"Oba z možem sva bila takoj za to, da se naročimo na Dolenjski list. Vseskozi sva ga rada prebirala pa najin Bosanček Niko tudi," pove gospa Justina, ki je sicer zdrava, prava gorenjska korenina, ki se je trdno vrasla na Dolenjskem. "Moj oče je bil Bohinjec, smo trdnega rodu," se pohvali. Zadnje čase Zupančičevi peša vid, je pa pri njej pogosto njena jeseniška sestra Angelca, ki je pri 87 letih sicer močno naglušna, vidi pa še. In tako ji ona na glas bere časopis. "Pa obe iz njega vse izveva. Ne samo zame, ki sem že toliko časa na Dolenjskem, tudi zanjo, Jeseničanko, je Dolenjec zelo zanimiv in dober časopis. Razen Dolenjca imam le še borčevsko Svobodno misel. Televizije jaz ne morem gledati, poslušam pa poročila, me vse stvari, ki se dogajajo doma in posvetu, zanimajo. Prej, ko sem še dobro videla, sem še posebej rada brala zgodovinske knjige."

Za Dolenjski list pravita sestri, da ga vsak četrtek komaj čakata. Po večkrat gresta pred hišo pogledat, če ga je poštar že prinesel. "Vs'ga prebereva," po gorenjsko povesta. Justina, ki naš časopis pozna od prve številke in je tudi vse natančno prebrala, trdi, da vsa leta napreduje in da je sedaj najboljši. "Dolenjski list je izvrsten in napreden časopis. Vsa čast mu! Zase lahko rečem, da v njem najdem ne samo novice in zanimivo branje, ampak tudi uteho."

A. BARTELJ

na kraju samem – na kraju samem – na kraju samem

Pred mnogimi leti se je sredi Metlike zgodil umor. Šlo je za obračun med Romi. Po naključju sem bil v neposredni bližini, tako da sem slišal streljanje. Ko sem pritekel na kraj dogodka, je storilec s pištolo v roki mirno čakal na policiste, ustreljeni pa je sedel v avtu in ob njem je stala obupana žena. V bolnišnici je ranam podlegel. Mnogo let kasneje, ko je storilec odsedel svojo kazen, ga je sin njegove žrtve prav tako v Metliki na javnem mestu pokončal s strelnim orožjem. Je krvava zgodba s tem končana? (Foto: Andrej Bartelj)

Kartuzijani v samostanu Pleterje živijo po strogih redovnih pravilih. V glavnem svoje življenje posvečajo molitvi, kontemplaciji in delu. A menihi v nasprotju s prevladujočim prepričanjem niso odljudni in asocialni ljudje, pač pa umirjeni, blagi, a prijetni in celo družabni in se znajo ob pravih priložnostih tudi lepo poveseliti. Ena takih je gotovo trgatev in prav na pozni trgatvi v vinogradu nad samostanom je kamera našla patra Romana. (Foto: Andrej Bartelj)

Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti, bi lahko ponovil za Župančičem. Koliko lepega človek vidi in doživi, ko opravlja naš večkrat nelep poklic. Naj posel še tako priganja, naj je delo še tako nujno, naj bo zamuda še tako huda, ko se v kristalnem zimskem dnevu pelješ po krajih pod Gorjanci, se boš ustavil in se zamaknjen zazrl v to lepoto. (Foto: Andrej Bartelj)

Novomeška gimnazija je pred štirimi leti kot druga najstarejša gimnazija na Slovenskem praznovala 250-letnico. Po več zapletih pri obnovi in dveh letih gostovanja na novomeškem šolskem centru, so se dijaki in profesorji predlani v jeseni spet preselili v temeljito obnovljeno in nadzidano gimnazijsko stavbo. Svojemu namenu pa so jo slovesno predali predsednik Milan Kučan, ravnateljica Helena Zalokar in tedanji šolski minister dr. Slavko Gaber. (Foto: Jožica Dorniž)

na kraju samem – na kraju samem – na kraju samem

Prvi Dolenjski list na Plemberku

Nad Stopičami, "podgorsko prestolnico", se prav nad prvim vodovodnim zajetjem za novomeški vodovod cesta strmo dvigne in vodi do vasice Plemberk ter se tam tudi konča. Konec sveta! Še v današnjih časih je Plemberk bolj ko ne od rok in le redko nekoga, ki ni domačin, brez potrebe zanese v ta sicer lepi, a odmaknjeni predel Podgorja. Prav v Plemberku pa je hiša, kamor Dolenjski list prihaja že od začetka, se pravi pol stoletja. To je Kraljeva hiša, dolga leta je imela številko 1, sedaj pa je 6. Naš časopis vsa ta leta prihaja na Vero Kralj, vseskozi pa ga vneto, rada in v celoti prebirata ob zakonca, ob Veri (ali pa še pred njo) tudi mož Franc.

To je hiša znane partizanske družine, ki je doživela strašno in grozno usodo. Medtem ko je bil Franc kot mlad fant v partizanih, so domobranci pobili najprej njegovo staro mater – ustrelili so jo na domačem vrtu – nato očeta na Težki Vodi, potem pa so z njive, kjer sta želi oves, odpeljali še njegovo mater in sestro in ju zverinsko ubili. Franc pa je bil v partizanih šestkrat ranjen, nazadnje v borbi z Nemci in domobranci za Podgrad decembra 1944 tako hudo, da so mu morali v partizanski bolnišnici v žumberških Doljanah amputirati nogo. S Krasinca so ga potem odpeljali v italijanski Bari (takrat se je prvič in zadnjič peljal z avionom), od koder se je vrnil domov 25. maja 1945. "Prav na Titov rojstni dan," se spominja. Ženo Vero je potem leta 1947 dobil v partizanski družini na Lavrici pri Ljubljani. Najprej sta za silo popravila zapuščeno in razdejano hišo. "Sneg je padal v kuhinjo," se spominja Vera. Pa sta vse "zrihtala" in še marsikaj drugega in h kruhu spravila 4 otroke. "Tako srečno živiva skupaj že več kot 50 let..."

Kraljeva se spominjata, da sta pred 50 leti Dolenjski list naročila na pošti v Stopičah. "Pošta je bila v Žagarjevi hiši, poštarica je bila pa Plantanova Fani s Težke Vode," vesta natančno. Tako je na Plemberk, na številko 1, začel prihajati naš časopis. To je bil prvi Dolenjski list v vasi sploh. Kasneje so pri Kraljevih imeli tudi prvi radio v vasi, prvi televizor in si prvi uredili centralno kurjavo.

Ko sta naročila Dolenjski list, Vera še ni bila v službi. Čeprav je bilo težko, saj je bil edini redni denar pri hiši le Franceva partizanska invalidska pokojnina, se časopisu ne bi odpovedali za nič. "Dolenjca smo naročili, da smo vsaj vedeli, kaj se dogaja, saj ne moreš živeti kot kozel na gmajni!" se odreže Franc. Dolgo časa je bil to tudi edini časopis pri hiši, ko je bila hčerka v Nemčiji, sta ga pa naročila tudi njej. Vera je potem dobila službo v novomeški bolnišnici, najdlje je delala kot telefonistka v porodnišnici. Franc pa je doma gospodaril, ves čas so obdelovali zemljo in do pred dvema letoma sta imela še živino.

"Vse prebereva," se pohvali Vera. "Najprej pogledava, kdo je umrl, pa male oglase, novomeško stran, potem pa vse od kraja. Bereva ga od četrtka do četrtka. Zmeraj najdeva kaj novega in zanimivega. Za Dolenjca brat' imava zmeraj čas. Pa tudi sicer lepo živiva in nama ni nobene sile. Da bi le še naprej bilo tako..."

A. BARTELJ

K Veri in Francu Kralju s Plemberka Dolenjski list prihaja že pol stoletja. (Foto: A. B.)

Že pol stoletja njen ljubi Dolenj'c

"Vesela sem, da je Dolenjski list ohranil osnovno usmeritev, ki mu jo je dal njegov prvi urednik, moj svak Jože Zamljen-Drejče," pravi Zora Marn, upokojena dolgoletna in priljubljena novomeška učiteljica. Gospa Marnova se še dobro spominja, kako so nastajale prve številke našega časopisa pred 50 leti. "Josip je moral veliko prispevkov napisati sam, ker so aktivisti na terenu, s katerimi se je dogovarjal, pogosto odpovedali," se spominja njegova svakinja. "Tako je marsikatero noč pred oddajo prebedel in sam pisal sestavke. Zjutraj pa na vlak in v tiskarno v Ljubljano z obveznim flaškonom cvička za tiskarje." Pravijo celo, da je znal še v tiskarni kaj na hitro napisati, če se je na strani pokazala kakšna luknja.

Zamljen, učitelj po izobrazbi, je bil vsestransko nadarjen človek. Lepo in zanimivo je pisal, tudi drobnih literarnih stvari se je lotil, imel je likovni dar, bil je lutkar, izvrsten amaterski gledališki igralec in režiser. Bil je nadvse družaben, duhovit in izviren, s svojim ostrim jezikom, šalami, zbadljivkami pa tudi jedkim sarkazmom se je zameril marsikateremu lokalnemu oblastniku. Zaradi vsega tega in zaradi svoje boemske nature sploh ni napredoval tako, kot bi glede na svoje sposobnosti lahko. A vedno je veljal za dobrega in poštenega človeka, neomajnega in zvestega prijatelja. Vsi so ga poznali in ga klicali le z njegovim partizanskim imenom Drejče. "Le mi domači, tudi oba njegova otroka, smo ga klicali Josip, kot sem ga krstila jaz. Ker se je v veseli družbi pogosto zadržal dlje, kot bi bilo dobro, in ga po cele dneve in noči ni bilo domov, sem rekla, da je zdoma kot

Zora Marn je ohranila eno od številk iz prvega leta izhajanja Dolenjskega lista, "glasila Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Novo mesto in Trebnje", ki ga je urejal njen svak Jože Zamljen-Drejče. (Foto: A. B.)

Josip Podrugović, znani nabiralec bosanskega narodnega blaga, nekakšen poldrugi Martin," obuja davne spomine gospa Marnova.

Marnova je na prigovarjanje svoje sestre Marije, ki je z možem Jožetom Zamljenom že 11 let učiteljevala v Šentjerneju, pred drugo svetovno vojno zapustila šolo v Dobju v odmaknjenih štajerskih hribih in prišla v Šentjernej. "Takoj ko je izbruhnila vojna, je Josip začel delati proti okupatorjem in za partizane. Italijani so mu rekli ‚capo di banda', češ da je vodja šentjernejskih banditov. Ko ga je sestra po zvezah rešila italijanskega zapora, ga je v začetku 1942 vzela noč in odšel je v partizane, ženo z dvema majhnima otrokoma pa pustil v Šentjerneju." Samska sestra Zora se je preselila k njej in avgusta 1942 so še oni skrivaj zapustili Šentjernej in po daljši kalvariji preko Javorovice in Sošic prispeli v Veliko Gorico na Hrvaškem, kjer so v bednih razmerah prebili do konca vojne.

"Po vojni je Josip postal poverjenik za kulturo novomeškega okrožja, kar takrat ni bila nepomembna funkcija, med drugim je tudi nastavljal učitelje. Medtem ko so drugi poverjeniki in ostali funkcionarji znali poskrbeti zase, se Josip za to ni nič brigal. Ko smo prišli s Hrvaškega, nismo imeli niti stanovanja. Vsi, Zamljenova 4-članska družina in jaz, smo se naselili v eni sobi z dvema železnima posteljama v današnji stari občinski zgradbi," pripoveduje Marnova. Tudi potem, ko so Zamljenovi že dobili upraviteljsko stanovanje v osnovni šoli, je ena soba pripadla zakoncema Marn, Zori in njenemu možu inž. Karlu Marnu, ki so ga po vojni za 3 mesece poslali v Novo mesto organizirat trgovsko šolo, a je tu ostal do smrti. Znana je zgodba, da sta si Zamljen in Marn za god deset let in dlje izmenjavala za darilo isto steklenico.

Zora Marn, ki je od 1965 v pokoju, je naročnica Dolenjskega lista od samega začetka. "Vseskozi ga rada prebiram. Najprej pogledam naslovno stran in preberem Klicaj, potem pridem na zadnjo s Halojem, pregledam osmrtnice, preberem anketo pa novomeško stran z Eno gospo in vse drugo. Kar cel teden ga prebiram in pregledujem. V teh 50 letih in ob rednem branju sem se nanj tako navadila, da ga ne bi mogla pogrešati. To je moj ljubi Dolenj'c!" Gospa Marnova pa je ohranila tudi eno od številk Dolenjskega lista iz prvega leta izhajanja. To je 40. številka, ki je izšla 2. decembra 1950 in je bila posvečena 150-letnici rojstva Franceta Prešerna.

A. BARTELJ

na kraju samem – na kraju samem – na kraju samem

Dva obraza legendarnega olimpionika Leona Štuklja. Fotografija je bila posneta na otvoritvi razstave v Dolenjskem muzeju v Novem mestu. (Foto: Milan Markelj)

"Nabrusimo kose, že klas dozoreva..." – tako so včasih prepevali naši kmetje, preden so se odpravili na žetev ali košnjo. Zdaj pa se bodo prav kmalu s kosami na ramah napotili proti slovenskemu parlamentu in vodilnim povedali, da jih gre jemati resno. Z vstopom v Evropsko unijo namreč našega kmeta ne čakajo rožnati časi. Na sliki so kosci na Lučarjevem Kalu pri Ivančni Gorici, kjer turistično društvo na pomlad pripravi tekmovanje koscev. (Foto: Lidija Murn)

Športna igra ni vedno gentlemanska, tudi groba je in včasih prav brutalna. To še posebej velja za rokomet, tudi ženski. So pa takile grobi prizori boja za zmago pravi magnet za fotoreporterjev objektiv. (Foto: Igor Vidmar)

Rom iz Kerinovega grma, naselja v krški občini, je izgubil življenje zaradi prekupčevanja z orožjem. Fotografija je nastala, ko so pokojnega pripeljali v naselje. (Foto: Tanja Jakše Gazvoda)

na kraju samem – na kraju samem – na kraju samem

Ob Dolenjcu se zbere žlahta

S Knežaka, odročne vasice na Tolminskem, je doma ena naših najstarejših in najzvestejših bralk Marija Bratkovič. 86-letna gospa Marija že ves čas po vojni živi v Dolenji Brezovici pri Šentjerneju in je ena prvih naročnic Dolenjskega lista. Njen mož Nace, ki je že 15 let pokojen, je bil težak vojni invalid. "Pri hiši smo imeli samo ‚Dolenjca' in v tistih časih smo le iz njega izvedeli, kaj se dogaja in kaj je novega. Mislim, da je ‚Dolenjca' na moje ime naročil Nace, jaz pa sem mu kasneje kupila radio Savica – še danes je pri hiši – in ga je tudi zelo rad poslušal," se spominja Marija, ki je v precejšnji meri ohranila svojo primorsko govorico, vanjo pa prijetno meša po šentjernejsko izgovorjene besede.

Marijina rojstna vasica v kneški grapi je bila v njenem otroštvu res daleč od civilizacije. "Do naše vasi ni vodila niti cesta, komaj slab kolovoz, v šolo pa smo otroci hodili uro daleč." Po prvi svetovni vojni so ti predeli spadali pod Italijo in Italijani so močno pritiskali, slovenščino so hoteli zatreti in ljudi poitalijaniti. Pa jim ni uspelo. "V šoli smo se sicer morali učiti italijansko, a med sabo in doma smo govorili samo slovensko. Takrat, kot otrok, sem najbrž znala tudi kaj italijansko, danes pa prav nič!"

Tako skrita knežka grapa pa le ni bila, da jih med drugo svetovno vojne ne bi našli in odgnali v internacijo. V logorju pa je Marija iz knežke grape spoznala Bratkovičevega Naceta iz Brezovice pod Gorjanci. Že je kazalo, da se bosta ob italijanski kapitulaciji ločila, a je usoda hotela drugače. Marija je po kapitulaciji odšla domov, Nace pa v partizane na Matajur. Tam je bil že po mesecu dni težko ranjen, zdravil pa se je v bolnici, ki je bila prav v Marijinem domu v Knežaku. "Po končani vojni pa ni hotel sam domov pod Gorjance," se nasmeje Marija, ki je nasploh vedrega in prijetnega značaja.

Tu pa se je v pogovor vmeša Marijina vnukinja Mirjana, ki živi s staro mamo. "Pa ji ni povedal, kam gresta, govoril je, da je blizu, pri Ljubljani." "Najbrž se je bal, da ne bi hotela povsem na drug konec, sem pod Gorjance. Pa mi ni bilo nikoli žal, takoj sem se navadila na življenje v teh lepih krajih in tukaj mi je najlepše. Doma v kneški grapi ni ostal nihče, po potresu je šla cela vas na kup, nič ni ostalo, včasih na televiziji kažejo eno samo hišo..."

Dolenjski list pri Bratkovičevih ves čas radi berejo. "Pri nas je to res družinski časopis," povzame besedo Mirjana, ki staro mamo spoštljivo vika. "Ob četrtkih se zbere cela žlahta in ga pregledujemo, vsakega kaj zanima. Mama ga pa že v četrtek dopoldne pregleda, ko je sama doma." Od štirih Marijinih in Nacetovih otrok so trije še živi, vsi živijo blizu in jo pogosto obiščejo. Ima že 7 vnukov in vnukinj in 3 pravnuke. Marija v 87. letu starosti bere časopis brez očal; tudi za to, da nit vdene v šivanko, ne potrebuje očal. "Le kadar gledam televizijo, si jih nataknem," pove. "Prvi dan Dolenjca prelistam in pregledam, berem pa ga kar cel teden, do naslednjega četrtka, ko spet pride."

In tako že 50 let!

A. BARTELJ

Marija Bratkovič je ena naših najstarejših in najzvestejših bralk. (Foto: A. B.)

Pol stoletja prijateljevanja

Marija Grdešič se je leto dni po drugi svetovni vojni iz rodnega Čudnega sela pri Črnomlju podala s trebuhom za kruhom v Novo mesto. Kot tkalka je našla delo pri Ludviku Pericu. Ko pa je le-ta zaprl delavnico, je šla v opekarno v Prečno. Ob težaškem izdelovanju opeke je vzdržala devet mesecev, nato pa se kot čistilka zaposlila na železnici. A se je hitro znašla. Čez zimo je opravila sprevodniški tečaj in leta 1948 postala sprevodnica. Presenečena je bila, ko je bila po štiridesetih letih v Dolenjskem listu objavljena fotografija z omenjenega tečaja, na kateri se je spoznala. Pri tem delu je vztrajala deset let, potem pa na novomeški železniški postaji postala deklica za vse. Na železnici je redno delala kar 26 let, po upokojitvi pa še štiri leta honorarno. Čeprav se je kot upokojenka odselila v Črnomelj, rada obuja spomine na leta, ki jih je preživela v Novem mestu.

"Leta po drugi svetovni vojni so bila tako lepa. Novo mesto je imelo toliko prebivalcev, da smo se mladi med seboj v glavnem dobro poznali. Predvsem je bilo takrat še malo priseljencev. Imela sem veliko prijateljev, precej smo bili skupaj, hodili smo na udarniške akcije. Dvanajst let sem bila aktivistka Rdečega križa. Tudi večino tistih, ki so začeli z Dolenjskim listom, sem osebno poznala, zato je bilo razumljivo, da sem se nanj naročila kmalu potem, ko je začel izhajati. Čeprav sem uradno Marija, sem bila za prijatelje Mici in pod tem imenom so me tudi zapisali kot naročnico," se spominja življenja pred pol stoletja Grdešičeva. Prizna, da so ji imena mnogih, ki so pisali ali kakor koli sodelovali z Dolenjskim listom v tistih pionirskih letih, ušla iz spomina. Še vedno pa ve za Miloša Jakopca, Toneta Gošnika, Rio Bačer.

Marija trdi, da ji nikoli ni prišlo na misel, da bi odpovedala Dolenjski list. "Še danes se skoraj skregamo, kdo ga bo prvi prebral. Najbolj pa je bila nad njim navdušena moja mama Frančiška, ki je umrla pred šestimi leti, stara 91 let. Vsak četrtek je na pragu pričakala poštarja. Četudi je zadnja leta vse več lokalnih radijskih postaj in televizija, časopisa ne morejo nadomestiti. Elektronski mediji navadno poročajo precej na kratko. Če pa želim celovitejšo informacijo, jo poiščem v časopisu," je še pribila Marija.

Zadnja leta, ko ji nagaja bolezen in težko hodi, je Dolenjski list zanjo še toliko pomembnejša vez tako z okolico kot tudi z Novim mestom. Najprej prebere rubriko "Halo, tukaj je bralec Dolenjca", odgovore in popravke, anketo, novice iz črnomaljske občine, zadnja leta pa tudi dogajanja v Rudniku Kanižarica v zapiranju, kjer je direktor njen sin Silvo. Dobrodošli so ji tudi nasveti, pogreša pa več predstavitev knjig. Prepričana pa je, da bo Dolenjski list še naprej njen redni četrtkov prijatelj.

M. BEZEK-JAKŠE

Marija Grdešič

Časopis je nov, dokler ni prebran

Martin Vukšinič iz Vavpče vasi pri Semiču v hladnih zimskih dneh v glavnem preždi v hiši, ker se ne zanese preveč na svoje bolne noge, ter prebira časopise in knjige. A ko se bo otoplilo, bo šel v vinograd, ki ga ima za hišo, na vrt, k čebelam. Vedno pa je vesel obiskov, saj je zgovoren, se rad pošali in obuja spomine na pretekla desetletja. Trdi sicer, da ima slab spomin, toda glede tega bi se lahko kosal z marsikaterim mlajšim.

Martin se je rodil v Želebeju pri Metliki. Jeseni 1942 je odšel v partizane, po končani vojni pa je moral k milici, saj je miličnikov primanjkovalo. Postal je komandir metliške milice, a je zdržal le dva meseca. Vedel je, da takšno delo ni zanj, zlasti ne v domačem kraju. Potem je služboval po različnih slovenskih mestih in ko si je na Jesenicah zlomil nogo, je odšel na bolniški dopust v Semič, od koder je bila doma žena. Večkrat je napisal prošnjo, da bi mu dovolili odhod iz milice, a še do danes ni dobil odpustnice, čeprav se po končani bolniški ni nikoli več vrnil med miličnike. Od leta 1958 sta z ženo Pavlo ostala v Semiču oz. v bližnji Vavpči vasi, kjer sta si počasi postavila svoj dom. Martin se je najprej zaposlil v črnomaljski, pozneje pa v semiški kmetijski zadrugi. Do upokojitve pred dvema desetletjema je delal kot skladiščnik v Semiču, čeprav se je medtem semiška zadruga priključila k črnomaljski. "Nihče ni bil za to, a so nas kljub temu priključili k Črnomaljcem. Semiška zadruga je imela tudi mlekarno in sirarno z odličnim sirom. Potem je bila pa hiralnica. Pred leti tudi ni bil nihče iz naše občine za priključitev semiške občine k črnomaljski, a so kljub temu naredili tako," pripoveduje Vukšinič.

Martin Vukšinič

Martinova žena Pavla je že leta 1951 naročila Dolenjski list na svoje ime. S tem pa je ugodila predvsem bolnemu očetu. Spominja se, da se je pri njih vedno veliko bralo. "Če pa morda nisem utegnil prebrati časopisov, je to storila žena in mi povedala, kaj je novega. A ko mi je žena pred dvanajstimi leti umrla, sem odpovedal vse časopise, razen Dolenjskega lista, Lovca in Čebelarja, saj imam rad Belo krajino, naravo in čebele. V teh časopisih pa najdem vse, kar me zanima," pravi Martin ter pristavi, da je časopis, tako mu je nekoč dejal sosed, nov toliko časa, dokler ga ne prebereš. Vukšinič je prepričan, da je imel sosed prav, kajti zanj je Dolenjski list nov le od četrtka do četrtka. Ob prebranem prispevku pa napravi kljukico, da ga ne bi čez čas začel brati še enkrat. Najprej pa ošvrkne osmrtnice, male oglase in kriminal, nato pa pogleda, kaj je zapisanega o semiški občini. Zanimajo ga tudi novice s sejmišča in iz porodnišnice. Pravi, da mu je še najmanj mar politika. Razjezi se, če hvalijo tega ali onega politika in če se v državnem zboru kregajo, namesto da bi kaj dobrega naredili za Slovenijo.

M. BEZEK-JAKŠE

Še časopis se je "primožil" iz Brezovice v Zabrdje

Magda Novak

"Tudi pri nas moramo imeti "cajtenge". V Dolenjskem listu pa je še največ domačih zanimivosti, zato sem ostala zvesta Dolenjcu pol stoletja in mu bom tudi prihodnja leta, saj tudi 39-letni sin Jože ne more brez tega časopisa. Ko sem se leta 1960 primožila iz Brezovice pri Mirni semkaj v Zabrdje, sem predlagala možu Jožetu, da bi nanj prepisala Dolenjca, a je rekel, naj kar jaz ostanem naročnica, saj sem ga naročila že leta 1950. Za naročnino sem zaslužila s šivanjem doma. Mož je bil zelo dober zame in za družino. Delal je v tovarni šivalnih strojev na Mirni, umrl pa je pred 17 leti. Da je zraven še kaj zaslužil, je po šihtu veliko zidal. Imel je natanko 27 let 2 meseca in 2 dni delovne dobe. Sin Jože dela pri Kirmu v Brezovici, dve leti mlajša hči Magda pa v Kolinski na Mirni. Njena družina si je zgradila hišo v neposredni soseščini. Magda ima dva otroka, Peter je v 7., Blaž pa v 5. razredu," pripoveduje Magdalena Novak, rojena Mole, iz Zabrdja 18, ki bo letos napolnila okroglih 75 let.

Gospa Magda se spominja, da sta morala z možem, ko se je primožila v Zabrdje, veliko postoriti, da sta obnovila domačijo. S taščo se je dobro razumela, čeprav je mislila, da bo drugače, kajti ko se je primožila, ji je rekla, da ona ne bo mogla paziti otrok. Tašča je šla raje ven in je bila zelo pridna na njivah, otroka pa je imela zelo rada, posebej Jožeta.

"V Brezovici nas je bilo 8 otrok. Umrla sta brat Polde, rojen leta 1914, in petorojenec brat Drago, rojen leta 1923. Polde je imel kar 15 otrok in je trdo garal v mlinu, celo po tistem, ko mu je nekoč pri tem delu odtrgalo roko in je postal invalid. Drago je umrl v Argentini. Verjetno bi bil z današnjo opremo odličen smučar. Upal se je z zelo preprostimi, doma narejenimi smučmi in vezmi, spustiti z najvišjega hriba nad Brezovico po cesti vse do glavne ceste. In ko je prevozil še to, je skočil kar nekaj metrov. Najstarejša sestra, 91-letna Pavla, živi v Brezovici in je še najbolj trdnega zdravja. Zanjo lepo skrbi najmlajša sestra Dana, rojena 1929. Tretjerojenka Milka je letnik 1919, četrtorojena Ani letnik 1921, predzadnja pa se je v naši družini leta 1927 rodila Ela, zdaj poročena Kramar," nadaljuje pripoved o svoji rodbini naša dolgoletna naročnica Magda.

Spominja se, da je bilo na njihovi skromni kmetiji, pri Moletovih, z eno kravo, da je bilo vsaj mleka dovolj za številne otroke, bolj skromno življenje. Oče je pogosto hodil v "taborh", da je lažje preživljal družino. Sicer pa se je v 1. svetovni vojni kot pripadnik avstro-ogrske vojske vojskoval tudi po Karpatih. Med 2. svetovno vojno so begali zdaj pred Italijani, ki so prihajali iz Trebnjega, in zdaj pred partizani. Tem je oče nemalokrat sam postlal s slamo v staji, da bi se malce odpočili in pogreli, ker jih je bolje razumel, saj je v njih videl sebe, ko se je podil po karpatskih brezpotjih, brez strehe nad glavo, prezebel in večkrat lačen kot sit. V Brezovici ni bilo nobenega izdajstva, čeprav se je vedelo, da so njihovega brata Draga iz partizanov zvabili k "ta belim" in da so sosedje Gregorčičevi simpatizirali s partizani, je še dodala Magda, ki v Dolenjskem listu v zadnjih letih najprej prebere parte, kajti tako največkrat izve za slovo kakšnega znanca, potem šele domače zanimivosti. Sin Jože, eden poglavitnih organizatorjev smučarskih skokov v Zabrdju, pa najprej "prediha" šport, zatem pa še druge strani oziroma zvrsti.

PAVEL PERC

na kraju samem – na kraju samem – na kraju samem

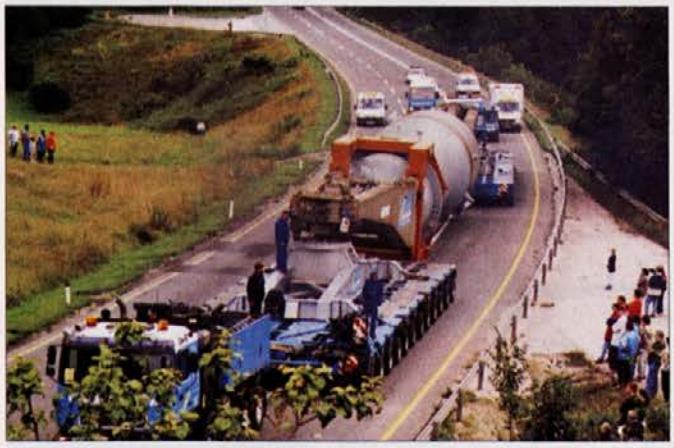

Prevoz dveh uparjalnikov iz koprskega pristanišča do Nuklearne elektrarne Krško se je v preteklem letu spremenil iz tehnično zahtevnega transporta drag(ocen)ega tovora izjemnih dimenzij in teže v prvovrsten medijski dogodek. To še zlasti velja za prevoz prvega uparjalnika, ki so ga celo začasno "zasedli" pripadniki okoljevarstvene organizacije Greenpeace, da bi protestirali zoper podaljševanje življenjske dobe po njihovem okolju nevarne krške "atomske" elektrarne. Uparjalnika sta varno prispela na cilj, zdržali so vsi viadukti in mostovi, radovednost pa so si potešili ob dolenjski magistralki tudi tisoči Dolenjcev. Posnetek je nastal pri Medvedjeku. (Foto: Pavel Perc)

Najstarejši prebivalec v sevniški občini, Jernej Klinc z Orehovega, je svoj 100. rojstni dan v krogu stotnije sorodnikov in gostov praznoval lani v Ulčnikovi gostilni. Sevniški župan Kristijan Janc je stoletniku izročil priložnostno darilo. Vsakdo je želel nazdraviti s Klinčevim atom, ki je s svojo čilostjo in bistrostjo žel občudovanje, posebej še, ko je zaplesal valček. Stoletniku so Orehovčani pripravili posebno slovesnost, na kateri ni želel manjkati nihče od krajanov. (Foto: Pavel Perc)

Vsaj eno vprašanje, lahko za zadnjo stran

Časopisi imajo zmeraj kaj preveč in vedno česa nimajo. Da je zgodba o časopisu popolna, pa v njej nastopajo še bralci.

Med bralci Dolenjskega lista je tudi Marija Jereb iz Dolnje Prekope 42. Na ta naslov najde časopis pot že od leta 1951. Res pa je, da je pred pol stoletja na ta hišni naslov Dolenjski list naročila stara mama Marijinega moža Ferdinanda, prav tako Marija.

Marija Jereb, ki je naročnica zdaj, ne bi imela glede časopisa nič proti, če bi ob vsem, kar že ima, imel na straneh še televizijski spored za Pop Tv. "To pravim zato, ker so nekateri že predlagali še ta televizijski program," pravi Marija.

Na zadnjih časopisnih straneh menda piše več ali pa gre za kaj drugega, saj začno mnogi ljudje brati časopis od zadnje proti prvi strani. Ko gre za Dolenjski list, zadnja stran, ponavadi levo spodaj, deluje kot nekakšen občanov žolčomer, in zato ta časopisni vogalček neredko pokritizira, vpraša in pove natanko tako, kot si želijo mnogi, ki (še) niso poklicali dežurnega novinarja v uredništvo. Na zadnji strani pogosto začne prebirati Dolenjski list tudi Marija Jereb iz Dolnje Prekope.

Če smo že pri vprašanjih, ki naj bi jih časopis v imenu občanov zastavil pristojnim, se velja ustaviti pri tem, kdaj bodo v Dolnji Prekopi pločniki. Marija se strinja, da je nevarno in hudo, da ni pločnikov ob tako prometni cesti, kot je njihova. "Postavili so znak za omejitev hitrosti. To pa je premalo. Za pešce je hudo. Ubogi so otroci. Stopijo iz avtobusa, pa so že na cesti. Nesreče, najhujše, so že bile," pravi Marija, ki ji v tem pritegne tudi mož Ferdinand. In se nasmehneta, češ da bodo pločnike pred novimi volitvami spet obljubljali politiki.

Marija in Ferdinand Jereb

Marija in Ferdinand nista politika ali, kot bi kdo rekel, politična delavca. Sta delavca. Vsaj eden od Ferdinandovih mladostnih prijateljev je študiral elektrotehniko in elektroniko, Ferdinandu pa je elektronika ostala vse do danes lep konjiček. Dejstvo pa je, da je bil mož med ustanovnimi člani radiokluba Prekopa, za katerega postavitev ima največ zaslug Jože Zagorc.

Človeku ničesar ne manjka, pridobi pa roj novih spoznanj, če k zanimanju za elektroniko doda še željo po gojitvi čebel. Enako je verjetno mislil Ferdinand, saj ima danes čebele. Z izjavo o čebelah in njihovih težavah se čisto nehote izda, da te leteče čudeže v panjih predano oskrbuje. Jerebova omenita tudi koze; pri hiši je nekaj živali srnaste pasme. Marija in Ferdinand ne ugovarjata tistim, ki izjavljajo, da kozje mleko ni mleko, ampak zdravilo.

Ali je res, da časopisi vedno česa nimajo? "V Dolenjskem listu bi lahko bilo več receptov, vsakdanjih nasvetov," pravita Jerebova.

M. LUZAR

na kraju samem – na kraju samem – na kraju samem

Ministri, direktorji in lastniki prihajajo in odhajajo, krški Videm pa k sreči še zmeraj ostaja, kjer je bil. Jaroslav Dostal (desno), predstavnik prvega češkega lastnika (ICEC), se je v Krškem v ministrski družbi na široko smejal, ko je napovedoval za 220 milijonov mark naložb že do leta 2003. Malo pozneje je z lastnikom tovarne vred izginil iz Krškega. Sta ob tem kakšne razloge za smeh imela tudi ministra Metod Dragonja in dr. Pavle Gantar (levo)? (Foto: Breda Dušič Gornik)

Pred 57 leti so nemški vojaki Dolenjsko zasedli kot napadalci, decembra 1998 se je nemška enota (na sliki pred napadom na skrajneže v zasedeni Goriški vasi) izkazala v vlogi osvoboditeljev. Na vaji zveze Nato CAE 98 je nastopalo 5.500 vojakov iz 17 držav. Poveljevalni jezik je bil angleški, vojaki posameznih enot pa so se med sabo sporazumevali v 14 jezikih. (Foto: Igor Vidmar)

Dolenjska lepotica kdaj pa kdaj ni nič kaj prijazna do svojih sosedov. Takole se je lansko leto kmet iz okolice Kostanjevice na Krki boril z naraslo reko: balo sena najprej na čoln in nato s traktorjem na suho. (Foto: Breda Dušič Gornik)

Iz posavskega plesnega kluba Lukec Krško: "Ne mi sezut' čevlja, ta čevelj je moj!" (Foto: Martin Luzar)

na kraju samem – na kraju samem – na kraju samem

Novice iz krajev, kjer živi in je živela nekoč

Na krajevnem uradu Zagrad pri Škocjanu se je pričelo danes že 50. leto, odkar se Tince Ožbolt druži z Dolenjskim listom. Rodila se je v Pristavi pri Podgradu in je kot 24-letna mladenka, zaprisežena boju za delavske pravice in socialistično izgradnjo domovine, po drugi svetovni vojni domače ognjišče zapustila leta 1948. Po Zagradu, kjer je bila zaposlena na krajevnem uradu, in po dobrem letu službovanja v Smolenji vasi je tri leta delala na občini v Hinjah, ko se je ta združila z Dvorom pod skupno občino Žužemberk, pa je od leta 1955 do preselitve v Kočevje, kjer živi še danes, delala na občinski upravi v Žužemberku. Tako kot se je Tinca selila zaradi službe, pa se je z njo iz kraja v kraj selil tudi Dolenjski list.

"V življenju je veliko vsega: lepega pa tudi žalosti," pravi, ko obuja spomine. S toplino se spominja moža Jožeta, s katerim sta se spoznala, ko je delala v Žužemberku. V zakonu sta preživela 35 let, in ker nista imela otrok, sta bila drug na drugega še toliko bolj navezana. Njegova smrt pred sedmimi leti jo je zato močno prizadela. To, da je leta 1990 izgubila brata, dve leti kasneje sestro in nato v nizu žalostnih dogodkov leto kasneje še moža, je močno načelo tudi njeno zdravje. Kot sladkornemu bolniku ji je to celo ogrozilo življenje. Shujšala je za okoli 30 kilogramov in šele s prehodom na insulin in po postopnem sprijaznjenjem z vso tragiko življenja se ji je stanje začelo izboljševati. Čeprav je danes najhujše že za njo in ji je uspelo pridobiti nazaj precej izgubljenih kilogramov, pa je ostalo globoko v njej zakoreninjeno sovraštvo do "črnine". V žalna oblačila je bila odeta vse prepogosto in predolgo.

Tinca je danes v svojem stanovanju v Kočevju, kjer je že od leta 1958, sama, vendar pa ne osamljena. Ima kar nekaj dobrih prijateljic, s katerimi si izmenjujejo obiske, čas pa si krati tudi z gledanjem televizije. Obožuje nadaljevanke, ki so na programu Pop TV v popoldanskem času, in samo zato, da zve vsaj nekaj o njihovi vsebini za prihodnji dan, bere Hopla. Naročena je tudi na Nedeljski dnevnik, tu in tam pa rada prebere tudi Jano ali kakšno drugo revijo. Ker ostaja zvesta svojim mladostnim idealom in idejam, kar potrjuje, kot pravi, tudi s članstvom v ZLSD, je naročena tudi na revijo Svobodna misel, dokler bo živela pa bo z njo, kot pravi, tudi Dolenjski list. Nanj jo namreč veže dolgoletno naročniško razmerje, še bolj kot to pa, kot pravi, novice, ki jih ta prinaša tako iz Kočevja, krajev, kjer je službovala, kot tudi, kar je zanjo zelo pomembno, njenega rojstnega kraja. V svoj rojstni kraj se namreč rada vrača.

Zdravje Tinci danes ne dopušča več, da bi kraje, kjer je nekoč živela, obiskovala tako pogosto, kot si to želi in kot je to počela pred upokojitvijo, ko je delala kot oskrbnik premoženja na kočevski občini, in v prvih nekaj letih po letu 1979, ko se je upokojila. Hiša v Pristavi, v kateri je nekoč živela 7-članska družina Jeničevih, je danes sicer prazna, vendar ima Tinca tu še vedno veliko prijateljev. Rada obišče tudi še edino sestro, ki jo ima in ki živi v Gotni vasi, pogoste stike pa ima tudi z nečakom, ki živi pri Novem mestu. Ker človek potrebuje, da se včasih razvedri, kot pravi, je domala redna udeleženka izletov, ki jih organizira kočevsko društvo upokojencev, razvedrilo pa najde tudi v reševanju križank v Dolenjskem listu. "Če mi časopis ne bi bil všeč, bi ga odpovedala," pove odkrito. Prav tako odkrito pa tudi prizna, da v njem najraje prebira komunske kronike in rubriko Odgovori, popravki in mnenja ter da vedno pregleda tudi strani z osmrtnicami.

Tinca Ožbolt

M. LESKOVŠEK-SVETE

Miloš Jakopec

O Dolenjskih razgledih ali o rosi in povodnji kulture

Zapis posvečam spominu pokojnega Ivana Zorana, dolgoletnega urednika in ustvarjalca Dolenjskih razgledov

Pred menoj je na mizi šest v rdeče vezanih knjig, ki vsebujejo 840 strani iz 66 številk Dolenjskih razgledov. Spoštljivo zrem v njih, spoštljivo sem jih prelistal in pregledal, snopič za snopičem, stran za stranjo. Naprosili so me, naj pišem o tej kulturni desetnici Dolenjske, ki je pokrajini kot prava roža čudotvorna ponudila tako enkratno in raznoliko žlahtno besedo, sliko in pričevanje o kulturnem ustvarjanju na Dolenjskem. Razgledi pa niso ponujali le besede; spodbujali so kulturno ustvarjalnost in tvornost ter nenehno bodrili. Resnično so bili desetnica, saj so vseskozi dobivali le drobtinice družbene pomoči in so domala ves čas svojega veka izhajali na plečih današnjega slavljenca, pokrajinskega glasila Dolenjski list.

O rosi in povodnji kulture pišem, in to z željo, da s tem opozorim na svojstveno simboliko, ki se je v vseh 15 letih izhajanja Dolenjskih razgledov začrtovala v njihovo podobo. Ko sem svojega nekdanjega urednika Toneta Gošnika (čeprav so mu leta pobelila lase, je še vedno čilega duha kot mladenič) pobaral, v čem je bil vzrok za nastanek Dolenjskih razgledov, je malce postal in odvrnil: "Po mojem spominu je dal povod zanje pokojni kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez v nekem svojem članku. Razmišljal je o tem, kako dragocena bi bila za Dolenjsko drobna kulturna priloga, ki bi občasno izhajala v listu. V kar 28.000 izvodih bi hodila v dolenjske domove in na res množičen način opravljala kulturno poslanstvo. Tako je razmišljal in čez nekaj časa smo to udejanili. Nismo imeli velikih želja, le nekaj skromnega, primernega našim revnim razmeram smo želeli ponuditi."

Nič velikega torej ni bilo v načrtu, le drobna kulturna rosa. Kljub skromnim začetkom pa je z leti nastalo 6 knjig napisanega in natisnjenega pričevanja o kulturnem bogastvu in ustvarjalnosti dolenjskega človeka. Teh šest vezanih snopičev Dolenjskih razgledov ni več samo rosa, bolj jim pristaja naziv povodenj kulture. Skozi natisnjeno besedo je trajno ohranjeno poldrugo desetletje kulturne zgodovine. Ohranjen je pisni spomin na kulturne brazde in njihove orače, ki so po širni Dolenjski orali nemalokrat z borno vprego.

Dolžan sem povedati...

Dolenjski razgledi so začeli izhajati še v času, ko sem v rednem delovnem razmerju delal pri Dolenjskem listu kot časnikar. Kot z nekakšne daljave so mi takrat prihajale na ušesa besede in prereke, ki so se ob nastajanju Dolenjskih razgledov pletle v uredništvu in med časnikarji. Šlo je za začetna tehtanja, ali se odločiti za Razglede ali ne, ker z denarno malho ni kazalo kaj prida. Kot časnikar sem deloval predvsem na gospodarskem področju, zato se mi je zdela kulturna dejavnost nekako odmaknjena od mojega načina razmišljanja. Če sem popolnoma odkrit, zdela se mi je kar odvečna.

Med časnikarskim delovanjem nisem nikoli prebiral nobenega časnika ali časopisa. V meni je bil nekakšen strah, da bom, če preberem kakšno drugo časnikarsko storitev, to potem posnemal pri svojem pisanju. Urednik Gošnik nam je velikokrat nastavil na mize z rdečim obkrožen kakšen pomemben članek v drugih časopisih. Še danes se spominjam, da sem resda vedno tisto vestno prebral, toda vselej s strahom po morebitni odvisnosti.

Tudi Dolenjskih razgledov nisem v tistih letih nikoli prebiral. Seveda so mi skupaj z domačim glasilom redno prišli v roke, vendar sem jih vselej samo "preletel". Priznati moram, da sem to delal zviška, češ: Negoda, pa poglejmo malo še tebe...

Za svoje žive dni sem le redkokdaj z resničnim zanimanjem posegel po časniku ali časopisu. Tako sem postal ne sicer reden, pač pa občasen bralec Dela in Dolenjskega lista ter nekaterih časopisov, na katere sem naročen, šele zadnji dve leti. V celoti vselej preberem edinole revijo Rast. Prepira glede tega, kdo bo prvi vzel v roke časnik, pri meni doma resnično še nikoli ni bilo.

Ta peza mojega nepravega odnosa do Dolenjskih razgledov me tišči že nekaj let. Prvič sem jo občutil, ko je začela izhajati Rast, ki jo vneto spremljam in prebiran. Z vso težo pa je ta krivda pritisnila name v teh tednih, ko sem natančno pregledal in prelistal vse snopiče Dolenjskih razgledov. Priznam, da mi je zdaj, ko sem to razkril in zlil na papir, laže pri srcu...

Obsežno gradivo

Ko so me sodelavci (naj mi bo dovoljeno uporabiti ta naziv, čeprav z nikomer izmed njih v zdaj že davnih letih mojega udinjanja pri domačem glasilu v resnici nisem delal) prosili, naj pišem o Razgledih, so mi dali na pleča veliko in odgovorno nalogo. "Naložitev" je bila, kot je v navadi, pospremljena z besedami: "Takega dela ste vajeni. Saj boste zmogli, toliko ste pa še pri močeh!" In sem pač sprejel.

Nato sem prinesel domov sveženj vezanih Dolenjskih razgledov. Že ko so mi jih na Dolenjskem listu dali v naročje, sem ugotovil, da gre za zajetno knjigo velikega formata, ki je debela kakšnih 10 cm. Doma sem naštel skupno 840 strani. Zgrozil sem se pred obsežnostjo dela, ki sem ga prevzel. Najprej sem si podrobno ogledal kazala v posameznih snopičih. Z olajšanjem sem ugotovil, da so izdelana po UDK sistemu (kratica pomeni Univerzalna decimalna klasifikacija, predstavlja pa po vsem svetu uporabljani sestav razvrščanja tiskane besede) in je gradivo v njih navedeno po skupinah.

Pri tako zajetni knjigi, kakršno predstavljajo vezani Dolenjski razgledi, je pač neprimerno pisati o objavljenem po dolgem in počez ter mešati cekine in otrobe. Po daljšem preudarjanju sem se odločil za pred desetletjem že uporabljeni pristop (v knjigi Časnikarstvo na Dolenjskem).

Statistika je koristna reč

Sklenil sem poklicati na pomoč statistiko. To je veda, ki jo v običajnem življenju kot posamezniki uporabljamo le redkokdaj in še takrat nevedoma, je pa zelo koristna in povedna. Zahteva pa ustrezno mukotrpno predhodno pripravo gradiva, nato pa na zelo kratek in zgovoren način ponudi številne odgovore in prikaže številne odnose, ki so sicer prikriti.

Vseh 6 snopičev Dolenjskih razgledov sestavlja celoto, vsak zase pa baja s svojstveno govorico. Časopisni prostor je, ker gre za časopis, razdeljen v stolpce, ki so po

Martin Kopričanec: **Kosca,** *1973. DR, 2. snopič, stran 106.*

straneh omejeni v dolžino in v širino, in predstavljajo stalnico. V vseh snopičih sem za vsakega posebej z ravnilom izmeril skupno dolžino vseh stolpcev. To je prva statistična osnova. Nato sem v vsakem snopiču z ravnilom izmeril dolžino objavljenega gradiva po posameznih skupinah.

Ko te podatke (dolžino, izraženo v centimetrih) nanizate v preglednico, se vam prikaže Koromandija, ki govori. Oglejte si zbirno preglednico. Le-ta pove, v katerem in v kolikšnem obdobju so izhajali posamezni snopiči Razgledov, koliko številk je izšlo in na koliko straneh. To so uvodni, predstavitveni podatki. Sledi prikaz skupne dolžine stolpcev v cm in prikaz dolžine vsega besedila ter dolžine prostora, porabljenega za slikovno gradivo. Oboje pa je izraženo tudi v odstotku na prvi podatek. Slika o Razgledih je zdaj že popolnejša. V preglednici so nato nanizane številke, ki povedo, koliko centimetrov v stolpcih je bilo porabljenih za objavo gradiva posameznih vsebin po UDK razvrstitvi. Na dveh tipkanih straneh je v preglednici podana osnovna, vsebinska predstavitev Razgledov. Najkrajši besedni opis, ki še zdaleč ne bi bil tako zgovoren, pa bi terjal množico besed in precej več prostora.

Uredniki in urejanje

Pri časnikih in časopisih so kot organ urejanja v navadi uredniki in uredniški odbori. Duša urejanja je domala vselej urednik, ki večino stvari postori sam. Uredniški odbor je širši, predstavniški organ, ki odloča le v kriznih primerih, sicer pa daje splošen blagoslov urednikovemu delu.

Pri Dolenjskih razgledih sta vidna dva različna koncepta urejanja. Do zadnje, 7. številke 2. snopiča Razgledov (do 19. decembra 1974), v kateri je prišlo do preloma z dotedanjo obliko in vsebino, so bili Dolenjski razgledi tudi na zunaj resna priloga Dolenjskega lista. Vsekakor takšna, kot jo je v uvodni besedi za prvo številko opredelil urednik Tone Gošnik. Pravi, da Razgledi ne želijo biti revija, omogočajo pa objavljati in s tem ohraniti vse tiste dragocene zapise o kulturni tvornosti na Dolenjskem, ki pogosto ne najdejo prostora za objavo.

Aleksander Leskovec: **Zadnji pogon.** *DR, 2. snopič, stran 114.*

Od 19. decembra 1974 dalje pa dajejo Razgledi z drugačno obliko glave, s prelomom in spremenjeno vsebinsko zasnovo revialni vtis. Glede na zunanjo obliko in zaradi vsebinske zasnove Razgledov bom uporabljal za prvo obdobje oznako "resni", za drugo pa "revialni" (brez pretenzij, da bi bili ti dve oznaki vsebinski).

"Resni" in "revialni"...

"Resni" Razgledi so izhajali zelo redno. V petih letih njihovega veka so izšli 23-krat in so izhajali na 2,6 meseca. V tem času je bil urednik Dolenjskega lista in urednik Razgledov Tone Gošnik, ki je imel za oboje v rokah vatel in škarje. Vendar samo to dvoje najbrž tudi takrat ni zadoščalo. V poplavi gradiva, ki mu je prihajalo na uredniško mizo, je znal izbrati tisto, kar je bilo zanje primerno. Ob večnem pomanjkanju denarja, ki je pestilo domači tednik, pa je znal tudi z odločnostjo premagati vse pregrade in poskrbeti, da so Razgledi redno izhajali. S svojo izjemno predanostjo, česar se je lotil, s prodornostjo, vztrajnostjo in številnimi poznanstvi v dolenjskih kulturniških krogih ter v Ljubljani je uspel pridobiti za objavo v Razgledih mnoga gradiva trajne vrednosti, in to z vseh področij snovanja na Slovenskem.

V "resnih" Razgledih je ohranjenega zlasti veliko zgodovinskega gradiva in vsebin, domoznanskih podatkov, prispevkov o vzgoji in izobraževanju in še marsikatera dragocenost. V hudo bi jim lahko šteli le nekatere prispevke za občinske praznike (urednik je najbrž pri tem z Razgledi reševal prostorsko stisko v glasilu) in ob nekaterih slavjih, čeprav tudi tem gradivom ne gre odrekati vsebinske vrednosti.

"Revialni" Razgledi niso uspeli postati revija. S svojo zasnovo pa kažejo izrazito težnjo, da bi to postali. Veliko prostora so odmerjali poeziji in prozi, bili so izbirčnejši pri objavljanju drugih vsebin, prelom pa je postal svobodnejši in odstrt.

Oblikovne posebnosti

Prva opazna drugačnost v oblikovnosti Razgledov je sprememba formata, saj postanejo s prvo številko drugega snopiča za nekaj centimetrov višji. Vzrok je bil v zamenjavi tiskarne: Dolenjski list je zapustil tiskarno Dela in prešel na ofset tisk pri tiskarni Ljudske pravice.

V vseh številkah 1. snopiča in vse do 5. številke 2. snopiča je bil v kolofonu predstavljen uredniški odbor, v njem pa kot lektor Karel Bačer. Od 6. številke v 1. snopiču pa je bil kot oblikovalec naveden Marjan Moškon.

Prelom v prej opredeljenem obdobju je vseskozi dosledno oblikovan v štiri stolpce. Izjema so le strani, na katerih so objavljene pesmi. V takih primerih je prelom svobodnejši.

Glavo za Razglede je narisal akademski slikar Božidar Jakac in je oblikovno zelo lepa; morda je njena višina malce prenizka (domnevamo lahko, da je višino ob naročilu odredil urednik, upoštevaje varčevanje s prostorom).

"Revialni" Razgledi se predstavijo s številko 7 v 2. snopiču z novo, modernistično glavo, ki jo je zasnoval dipl. inž. designa Peter Simič. Slednji je z oblikovanjem te številke tudi zakoličil grafično podobo vseh naslednjih številk Razgledov. Nova glava deluje lepo in domiselno, potrebuje pa precej več prostora kot prejšnja. S kolofo-

Anton Repnik: **Kmečka ljubezen,** *tuš, 1964. DR, 2. snopič, stran 22.*

Jože Kotar: **Gozd,** *lavirani tuš, 1981. DR, 4. snopič, stran 107.*

nom se zdaj začno težave. Ni več dosledno objavljan in nima več vseh podatkov. Višina stolpcev po straneh pa se od številke do številke giblje v razliki enega centimetra.

Kdo so bili uredniki

Odgovor na vprašanje je zelo lahak za 1. snopič in za 5 številk 2. snopiča. V vsaki številki so v kolofonu navedeni člani uredniškega odbora: Jože Dular, Tone Gošnik (odgovorni urednik), France Grivec, Janko Jarc, Bogo Komelj, Lado Smrekar, Severin Šali in Stanko Škaler, lektor Karel Bačer, od številke 6 v 1. snopiču dalje pa tudi oblikovalec Marjan Moškon.

Številka 6 v 2. snopiču je brez kolofona, številka 7 pa navaja, da sta gradivo zbrala Ivan Zoran in Milan Markelj, oblikoval pa Peter Simič. V 3. snopiču je številko 8 (z narobe paginacijo) zbral, uredil in oblikoval Ivan Zoran. V številkah 1 do 3 je kolofon z uredniškim odborom, ki so ga sestavljali: Bogo Komelj, Jože Dular, Janez Kolenc, Milan Markelj in Ivan Zoran; oblikovalec pa je bil Peter Simič.

Uredniški odbor je kasneje večkrat doživel spremembe, zato naj navedemo vse, ki so v njem sodelovali: Marjanca Kočevar-Colarič, Jože Dular, Vida Češnjevar-Fritz, Bogo Komelj (do smrti), Milan Markelj, Drago Rustja, Toni Vovko, Ivan Zoran, Jože Škufca, Nana Požun in Jože Simčič. Ob številki 10 v 5. snopiču je delovanje uredniškega odbora prenehalo in odslej sta gradivo za Razglede izmenoma zbirala in urejala novinarja Ivan Zoran in Milan Markelj. V 5. snopiču je za številki 10 in 12 to postoril Milan Markelj, za številko 11 pa Ivan Zoran. Za 6. snopič sta si to dolžnost porazdelila. Tako je za številke 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10 in 14 zbral in uredil Milan Markelj, za številke 2, 3, 5, 12 in 13 pa Ivan Zoran. Po pripovedi sodelavcev pa uredniški odbori "revialnih" Razgledov niso orgnizirano delovali, zato je bilo celotno breme za zbiranje gradiva in urejanje priloge vseskozi na ramenih Ivana Zorana in Milana Marklja.

Prezrta desetnica

Ena izmed nelepih značilnosti dolenjskega značaja je zagotovo škrtost pri odmerjanju denarcev za kulturo. Zato je imel pokojni Ivan Zoran, dolgoletni zagnanec pri ustvarjanju Dolenjskih razgledov, še kako prav, ko je v številki 5 v 3. snopiču potarnal zaradi denarja, in ob tem pribil, da so Razgledi kot desetnica z drobtinami za popotnico...

V obdobju "resnih" Razgledov, ki so izhajali redno in sorazmerno pogostno, ni tarnanja zaradi denarja. S prehodom na "revialne" Razglede pa je uredniški odbor Dolenjskega lista zatrdno sklenil, da kulturne priloge ne bo izdajal samo v svoje breme. Tvorci Razgledov so se tako znašli na odprtem "stabilizacijskem" trgu. Dolenjski list je bil, kot vse kaže, v svoji odločitvi le v manjši meri dosleden, saj je kljub vsemu izdal še kakšno številko v svoje breme, ob tem pa terjal tudi simbolični soprispevek od širše družbe.

Suša z denarci

Urednikova beseda v Razgledih ni bila zelo pogosten pojav. V "resnih" jo zasledimo samo kot uvod v prvo številko, v "revialnih" pa se srečamo z njo v desetih letnikih vsega 10-krat. Začuda, v 3. snopiču na strani 16 enkrat in v 4. snopiču (na straneh 88 in 121) dvakrat, vedno brez tarnanja za denar. Vprašanje denarja za Razglede v zadnjem desetletju njihovega izhajanja je bilo torej z urednikovo besedo načeto 7-krat.

V številki 6 v 2. snopiču (20. decembra 1973) je uredništvo sporočilo, da gradiva ni na pretek, da se nabira sproti, od številke do številke, in da primanjkuje tehtnih sestavkov. Na kratko je bila opisana pot, ki so jo Razgledi prehodili, in bil podčrtan pomen njihovega poslanstva v pokrajini. O usodi Razgledov sta omenjena posveta, ki sta bila v Krškem, vendar "... se od moralne podpore še pišče ne izvali." Zagroženo je bilo, da Dolenjski list kulturne priloge sam, v svoje breme ne bo več izdajal. Sledil je še poziv kulturnim skupnostim, naj v svojih proračunih namenijo del denarja za izhajanje Razgledov.

Številka 7 je nato po celoletnem premoru izšla 19. decembra 1974. Na prvi strani številke se je oglasil uredniški odbor Dolenjskega lista. Sporočil je, da je bila beseda grožnje, izrečena pred letom, skoraj brez odziva, čeprav je denarja v blagajnah več kot včasih, saj bodo nekatere kulturne skupnosti leto zaključile s presežki. V dolenjskem kulturnem prostoru se je spet odprla praznina in "... na slovenskem zemljevidu publicistične in revialne dejavnosti se je dolenjska bela lisa zableščala kot na novo prepleskana z apnom." Dolenjski list je še enkrat priskočil na pomoč, toda ta številka naj bo res zadnji opomin tistim, ki mislijo, da bo vselej tako. Usoda Razgledov naj bo odslej v rokah kulturnih skupnosti!

Le brezbrižen molk

Pa je spet minilo leto do nove številke. Rodila se je 18. decembra 1975, kot prva v 3. snopiču. V letu 1976 so izšle 3 številke. V zadnji se je oglasil odgovorni urednik Dolenjskega lista Marjan Legan. Ugotovil je, da so Dolenjski razgledi "... priložnost, da se porajajoča literarna in publicistična tvornost pokaže in afirmira pred svojimi ljudmi." V nadaljevanju pa je menil, da bi Dolenjski razgledi lahko pomenili mnogo več, če bi prerasli v revijo. Kljub pobudam pa se glede tega nič ne premakne. Pri tem preseneča gluhost kulturnih skupnosti, ki za to ne načrtujejo nobenega denarja, niti za srednjeročno obdobje. Takšnega odnosa pa očitno nikogar ni sram... Toliko odgovornim v nov premislek.

Junija 1978 se je v številki 4 v 3. snopiču (številka je izšla po enoletnem premoru) oglasil Ivan Zoran. Celoletni premor, pravi, "... je grenko dejstvo, ki se ne bi smelo več ponoviti... tudi zaradi spoznanja, da pomeni vsaka nova številka nepogrešljiv kamenček več v barvitem mozaiku kulture... Upali smo, a v odgovor na vse prošnje in spodbude smo dobili molk, samo molk kot izraz popolne brezbrižnosti odgovornih." Tako je bilo spregovorjeno o vlo-

Božidar Jakac: **Vas Paka v Beli krajini,** *jedkanica, 1944. DR, 5. snopič, stran 48.*

gi kulturnih skupnosti in zvezah kulturnih organizacij.

V naslednji številki, ki je izšla za Prešernov praznik leta 1979, pa Ivan Zoran skrušeno zapiše: "...S srcem in mislijo pa gledamo naprej, moči in sposobnosti odmerjamo za nova dejanja. Ta, ne pa visoke in sonce obljubljajoče besede so potrebna, če naj bi kultura res postala, kar ji je na papirju že zagotovljeno: enaka pri mizi enakih, ne pa ostala desetnica z drobtinami za popotnico..." Povedano drugače: dajte denar za Razglede!

Žalostna resnica

Ob letu, spet za Prešernov praznik, Ivan Zoran potarna, da se je uredniški odbor lahko prepričal: "...da je več kot resnična še ena resnica, namreč ta, da od drugod noče in noče kapniti za Dolenjske razglede niti en sam samcat dinar, akoravno beseda v to smer in na pristojna mesta ni bila napeljana samo enkrat, najsi bo uradno ali javno. Odmeva ni bilo nikakršnega, molk pa je, kot je znano, vselej najbolj boleč in moreč." Ob besedovanju, kaj bi morale napraviti kulturne skupnosti, so v uredniškem odboru ugotovili, "... da ,od zunaj' kljub temu še vedno ni nič, da ostaja slej kot prej tudi v prihodnje kot najbolj razumevajoči, največji, najdoslednejši, najvztrajnejši in edini moralni in gmotni mecen Dolenjskih razgledov njegov pravi in krušni oče Dolenjski list."

Glavni urednik Dolenjskega lista Drago Rustja se je leta 1985 v številki 3 v 5. snopiču oglasil s poslednjo tožbo Razgledov po denarju in podpori. Med drugim je povedal: "... Izkušnje so pokazale, da kakršnokoli omahovanje, morebitno čakanje, da nam bo kdo priskočil na pomoč, ne bi dalo sadu. Zato si že zdavnaj ne delamo utvar, da bi Dolenjski razgledi prerasli v revijo, ki bi bila deležna gmotne podpore občinskih kulturnih skupnosti, saj za kaj takega ni bilo nikdar pravega razumevanja... Kolikor smo si lahko naložili, toliko smo morali prenesti sami. In ker smo trdno prepričani, da je breme Dolenjskih razgledov vredno, da se pehamo z njim, smo si ga naložili tudi za letos ."

Težnje po prehodu v revijo so bile torej dokončno pokopane. V 6. snopiču pa so Razgledi že poročali o brstenju in razraščanju nove dolenjske revije Rast.

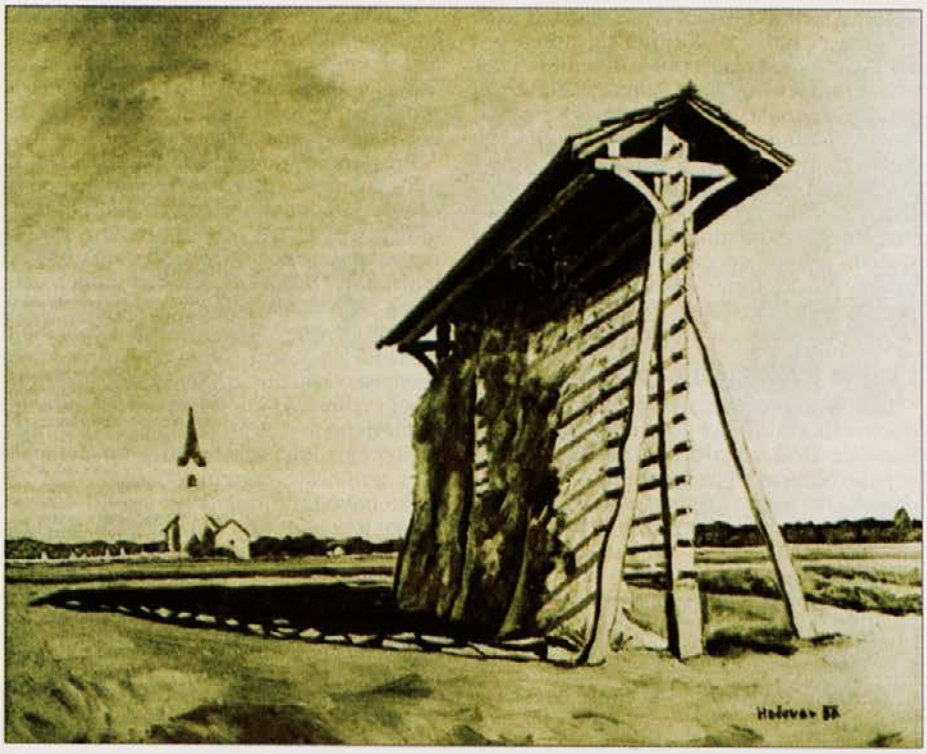

Miran Hočevar: **Kozolec iz Gradišča,** *olje na platnu, 1980. DR, 4. snopič, stran 61.*

O neuslišanih željah

V 12 letih izhajanja v pomanjkanju sta uredniški odbor ali urednik Razgledov le sedemkrat razgrnila pred javnostjo svojo denarno revo in od širše družbe javno zahtevala denar. Ob teh pozivih smo se pomudili malo podrobneje. Za to sta dva vzroka.

Prvi z vsebinami javnih pozivov dokazuje, da so bili tvorci Dolenjskih razgledov ponosni ljudje, ki niso klečeplazno prosili, pač pa opozarjali, rotili in terjali. Njihovi pozivi dokazujejo tudi to, da so se v polni meri zavedali velikega pomena kulturnega poslanstva Razgledov v domači pokrajini.

Drugi vzrok potrjuje pomembno vlogo Dolenjskega lista pri izhajanju Razgledov. Bil je njihov začetnik in vseh 15 let njihov domala edini denarni podpornik. Ivan Zoran je pravilno zapisal, da ostaja Dolenjski list slejkoprej najbolj razumevajoči, največji, najdoslednejši, najvztrajnejši in edini moralni in gmotni mecen Dolenjskih razgledov, njihov pravi in krušni oče. V tej ugotovitvi je skrito marsikaj, predvsem široka duša Dolenjskega lista, nadalje spoznanje o nujnosti kulturnega ozaveščanja vseh prebivalcev pokrajine in lepa želja po kulturni polnosti življenja

Tolikšen poudarek dajem pomanjkanju denarja in neuslišanim prošnjam po njem iz še enega, tretjega vzroka. Dolenjski razgledi so v vseh šestih snopičih tiskano pričevanje o dolenjski kulturni tvornosti. Naj bo denarna reva z beraško družbeno pomočjo, ki je Razglede vseskozi spremljala, dandanašnje opozorilo vsem, ki so naprošeni za pomoč pri rojevanju tiskane besede, za večje razumevanje v prihodnje. V vsakdanu mnogokrat kar preradi dodelimo težke denarje za zunanji, trenutni kulturni blišč kakšnega praznovanja. Preveč pa ostajamo škrti, ko gre za podporo tiskani besedi, ki ima od svojega nastanka dalje trajno vrednost.

Celostna predstavitev Razgledov

Zanjo, ker jo moramo opraviti karseda na kratko, bo v pomoč preglednica, opisana že v uvodu. V prvih štirih vodoravnih vrstah so okvirni podatki o obdobju izhajanja posameznih snopičev, o tem, kdaj so izšle posamezne številke in o številu strani v snopičih. V naslednjih petih vodoravnih vrstah so podatki o skupni dolžini stolpcev v centimetrih, o prostoru, ki je bil porabljen za besedilo (za stolpce izraženo v centimetrih), in odstotku tega v odnosu do celotnega prostora, ter o prostoru, ki je bil porabljen za slikovno gradivo (za stolpce izraženo v centimetrih), in njegov odstotni delež.

Vladimir Lamut: **Krka,** *akvarel, o. 1960. DR, 4. snopič, stran 81.*

Temu sledijo v vodoravnih vrsticah razvrščeni podatki o skupinah gradiva po UDK sestavu. Iz navedbe v prvem stolpcu vsake vodoravne vrste lahko razberemo številčno oznako skupine po UDK, iz dodanega besednega opisa pa spoznamo, za kakšno vsebino gre. Števila v okencih v vodoravni vrstici povedo, koliko centimetrov v stolpcih je bilo porabljenih za posamezno vsebino v snopičih Razgledov. Pristop, ki sem ga uporabil, ni težaven. Najbrž pa boste morali to razlago nekajkrat prebrati, da bi jo dojeli. Pri tem seveda ne smete pozabljati na preglednico.

Česa je v Razgledih največ?

Odgovor na to omogočajo številke v vodoravnih vrstah, ki govore o vsebinah. Številka 1696 v vodoravni vrstici, ki ima oznako Slovensko pesništvo, npr. pomeni, da je bilo v ustreznem snopiču Razgledov za objavo pesmi porabljenih 1696 cm v stolpcih.

Na enak način so v preglednici razvrščeni podatki o vseh vsebinah. Večje število pomeni torej več prostora, manjše manj. V preglednici sem zajel le podatke o UDK skupinah, ki so jim Razgledi namenili več kot 100 cm objav v stolpcih.

Preglednica pove, da so Razgledi namenili največ prostora objavljanju življenjepisnih podatkov in sestavkov o pomembnih Dolenjcih. Po porabi prostora sledijo pesmi, proza, zgodovinska preteklost Dolenjske in NOB, arheološke vsebine, kulturna tvornost in kulturni dogodki, vzgoja in izobraževanje, knjižničarstvo, delovanje muzejev in galerij, likovna dejavnost in slovenske knjižne kritike in študije. To so torej vsebine, ki jim je bilo pri objavljanju odmerjeno največ prostora. Pozorni bralec bo v preglednici našel nekatere vsebine, ki jih v tem naštevanju nisem zajel.

Že navedeno dokazuje široko usmerjenost Razgledov na številna področja kulturnega snovanja na Dolenjskem. V pravkaršnje naštevanje pa iz preglednice niso zajete naslednje vsebine (za vsako je v oklepaju navedeno skupno število centimetrov v stolpcih, porabljeno v vseh snopičih): domoznanstvo (1400 cm), zdravstvo (831 cm), politika (781 cm), založništvo (751 cm), nagrade, odličja (701 cm), bibliografija (679 cm), revije, časopisi (452 cm), etnografija (337 cm), zgodovina knjižničarstva (236 cm) in dokumentacija (228 cm). Tako smo izpostavili skupaj 22 področij po UDK. V preglednici pa ni 32 področij po UDK, ki jim je bilo v Razgledih odmerjeno nekaj nad 3000 centimetrov v stolpcih. To so bili različni krajši sestavki. Vsekakor je to še dodaten dokaz o široki vsebinski usmerjenosti Razgledov.

Pesem in proza v Razgledih

Z oznako pesem in proza sem imel v mislih izvirno pesem in izvirno prozo dolenjskih ustvarjalcev. Razgledi že ob nastanku, kot je bilo že povedano, niso imeli tovrst-

Snopiči		**1. snopič**	**2. snopič**	**3. snopič**	**4. snopič**	**5. snopič**	**6. snopič**
Obdobje izhajanja snopičev	od	24.10.1968	14.1.1971	18.12.1975	13.3.1980	21.3.1983	4.2.1988
	do	17.12.1970	19.12.1974	20.12.1979	23.9.1982	15.10.1987	11.2.1993
	čas	2 leti 2 meseca	4 leta	5 let	2 leti 9 mesecev	4 leta 6 mesecev	5 let
Izšlo številk		17	7	7 in 1	8	12	14
Izšlo strani		200	136	136	128	120	120
Skupaj stolpcev v cm		14.247	13.776	8.335	14.332	11.763	12.413
Besedila v cm		9.985	8.795	6.383	7.794	9.623	10.350
Besedila v odstotkih		71	64,5	78,7	54,4	79	83,5
Slikovno gradivo v cm		3.767	3.381	1.922	2.889	2.140	1.473
Slikovovno gradivo v odstotkih		26,5	24,5	23,7	20	17,5	12
Kodi po UDK in opis vsebine							
008 ***Kultura***			117	42	419	243	999
02 ***Knjižničarstvo***		391		112	96	721	336
37 ***Vzgoja, izobraževanje***		831	520		78	296	
93026 ***Arheologija***		1.130	216	332		332	154
069 ***Muzeji in galerije***		632	182	331		253	84
75 ***Likovna umetnost***			343		445	184	294
33197 ***Nagrade in odličja***		599	102				
886.3.9 ***Slovenske književne kritike in študije***		238				617	160
949.712 ***Zgodovina Slovenije in NOB***		1.126	1.274	141	276		
98 ***Domoznanstvo***		1.400					
655.4 ***Založništvo***				172	286	99	194
92 ***Življenjepisi***		908	1.696	1.703	3.213	3.471	3.712
886.3-1 ***Slovensko pesništvo***		188	1.451	1.483	1.824	2.340	1.865
886.3-3 ***Slovenska proza***		131	899	464		589	1.039
73/76(061.4) ***Likovne razstave***		707	120	469	68	257	50
01 ***Bibliografija***		637		42			
061 ***Zdravstvo***			717				
002 ***Dokumentacija***							228
05 ***Revije, časopisi***		69					383
30 ***Etnologija***						75	262

nih visokih želja in teženj. Tudi zato je bil 1. snopič, ki je nastajal dobri dve leti, predvsem publicistično usmerjen. Začetni pritisk tovrstnega gradiva je bil v začetku zagotovo tolikšen, da je zmanjkalo prostora za objavljanje literarnih stvaritev. Sicer pa ni znano, da bi kakšen domači avtor kaj ponudil za objavo.

Domači literarni ustvarjalci tisti čas v dolenjskem prostoru še niso bili uveljavljeni. Šlo je za kakšno peterico vidnejših (naj mi bo oproščeno, če sem njihovo število zmanjšal). Najbrž tudi sami niso bili tako trdni, da bi v Razgledih lahko izterjali prostor za svojo poezijo in prozo. Tudi ne gre prezreti tega, da je pesniška in pisateljska narava pogosto prepletena s sramežljivostjo in neodločnostjo.

V ožji kulturni srenji ter med prijatelji in znanci so bili ti, danes uveljavljeni pesniki in pisatelji, že takrat obdani z avreolo muz. Marsikdo izmed njih pa se najbrž še danes spominja, koliko truda in naporov je bilo potrebno, preden se je uveljavil v javnosti. Še najmanj naporov (seveda ne beri dobesedno) je bilo potrebno, da so se izlivi srca, duše in doživetij znašli na papirju, v pesmi ali prozni stvaritvi. Bodrenja ožjih prijateljev, ki si jim, obotavljivo in sramežljivo hkrati, pokazal svojo stvaritev, so delovala kot balzam. Toda pot do objave v tisku in do uveljavitve v javnosti pa se je ob tem zdela kakor daljni sen.

Veljko Toman: **Novo mesto**, *mešana tehnika, 1981. DR, 6. snopič, stran 17.*

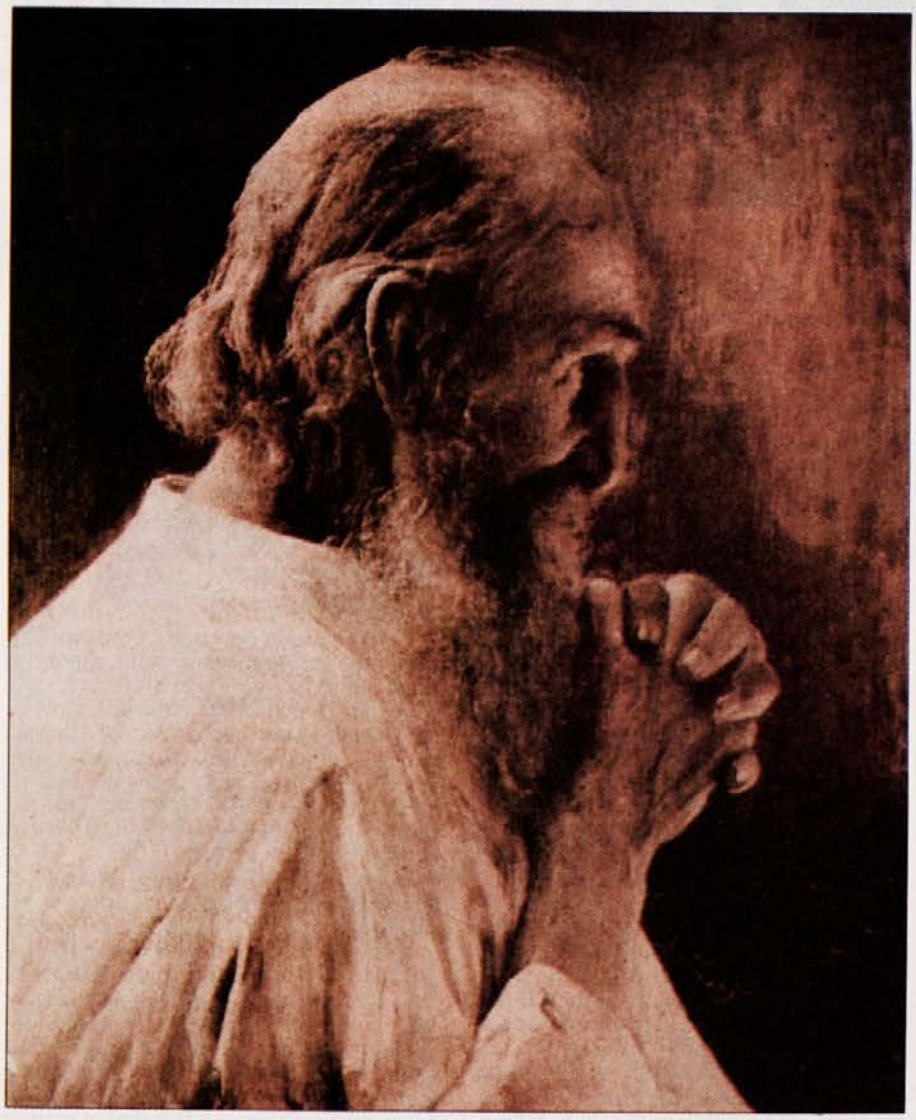

Josip Germ: **Starčeva molitev**, *olje, 1895. DR, 5. snopič, stran 78.*

Listi dolenjske tvornosti

V novomeškem primeru se je pokazalo, da je pot do javne uveljavitve lahko tudi drugačna. Naslov tega poglavja je vzet iz Dolenjskih razgledov. V 1. snopiču je bilo na strani 120 obvestilo, da bo 27. februarja 1970 v Dolenjski galeriji v čast Prešernovemu spominu literarni večer dolenjskih ustvarjalcev. Z malce hudomušnosti je še dodano, da bodo nastopili "neznani pesniki in prozaisti, ki imajo literarno "učno" dobo že davno za seboj, so pa toliko "nepogumni", zato se v javnosti zelo redko pojavijo. Torej nimamo opraviti z nekakšnimi jecljajočimi začetniki, marveč z zrelimi ustvarjalci in če hočete tudi z zrelimi osebnostmi." K nastopu sta jih povabili Svoboda Dušana Jereba in podružnica Slavističnega društva Slovenije v Novem mestu.

V nadaljvenaju je še dodano, da Dolenjski razgledi tokrat objavljajo nekaj njihovih prispevkov, "...hkrati pa začenjajo s tem uresničevati tudi eno izmed zamisli ob rojstvu Razgledov: da odpro svoje strani tudi domačim izvirnim ustvarjalcem..."

Četverica prvih

5. februarja 1970, torej dobrih dvajset dni pred napovedanim literarnim večerom, so Dolenjski razgledi v številki 10 v 1. snopiču prvič odprli svoje strani domačim literarnim ustvarjalcem. To so bili Janja Kastelic s pesmijo Ledene rože, Silva Zlobec s pesmijo Bila sem v Begunjah, Ivo Perhaj s V. in VIII. pesmijo iz cikla Ognjeni jezdeci, Ivan Zoran s pesmimi Trg z rožnimi grmi, Večer in Dolenjska ter Vladimir Baje s proznim sestavkom Sanje. V 1. snopiču je bila nato v številki 12 objavljena še Vojna, prozna miniatura Janje Kastelic. Sicer do omenjenih objav (izjeme so bile občasne objave stihov uveljavljenih slovenskih pesnikov ob slavnostnih priložnostih) v Razgledih ni bilo izvirne domače poezije in proze.

Dolenjski razgledi so na svojih straneh, zlasti v prvem in drugem snopiču, objavili

Božidar Jakac: **Miran Jarc.** *DR, 4. snopič, stran 97.*

številne zelo dragocene publicistične sestavke. V tem besedilu jih posamično ne podčrtujem. Izjemo sem napravil za prve objave literarnih prispevkov. Menil sem, da je šlo za prelomni dogodek, vreden podrobnega orisa.

V 2. snopiču je bilo v vseh številkah, z izjemo številk 1 in 5, odmerjeno domači poeziji in prozi precej prostora. V drugih štirih snopičih Razgledov pa sta domača poezija in proza njihov osrednji sestavni del.

Življenjepisi najobsežnejša vsebina

Omenil sem, da so življenjepisi pomembnih Dolenjcev (med njimi je tu in tam tudi kakšna osebnost, ki ni dolenjskega izvora) v Dolenjskih razgledih najobsežnejša vsebina. Z objavljenimi podatki o tvornih posameznikih je iztrgana pozabi in ohranjena v spominu prenekatera dragocena posameznost, ki bi se sicer izgubila. Mnogi, o katerih so Razgledi poročali, so danes že pokojni. Na straneh Razgledov pa so o njih ohranjeni mnogi dragoceni drobci in hkrati celostna pričevanja. S tem jim je bila odmerjena tudi dostojna oddolžitev.

V preglednici sem v sklop življenjepisi zaradi poenostavitve združil seštevke dveh vsebin, ki jih UDK sicer ločuje: življenjepise oseb v samostojnih sestavkih in kolektivne življenjepise. To pojasnilo sem dolžan bralcem, ker so Razgledi v 4. snopiču v številki 1 začeli 13. marca 1980 objavljati Gradivo za dolenjski biografski leksikon, avtorja profesorja Karla Bačerja.

Odtlej v vsaki številki Razgledov najdemo vsaj eno stran tega gradiva. Profesor Karel Bačer je izjemno izobražen in načitan, široko razgledan, vendar tih, skromen in neumoren slavist, ki se le izjemoma pojavlja v občestvu, zato pa toliko več dela in ustvarja. S pretanjenim čutom za slovensko kulturno zapuščino, zlasti v prozni in pesniški besedi, je na Dolenjskem razkril več dotlej neznanih, dragocenih drobcev o delovanju velikih mož slovenske poezije in proze na tleh naše pokrajine. Nekaj tega je objavil tudi v Razgledih. Dolga leta se je kot izjemen pedagog in profesor slovenščine razdajal dijakom na novomeški gimnaziji in učiteljišču. Nato je bil pedagoški svetovalec, nakar je odšel v Študijsko knjižnico Mirana Jarca in tam zastavil delo domoznanskega odelka. Veliko se je ukvarjal z zbiranjem etnološkega gradiva (knjižna izdaja Iz dolenjske preteklosti, 1991). V tisku skrbno spremlja poročanja iz domoznanstva in se ob vsaki, tudi drobni napačni navedbi vselej takoj odzove na napako z dobrohotnim opozorilom.

Gradivo za dolenjski biografski leksikon je zbiral z neumornim, vztrajnim in trdim delom, s poizvedovanji in brskanjem po različnih virih. Ko so presahnili Razgledi, je objavljanje gradiva nadaljeval v Rasti. Dragoceno biografsko delo je profesor Karel Bačer v svoji skromnosti naslovil Gradivo za..., čeprav je ustvaril pravi dolenjski biografski leksikon. Za njim Dolenjska zagotovo ne bo dobila moža, ki bi bil pripravljen ukvarjati se z nadaljevanjem njegove stvaritve. Še vedno čilemu ustvarjalcu želimo, objavljanje se že bliža črki ž, da bi dočakal knjižno izdajo svojega (v polnem pomenu te besede) Dolenjskega biografskega leksikona!

Naval zgodovine

Po porabi prostora v Razgledih so na četrtem mestu sestavki z zgodovinsko vsebino. V prvih dveh snopičih so tovrstna besedila na prvem mestu, pozneje pa njihova pojavnost močno upade. Razgledi so kot priloga Dolenjskega lista, kar je bilo že povedano, nastali na pobudo arheologa, zgodovinarja in kustosa Dolenjskega muzeja Toneta Kneza.

Muzejski delavci so ob takratnih razsežnih izkopavanjih in pomembnih arheoloških odkritjih na Dolenjskem gotovo čutili potrebo, da bi svoje uspešno delo predstavili širši dolenjski javnosti. Muzejski delavci so bili za pisanje vešči ljudje, zato so prva dva snopiča Razgledov napolnili s spisi o svojih zavidljivih odkritjih.

Pridružili so se jim tudi pisci iz šolstva in zdravstva s sestavki o zgodovini teh dveh dejavnosti na Dolenjskem. Omeniti moramo številko 5 v 2. snopiču Razgledov, ki je skoraj v celoti posvečena partizanskemu zdravstvu v narodnoosvobodilnem boju. Predstavljen je bil izjemen, celosten prikaz razvoja in stanja zdravstva v najtežjih dneh slovenske zgodovine.

Umetniška ustvarjalnost

Na skupno 840 straneh Dolenjskih razgledov je bilo objavljenih 365 umetniških slik. V veliki večini so bila to umetniška dela slikarjev in kiparjev z Dolenjskega ali pa umetniška dela, ki so jih avtorji namenili Dolenjski. Razgledi so s takšnimi objavami polepšali svoje strani, približali delo ustvarjalcev občinstvu in se kot kulturna priloga Dolenjskega lista dostojno oddolžili likovni umetnosti.

Razen tega so Razgledi sproti spremljali vse umetniške razstave, ki so se dogajale na Dolenjskem, in poročali o njih. Primeren prostor so v vseh snopičih odmerjali poročanju o taboru slikarjev samorastnikov v Trebnjem, grafičnem bienalu na Otočcu in o delovanju likovnih salonov v Kostanjevici. O tem niso le poročali, pač pa s toplo in bodrilno besedo tudi spodbujali tovrstno dejavnost. Iz prvih skromnih zametkov so se na Dolenjskem razvile galerije, v katerih so nakopičeni zakladi likovne umetnosti.

Prgišče biserov

Po straneh Razgledov je v vseh snopičih razsuto bogastvo misli, snovanj, zapažanj, razmišljanj in hotenj številnih avtorjev. Med njimi naletiš na znana imena slovenskih akademikov, znanstvenikov in ustvarjalcev in na množico sodelavcev iz dolenjske pokrajine, ki so prav tako prispevali k polnosti podobe Razgledov. Ko listaš po straneh, se nemalokrat zazdi, kot bi pobiral bisere.

Naletiš na številne sestavke neutrudnega sodelavca pokojnega Boga Komelja. Tu je pisno pričevanje o ustvarjalnosti znanega medaljerja Vladimirja Štovička in njegove hčerke Vladke. Tam naletiš na obsežen razgovor s pesnikom Janezom Menartom, poln globokega zvena. Najdeš pričevanja o Severinu Šaliju, Marjanu Kozini, Janku Jarcu, Božidarju Jakcu. Še in še bi lahko naštevali imena velikih Dolenjcev, ki se pojavljajo na straneh Razgledov, čeprav so se odtlej mnogim že utrnila življenja.

Blizu 800 avtorjev srečamo v Razgledih. Tu so imena in stvaritve več kot sto domačih pesnikov in prozaistov. Po vseh straneh Razgledov so razsuti biseri, ki govore o domači deželici in njenih ljudeh, biseri, ki niso izgubili leska in ga nikoli ne bodo.

Na pisalni mizi leži ob računalniku 6 snopičev Dolenjskih razgledov, rosa in povodenj dolenjske kulture. Pred sedmimi leti so prenehali izhajati. Ne rosijo več in tudi njihova povodenj se je umirila. Poizkušati z njihovih strani v besedo zajeti vso vsebino in zven, izraženo z milijoni besed, je nespameten trud. Snopiči Dolenjskih razgledov pa še vedno govorijo o kulturnih dejanjih Dolenjske in njenih ljudeh. In še bodo govorili. Kajti Razgledi so natisnjena beseda; ta pa nikoli ne utihne.

Pozabi so iztrgali številna pričevanja. Marsikaj od tega bi bilo brez Razgledov danes že pozabljeno. Dolenjski list, današnji petdesetletnik, je lahko ob tem otroku, ki ga je rodil, vedrega srca. Z ljubeznijo ga je negoval zlasti v hudem. Skupaj z Dolenjskim listom so ob spominu na Razglede lahko ponosni vsi časnikarji tega domačega glasila, ki so sodelovali pri njihovem nastajanju in oblikovanju. Ta čustva lahko delijo tudi vsi, ki so jim Dolenjski razgledi ponudili svoje strani za objavo misli, besede in likovne podobe.

Miloš Jakopec

Razen vsega še založništvo

Domače glasilo Dolenjski list se je skozi pet desetletij izhajanja ukvarjalo na svojih straneh z neštetimi vsebinami. Ob tem je vselej dobršen del prostora namenjalo kulturi in dogajanju okoli nje. Danes se najbrž le malokdo spominja, da je v nekem obdobju tudi dejansko poseglo v dolenjsko kulturno ustvarjalnost. To je bilo v času od 1977. do 1998. leta, ko je bil Dolenjski list tudi knjižni založnik.

Kot svojemu nekdanjemu, zdaj že dolga leta upokojenemu časnikarju so me v uredništvu prosili, da osvetlim to plat domačega glasila, ko praznuje častitljiv jubilej, 50-letnico izhajanja. Povod za to je najbrž v dejstvu, da se v zadnjem desetletju ukvarjam z brskanjem po preteklosti Dolenjske. Pisati o založništvu na Dolenjskem niti ni zelo težko, ker je o tej vsebini razsutih po Dolenjskem listu, Dolenjskih razgledih in reviji Rast veliko sestavkov (avtorji: Ivan Zoran, Tone Gošnik, Franci Šali, Lidija Murn, Karel Bačer, Jože Škufca, Tone Jakše), podrobno pa je založništvo do leta 1988 obdelal višji kustos Ludvik Tončič v knjigi Tiskarstvo na Dolenjskem. Najbolj celosten pregled dolenjskega založništva ponuja diplomska naloga Mojce Balant, knjižničarke na osnovni šoli Bršljin: Dolenjska založba in sodobno založništvo v Novem mestu (april 1999).

V tem gradivu se bomo le bežno pomudili ob zgodovini dolenjskega založništva, ki se pričenja daljnega leta 1679, ko je Janez Vajkard Valvasor na gradu Bogenšperk dotiskal svojo prvo izdajo Pasijonske knjižice (Dominicae Passionis Icones) in nato do leta 1689 izdal še 8 knjig, skupaj torej 9.

Dolenjsko založništvo je nato zamrlo za 150 let. Vnovič ga je obudila novomeška tiskarna Tandler, ko je v letih 1845 in 1846 izdala dve nabožni knjigi ter poleg tega v letu 1848 izdajala časnik Sloweniens Blatt. Z nadaljevanjem založništva se je trudil naslednji lastnik te tiskarne, Vinko Boben, ki je v letih 1874 in 1875 izdal štiri knjige. Pravi razcvet je dolenjsko knjižno založništvo doživelo v času tiskarja Janeza Krajca, ki je v svoji tiskarni v Novem mestu v obdobju od 1877 do 1895 natisnil in izdal kar 124 naslovov in poleg tega izdajal časnik Dolenjske novice.

Prva polovica 20. stoletja založništvu na Dolenjskem ni bila naklonjena. Nasledniki Janeza Kranjca, ki je leta 1901 tiskarno prodal Katoliški tiskarni iz Ljubljane, so v času od 1901. do 1917. leta izdali zadnjih 6 knjig iz zbirke Spisi Krištofa Šmida (povesti za mladino). Le-te so se pridružili enajstim, ki so izšle v času Janeza Krajca, ter ponatisnili pet knjig iz zbirk, ki jih je izdal že Janez Krajec. Dolenjsko založništvo je nato zaspalo do obdobja po drugi svetovni vojni. V tem času je izšlo nekaj knjig, ki so se lotevale vsebin o Dolenjski in iz Dolenjske, vendar v Ljubljani. Omeniti velja knjigi Dolenjska metropola Novo mesto (leta 1930) in Dolenjska (leta 1938), ki ju uvrščamo med knjige Dolenjskega zbornika.

Leto 1953 lahko okrivimo kot leto ponovne oživitve založniških želja na Dolenjskem. Zasluge za to ima okrajni odbor ljudske prosvete v Novem mestu, njegovi člani Slavko Kastelic, Bogo Komelj in Jože Zamljen so namreč v okviru tega odbora ustanovili založniški odsek, ki je v letih 1953 in 1954 izdal 4 številke glasila Dolenjska prosveta in se v okviru Knjižnice Janeza Trdine lotil knjižnih izdaj. Izšle so štiri knjige: Kronika Vajenske šole trgovinske stroke Novo mesto od 1873 do 1953, Janeza Trdine Rože in trnje, Pavleta Zidarja Tončkove sanje in Ilke Vašte Gričarji. Ta založniški podvig je trajal do leta 1956, torej samo dve leti.

Potrebo po založniški dejavnosti na Dolenjskem izpričuje dejstvo, da je bil še istega leta, ko je izdihnila Knjižnica Janeza Trdine, torej leta 1956 na pobudo muzejskih društev Brežice, Metlika in Novo mesto osnovana Dolenjska muzejska knjižnica, ki je še v tem letu založila knjigo dr. Staneta Gabrovca z naslovom Najstarejša zgodovina Dolenjske, leta 1958 pa knjigo Josipa Westra Novomeški spomini. To je

DOLENJSKI RAZGLEDI

Branko Suhy: **Figura**, *akvatinta, 1987. DR, 6. snopič, stran 3.*

bila zadnja knjižica edicija Dolenjske muzejske knjižnice.

Trdno namero, da bi na Dolenjskem osnovali založbo, lahko preberemo v ohranjenih sejnih zapisnikih okrajnega sveta za prosveto in kulturo (23. aprila in 4. maja 1959). Člani sveta so pod predsedstvom Lada Smrekarja na obeh sejah resno razpravljali o ustanovitvi Dolenjske založbe. Pripravili so vse potrebno za njeno ustanovitev in to predlagali Okrajnemu ljudskemu odboru Novo mesto. Ta je na seji 11. maja 1959 sprejel odlok o ustanovitvi Dolenjske založbe in imenovanju založniškega sveta. Vanj je bil imenovan za člana tudi odgovorni urednik Dolenjskeg lista Tone Gošnik, za direktorja založbe pa je bil izbran Severin Šali. Okrajni ljudski odbor Novo mesto je kot ustanovitelj zagotovil založbi začetna sredstva. Založba ni imela redno zaposlenega osebja. V manj kot treh letih pa je izdala deset knjig.

Leta 1960 so izšle: Franceta Bevka Domačija, Ilke Vašte Izobčenec (roman o Janezu Trdini), Josipa Jurčiča Kloštrski žolnir in Tihotapec, Milana Baškoviča in Mire Cetin Nepokorjeni bregovi (slikanica) in Portugiški soneti angleške pesnice Elisabeth Barrett Browning (v prevodu Alojza Gradnika).

Leta 1961 so izšle Toneta Seliškarja Ljudje z rdečim cvetom, Jožeta Dularja Andrej in Katja ter Dolenjski zbornik 1961, posvečen 20-letnici vstaje.

Leta 1962 pa sta izšli dve knjigi, in sicer zemljepisni zbornik Dolenjska zemlja in ljudje in Toneta Seliškarja Jadra na robu sveta.

Konec leta 1962 je bil ukinjen okraj Novo mesto. Pristojnosti ustanovitelja Dolenjske založbe pa so bile prenesene na občino Novo mesto. Novomeška občina pa ni mogla založbi zagotoviti dovolj sredstev. Posledica tega je bila, da je založba nato nekaj let le životarila. Izdala ni nobene knjige, ukinjena pa tudi ni bila. Direktor Severin Šali je 1. maja 1966 izposloval njeno pripojitev k Založbi Obzorja v Mariboru, v okviru katere je bila samostojna poslovna enota. Občinska skupščina Novo mesto je v njen uredniški odbor imenovala Jožeta Dularja iz Metlike, iz Novega mesta pa Toneta Gošnika, Boga Komelja in Jožeta Suhadolnika. Dolenjska založba je kot poslovna enota Založbe Obzorja iz Maribora v letih 1967 in 1968 izdala štiri knjige, in sicer Janka Jarca Partizanski Rog, Jožeta Dularja Udari na gudalo, Jandre, Zbornik Novo mesto 1365–1965 (ta bi moral iziti že 1965, ob 500-letnici Novega mesta) in Valvasorjevo Prizorišče človeške smrti (izdajo te knjige je pripravljal že tiskar Janez Krajec, pa je na prigovarjanje Frana Levstika namero opustil).

Po letu 1968 je volja za sodelovanje z Dolenjsko založbo v Založbi Obzorja v Mariboru nekako prenehala in Dolenjska založba nato ni več izdajala knjig. Tako prihajamo v obdobje, ko je založniško pobudo na Dolenjskem prevzel Dolenjski list. Od 1977 do 1998 je Dolenjski list izdal skupno 15 knjig. Ker gre ob tem za dejavnost našega jubilanta, bomo ta njegov prispevek dolenjski kulturi podrobneje osvetlili.

Odgovornost za to, da je Dolenjski list zabredel v založništvo, lahko zagotovo v največji meri pripišemo sedanjemu odgovornemu uredniku Televizije Novo mesto, inženirju elektrotehnike in grafike Marjanu Moškonu, vselej vnetemu za napredek in razvoj ter za vse novo, kar prinaša življenje. Čiste vesti ga lahko obdolžimo, da je poln nemirnega in ustvarjalnega duha, saj je to pri delu vselej dokazoval. Kmalu po svojem prihodu k Dolenjskemu listu (če me spomin ne vara, je bilo to v letu 1964) je začel dokazovati svojo zagretost za ofset tisk in računalniški stavek. Leta 1972 je bil nato pri Dolenjskem listu osnovan tehnični oddelek, ki je imel računalniški stavni stroj IBM z najnujnejšo dodatno opremo in stavljenje domačega tednika se je začelo v domači hiši v Novem mestu. Nova oprema za računalniški stavek je bila najbrž kriva za nov greh Marjana Moškona. Prvi založniški podvig Dolenjskega lista je bila izdaja Informativnega vodnika Kaj? Kdo? Kje? v novomeški občini 1977. Knjiga je izšla leta 1977 v 21.500 izvodih (to je do danes največja knjižna naklada v Novem mestu) in bila v celoti razprodana.

V nezasedenem založniškem prostoru na Dolenjskem je bil nato v začetku leta 1981 pri Dolenjskem listu osnovan založniški oddelek, ki naj bi skrbel predvsem za izdajanje domoznanskih del. Z založništvom se je ukvarjal polnih pet let. Leta 1981 je izdal monografijo umetnostnega zgodovinarja Milčka Komelja Božidar Jakac in Dolenjska, in sicer v nakladi 3.500 izvodov.

Leta 1982 je založniški oddelek izdal dve knjigi. Najprej so izšli Janeza Bogataja Mlinarji in žagarji v dolini zgornje Krke. Knjiga je izšla v sodelovanju z Znanstvenim institutom Filozofske fakultete v Ljubljani in Dolenjskim muzejem v nakladi 1.200 izvodov. Druga je bilo delo več avtorjev z naslovom Sociološki preseki slovenske družbe. Izšla je v 1.200 izvodih.

Leta 1983 je izšel informativni vodnik Kaj? Kdo? Kje? v novomeški občini 1983. Knjiga je izšla v 4.000 izvodih

Naslednje leto so v 1.000 izvodih izšle Humoreske Tonija Gašperiča, v 2.000 izvodih pa so izšle Pesmi dolenjske dežele, ki jih je zbral in uredil Janez Menart.

Leta 1985 je Dolenjski list izdal Dolenjski zbornik, zbornik za humanistične, družboslovne in naravoslovne raziskave. Izid je finančno omogočila Kulturna skupnost Novo mesto; knjiga je izšla v 1.000 izvodih.

Ob predstavitvi Dolenjskega zbornika, ki je bila 27. junija 1986 v Domu kulture v Novem mestu, je glavni urednik Dolenjskega lista Drago Rustja javnost seznanil z nepreklicnim sklepom uredništva, da se Dolenjski list ne bo več ukvarjal z založništvom, ker je to zanj prehudo breme.

Zarečenega kruha se največ poje, pravi pregovor – in tako se je Dolenjski list kot založnik pojavil spet devet let kasneje, ko je izdal Jožeta Dularja zbirko anekdot Smeh na prepihu. 1996. leta sta izšli Toneta Jakšeta knjiga Dolenjski obrazi (gre za ponatis reportažnih zapisov iz Dolenjskega lista v osemdesetih letih) ter Slavka Dokla in Vaneta Murna Čevljar je šel v štiro (prikaz preteklosti novomeške obrti), tega leta pa je Dolenjski list kot založnik sodeloval tudi pri Janeza Pence prevodu triatlonskega priročnika Plavaj, kolesari, teci, avtorjev Glenna Towna in Todda Kearneyja. Leta 1997 je Dolenjski list izdal Jožeta Dularja roman Mesto nad Bojico in sodeloval pri založništvu Žuzemberškega gradu, to je suhokranjskega zbornika za leto 1997, leta 1998 pa je Dolenjski list kot sozaložnik naveden pri izdaji Tobyja Tanserja knjige Treniraj trdo, zmaguj z lahkoto, ki jo je prevedel Janez Penca. Naj povemo še, da je v devetdesetih letih Dolenjski list s sodobno računalniško tehniko pomagal na poti med bralstvo še veliko knjigam, med drugim 1994. leta Miloša Jakopca knjigi Časnikarstvo na Dolenjskem 1848–1941, leta 1997 obsežnemu Dolenjskemu zborniku, posvečnemu Gorjancem, leto kasneje Ivanke Mestnikove zbirki črtic Korak s poti, od 1996 do 1998 pa zbirkam anekdot Slavka Dokla.

Nekaj mesecev pred odločitvijo iz leta 1986, da Dolenjski list ne zmore več zalagati knjig, si je založništvo spet naložil na svoja pleča Dolenjski muzej, ki je tudi sicer zapolnjeval obdobja založniške praznine z izdajami del s svojega delovnega področja ali kot nosilec založništva. Pri Dolenjskem muzeju je bil ustanovljen razširjen založniški svet, ki so ga sestavljali delegati Dolenjskega muzeja, Študijske knjižnice, Dolenjskega lista (Milan Markelj je bil namestnik predsednika sveta, predsednika svet ni izvolil, Ivan Zoran pa delegat), Zavoda za kulturno in naravno dediščino, Tiskarne Novo mesto in občine Novo mesto. Svet je imenoval uredniške odbore za samostojne programe. Od 1986 do 1989 je v tem okviru izšlo osem knjig.

1. januarja 1989 je založniško dejavnost na Dolenjskem prevzela Tiskarna Novo mesto, ki je vnovič priklicala k življenju Dolenjsko založbo z njenim starim imenom. Dolenjska založba odtlej deluje pri Tiskarni Novo mesto kot samostojna enota. Do konca leta 1998 je v sedmih stalnih zbirkah (Siga za literarna dela, Utva za literarna dela, Seidlova knjiga za strokovna dela, monografije, vodnike in zbornike, Gorjanski škrat za otroško literaturo, Na krilih domišljije za fantazijsko literaturo in knjige zunaj teh zbirk) izdala 154 naslovov. Po enajstih plodnih letih je žal tudi na njena vrata vnovič potrkalo prekletstvo denarja. Njene izdaje so lani začele presihati. Namesto poprejšnjih deset in več knjig na leto, izhajajo zdaj le še dve ali tri.

Če ob koncu potegnemo črto, ugotovimo, da je knjižno založništvo na Dolenjskem od prvih začetkov do konca leta 1998 izdalo skupno 338 naslovov ter poleg tega dalo Dolenjski tri časnike (Sloweniens Blatt, Dolenjske novice in Dolenjski list) in dve reviji (Dolenjska prosveta in Rast). Kulturno pomembna knjižnozaložniška dejavnost zajema obdobje od 1679 do 1998 ali 319 let. V tem času je na Dolenjskem izšla na leto povprečno nekaj več kot ena knjiga (ob tem velja poudariti, da skupen šeštevek izdanih naslovov 338 ni popoln, ker ne zajema številnih samostojnih izdaj Dolenjskega muzeja, ki se je ves čas svojega obstoja ukvarjal tudi z založništvom).

Ko ocenjujemo prispevek Dolenjskega lista za to kulturno posodo, smo lahko ponosni, saj je v 21 letih založniškega soustvarjanja izdal 15 knjig in ostal zvest povprečju. Velika in neprecenljiva vrednost založniškega prispevka domačega glasila je v tem, da je v drago založništvo vskočilo v hudih časih.

Viri: **Ludvik Tončič:** Tiskarstvo na Dolenjskem, 1989; **Mojca Balant:** Dolenjska založba in sodobno založništvo na Dolenjskem, diplomska naloga, april 1999; **Dolenjski list:** 1959, št.18; 1959, št. 22; 1959, št. 24; 1966, št. 19; **Dolenjski razgledi:** 1980, št. 3, in 1988, št. 4; **Janko Saje:** Zgodovina dolenjskega založništva, rokopis, hranjen pod št. 76 – 67/87 v Dolenjskem muzeju; **Drago Rustja:** ustni podatki.

Od blatenja, klicev na pomoč do razodetij

V uredništvo vsakega časopisa prihajajo tudi anonimke, pošiljajo jih ljudje, ki imajo sicer veliko povedati čez druge – politike, direktorje, sodelavce, sosede, novinarje – nimajo pa obraza, da bi se pod ponavadi zelo "sočno" pisanje podpisali. V nepodpisanem pismu si dajo duška in včasih človek kar ne more verjeti, da sploh obstajajo takšni ljudje, ki vsepovprek obsojajo, zmerjajo in vse poplujejo. Večni nezadovoljneži, razboriteži in kritizerji pa s takšnim pisanjem največ povedo predvsem o sebi. Svoj obraz hočejo včasih skriti tudi za ime koga drugega. Za anonimke, ki jih pišejo ljudje, ki nimajo poštenega namena, v časopisu ni prostora, vendar bomo tokrat naredili izjemo. Iz zajetnega kupa anonimk, ki smo jih v uredništvo prejeli v zadnjih desetih letih, smo jih izbrali nekaj, za to obdobje najbolj značilnih.

Tudi po vsebini anonimk se namreč da ugotoviti, da je v začetku 90. let prišlo v Sloveniji do političnih, družbenih in gospodarskih sprememb, ki so jih ljudje doživljali in sprejemali po svoje. V jeseni leta 1990 nam je bralec iz Bele krajine pisal: "Zadnje čase aktivisti DEMOSA ponujajo nasprotni strani nekakšno spravo, vendar vsi ti pregreti aktivisti manipulirajo z mrtvimi in živimi, rehabilitirajo domobrance, oživljajo klerikalizem in razvrednotenje NOB – spravo vedno bolj zapletajo." Svojemu zapisu je na koncu dodal še svarilo: "Ne izkoriščajte vojnih žrtev, ki so padle ali bile pomorjene na obeh straneh za svoje strankarske ambicije!"

Nič spravno, ampak zelo žolčno in polno podtikanj in grdih besed pa je nekdo napisal pismo našemu pokojnemu uredniku Marjanu Leganu, ki je kritično spremljal delo nove oblasti in opozarjal na napake in nečednosti novih oblastnikov in politikov. Na koncu zelo umazanega pisanja, kjer pisec pokojnega Legana ozmerja med drugim tudi s partijskim diktatorjem, pa je še grožnja, da bo očitno takim treba zavezati jezik. Zelo žaljiv in krivičen zapis za našega pokojnega urednika Marjana Legana, saj je bil zelo odprt in pošten človek, predvsem pa je imel hrbtenico. Ni se udinjal zdaj tej zdaj drugi strani, ampak je ostal zvest svojemu prepričanju, kar je očitno nekatere zelo motilo.

Zelo žaljivo je tudi pismo neznanke o izboru oz. zapisu o uglednem mladem strokovnjaku v portretu tedna, ki je komentiral papežev obisk v Sloveniji in nasploh odnos med cerkvijo in državo pri nas, kar pa anonimni bralki ni bilo po godu. Zanimivo je, da ta in podobni zapisi povedo predvsem o odnosu piscev do drugačnosti in drugačnih mnenj. Njihova tolerantnost je na nuli.

Med anonimnimi prispevki so tudi pisma obupanih delavcev, za katere bi težko rekli, da so jih napisali s slabim namenom, prej so to klici na pomoč. Spomladi leta 1990 so se delavci v Kovinarski v Krškem upirali evropskemu delovnemu času. Zelo pa jih je prizadela izjava tedanjega direktorja, ki je dejal, da bi se dala delovna uspešnost v podjetju povečati, če delavci popoldan po službi doma ne bi toliko delali. Prizadeti Kovinarji, kot so se podpisali, so zapisali: "Delavci Kovinarske smo bili zelo razočarani nad tako izjavo direktorja, saj se človek ne more preživeti s tako nizkim OD, kot ga dobimo v podjetju. Kdor rad dela, mu ni težko vstati zgodaj zjutraj in oditi v službo... Če bo našo ljubo Kovinarsko rešil delovni čas, potem se bomo potolažili," so zaključili.

V jeseni leta 1990 je v uredništvo prispelo pismo delavcev iz semiške Iskre, ki so se podpisali z "Žalostni hlapci Iskre". Začeli so tako: "Zelo nas je presenetilo, ko po radiu poslušamo sporočila, da je semiška Iskra najboljši izvoznik na Dolenjskem. To verjamemo, saj vedno bolj delamo, boli pa nas, ker ni denarja za naše plače. Dobili smo sicer neke bone, če nisi bil na bolniški, vendar tu spet služijo trgovci, ki kar čez noč nalepijo na izdelke nove cene... Slovenci smo zelo naiven narod, bolj ko nam gre slabo, bolj verjamemo pravljicam in oblasti." Proti koncu pa so še dodali: "Sindikatu Iskre se lepo zahvaljujemo za vsestransko pomoč, vodilnim pa želimo, da bi bilo v naslednjem letu tudi njim tako, kot je sedaj nam, ko s solzami v očeh pričakujemo božične praznike."

"Brezposelna oseba" – tako se je namreč podpisal pisec naslednje anonimke, pa je zlil vso svojo jezo na ministra Ropa, ki se je zavzemal za zmanjšanje pravic do denarnih nadomestil za čas brezposelnosti in proti delu na črno. Prizadeta oseba je napisala: "Mag. Rop, pustite rajo na miru, preganjajte črnozaposlovalce, novodobne kapitaliste, privatnike, skorumpirane inšpektorje, policijo. Zanima me, kako bi vi živeli, če bi se preživljali z denarnim nadomestilom navadnega delavca!"

Seveda so del anonimnih pisanj tudi pisma čez delo policistov pa zdravnikov, uradnikov, skratka ljudi, katerih delo je na očeh javnosti. Ljudje se kaj radi spotaknejo tudi ob delo in predvsem življenje župnikov. V bran enemu od njih pa je v anonimnem pismu napisala neka bralka takole: "Za duhovnika ni vsak moški sposoben, biti mora rojen za ta poklic. Eni ljudje smo vročega temperamenta, drugi pa ne, duhovnik je srečen v svojem poklicu in ne potrebuje druge osebe, ker je iz srca navdušen za molitev," je zaključila in okrcala avtorje grdih govoric o njihovem župniku, ki naj bi imel razmerje z žensko.

V nadnaravne sfere pa posega naslednje pismo: "Prikazovanja v Medjugorju se dogajajo že od leta 1981, opozoril pa bi, da se prikazovanja vršijo tudi v Sloveniji in Ameriki." Nas je hotel prepričati anonimnež, ki je svoje pričevanje podkrepil še tako: "Sam sem bil priča nekemu daljšemu dialogu vidca z Marijo. Pri tem me je presenetilo sporočilo, da se je Kristus šele zdaj, konec 20. stoletja, po dolgih dveh tisočletjih dokončno dvignil in se v pravem pomenu ‚priključil' svojemu Očetu."

Med pisano bero anonimnih pisarij izstopa še anonimna ženitna ponudba. Možaka poznih srednjih let sta zbrala pogum in se odločila poiskati družici, skupaj napisala pismo, a žal brez naslovov, kamor bi se lahko javljale zainteresirane ženske. Ženitev s pomočjo Dolenjskega lista je tako splavala po vodi. Pa drugič, ko si bosta "pogumna samca" upala priložiti še naslov.

Povzela
JOŽICA DORNIŽ

NAGRADNA KRIŽANKA

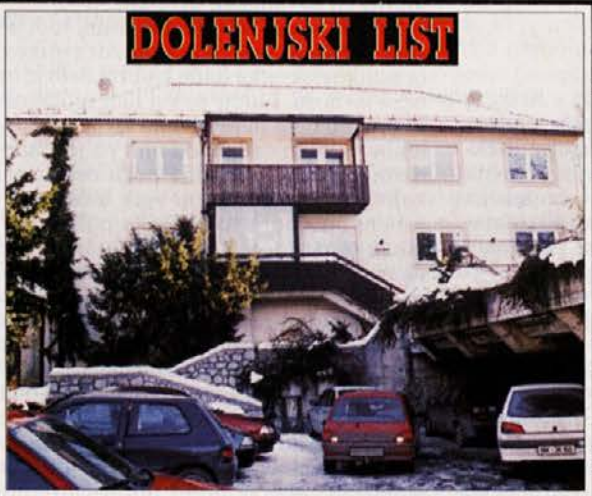

							DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	ZBOR SEDMIH PEVCEV	NIMFA, KI JE S KOZJIM MLEKOM HRANILA NOVOROJENEGA ZEVSA	SRBSKO MOŠKO IME	ETIOPSKI PLEMIŠKI NAZIV	50 LET DL	OGNJENIŠKO ŽRELO	ŽIVLJENJE V SAMOTI	BAJESLOVNI LETALEC
							GLAVNO MESTO JEMENA					GRŠKA ČRKA			
							MESTO V ZAHODNI TURČIJI					VODNA ŽIVAL / JUTRANJA PADAVINA			
							POGLED NA POKRAJINO Z VIŠJE TOČKE								
							POD / DAN V TEDNU				ŽLEBIČ V DESKI, DOGI / VULKAN NA SICILIJI				
							>								VODJA RIMSKIH SUŽNJEV V 3. SUŽENJSKI VOJNI
AVTOR: JOŽE UDIR	ABORTIV, PRIPOMOČEK ZA SPLAVLJENJE	ZAIMEK	POTEZA, ČRTA	ZELO TRDA GUMA	GR. MIT. REKA POŽABLJENJA / HRV. PEVKA (JOSIPA)	V				IME ESEJISTA KERMAUNERJA / JERMEN, PAS					
NENADNO SPOZNANJE, DOJETJE KAKEGA DEJSTVA								BEOTIJEC / ZGOD. POKRAJINA NA LETONSKEM				PRITLIKAV KONJ	OKR. ZA RECEPT / SREDOZEM. OKRASNA RASTLINA		
DODATEK									TROPSKO DREVO IN SAD / NOVINEC						
SEVERNA SLADKOVODNA RIBA						ŽIVAL ROPARICA / SIBIRSKA NOMADSKA LJUDSTVA					RUMENO RJAVA BARVA / MEDN. TRG. ORG. (ORIG.)				
JUŽNI SADEŽ							DON KIHOTOV KONJ; KLJUSE								
VATROSLAV OBLAK			KRAVICA / KDOR STANUJE V HIŠI, BLOKU				RELIKVIJA / OTOČJE OB ZAH. IRSKI OBALI								
KRAJ NA TIROLSKEM OB REKI INN					AZ. OPICA (MORSKA MAČKA) / KIRURŠKA STRGALKA							ŽELJA, POTREBA PO JEDI			
GIBANJE PO ZRAKU				GIB NOGE PRI HOJI, TEKU / DEL OBRAZA											
SAMOZADOVOLJEVANJE SPOLNEGA NAGONA								SLOVENSKI SLOVNIČAR (ANTON, 1828-1869)	VINOTEKA						
50 LET DL	EKVIVALENT	DIVJANJE / IME PEVKE RADOVAN													
VOZILO Z ENIM SEDEŽEM							ANTON NANUT / NOMADSKA LJUDSTVA J. RUSIJE								
NARODNOOSVOBODILNA VOJSKA				KRAJ MED ZADROM IN ŠIBENIKOM / BRAZILSKO MESTO											
VRSTA PAPIGE						NIZOZEMSKI SLIKAR (DICK HENDRICK) / MLEČNI IZDELEK									
ZAČIMBA ZELO OSTREGA OKUSA					PREDMET, SNOV / LUBARDA PETAR										
BAKRENA DOBA															
ŠPORTNI KLUB IZ CELOVCA				KDOR JE NAVZOČ OB KAKEM DOGODKU											

Jubilejna nagradna križanka

Ob 50-letnici Dolenjskega lista smo za vas, spoštovani bralci, pripravili jubilejno nagradno križanko. Kdor jo bo pravilno rešil in poslal na naslov **Dolenjskega lista** ***(Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212)*** do ponedeljka, 28. februarja 2000, mu bo žreb lahko naklonil eno od naslednjih nagrad:

1. nagrada – *50.000 tolarjev*
2. nagrada – *30.000 tolarjev*
3. nagrada – *20.000 tolarjev*
4. do 10. nagrada – *knjiga*

Reševalci naj na kuverto, v kateri bodo poslali rešitev, napišejo oznako "Jubilejna nagradna križanka", naslov pa pripišejo na beli rob križanke, ki jo bomo uporabili kot kupon pri žrebanju.

Vaš četrtkov prijatelj
DOLENJSKI LIST